Institutul ... SALA DE LECTURĂ

MESAJUL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

adresat participanților la reuniunea internațională a ziariștilor pentru dezarmare, securitate și pace

Îmi face o deosebită plăcere să vă adresez, dumneavoastră, participanților la reuniunea internațională a ziariștilor pentru dezarmare, securitate și pace, care își începe astăzi lucrările la București, un salut cordial și cele mai bune urări de succes.

România găzduiește cu plăcere această importantă manifestare internațională ce reunește în cadrul său reprezentanți ai presei, radioului și televiziunii din țările continentului european și își propune să abordeze una din problemele fundamentale ale epocii contemporane — înfăptuirea dezarmării și asigurarea păcii pe planeta noastră — să dezbată rolul și răspunderile mijloacelor de informare în masă în promovarea și realizarea acestui deziderat vital al popoarelor.

Întîlnirea dumneavoastră are loc într-un moment în care viața internațională cunoaște o evoluție deosebit de complexă și contradictorie. Pe de o parte, se afirmă tot mai puternic voința popoarelor de a se dezvolta libere și suverane, de a conviețui în deplină securitate și pace ; pe de altă parte însă, continuă să se manifeste vechea politică de forță și dominație, de consolidare și reîmpărțire a zonelor de influență, ceea ce — în condițiile ascuțirii crizei economice mondiale, ale menținerii unor focare de conflicte și apariției altora noi — duce la o încordare deosebită în relațiile internaționale, creînd mari pericole la adresa independenței și libertății popoarelor, a păcii în întreaga lume.

(Continuare în pag. 2)

NICOLAE CEAUȘESCU

Președintele Republicii Socialiste România

1907 — 1962 — 1982
Marele salt în istorie al Țăranului Român

75 de ani de la marea răscoală din 1907

Destrămîndu-se beznele, înainte de a deveni oraș, ceea ce s-a întîmplat abia la 17 decembrie 1921, Băileștii înfățișau privirilor un sat imens, una dintre cele mai mari așezări rurale din România timpului, implantată în inima unei tipsii de cernoziomuri. Încă de prin 1852 se plănuise aici o răscoală și 40 de inși au fost atunci arestați și anchetați la Craiova. aruncîndu-li-se în spate și legături tainice cu haiducii de prin bălțile Dunării. În sfîrșit, în 1907 au lăsat baltă coarnele plugului și au sărit cu amîndouă mîinile în beregata unor rînduieli prea nedrepte, încît nu au putut fi liniștiți decît cu tunurile. În rest, ce ar fi deosebit Băileștii de alte sate ? Poate mai multe prăvălii înghesuite pe ulița principală, din care se puteau cumpăra bulgări de sare, pantofi din carton, folosiți la înmormîntări, lumînări și

(Continuare în pagina 15)

MIHAI PELIN

20 de ani de la încheierea cooperativizării agriculturii

S-a întîmplat, ori poate am dorit să se întîmple astfel, ca încheierea cooperativizării agriculturii, acum două decenii, să aibă loc în primăvară, cînd țăranul, ascultînd visul de o iarnă al brazdelor, se întoarce cu fața spre glie, măsurîndu-i forța zămislitoare a spicului. Istoricește vorbind, 20 de ani nu sînt și nu ni se par mulți, dar încărcătura lor în prefaceri economice și sociale, combustia umană care a împlinit programele unei revoluții sînt grandioase ! Procesul complex, declanșat de acel act înnoitor, cooperativizarea, avea să înainteze către un unic țel : dezvoltarea, pe baze noi, a agriculturii românești, creșterea producțiilor vegetale și animale, asigurarea unor materii prime industriei și, mai ales, asigurarea bunăstării țărănimii. Misiunea și-o asuma tot țărănimea, cei pe umerii cărora se sprijinise țara de atîtea ori, cei care, ca să citățm un confrate, au plămădit limba, dîndu-i

(Continuare în pag. 4)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

8

ANUL XXXI (I 394)
Vineri 26 februarie 1982

Iașcara

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

La închiderea ediției

În numărul nostru din 22 ianuarie, am relatat despre o performanță strălucitoare a chirurgiei plastice românești, anume despre prima replantare de antebraț efectuată sub microscop în cadrul Spitalului clinic de chirurgie plastică și reparatorie. Fără a intra în amănunte, reamintim că, după o intervenție de o îndrăzneală neobișnuită și care a durat multe ceasuri, o echipă redutabilă de chirurgi în frunte cu profesorul Agrippa Ionescu a izbutit „să pună la loc" mîna strungarului Nicolae Dragoș, smulsă printr-un accident.

La ora la care revista noastră se pregătește de tipar, aflăm cu emoție că profesorul Agrippa Ionescu a realizat cea de a doua replantare de antebraț, executată tot sub microscop. Vom reveni cu povestea pe cît de tulburătoare pe atît de adevărată a acestei noi intervenții chirurgicale a cărei „eroină" a fost o tînără de 32 de ani Elisabeta Călin din comuna Vidra, lucrătoare la C.A.T.C. — Jilava.

Pînă atunci, îi felicităm încă odată pe minunații chirurgi ai clinicii din strada arhitect Mincu și îi urăm Elisabetei Călin grabnică însănătoșire.

OVIDIU IOANIȚOAIA

DIN SUMAR :

Mari rezerve de timp productiv (pag. 6—7)

Măria Sa cărbunele (pag. 8)

Universitatea sau Bayern? (pag. 27)

Racul (pag. 25)

Nemuritorul

Cunosc un om frumos, nemuritor ;
Un om de-o nebunească simplitate
El diplome n-avu de nici un rang,
De priceput s-a priceput la toate.

De obicei el s-a sculat la trei,
În dimineața lui de om al muncii,
A mers la cîmp, și uneori pe front,
Lăsînd femeii cum să-și crească pruncii.

A fost sărac și a rămas sărac,
De-a lungul unor lungi și reci ursite,
Puțin i-a trebuit spre a trăi
Și multe a-nvățat pe necitite.

Din cînd în cînd n-a mai putut răbda
Uritul bici asupra vieții sale.
Și s-a sculat cu patria în cap
În marile istoriei răscoale.

L-au ars pe rug, sau l-au lovit în piept,
L-au aruncat cu boii în morminte,
El și-a rostit nemulțumirea lui
De care neamul a luat aminte.

Nimic din ce există pînă azi
Nu se făcea, de nu era să fie
Și el, acest atît de simplu om,
Într-o atît de tristă Românie.

Nici astăzi în idile eu nu-l văd,
Nu cred că fericirea lui e gata,
M-aș rușina, să mint, și de strămoșl
Și de bunicul meu, ca și de tata.

Că sîntem toți un neam din neamul lui,
Al celui care, brazdă lîngă brazdă,
A măsurat pămîntu-ntr-adevăr
Și-arată ce adîncă-i țara noastră.

Și pîinea lui, mai dulce spre a fi,
Și viața lui mai bună să-i rămînă,
El este astăzi, lîngă muncitor,
Și cărturar, chiar patria română.

Ce limbă românească ne-a adus,
Să o vorbim și mîine și poimîine
Și cum mîngîie el acest pămînt
Cu mîna lui mai caldă ca o pîine.

Zidit e dintr-un straniu aluat
Și e nemuritor prin tot ce face,
Cînd iese-n cîmp și-și bagă coasa-n fîn
Miroase cerul a curat și pace.

Mai bine ca profeții simte-n nări
Ce iarnă e, cum o să fie vara,
Știe mai mult ca oricare din noi
Cîm cîte țări române are țara.

Că tot ce noi am învățat din cărți
El a bătut cu inima și pasul,
Prin ochii lui privește ceru-n noi
El are-n piele, încarnat, atlasul.

Sărman țăran român, bătut de vremi,
Ca lov, de chinuri încercat o viață,
Ridică-te, în cărțile de neam,
Durabilă statuie și măreață.

Prea ai servit al țării tale drum
Și-ai dat iubirea ta fără condiții,
Ca noi să nu-ți aducem gîndul bun
Tu, om bătrîn, tu mai bătrîn ca sciții.

Același ai rămas și ești și azi
Același ești, tu rădăcina noastră,
Aștepți al primăverii dulce semn
Să ieși să pui semințele în brazdă.

Același om, precum din tine cresc
Și muncitorul azi, și cărturarul.
De obicei pe brazdă te găsim,
De nu cumva te cheamă și hotarul.

Dar tu prea bine știi ce-i de făcut,
Și lîngă armă, și lîngă femeie,
De-atîtea ori silit ai fost să bați
Tot drumul de la brazdă la tranșee.

Rămîi al nostru, ziditor de pîini,
Și om mai ideal ca idealul,
Că-n tine s-au unit întîi-și-ntîi
Valahia, Moldova și Ardealul.

Unite, înainte de-a le fi
Silit istoria la despărțire,
Al țării trunchi tu ești, țăran român,
Izvor de grai, de neam și nemurire.

Istoria te-ncununează demn
Ca voievod al muncii și-al răbdării
Dă-mi mîna ta trudită să-ți sărut,
Măria Ta, Țăranule al Țării !

ADRIAN PĂUNESCU

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în unități economice din județul Timiș

Creat în 1978 la inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Combinatul pentru producerea și industrializarea cărnii de porc din Pădureni (județul Timiș), cel mai mare de acest fel din țară, este numit „uzina de carne". Și pe drept cuvînt. Pentru că în cele 13 complexe de selecție, reproducție și îngrășare ale combinatului există nu mai puțin de un milion de porci. Într-o singură zi, în combinat se realizează 325 730 kg carne, 3 288 purcei, se consumă 1 440 tone furaje concentrate și 20 000 mc de apă. Acest gigant al zootehniei și industriei alimentare din țara noastră a fost vizitat la sfîrșitul săptămînii trecute de secretarul general al partidului.

Efectuînd vizita la puțin timp după publicarea proiectului de Lege privind organizarea producerii și folosirii raționale a resurselor de nutrețuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat îndeaproape de structura furajelor folosite, de măsurile ce urmează a fi luate pentru aplicarea proiectului de lege amintit. Subliniind că porumbul și alte nutrețuri verzi însilozate trebuie să ocupe în viitor un loc mult mai important în hrana porcinelor, secretarul general al partidului a cerut să se revadă planul culturilor de furaje, să se îmbunătățească structura acestuia, pentru a obține încă în acest an o eficiență tot mai ridicată în producerea și industrializarea cărnii de porc. A fost relevată importanța aplicării, în hrana animalelor, a normelor fundamentate științific, și adaptate specificului și cerințelor fiecărei ramuri zootehnice.

Un alt obiectiv din județul Timiș vizitat de tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost Întreprinderea „Electrotimiș", importantă unitate economică, ridicată în ultimii ani pe una din marile platforme industriale ale orașului. Întreprinderea a obținut rezultate bune în proiectarea și fabricarea, într-o concepție proprie, a unei game largi de mijloace tehnice de producție: mașini de prelucrat prin electroeroziune și cu ultrasunete, linii tehnologice pentru industria electrotehnică, instalații complexe de sudură, utilaje cu comandă numerică, ansamble tipizate, produse de mecanică fină și optică. Cu prilejul vizitei s-a subliniat că pe baza indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ocazia vizitei precedente, din februarie 1978, s-au stabilit programe concrete de acțiune, care au asigurat îndeplinirea tuturor indicatorilor de plan și au condus la obținerea unor însemnate realizări pe calea promovării progresului tehnic, diversificării producției și asimilării unui mare număr de mașini, agregate și utilaje necesare dezvoltării unor ramuri prioritare ale economiei naționale.

Pe întreg parcursul vizitei în cele două unități timișene, secretarul general al partidului a fost întîmpinat cu bucurie de oamenii muncii, care și-au exprimat dragostea, stima și recunoștința lor pentru activitatea neobosită consacrată progresului și prosperității țării, fericirii și bunăstării poporului nostru, creșterii prestigiului și rolului României socialiste în lume, triumfului cauzei socialismului și păcii. În același timp, oamenii muncii timișeni și-au reafirmat voința fermă de a acționa, împreună cu întregul popor, sub conducerea partidului comunist, a secretarului său general, pentru realizarea în întregime a sarcinilor încredințate.

Înscriindu-se pe linia preocupărilor tornice ale secretarului general al pa dului de a analiza, împreună cu oamenii muncii, modul în care se realizează obiectivele cincinalului, noua vizită în unități economice din județul Timiș, dialogul fertil purtat cu făuritorii bunurilor materiale din două sectoare de mare importanță ale economiei naționale scot cu pregnanță în relief grija deosebită a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru mobilizarea tuturor rezervelor materiale și umane ale economiei noastre socialiste în vederea realizării, în cel de-al doilea an al cincinalului, a tuturor indicatorilor de plan, a ridicării neîntrerupte a eficienței și calității producției, în vederea găsirii celor mai bune căi pentru reducerea consumului de materiale, combustibil și energie electrică, a tuturor costurilor de producție, în scopul înfăptuirii exemplare a măreților obiective ale cincinalului, a sarcinilor stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului.

ION DUMBRAVA ■

MESAJUL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

adresat participanților la reuniunea internațională a ziariștilor pentru dezarmare, securitate și pace

(Urmare din pagina 1)

O profundă și legitimă îngrijorare stîrnește în rîndul popoarelor amploarea pe care a luat-o cursa înarmărilor, accentuată de hotărîrea privind amplasarea în Europa a noi rachete cu rază medie de acțiune și dezvoltarea celor existente, de măsurile privind producerea a noi arme de distrugere în masă. Uriașele arsenale de arme existente astăzi în lume — îndeosebi în Europa — fac să planeze asupra generației actuale primejdia uriașă a unui război nuclear care ar putea nimici, în cîteva clipe, întregul continent, întreaga planetă. Sînt puse astfel în pericol minunatele cuceriri ale geniului uman, ale științei, artei și culturii, mărețele realizări făurite de popoare în decurs de secole și milenii. Este amenințată să fie distrusă creația supremă a naturii — omul, viața însăși.

În aceste împrejurări internaționale deosebit de grave, este mai necesar ca oricînd ca popoarele, conștiințele realiste, înaintate, de pretutindeni, să-și unească eforturile și să conlucreze tot mai strîns, într-o atmosferă de încredere și respect recioroc, pentru a preîntîmpina pericolul unui dezastru nuclear, pentru a apăra pacea pe planeta noastră.

Considerăm că o mare răspundere revine, în această privință, presei — ziarelor și revistelor, posturilor de radio și televiziune — care trebuie să asigure informarea corectă a opiniei publice, a popoarelor asupra pericolelor ce le amenință, să ajute la mobilizarea lor la luptă pentru a pune capăt politicii de înarmări, pentru apărarea dreptului lor fundamental la existență liberă, la viață, la pace.

Desigur, dumneavoastră veniți din țări diferite ca mărime și nivel de dezvoltare, cu orînduiri social-politice diferite, iar publicațiile pe care le reprezentați au poziții deosebite față de o problemă sau alta. Indiferent însă de deosebirile de orînduire, de concepții filozofice sau politice, problema care se impune, înainte de toate, este a alege între politica de intensificare a cursei înarmărilor, de producere de noi arme de distrugere în masă și politica de dezarmare, de destindere și pace. Fără îndoială că locul ziariștilor atașați idealurilor umaniste este alături de popoarele care luptă pentru apărarea vieții și muncii lor pașnice, pentru înțelegere, pace și colaborare — și ei trebuie să pună toată puterea cuvîntului, forța argumentelor lor în slujba acestor nobile idealuri.

Este o realitate că popoarele europene — indiferent în ce parte a continentului s-ar afla, în Vest sau Est, în Nord sau în Sud — sînt direct amenințate de armamentul nuclear existent, precum și de cel ce ar urma să se amplaseze în viitor. De aceea, ele trebuie să se ridice cu toată hotărîrea și să spună un NU categoric rachetelor cu rază medie de acțiune, bombei cu neutroni, oricăror arme de distrugere în masă, să facă totul pentru ca Europa să devină, într-adevăr, un continent fără arme nucleare de nici un fel, un continent unit, al înțelegerii și colaborării pașnice între toate statele, fără deosebire de orînduire socială!

Considerăm că nimic nu poate fi mai important în zilele noastre decît problemele păcii și dezarmării, că trebuie făcut totul pentru ca, în nici o împrejurare și sub nici un motiv, atenția popoarelor să nu fie abătută de la aceste probleme vitale pentru existența civilizației și a vieții pe pămînt. Acum, pînă nu este prea tîrziu, pînă n-au început să fie lansate rachete, să cadă bombele, trebuie să acționăm pentru a se pune stavilă cursei absurde a înarmărilor, pentru a determina trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară. După ce vor cădea bombele nucleare va fi prea tîrziu. Nu vor mai exista nici vinovații, nici judecătorii. Nu vor mai exista, desigur, nici ziare, nici posturi de radio și televiziune care să tragă concluzii, să înfățișeze cauzele care au dus omenirea la dezastru. Acum trebuie acționat cu toată hotărîrea, acum este necesar să fie desfășurate largi acțiuni de presă pentru a ridica popoarele la luptă activă împotriva pericolului nuclear, a politicii de înarmări, care le împovărează tot mai greu existența. Acum este necesar să mobilizăm opinia publică pentru a-i determina pe adepții înarmărilor să renunțe la această cale periculoasă care duce omenirea la prăpastie, la pieire. Interesele păcii și liniștii popoarelor cer în modul cel mai hotărît să se pună capăt oricărei propagande de justificare a cursei înarmărilor, propagării urii și vrăjmășiei între națiuni.

Presa trebuie să se pronunțe în modul cel mai hotărît împotriva înarmărilor, să slujească apropierii între popoare, dezvoltării încrederii și prieteniei, să promoveze neabătut cauza păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.

În condițiile actuale, cînd omenirea este confruntată cu probleme tot mai complexe, generate de criza economică mondială, cînd în diferite state ale lumii sînt multiple probleme de soluționat, rolul presei este tocmai de a contribui la întărirea colaborării în vederea sprijinirii acestor popoare să-și rezolve de sine stătător problemele, să înainteze pe cale progresului economic și social. În acest context, misiunea presei este nu de a sublinia și adînci divergențele și disensiunile dintre state, ci de a pune puternic în evidență ceea ce este comun, ceea ce unește și este în interesul dezvoltării libere și independente a tuturor națiunilor, în interesul colaborării și destinderii internaționale, al păcii și progresului în întreaga lume.

Împreună cu forțele iubitoare de pace și progres din întreaga lume, România socialistă acționează cu toată fermitatea pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru trecerea la măsuri practice, concrete de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară. În acest sens, țara noastră a inițiat o serie de propuneri privind înghețarea bugetelor militare, reducerea cheltuielilor destinate înarmărilor și alocarea unor fonduri însemnate din aceste economii pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare, pentru dezvoltarea economico-socială în general. Marile manifestări populare pentru pace desfășurate în România constituie o expresie concludentă a hotărîrii poporului român de a acționa, împreună cu popoarele europene, cu toate popoarele lumii, pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru reluarea și continuarea neabătută a politicii de destindere, de pace și colaborare internațională. Am salutat și salutăm, totodată, amplele manifestări din Europa împotriva amplasării de noi rachete pe continent, ne exprimăm întreaga noastră solidaritate cu acțiunile desfășurate pe toate continentele lumii pentru dezarmare și pace, pentru apărarea dreptului popoarelor la existență liberă și demnă. În acest context, doresc să exprim, încă o dată, înalta apreciere pe care o dăm rolului și contribuției presei în reflectarea acestor manifestări, în punerea în atenția opiniei publice a unor asemenea probleme vitale, de care depind destinele întregii omeniri. Considerăm, în acest sens, că nu poate fi îndatorire mai de onoare pentru slujitorii presei decît de a-și pune cu hotărîre talentul și întreaga lor capacitate de creație în slujba promovării acestor arzătoare idealuri ale umanității, ridicîndu-se cu toată energia împotriva războiului, a politicii de înarmări, pentru o lume fără arme și fără războaie, o lume a păcii și colaborării.

Îmi exprim convingerea că reuniunea dumneavoastră va prilejui un fructuos schimb de opinii privind modalitățile de întărire a conlucrării pe plan european și mondial a lucrătorilor din presă, radio și televiziune în lupta pentru dezarmare, pace și progres, pentru creșterea contribuției și răspunderii presei în afirmarea acestor deziderate vitale ale epocii noastre.

Cu această convingere, vă adresez dumneavoastră, tuturor, calde urări de succes, de împliniri și satisfacții tot mai mari în misiunea de înaltă răspundere ce vă revine în societate, în promovarea cauzei nobile a păcii.

O nouă și importantă contribuție la întărirea prieteniei, colaborării și solidarității româno-iugoslave

Întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Dușan Dragosavaț

Tradiționalele relații de prietenie și colaborare româno-iugoslave au cunoscut în anii socialismului și îndeosebi în ultimul deceniu și jumătate o puternică dezvoltare, s-au amplificat, au dobîndit un nou conținut. Rolul esențial în acest proces l-au avut întîlnirile dintre conducătorii partidelor și țărilor noastre, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Tito. Continuînd practica fructuoasă și sistematică a dialogurilor la nivel înalt, recent, la Timișoara a avut loc întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Dușan Dragosavaț, președintele Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia.

Expresie a relațiilor de trainică prietenie și colaborare multilaterală româno-iugoslave, întîlnirea de la Timișoara a prilejuit un rodnic schimb de păreri în probleme de interes reciproc. În cursul convorbirilor, care s-au desfășurat într-o atmosferă cordială, prietenească, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Dușan Dragosavaț au efectuat o amplă informare reciprocă asupra preocupărilor actuale și de perspectivă ale celor două partide privind dezvoltarea economico-socială în cele două țări, au examinat stadiul relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, relevînd bunele raporturi româno-iugoslave, subliniind, încă o dată, rolul deosebit al tovarășilor Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito în dezvoltarea și amplificarea neîntreruptă a acestor relații. În același timp, a fost reliefată importanța adîncirii conlucrării dintre cele două partide pentru extinderea și întărirea continuă a relațiilor de prietenie și bună vecinătate dintre țările și popoarele noastre, a colaborării pe plan politic, economic, tehnico-științific și pe alte planuri. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Dușan Dragosavaț și-au reafirmat hotărîrea ca, în spiritul stimei și respectului reciproc, să lărgească în continuare legăturile de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, pe baza principiilor independenței, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, spre binele ambelor țări, al poporului român și popoarelor iugoslave, în interesul cauzei socialismului, păcii, securității și independenței naționale, al colaborării și cooperării internaționale.

Întîlnirea de la Timișoara a prilejuit și un larg și aprofundat schimb de vederi în probleme ale situației internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești. S-a apreciat că în viața internațională s-a ajuns la o încordare deosebită, ca urmare a continuării și intensificării politicii de forță și dictat, de împărțire și reîmpărțire a sferelor de influență și dominație, de menținere și accentuare a climatului de tensiune și a stărilor conflictuale, ca urmare a accelerării fără precedent a cursei înarmărilor, adîncirii decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, situație care generează grave primejdii la adresa păcii, securității, independenței și suveranității popoarelor, pune în pericol însăși existența omenirii. Iată de ce, s-a subliniat în cadrul convorbirilor, se impune mai mult ca oricînd ca toate statele, popoarele, forțele revoluționare, progresiste și democratice, opinia publică să acționeze pentru oprirea încordării internaționale, pentru reluarea și continuarea cursului spre destindere, pentru eliminarea forței și a amenințării cu forța în relațiile internaționale, pentru soluționarea pe cale politică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase dintre state, pornindu-se de la respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî liber destinul, fără nici o ingerință din afară.

Desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, de deplină înțelegere, stimă și respect reciproc, întîlnirea de la Timișoara dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Dușan Dragosavaț, convorbirile avute reprezintă o nouă și importantă contribuție la întărirea prieteniei, colaborării și solidarității româno-iugoslave, în interesul partidelor și popoarelor noastre, al cauzei socialismului, păcii, independenței naționale și înțelegerii în lume.

P. NICOARĂ

Luna lui Horea

S-a născut pe lume pentru ai săi. Mai cutezător decît oricine, mai înțelept decît toți grofii și baronii pufoși, cu titluri mucegăite pe hîrtie, mai dîrz și mai înfăptuitor de adevăruri pentru oameni, decît zece diplomați ticluitori de fraze despre libertate. Acesta a fost Horea. Un erou al lumii românești, a celei mai vechi și mai statornice dintre lumi. Căci Horea, moțul, ca și Iancu, descindea din obîrșiile noastre țărănești, pline de puritate, trăind în netăgăduita și neînfrînta poruncă a moșilor-strămoși, care fără multă învălmășeală de carte, arătau lumii că lumea oamenilor drepți și buni începe de la sufletul lor. De aceste obîrșii străvechi s-au speriat veneticii care l-au frînt pe roată pe țăranul Horea, în nemiloasa zi de 28 februarie 1785, acum aproape 200 de ani. Și nu oricum, ci în despicătura sîngerîndă a pielii, de la picioare în sus și în turtirea fluierelor picioarelor de către spițele roții, pentru ca durerea omului să atingă țărmurile cerului și să spună celui de Sus, nelegiuirea. De atunci, ființa nevăzută a lui Horea crește în lemnul pădurilor românești. O știu asta țăranii. O știau atunci miile de țărani iobagi aduși de stăpînire să asiste la măcelul veacului, dar păziți de tot atîtea mii de slugi cu flinte împărătești. Căci se temeau ! Se temeau de sentința negrăită a acestui erou, dar pe care veacurile aveau s-o arate lumii, așa cum a fost. Necrezut, cum a fost !

Istoria nescrisă a Ardealului s-a născut prin Horea. Istoria scrisă a îndreptățirii Ardealului s-a făcut prin profetul Bărnuțiu. Iancu e între ei, întremător de puteri. Căci iobagii au ținut Ardealul, ei îi cunoșteau drumurile de suflet, îi răscoleau aurul minelor, îi sporeau holdele la secerat, și numai cei care iubesc pămîntul îl merită pe acesta. Iobagii Ardealului puteau fi vînduți la 10 ani. N-aveau voie să poarte decît cămăși din cînepă ! N-aveau voie să-și facă decît biserici din lemn, nu din piatră, ca să se prăbușească mai devreme, ca să le piară și sufletul și credința. Numai că Horea a ridicat biserici din lemn, la Cizer, în Sălaj și în tot Ardealul, dovedind că în grinzile de stejar zace „civilizația lemnului", moștenită de noi de la părinții daci ; că trupul de lemn al bisericilor e însuși însemnul străvechimii și înălțării noastre din pămîntul în care, ca și arborii, avem rădăcini. A fost norocul sau „noroacele mici" care au lucrat pentru noi. Horea le-a trăit, nu le-a învățat din cărți nemțești, și-a spus „despre toate cele rele / după ce-a trecut prin ele". Supremul lui argument !

A mai dat Horea o lecție de viață lumii, și încă lumii moderne, avansînd cerințele pe care le va proclama Marea Revoluție Franceză de la 1789, cu abolirea privilegiilor feudale, a dijmelor și instaurarea drepturilor umane pentru om : libertatea și egalitatea de la natură. Protocronism și aici, vor sări zarafii de idei, uitînd că răscoala lui Horea e un cod de viață, înscrisă, prin temutul erou, în destinul Europei. Se va spune într-o zi cu glas tare acest adevăr.

Horea a mai întrupat și coloana vertebrală a sufletului ardelean, trecut în acel statornic ardelenism, ce definește o doctrină de viață, pulsînd din generație în generație, covîrșită de vigoarea caracterelor ce nu cunosc și nu suportă deviația de la matrice. Horea s-a dus și el la împăratul, dar nu ca la Sublima Poartă, să ceară domnie și tăiere de capete în schimbul pungilor mai pline cu aur, ci ca să impună vrerea celor mulți, iobăgiți cu trupul și cu sufletul. A acelor mulți și buni ca diminețile calde de vară, a acelor care țineau cu viața lor, viața Ardealului, viața orașelor stăpînitoare, viața satelor credincioase datinilor, viața familiilor lor, neamestecîndu-se, prin veacuri, cu neamurile venetice, nici prin sînge, nici prin credințe. Și ei, acești mulți, n-au rîvnit la decorații și tinichele după cîte au suferit în războaie, le-a fost destulă dragostea de pămînt și jurau între ei pe „legea pămîntului", și-și lăsau moșteniri, nu cu acte scrise, ci cu „limbă de moarte", către fiu, căci cred, ca nimeni alții, în ceea ce le e hărăzit de la mame și părinți. Aceasta este adevărata civilizație a unui popor, nu cea încorsetată în legi scrise și imperative categorice. Străvechea civilizație românească în care a crescut Horea e o mărturie.

Către martirul Horea s-a aplecat bătrînul Nicolae Densușianu, sacralizînd pămîntul românesc cu mitologii ce uimesc încă, scriind epopeea acestui „Rex Daciae". Și toți, după aceea, au ieșit de sub „mantaua lui Densușianu", scriind, pînă astăzi, despre Horea și despre preistorica lui Dacie.

Păcatul istoriei însă e acela că nici o mare instituție a țării nu poartă numele lui Horea. Nici un oraș. Nici un drum de țară. Nici o zi a lui Horea nu există. Doar un sat de graniță, Horea, lîngă Carei, simbolic, străjuind eternitatea noastră aici. Dar luna aceasta, luna februarie, care s-a încheiat cu viforul martiriului pe roată, ar putea fi declarată **Luna lui Horea**. Și este pentru noi...

VASILE VETIȘANU

20 DE ANI DE LA ÎNCHEIEREA COOPERATIVIZĂRII AGRICULTURII

Misiunea istorică

(Urmare din pagina 1)

mlădierile fără seamăn ale sufletului lor generos, au creat miturile noastre fundamentale, au iscat basmele, din fantezia lor bogată și tonică, au făcut versuri, alături de Orfeu și Ovidiu, și au continuat să cînte doinele și baladele nemuritoare ale neamului întreg. Credincioși revoluției, s-au întrupat în focul ei înnoitor învingînd uneori deprinderi care nu mai rezistau timpului, dărîmînd scepticismul trecînd peste hărțuitoarea îndoială, animați de o mare dorință de bine. Ei, țăranii oprimați și obidiți, ei aveau să împlinească, înțelepți și harnici, mărețele obiective ale devenirii lor. Ce au întreprins în acești 20 de ani ? O primă etapă dintr-o permanentă și lungă revoluție agrară. Căci așa cum spunea secretarul general al partidului, încă din 1966 „cooperativizarea socialistă nu rezolvă de la sine ridicarea agriculturii, creșterea producției și asigurarea bunăstării țărănimii. Pentru atingerea acestui obiectiv sînt necesare mari eforturi materiale și organizatorice din partea statului socialist, a țărănimii, investirea unor fonduri însemnate pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale". Răspunzînd acestor necesități, țăranii au transformat investiții de sute de miliarde de lei în obiective industrial-agrare trainice, au extins irigațiile pe milioane de hectare, au îndiguit și desecat suprafețe întinse, neproductive altădată, au ameliorat alte suprafețe, au cultivat dealurile, au cultivat noi soiuri de plante, au obținut rase noi de animale. Țărănimea, clasă aliată în revoluție, a fost animată în acești 20 de ani de un singur gînd : să se depășească pe sine. Iar cooperativizarea, ca act revoluționar, nu a transformat doar geografia și potențialul pămîntului, ci a transformat omul satelor mai ales : plugarul a fost școlit, a devenit mecanizator, om de bază al agriculturii moderne, a învățat să valorifice terenurile mai puțin proprii agriculturii, să combată eroziunile, să stăpînească tractorul cu întreaga suită de echipamente, combinele autopropulsate, să fertilizeze solul cu îngrășăminte organice și chimice, să cultive zeci de mii de hectare de plantații pomicole în sistem intensiv, să conducă și să inventeze noi tehnologii de creștere și îngrășare a animalelor, capabile să asigure randamente din cele mai înalte. Țăranul a ajuns deci la necesitatea înaltei profesionalizări. Latura formativ-umană a revoluției se măsoară pe această verticalitate parcursă de țăranul român. Profesionalizarea muncitorului agricol devine tot mai necesară, mai imperios necesară, pentru că el mînuiește tehnologii și mașini de înaltă tehnicitate, iar necunoașterea lor, ca și cunoașterea lor incompletă pot fi dăunătoare. Să ne gîndim doar la folosirea erbicidelor, a îngrășămintelor chimice, a pesticidelor etc. Folosite irațional ori nestăpînindu-le tehnologiile ele se întorc împotrivă-ne, deteriorînd sau distrugînd suprafețe întinse de sol roditor.

Dar satul românesc ? Ce a acumulat satul românesc, cuib străvechi de neprețuite valori spirituale, matrice în care s-a format și dezvoltat milenii de-a rîndul țăranul român, poporul român, unul dintre cele mai vechi, mai statornice și mai înțelepte popoare ? O creștere în sine, armonizare, prin eforturile sistematizării, o civilizare continuă prin pătrunderea în satul românesc de azi a electrificării, prin apropierea tot mai accentuată a satului de oraș. La temelia acestui măreț edificiu stă munca oamenilor, stă efortul unanim. Iar din experiența drumului parcurs se pot trage și învățăminte, pentru a fi evitate greșelile, deficiențele, neajunsurile care, în unele unități agricole, în unele cooperative agricole de producție s-au mai produs. Documentele elaborate și adoptate în ultimele luni pun la dispoziția lucrătorilor din agricultură un întreg ansamblu de măsuri de o însemnătate covîrșitoare pentru activitatea viitoare. Ele vin să contribuie la ridicarea agriculturii noastre, a satului românesc, la ridicarea nivelului de trai material al țărănimii, la o mai bună aprovizionare a populației cu produse agro-alimentare. Să atingem aceste teluri, trebuie să fim mai perseverenți în atribuirea unei calități mai înalte muncii de fiecare zi. Iar la muncă trebuie să participe toți fiii satului. Căci bunăstarea noastră de-a lungul îndelungatei noastre istorii a fost totdeauna direct proporțională cu munca depusă, cu totalitatea oamenilor participanți la muncă. Numărul celor care consumă trebuie să fie cît mai apropiat de numărul celor care produc. Altfel nu se poate spera la bunăstare — misiune istorică a țăranului român.

Fiecare la rostul său

Pe Alexandru Manolache toate îl arată om cumsecade. Mai degrabă mărunt, cu privirea ușor ostenită, cu mersul încet și parcă preocupat mereu de o anumită grijă, să nu se strice vreun lucru tocmai început, să nu dispară careva de la muncă, să nu se răzgîndească de la treabă cine știe cine, iată-l din zori la ferma zootehnică, numărînd la cîntarul cel mare mașinile și căruțele care vin și pleacă. La Ștefănești — Ialomița e o mișcare de lume și atelaje, de tractoare cu remorci și fel de fel de camioane pe care n-ai putea-o înțelege dacă nu te-ai gîndi la ceva important. Ce să se întîmple oare important aici, în miezul unui februarie uscat și friguros ? De ce stă vicepreședintele C.A.P.-ului, din zori, cu vorba lui cumpănită și îndatoritoare după fiecare om ? De unde atîta gunoi de grajd și atîta vraniță și unde se duc toate aceste mașini ?

— E pentru prima oară, spune Alexandru Manolache, că am terminat de cu toamna toate arăturile. Am avut un '81 slab la porumb și la sfeclă și asta fiindcă am ieșit la arat tîrziu, în primăvară, și nici porumbul, nici sfecla n-au avut vreme să iasă și să se facă. Multe însă le-am socotit altfel în iarna asta și nu văd cum n-am ieși bine în toamnă. Am scos tot gunoiul de grajd care se strînsese, vreo 8 000—10 000 de tone. Anul trecut n-am dus la grădină și pe cîmp decît vreo 3 000 de tone. Patru ani de acum încolo, pămîntul în care s-a băgat vraniță e ca untul. Stau de cu noapte la cîntar, deoarece vreau să știu exact ce îngrășăminte avem și în ce loc merg ele. Am început, dealtfel, anul cum nu l-am început de nu mai țin minte cînd.

În Ștefănești, care are o moșie de 2 850 ha cu porumb, grîu, orz, sfeclă, fasole, soia și legumicultură, se găsesc aproape 700 de suflete. În C.A.P. lucrează în jur de 300 de oameni. Țăranii din Ștefănești nu prea pleacă în alte locuri și pe la orașe pentru că satul e departe de calea ferată iar autobuzele nu-s o soluție. Și uite-i pe fiecare la rostul său, muncind pămîntul, trăind un singur fel de viață, nu două deodată : de țăran care a început să uite ce-i el de fapt și de orășean care n-a apucat să fie nici pe jumătate orășean, întrucît de la o vîrstă nu-ți mai schimbi simțirea. Iar simțirea țăranului pentru ce altceva să fie dacă nu pentru ce cunoaște el mai bine : cîmpul și vitele ?

— Am făcut de curînd, spune Alexandru Manolache, un fel de recensămînt la oameni. Am cercetat așa, la om, toate familiile și am numărat cine muncește și cine nu muncește, cît muncește fiecare și dacă e de ajuns. Am mai cîștigat 30 de brațe de muncă din familii unde se făcuse de-acum socoteala că e suficient să meargă o singură persoană la cîmp și ceilalți, cum se zice, să se descurce. Pe urmă am văzut ce oameni au servicii la oraș și ne-a ieșit că vreo 10—12 ar putea să renunțe la navetă. Noi am pierdut, după inundațiile din '72 mai bine de 50 de familii, care s-au strămutat. Între timp, însă, am săpat un canal de drenaj și pericolul e scăzut.

În C.A.P. Ștefănești, care-i o localitate fără navetiști, ar mai trebui, ca să se poată dovedi lucrul la grădină, îndeosebi, 50—60 de oameni. Un țăran, Manea Stănculescu, s-a tras mai aproape de ai lui, dar tot la o meserie urbană, la o sondă de prin apropiere. Un altul, Vasile Nițescu, parcă ar lua-o de la capăt cu munca la pămînt. Alexandru Manolache e de părere că anul agricol o să fie bun. În fîntîna din curtea casei lui apa e la un metru de la suprafață, ceea ce înseamnă că, deși nu a nins solul păstrează umezeala. În toți anii ăștia apa a stat la un metru recolta a fost mare. El mai crede că 1982 a început cu legi hotărîtoare pentru agricultură și că n-o să aibă de mîncare decît acela care muncește. Că așa cum se numără acum, ca niciodată, fiecare mașină de îngrășămînt, așa se va socoti și vrednicia ori lenea pe om și pe lot.

Dacă distanța față de o gară pe unii îi ajută, să vedem ce se petrece, în ce privește forța de muncă, într-o comună cu gară, vestită atît pentru marile ei recolte de grîu și porumb dar și pentru problemele forței de muncă.

În trenurile de navetiști ce trec prin Dilga și Dor Mărunt, localități cu mii de suflete, se urcă în zori puhoi de lume. Dacă la Dor Mărunt tot se mai adună la C.A.P. vreo 570 de oameni, cu o medie de vîrstă de 55 de ani, la Dilga, unde trăiesc aproape 4 000 de oameni, la cîmp se îndeamnă doar cîteva zeci. Ce-i ciudat că deși C.A.P.-ului din Dor Mărunt i-ar mai trebui vreo 200—250 de brațe de muncă, îndeosebi tinere, acestea se găsesc în teritoriul comunei dar nu-s disponibile. În Lehliu Gară ființează o întreprindere pe nume Prodprest. În secțiile ei din Dor Mărunt, unde sînt încadrați mai bine de 300 de țărani numai buni de treabă, se îndoaie tablă, se confecționează fel de fel de fleacuri, unele trebuincioase e drept, dar care-s mai degrabă sarcina industriei orășenești. De ce o fi fost nevoie de o turnătorie pentru șaibe și șuruburi și de ateliere pentru făcut pungi și zmee de plastic la Dor Mărunt, cu muncitori orînduiți și plătiți frumos, pe calificări care, de fapt, nu se arată, și pe categorii cînd, la un necesar de 80 de mecanizatori, C.A.P.-ul abia izbutește să aibă 40 ? Cu ce să hrănească cele 60 de tractoare ale C.A.P.-ului pe muncitorii care îndoaie tablă ai Prodprest-ului dacă aceștia locuiesc în comună, beneficiază de tot ce-i al comunei — hrană, loturi personale, și altele — dar au pretenția că sînt muncitori și că trebuie luați în seamă de clasa muncitoare ? Oare nu-i semnificativ că țăranii de la Prodprest, pe care i-am aflat în ateliere practicînd niște îndeletniciri de la începutul epocii industrializării, sînt și aceia care reclamă unele deficiențe de aprovizionare în magazinele comunei ?

În urmă cu niște ani, Constantin Popa, președintele C.A.P.-ului, om de acum în pragul pensionării, îmi spunea să revin la Dor Mărunt ca să văd ce are să se întîmple cînd media de vîrstă a oamenilor C.A.P.-ului va fi de 55 de ani. Iată că media a ajuns la 55 de ani. Deocamdată, nici un țăran navetist nu s-a hotărît să-și pună întrebarea : ce este el, de fapt ? Se poate trăi oare numai în provizorat, cu buletin de sat și cu pretenții urbane ? Constantin Popa îmi dovedește că, urmare a spiritului de prevedere, a muncii cu gîndul la viitor, C.A.P.-ul se menține în frunte pe județ la mai toți indicii dar că e momentul ca forța de muncă să se primenească substanțial.

O soluție, gîndim noi, ar fi ca atelierele din comună să treacă sub conducerea C.A.P.-ului, ca oamenii comunei să fie cu totul ai comunei.

Constantin Popa, la cei 62 de ani ai săi și după o viață de țăran trăită înțelept și cu spor în toate treburile cîmpului — dovadă că lumea îi spune Roșu, după roșul feței sale arse de soare și de vînt — crede că la Dor Mărunt, dacă ar ieși la muncă, atunci cînd e nevoie de urgență, numai 5 000 din cei 8 000 de locuitori — fie ei țărani țărani, fie administrație, profesorime, și ce se mai găsește în fel de fel de slujbe, cîte s-au înființat, fie muncitori ai Prodprest-ului — pentru recoltă n-ar trebui decît o lună și jumătate de muncă. Atît. Dar bine muncită. Că nu e vorba atît de absența forței de muncă, fiindcă pe uliță e tot timpul lume, cît de buna ei folosință.

Nu putem să nu amintim aici și soluția C.A.P.-ului Ștefănești, care a început să califice pentru munca pe tractor aproape întreg efectivul administrativ, ca în campanie să poată munci efectiv și acesta.

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

TUDOR OCTAVIAN ■

a țăranului român

Țăran — eternitatea satului

Președinta Comitetului de femei din comuna Dobrosloveni, județul Olt, Gîlcă Augustina, căreia consătenii, din motive rămase neelucidate de investigația noastră, îi spun Beatrice, are sarcina să țină la zi lista cu „reintorșii". Așa îi numește pe cei care, după o perioadă mai lungă sau mai scurtă, s-au reîntors la rosturile lor din sat, Ion Gheorghe, secretar cu probleme de propagandă al Comitetului comunal P.C.R.

„Datoria morală pe care o are un om față de el însuși, ne spune Ion Gheorghe, este să înfrumusețeze locul în care s-a născut. La prima vedere, astea sînt cuvinte mari, dar așa este. Țăranul este un om care știe foarte bine să-și facă socotelile. Nu greșește niciodată cînd este în situația să-și facă un calcul economic și alege întotdeauna varianta optimă. Așa a făcut și cînd s-a hotărît să se reîntoarcă în sat. Cei care au venit înapoi și-au dat seama că aici trăiesc mai bine decît la oraș. Și pentru că m-ați întrebat care au fost metodele pe care le-am folosit pentru a lămuri oamenii de care satul avea atîta nevoie să se reîntoarcă și să muncească lîngă noi, pot să vă spun că cea mai bună pledoarie a fost viața. Viața cea obișnuită, de zi cu zi".

Într-adevăr, așa este. E greu altfel să convingi un om să-și lase o meserie, un cîștig mai mare și să se mute dintr-un loc în altul fără să aibă pentru asta un motiv temeinic. În lista pe care o ține tovarășa Beatrice, să-i spunem și noi cum îi spune toată lumea, sînt trecute multe nume de oameni. Fiecare din ei, așa cum este firesc, înainte de a face pasul pe care l-a făcut, s-a gîndit, s-a sfătuit cu familia și nu de puține ori cei în cauză au luat hotărîrea să se reîntoarcă în sat după calcule matematice, nu prea savante dar foarte exacte. În ele au ținut seama nu numai de bani, ci și de timp, la prezent și la viitor, de spațiu. De multe ori cei care au hotărît să se întoarcă în sat s-au gîndit în primul rînd la copii.

Elena Tudorașcu și Niculina Neacșu au lucrat pînă nu demult la Întreprinderea de tricotaje „Romanița" din Caracal. Își folosesc cunoștințele la Secția împletituri răchită a cooperativei, unde e nevoie de mînă calificată. Elena Bucă și Aneta Dinu lucrau la IPILF Caracal, în fabrică și la fermele de legume. Fac același lucru la ferma de legume a C.A.P., prima fiind repede promovată în funcția de șefă de echipă. Ilie Jugănaru, fost ceferist, a renunțat la permisele de călătorie optînd pentru meseria de îngrijitor de oi, mai bănoasă și tocmai de aceea mai plină de satisfacții. Marin Sandu, Aurel și Emilian Cîroianu, Tudor Giscă, Neacșu V. Alexandru, Florea Tudor, Florea Cioboată, Constantin și Florea Nedelcu, Ion Bădănoiu au fost zidari la „Viitorul" și „Constructorul" Caracal. În comună s-a înființat o secție anexă de construcții. Ce rost mai avea să piardă timp cu naveta cînd în satul unde aveau și casa și familia cîștigau la fel de bine. Și nu este numai asta. În comună constructorii au de lucru din plin. În curînd va fi dată în folosință o grădiniță modernă cu 120 de locuri. Urmează să se construiască o școală cu 12 clase, se ridică grajduri noi iar cele vechi se modernizează. Oamenii își extind gospodăriile. Soții Bolnavu, Ion și Nuca, din Rești, au lucrat, el la vagoane și ea la prestări servicii. Aveau apartament în Caracal dar stătea mai mult gol pentru că soților Bolnavu le plăcea tot în sat unde aveau gospodărie frumoasă, vecini cunoscuți și cumsecade cu care se puteau ajuta. De ce să cumpere ei puiul congelat din magazin cînd puteau să-și taie unul din ogradă ? Nicolae Marin din Potopin, cel care s-a însurat mai în toamnă cu Constanța, lucra la Fabrica de nutrețuri combinate din Caracal. Ea din sat, el din sat. Proaspeții căsătoriți stăteau prea mult timp despărțiți și nu era bine. La nutrețuri, în comună, e mult de lucru. Față de anul trecut baza furajeră a crescut de la 80 la 300 hectare.

Spuneam că mulți oameni din sat și-au căutat de lucru la oraș gîndindu-se la copiii care creșteau și trebuiau dați la școală. În noul an școlar, la școlile din Dobrosloveni și Rești copiii vor putea merge pînă la absolvirea primei trepte. Nu vor mai fi nevoiți să facă naveta, să stea la internat sau la gazde, 700 de lei plătind un părinte unei gazde din Caracal. Fără îndoială că și suma aceasta a intrat în calculele celor care s-au întors să locuiască și să muncească în sat.

Dar argumentul care i-a convins cel mai mult pe oameni să se întoarcă a fost că în C.A.P. pot cîștiga la fel de bine ca în orice loc de muncă. Noile reglementări privind prețurile de achiziție a produselor agricole, primele acordate pentru depășirile realizate fac din C.A.P.-uri unități competitive ca posibilități de retribuire cu cele din industrie. În anul acesta cei din comuna Dobrosloveni vor cîștiga în plus 6 milioane lei. Bineînțeles prin muncă. Acest calcul a fost făcut de Ion Gheorghe în fața cooperatorilor pe tabla de la școală. O măsură de propagandă cît se poate de eficientă.

Cu siguranță că lista ținută de tovarășa Beatrice va fi completată și cu alte nume.

OPREA GEORGESCU ■

Sarcinile din pomicultură: termen permanent

Adunări generale ale oamenilor muncii, forumuri ale democrației, adevărate lecții deschise despre cum se aplică în viață directivele partidului, îndemnurile spre mai bine, spre mai înalt, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. 198 de oameni ai muncii din **Institutul de cercetare și producție pentru pomicultură** — aflat la Mărăcineni, județul Argeș, într-un loc deosebit de frumos — au discutat cu pasiune despre pomicultură : ce s-a făcut pînă acum, ce trebuie să se facă **astăzi** pentru ca această importantă ramură a agriculturii să poată da ceea ce se așteaptă de la ea : fructe. Fructe frumoase, fructe sănătoase, fructe pentru noi și pentru export.

Directorul institutului, tovarășul dr. **Parnia Pîrvan**, face o trecere în revistă a muncii depuse de către cei din institut, de către cei din cele 26 de stațiuni de cercetare pomicolă din țară. Se discută contractul colectiv de muncă pentru 1982. Aflăm că în 1981 au fost plantați 19 milioane de pomi ! Că au fost create noi soiuri și noi portaltoi, că s-au înființat noi livezi, noi plantații de pomi și arbuști fructiferi.

Este adevărat, geneticienii luptă pentru ameliorarea soiurilor. Se rezolvă problema rezistenței la rapăn a mărului. 10 000 de puieți au fost astfel dați pentru plantare. Numele unor soiuri noi de măr : Gloria, Luchian, Superbă de toamnă, Splendid. La fel, noi soiuri de cireș, vișin, imune, rezistente la boli. Pentru 1982 vor fi date pomiculturii peste 400 000 de ramuri altoite. Sînt preconizate soluții : de pildă, sistemul de conducere și tăiere a pomilor în livezile superintensive, tratarea cu erbicid românesc. Livezin. La institut, sistemul superintensiv se realizează pe pantă ameliorată, așa cum, de altfel, se vor extinde livezile în întreaga țară.

Ne-a impresionat numele dat unui adevărat program al pomicultorilor : **protecția pomului**. O, da, într-un timp al încleștărilor, al nervilor suprаîntinși, în lume, într-un timp al crizelor de energie, de liniște, de dragoste, în țara noastră are loc un astfel de program : de protecție a pomului. Între 23—24 februarie a.c. va avea loc o sesiune de referate științifice la institut. Se va vorbi despre protecția mecanică, chimică, biologică. Pînă acum s-au experimentat 65 de pesticide. Au fost omologate 25. Șase produse noi sînt indigene. Și nu e nimic mai important decît un pesticid bun. Tratînd cu ajutorul său pomii se micșorează consumul de apă la tratamente, se micșorează chiar numărul de tratamente. Așadar, se face o substanțială economie. Beneficiile s-au ridicat în 1981 la peste 178 de milioane. S-a afirmat, cu îndreptățită mîndrie, că toate stațiunile din țară și-au îndeplinit planul... cu o excepție, stațiunea din Mehedinți. Anul acesta a fost în pierdere. În 1982 volumul de lucru, în cadrul institutului, va crește de la 19 milioane la peste 36 de milioane. Desigur, s-a vorbit despre cerințele institutului : o aprovizionare ritmică (materialele, utilajele venind uneori cu întîrziere), îmbunătățirea bazei materiale, un mai mare efort pentru a se concretiza îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață a oamenilor muncii. S-a vorbit și despre cei dinșii, pomicultorii, vor întreprinde : peste 60 000 de pomi din soiuri noi, dați livezilor, noi soiuri de arbuști și căpșuni, reducerea consumului energetic cu 10%. Tot despre reduceri : o reducere cu 40 de lei a cheltuielilor de producție — la 1 000 de lei producție marfă. Despre realizarea unei producții de 62 kg de fructe pentru fiecare locuitor al țării.

Pentru ca toate acestea să existe, să nu rămînă doar simple cuvinte, cei care au vorbit, și au fost mulți, lista fiind deschisă, pentru ca toți cei care doreau să vorbească despre ce s-a făcut, despre ce trebuie să se facă, să vorbească — ce poate fi mai democratic decît o listă permanent deschisă ? — s-au făcut extrem de multe propuneri : ameliorarea terenurilor în pantă, a terenurilor erodate, nisipoase, definitivarea cercetărilor privind subsolul, ameliorarea rețelelor de drumuri pentru transport (n.n. : ne pare teribil de importantă, de binevenită propunerea, și nu numai pentru pomicultură !), extinderea folosirii materialului superior din punct de vedere genetic, organizarea de ateliere — nu numai în cadrul institutului — dar și în celelalte stațiuni din țară, creșterea producției de căpșuni și arbori fructiferi, perfecționarea tehnologiilor de cultură, consolidarea pomiculturii în zonele cooperativizate, dotarea cu material săditor a gospodăriilor individuale (n.n. : trebuie să spunem că interesul manifestat de către cercetători față de livezile din zonele cooperativizate și necooperativizate, față de livezile individuale, ni se pare un lucru remarcabil, un act mai mult decît științific, un act de o frumusețe aparte, scopul final fiind înființarea de gospodării model) Ei bine, toate aceste propuneri au un numitor comun. Termenul ? **Termen permanent**. Credem că a pune sub semnul termenului permanent sarcinile pomiculturii românești este un fapt demn de laudă.

O problemă cu totul prioritară este cea a înființării de noi livezi. Și pentru ca stațiunile existente — repetăm, 26 în țară ! — să își demonstreze utilitatea, s-a discutat despre necesitatea ca specialistul, cercetătorul să ia **contact direct** cu factorii interesați din întreg județul. Dar nu trebuie neglijat nici aspectul invers : factorii interesați trebuie să **manifeste concret** interesul față de pomicultură, altfel interesul există, ca să zicem așa, între factori... dar nu prinde viață !

I-am ascultat cu plăcere pe invitații adunării oamenilor muncii din Institutul de cercetări de la Mărăcineni. Vom aminti cuvîntul tovarășilor profesori Ștefan Oprea, de la stațiunea din Cluj, și Marius Popescu, de la Universitatea din Craiova, al cercetătorului științific Nicolae Minoiu, de la Stațiunea Bistrița, al directorului Stațiunii Voinești, Gheorghe Stanciu, al tovarășului director Ion Popescu, de la Banca Agricolă, a tovarășului director Matei Berindei, din Direcția generală pentru horticultură.

Vom aminti că președintele Academiei de științe agricole și silvice, tovarășul Angelo Miculescu, a arătat și plusurile și minusurile din pomicultură, amintind că încă nu s-a dat producția pe care conducerea de partid și de stat, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cerut-o din partea pomicultorilor. În lume, acum, a spus tovarășul Angelo Miculescu, nu se mai fac cercetări, în nici un domeniu, cu singurul scop de a se publica rezultatele în reviste, se fac programe de cercetare cu aplicare rapidă. Și pentru că s-a discutat despre legătura dintre cercetare și unitatea de producție, despre autogestiune și autoaprovizionare, nu a fost uitată nici zootehnia. Pare ciudat, dar mai toate stațiunile de cercetare pentru pomicultură au desființat fermele care ar fi putut coexista de minune cu ele, pentru că se știe că îngrășămîntul numărul unu este cel natural.

Tovarășul Gheorghe Catană, secretar cu problemele pentru agricultură al județului Argeș, a încheiat emoționant această exemplară adunare a oamenilor muncii. Arătînd că am putea, în pomicultură, să avem și cantități îndestulătoare pentru noi, și pentru export, că secretul pomiculturii stă în activitatea de zi cu zi, a cerut ca și în zona necooperativizată, unde se cere o îndrumare tehnică de specialitate, să se simtă influența cercetătorilor. A relevat importanța calului, și în pomicultură ca și în celelalte ramuri ale agriculturii. Și, desigur, a insistat ca microatelierele să devină o realitate, și cît mai urgentă, în toate stațiunile.

Oamenii care lucrează în pomicultură știu și cît de frumoasă e munca aceasta, și cît de grea. Știu că livada este, adevărat, un loc plin de frumusețe, în fiecare anotimp, că nimic nu se poate compara cu năvala pomilor în floare, că toamna mii de nuanțe cuprind în focul lor frunzele, pentru a lăsa geometria iernii, misterioasă, perfectă. Dar știu că livada dă rodul scontat doar dacă e lucrată. Lucrată cu brațele, cu inima, cu mintea. Atunci, abia atunci putem vorbi despre cules...

PIA OLARU ■

Timp cîștigat, timp transformat în pîine pentru toți

În pacea cîmpului alb, dormind sub zăpezi, atelierul cu flux de hală industrială modernă poate să șocheze. Muncitori în salopete albastre nou-nouțe lucrează ca în orice uzină. Motoarele zumzăie, utilajele merg din plin. Maistrul Gheorghe Popescu, șeful atelierului, ne avertizase unde venim. În octombrie 1981, Stațiunea de mașini agricole din Șercaia, comună din zona Făgărașului, a creat acest atelier de reparat motoare pentru tractoare și mașini agricole autopropulsate cu un mare efort propriu. „Era nevoie să arate așa, să fie ultramodern, fiind vorba și de service-ul unor motoare moderne", zice maistrul Gheorghe Popescu. Singurul din județ era la Hărman și nu putea să asigure reparațiile și reconditionările necesare parcului de mașini agricole din toată zona Brașovului. S.M.A. Șercaia și l-a asumat, fiind el însuși deținătorul unui mare parc de tractoare și mașini, avînd totodată capacitate tehnică și, da, entuziasm, curajul de a face, de a nu se speria de lucrul dificil. Cel mai dificil era să-și găsească muncitorii de calificarea necesară. Nu era timp pentru a aștepta să crească ucenicii. Comuna era însă plină, cu sutele, de muncitori, de mecanici, lăcătuși-mecanici, strungari, electricieni care plecau, zilnic, spre cei doi poli industriali între care se află așezată — Brașov și Făgăraș —, fluxul navetismului dinspre Șercaia atingînd cifra 600, la o populație de 1 600 apți de muncă. Marile plecări și-au aflat chiar foarte repede, nespus de repede, reversul, semn că sufletele navetiștilor sînt total și ireversibil legate de sat. Pe scurt, din cei 22 de lucrători ai atelierului cei mai mulți sînt din această categorie a țăranilor reveniți la matcă. Gheorghe Crăciun, Vasile Langa, Gheorghe Burincă, Emil Toader, Andrei Boko, Gheorghe Goilă, Gheorghe Itoafă... Doar unul singur trece de 30 de ani și doar vreo doi nu sînt căsătoriți. Deci lată, tineretul satului nu-și uită satul, nu „fuge", cum adesea sociologii au încercat să ne convingă, decît poate acolo unde nu există grijă și preocupare pentru ei, pentru munca, cîștigul, viața și timpul lor liber. Oamenii aceștia sînt chiar fericiți de întoarcerea lor, fără ipocrizii și fără false modestii. „În mod .net, mai presus de bani — deocamdată, atelierul fiind la început, noi cei care avem categorii superioare de încadrare, în întreprinderi, avem retribuții ceva mai mari — noi am cîștigat timp. Timp și posibilități să-l transformăm în pîine, și nu doar pentru noi, ci pentru toți; să-l transformăm în liniște și odihnă, în grija pentru copii, în numeroase și numeroase treburi ale gospodăriei pe care nu le mai puteam împlini, ele rămînînd pe umerii nevestelor". Împreună cu Gheorghe Burincă și Vasile Langa, ambii căsătoriți, unul cu doi, celălalt cu patru copii, unul de 27 de ani, celălalt de 31, unul strungar, celălalt lăcătuș-mecanic, gospodari recunoscuți și respectați în sat, facem calcule pe hîrtie despre acest cîștig al reîntoarcerii pentru ei și pentru economia comunei. Soțiile lucrează în C.A.P., ei vor avea timp, în sfîrșit, să le ajute. Cînd făceau naveta, în schimbul unu, se sculau la 4,30 și se întorceau acasă către asfințitul zilelor de vară și pe întuneric, iarna, în jurul orelor 19—19,30. În conformitate cu noile reglementări, vor deține și lucra și lotul personal a cîte 10 ari, plus lotul în folosință al soțiilor repartizat de la C.A.P., „pe care o să-l semănăm cu porumb, cu sfeclă de zahăr, cartofi, putînd în felul acesta să creștem și animale, să ne gospodărim cum se cuvine și să contribuim și la necesitățile de autoaprovizionare ale comunei". Îi întreb pe toți, mai ales pe Gheorghe Crăciun și Andrei Bako, cei mai tineri dintre ei, au 24 de ani, dacă mai știu, ori au știut vreodată, să țină sapa în mînă. Zîmbesc țărănește în colțul gurii, adică, cum să nu ?! Gheorghe Crăciun zice că, în sfîrșit, abia acum, revenit acasă, a putut să-și pună ceva bani de-o parte. Transportul, mîncarea, alte cheltuieli ale orașului îi fărîmițau cîștigul. Abia acum poate să-și ajute cu adevărat părinții, și se gîndește la însurătoare. Se simte așezat, își simte rădăcinile bine înfipte în loc, pentru totdeauna, și-și poate croi planuri de viitor.

Comună nu prea mare ca număr de locuitori, dar cu oameni care au sfințit și sfințesc locul, prin hărnicia, tradițiile și dragostea lor pentru vatra natală, Șercaia nu duce lipsă de nimic, din cele ce fac viața unei comunități prospere, confortabilă, civilizată. Are trei școli, pentru fiecare sat cîte una, și chiar treapta întîi de liceu (curios, însă, cu profil mecanic, deși profilul economic al comunei este zootehnia, fiind unul dintre cele mai importante centre, cu mari complexe de taurine, porci, oi), dispensare, unde există și medici — un generalist și un stomatolog —, farmacie, brutărie și centre de pîine în fiecare sat, magazine alimentare... Doar, ceva mai multă grijă s-ar simți nevoia pentru viața ei spirituală, ca în toate cele trei cinematografe chiar să ruleze filme, nu doar la centrul de comună, căminele culturale chiar să fie culturale, iar clubul pentru tineret să nu se anime doar în vacanțele elevilor, fiind tot atîtea motive ca tinerii să rămînă acasă, mereu acasă, avînd cu prisosință unde lucra.

CICI IORDACHE ■

Într-o acută obsesie a crizei de timp, cercetările ergonomice scot la iveală mari rezerve de timp productiv

Timpul — materie primă fundamentală

Prin tot ce întreprindem încercăm să comprimăm timpul. Ne propunem să inaugurăm obiective economice înainte de termen. Ne angajăm să dăm zeci, sute de tone de cocs, de fier, de oțel peste planul inițial stabilit în unități precise de timp. Recuperăm, refolosim, reciclăm materii prime. Recondiționăm ansamble și subansamble, procurate uneori din import, le reintroducem în flux tehnologic și le prelungim timpul de exploatare. Restituim circuitului economic unele materii prime considerate la un moment dat depășite, vetuste, inferioare. Declanșăm campanii operative pentru reducerea cheltuielilor de producție la nivelul fiecărui produs, pentru gospodărirea mai judicioasă a energiei electrice și a combustibililor, modificăm unele tehnologii care se dovedesc mari consumatoare de timp, creștem productivitatea muncii prin reevaluarea operațiunilor în raport cu secunda, minutul și ora de muncă. Niciodată nu am înregistrat o asemenea foame de timp, de energie, de materii prime ! În acești ani am redescoperit practic valoarea timpului nostru de muncă și de viață. Timpul a devenit o materie primă fundamentală !

Așezăm ceasuri, orologii de consum, orologii publice, electrice sau electronice, la colțuri de stradă, la intersecții de culuoare, în hale și ateliere de proiectări, pentru a crea permanent senzația că sîntem scufundați în timp, că trăim în epicentrul „fenomenului timp" și nu în afara lui, ca să ne putem regla mai bine, mai sensibil activitățile, gesturile, deciziile față de timpul care vine și care trece într-un permanent bombardament de informații, de știri. Ca să ne putem cenzura mai atent orarul, programul, calendarul, agenda de probleme ale zilei. Probleme care nu suportă nici un fel de aminare, de suspendare.

Astăzi, cine nu este punctual, nu este om de cuvînt, nu este om de încredere. Timpul are un sens profund moral ! Astăzi cine pierde timp și face și pe alții să piardă timp, timp prețios, fundamental, este un om care se exclude treptat din societate, își pierde tovarăși de muncă, își pierde prieteni, își cîștigă dușmani.

Descoperirea valorii timpului este o problemă de conștiință. Exprimă conștiința faptului că aparținem la o istorie, că putem controla istoria, premedita mișcările tectonice ale istoriei. „Timpul vieții ni-i scurt" — spune poetul — „Hai să-l facem curat. / Trăiesc unii din furt, / Alții doar din ce-au dat". Pentru că nimeni nu mai poate fi profitor pe seama timpului celorlalți, pe seama timpului social. Gestul aceluia care face timpul să treacă fără valoare poate fi considerat furt în dauna avutului obștesc ! Timpul e într-adevăr un bun comun în care egalitatea și libertatea trebuie să se manifeste, mai ales la nivelul societății noastre, deplin, armonios, nu prin contradicții antagoniste.

Pe de altă parte, cine rămîne în urma timpului, rămîne în urma istoriei, este un rătăcit prin istorie. Dimpotrivă, cine cîștigă timp, cine știe să-și organizeze timpul în așa fel încît să rămînă cu cît mai puțin timp steril în biografie, este un om care trăiește și acționează în sensul istoriei, este un om care aparține mai devreme decît alții viitorului.

Programul de perspectivă al partidului nostru, programul unui viitor posibil de atins prin exploatarea integrală a resurselor de timp, este scenariul unui timp în permanentă devenire, nu imobil, nu inert, dogmatic, ci al unui timp care ne aparține integral. Totul depinde de felul în care știm să ni-l organizăm fiecare la locul nostru de muncă și întreaga societate la nivelul ei de competență. Iată premisele de la care am pornit în dezbaterile acestei anchete.

ADRIAN DOHOTARU ■

„Astăzi nu mai merge cu «se poate și așa» ; se poate numai într-un singur fel: BINE"

„ÎNTREPRINDEREA DE MECANICA FINĂ" — București : lucrează aici cîteva mii de oameni, în majoritate cu calificare superioară ; se produc aparate de măsură și control pentru lungimi și presiuni, ceasuri electronice, scule și dispozitive, accesorii pentru mașini-unelte, toate de înaltă precizie ; întreprinderea exportă produse în peste 17 țări ale lumii.

Elena Barbu — ajustor : „Lucrez în întreprindere de la vîrsta de 15 ani, aici au lucrat și lucrează și părinții mei, veneam în întreprindere încă de mic copil. Am fost mulți la părinți, n-am putut urma mai departe, după absolvirea a opt clase m-am angajat, la început a fost destul de greu, lucram în trei schimburi. Astăzi lucrez alături de soțul meu, cele opt ore de muncă pe care le depun reprezintă pentru mine o datorie și o satisfacție în același timp, reprezintă însăși rațiunea existenței mele".

„Exista o tendință a unora, pînă prin anii trecuți : nu înțelegeau că timpul de muncă înseamnă civilizație, venit național, bunăstare, se mai întîmpla să auzi : „el, și ce dacă am mai băut și eu un pahar cu vin, ce, sînt conducător auto să mi se pună fiola la gură ?!" Dacă mă gîndesc bine, chiar și eu, unul, mă gîndesc cum aș fi reacționat atunci, prin' nouă sute cincizeci și, să-mi fi venit vreunul să-mi spună să vin cu 10 minute înainte de program ? ! (Astăzi, vă mărturisesc, iată : am buletinul expirat de trei luni de zile, **nu-mi găsesc** răgaz o oră să mă reped la miliție — și știu că nu e bine !) Dar altceva vroiam să vă spun : încă înainte de apariția în presă a noilor măsuri, noi am tras un semnal de alarmă, un activist **trebuie să prevadă** viitorul, am făcut astfel tot posibilul, pe linie de organizații de partid, sindicat, tineret, F.D.U.S., să facem oamenii să înțeleagă că valoarea celor 8 ore de muncă nu înseamnă numai cei 60—80 lei cîștig, ci mult mai mult, că pentru un aparat care costă 70 lei, nerealizat, **nu se poate monta** un camion, de exemplu, **care costă milioane** ! Noi trebuie să facem oamenii să înțeleagă — și am reușit în cea mai mare măsură — că cele 8 ore de producție, **timpul lor de muncă**, înseamnă însăși viața lor ! Din evidențele statistice ale întreprinderii reiese că, pe anul care a trecut, folosirea fondului de timp este în proporție de 96 la sută, chiar mai mult, restul de 4 la sută reprezentînd concedii medicale, învoiri și, în ultimă instanță, absențe. Am apreciat într-o ședință de partid că dacă absențele pot fi desființate — și le vom desființa total ! — învoirile, nu. Omul nu-și poate rezolva numai în timpul concediului diverse probleme cum ar fi nunta, nașterea copilului sau, mai rău, un deces ! Acordăm învoiri, cu condiția ca motivele să fie pe deplin justificate. Am reușit să facem oamenii să înțeleagă că o piesă rebutată — chiar dacă nu e un rebut total, piesa se refface, nu ?! — este însă o pierdere categorică a unei „bucăți" de timp, a unei „bucăți" de viață, lucru absolut irecuperabil. Aș mai adăuga un aspect : dezvoltarea explozivă a industriei în România a avut un eșantion în însăși dezvoltarea întreprinderii noastre — de 300 la sută în 10 ani ! Or, ținînd cont de felul cum se modelează omul, profesional, cultural etc., 10 ani nu sînt prea mulți — socotind și condițiile tehnice deosebit de fine în care se lucrează. Originea forței noastre de muncă este de la țară, unora dintre băieți, părinții nu îndrăzneau să le încredințeze hățurile de la cai ! — aceștia au urmat cursuri de calificare. Noi considerăm școala ca o **inițiere**, activitatea practică nu se poate baza numai pe ea ; dacă în școală greșeala este **iminentă**, aici, la noi, problema se învață altfel, la noi meseria elevul o învață bine, lucrînd bine. Nu mai merge cu „se poate și așa", nu se mai poate decît într-un singur fel : bine. Chiar în condițiile actuale, în care, nu are nici un sens să ascundem, faptul că întîmpinăm unele greutăți inerente, datorită restricțiilor de curent electric impuse de necesitatea economiei de combustibil". **(Stelian Chiru**, maistru, secretar P.C.R. pe întreprindere).

HORIA PĂTRAȘCU ■

Atîta vreme cît trenurile merg bine, înseamnă că e pace pe pămînt

Nicolae Carp, șef de tură în stația de cale ferată Brașov :

— Îmi aduc aminte că la noi, în nordul Moldovei, oamenii își reglau timpul vieții lor de fiecare zi după mersul trenurilor. Prin satul în care m-am născut și am crescut nu treceau trenuri. Dar le auzeam trecînd departe, pe cîmp. Se poate spune că am crescut fascinat de mersul trenurilor și de mersul stelelor. Acum cunosc mersul trenurilor pe de rost. Cel puțin al celor care trec prin stația Brașov. Ceea ce nu e puțin lucru, dacă ne gîndim că prin Brașov trec aproximativ 360-330 de curse în 24 de ore.

— Prin urmare, timpul, ca noțiune, e legat în memoria dumneavoastră de mersul trenurilor. Acest lucru v-a făcut să vă alegeți meseria de impiegat de mișcare ?

— Mi-a plăcut ordinea, or, meseria noastră înseamnă ordine și disciplină. Un tren, desigur, poate întîrzia uneori din motive nenumărate, dar mai ales poate merge exact, după un orar de parcurs desfășurat în timp și spațiu și gîndit dinainte pînă în cele mai intime amănunte de ordin tehnic și tactic, dacă vreți. Uneori, noaptea, eu aud cum merg trenurile pe linii îndepărtate și mersul lor uniform, aproape adormitor, monoton, îmi dă un sentiment de liniște, de certitudine. Eu știu că ele se străduiesc să pună într-un fel ordine în lume, să treacă exact pe la solstițiu, fără întîrziere, purtînd oameni și mărfuri spre destinații trecute pe foaia de parcurs. În meseria noastră ceasul, orologiul sînt extrem de importante. Și pentru noi, dar și pentru cei care ni se adresează, care ne solicită serviciile. De aceea, nu veți vedea nici un ceas mergînd în întîrziere în gara Brașov. Ce fel de ceferiști ne-am mai putea numi dacă am accepta ceasuri mergînd în întîrziere și trenuri mergînd în derivă ?

— Lucrați în ture de 12 cu 24 de ore. Prin urmare timpul dumneavoastră de muncă e strict cenzurat de trenurile care vin și pleacă.

— În stația noastră nu există nici un minut de liniște, nici un minut de pauză. Sîntem nod de cale ferată, centru industrial, oraș turistic. În prima ipostază sîntem placă turnantă pentru trei magistrale feroviare fundamentale ale țării : spre Arad, Timișoara, Oradea și Cluj-Napoca, spre Ciceu și Baia Mare. În a doua ipostază înregistrăm un trafic de mărfuri enorm, legat de întreprinderi brașovene importante la nivel național : Tractorul, Steagul Roșu, Rulmentul, Hidromecanica, Uzina de reparații material rulant etc. Cea de a treia ipostază e inutil să o mai prezint. E destul să amintesc că de la Brașov pornesc foarte multe drumuri de munte în toate sensurile, ceea ce implică un flux și un reflux continuu de călători, de turiști.

— Lucrați efectiv 12 ore. În timp de 12 ore nu există nici un moment de relaxare ? Bănuiesc că vă e destul de greu să vă concentrați timp de 12 ore fără întrerupere.

— Îmi închipui că aveți acasă un ceas deșteptător care merge exact. Probabil unul din ceasurile acelea vechi, robuste, indestructibile, care au imprimate pe cadran locomotive, ca semn că sînt exacte ca trenurile.

— E adevărat, am ceas deșteptător, dar nu-mi pot permite să mă las pe seama unui ceas deșteptător care într-o bună zi sau într-o bună noapte se poate defecta, adică să nu mai sune, să nu mă trezească la ora 5 și treizeci de minute, de pildă. organismul meu și al colegilor mei este astfel reglat, în urma unei activități care depășește 20 de ani în aceeași stație, încît ne trezim fără ceas deșteptător, din obișnuință și din instinct. Adorm la ore exacte și mă trezesc la orele pe care mi le impun. Cred că eu însumi am devenit un fel de ceas deșteptător sau de orologiu. În mine orele, credeți-mă, bat cît se poate de exact. Și cred că respectînd timpul meu de viață respect și timpul de viață al celorlalți oameni. Pentru că atîta vreme cît trenurile merg bine, înseamnă că e pace pe pămînt. Cînd vor începe să meargă anapoda înseamnă că se apropie o catastrofă. Din acest punct de vedere mersul trenurilor este și el un fel de seismograf.

— Și, spuneți-mi, n-ați întîrziat niciodată, de la nici unul din trenurile vieții dumneavoastră ?

— Ba da. O dată. Două minute. Din cauza mijloacelor de transport în comun. Dar am întîrziat două minute față de ora la care-mi planificasem să ajung la tren, ca un ceferist care se respectă, adică cu o oră înainte de plecarea trenului ! Pentru că, de fapt, de întîrziat nu întîrzie decît oamenii care se apucă de o treabă în ultimul moment.

ANDREI PETRESCU ■

Există un control de calitate și pe fluxul vieții de fiecare zi

Maranda Grigore, tehnician tehnolog la secția de confecții circulare întreprinderea „Tricodava", București.

— Ce produceți dumneavoastră în timp de 24 de ore ?

— Noi, cele 397 de fete din secție confecționăm 6 250 pulovere, rochii, pardesiuri, pantaloni femeiești, fuste, treninguri, pantalonași, rochițe de fetițe, sarafane, jachete simple etc. În opt ore de schimb ! Cu o pauză de 15 minute pentru dejun și cu o altă pauză de cinci sau zece minute pentru gimnastică și exercițiul de respirație.

— Gimnastică ? Exerciții de respirație ?

— Fetele din secția noastră lucrează ore în șir în poziții incomode și, împreună cu medicii și sociologii noștri, ne-am gîndit că unele exerciții de cultură fizică ar fi binevenite pentru reîmprospătarea forțelor și oxigenarea organismului.

— Prin urmare, timpul dumneavoastră de lucru e materializat, e concretizat în produse cu o destinație socială precisă. Timpul dumneavoastră poate fi măsurat, poate fi apreciat din punct de vedere calitativ după modul în care devine imediat folositor oamenilor. Timpul dumneavoastră de lucru este, cum s-ar zice, palpabil.

— Există un fel de control tehnic și de calitate nu numai pe flux tehnologic ci și pe fluxul vieții noastre de fiecare zi.

— Ce înseamnă control tehnic și de calitate în muncă și în viață ?

— Sînt mîndră că produsele noastre trec cu bine examenele severe ale controlului tehnic și de calitate, din întreprindere, și că ele se vînd în nenumărate țări ale

Vineri, la Videle în cele „trei ceasuri rele"

Vinerea trecută, pe șantierul de locuințe, din spatele complexului comercial, se betonau fundații. Pentru ca cele trei echipe de zidari să-și desfășoare munca în condiții bune, lotul Videle al șantierului Roșiori le-a asigurat, din timp, front de lucru. Racordurile cu canalele termice pentru încălzirea blocurilor au fost terminate încă din toamnă, avînd, astfel, apă caldă pentru pregătirea cimentului. Cu toate acestea, una din echipe — cea a lui Ion Săvescu — s-a îngrămădit într-o încăpere și adunați în jurul sobei ascultau muzică și mîncau semințe. Întrebați de ce nu lucrează, vin cu supremul argument : nu avem ciment ; am cerut de ieri și încă n-a sosit ! Ne interesăm la stația de betoane dacă s-a făcut vreo comandă ieri sau azi. Nu s-a făcut. Șefa stației, o femeie tînără și foarte energică, are și dînsa un argument care ne dezarmează : dacă nu au cerut înseamnă că au ! Pentru că ciment există ! Ne întoarcem în șantier și descoperim că celelalte două echipe lucrează, iar cimentul sosit cu ultima comandă le ajunge o săptămînă. Explicațiile lui Săvescu sînt, de data aceasta, copilărești : nu știam de el, de obicei ni se dădea partea noastră separat ; acum, cimentul a fost depozitat, pentru toate echipele, în același loc.

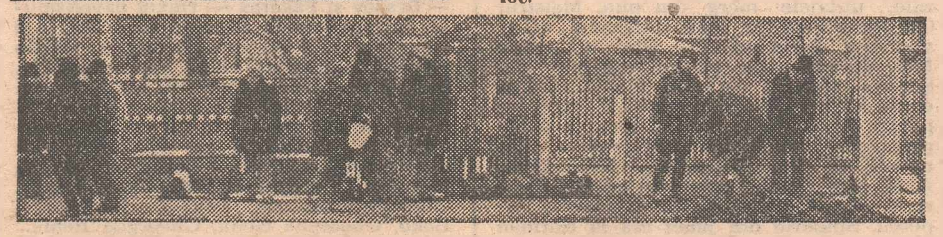

La început, despre bărbații din fotografie am crezut că sînt niște cetățeni care așteaptă autobuzul în stație și care, întîmplător, se cunosc cu ceilalți doi care sapă la baza unui stîlp. Curînd ne-am dat seama că nu era vorba de nici o stație de autobuz și că ceva era în neregulă. Am cerut explicații și am aflat că sînt echipa lui Sora, că pînă la ora nouă au stat la magazia depozitului pregătindu-și materialele necesare pentru montarea cablurilor pe cei zece stîlpi pe care, tot ei, cu o zi înainte, i-au plantat și betonat. Acum, ca să continue lucrul, aveau nevoie de macaraua pe care, dealtfel, o așteptau. Tot așteptînd a trecut ziua de lucru.

Și, uite așa, cei zece muncitori, dintre care nouă navetiști, s-au sculat la 5 dimineața și au plecat din satele lor spre Videle doar ca să aibă de unde veni.

ELENA GHERA ■

lumii, de ani și ani de zile. Sînt mîndră că am o familie frumoasă, armonioasă, un soț bun care împarte grijile și problemele casei cu mine, copii buni care învață bine și înțeleg, la rîndul lor, să-și ajute mama în treburile gospodărești. Știți, din experiența mea de viață în această dublă sau triplă calitate de muncitoare specializată, de soție și de mamă, am constatat că fără organizarea și planificarea riguroasă timpul devine o obsesie rea, de nesuportat, amenințarea timpului devine supărătoare. Cînd mă plîng că nu am timp mă suspectez că nu mi-am organizat bine munca.

— Prin urmare, în accepțiunea dumneavoastră timpul înseamnă în primul rînd organizare și planificare.

— Eu nu am dreptul să spun niciodată că nu am timp, că nu-mi mai ajunge timpul, așa cum spun nenumărați oameni. De fapt, foarte rar mi se întîmplă să mă plîng că nu am timp, că nu mai încap în timp, pentru că eu am timp și găsesc întotdeauna timp pentru tot ceea ce trebuie să fac, pentru tot ceea ce mi-am propus să fac, dacă de la început mi-am potrivit un plan de muncă, nu neapărat aprobat și parafat, dar în orice caz bine gîndit, realist, în funcție de posibilități și uneori chiar de... imposibilități. Pentru că, adeseori, ceea ce s-a dovedit la un moment dat **imposibil** a devenit cu timpul și prin eforturi **posibil.**

— Aveți timp să vă faceți un asemenea plan ?

— Trebuie să existe o planificare și la nivelul meu, nu numai la nivelul economiei naționale ! La urma urmei, economia națională se realizează prin munca noastră, a fiecăruia în parte. De exemplu : trebuie să introduc un model nou în fabricație. Iau modelul în faza de prototip, îl studiez, îl analizez, îl planific pe operațiuni și îl traduc în producție de serie printr-o eșalonare exactă în timp a lucrului, obținînd astfel o sinteză care reprezintă un nou model de îmbrăcăminte la îndemîna oamenilor. Eu trebuie să știu exact cîte minute sînt necesare pentru cutare sau cutare operațiune, altfel înseamnă că m-am planificat greșit și că am pierdut timpul. Nu avem voie să producem rebuturi pentru că acestea înseamnă, din nou, că lucrăm în pierdere de timp. Ca să nu mai vorbesc de pierderea de bani ! „Tricodava" e cea mai mare și mai modernă întreprindere de tricotaje din țară și cam a patra ca dimensiune și ca proces tehnologic de pe mapamond. Prin urmare, firma ne obligă să ne respectăm timpul de lucru în cel mai înalt grad și la cel mai înalt nivel de exigență. „Tricodava" trebuie să producă la nivelul unei case de modă (!) profilată pe producția de serie.

— Cînd mai aveți timp să îndrumați în muncă 397 de muncitoare dintr-un schimb?

— Parcurgînd, probabil, zece, douăzeci de kilometri pe schimb de la o fază de lucru la alta, de la un loc de muncă la altul.

— Nu vă obosește ?

— Mă întinerește. Lucrez în confecții și tricotaje de 21 de ani. Altceva nu mi-ar place să fac. Aici mă pricep și mă simt necesară. De aceea nici nu apuc să-mi dau seama că obosesc, dacă obosesc. Nu mi-ar fi plăcut să lucrez ceva ce nu se poate vedea, ceva de care nu te poți bucura văzînd cu ochii.

— Vorbeați de planificare. Aveți timp să faceți tot ce vă propuneți ?

— Am constatat că ori de cîte ori am făcut un lucru neorganizat, nepotrivit, nearanjat, neplanificat adică dinainte, n-am apucat să termin, să finisez, n-am apucat să duc la bun sfîrșit. E ca și cum ca mamă, ca soție aș face de mîncare, aș spăla rufe, aș face curat la întîmplare. Or, eu mi-am propus ca într-o zi să fac de mîncare, în alta să spăl rufe, în a treia să fac curat, apoi în a patra din nou să fac de mîncare... și așa mai departe.

— Și cînd vă odihniți ?

— V-am spus că eu găsesc timp să le fac pe toate. Seara găsesc timp și pentru televizor și pentru un cinematograf și pentru un teatru și pentru cursurile Universității populare... Sînt o femeie care treptat, treptat a încetat să se mai plîngă că nu are timp pentru ea însăși. Pentru că îmi găsesc acest timp !

ARON DOMIDE

Timpul lor de lucru se plătește nu numai în lei, ci și în sudoare

Oficial, poartă denumirea : **PUNCTUL DE LUCRU EXPEDITIE CAMIONAJ MECANIZARE BUCUREȘTI-OBOR**, ceea ce, firește, nu spune mare lucru ; socotind însă că prin acest punct trec mărfurile primite sau expediate — în conteinere de capacitate mică — de către 300 **(trei sute!)** întreprinderi ale Capitalei, lucrurile se schimbă. Personalul numără circa (coincidență) 300 oameni, din care două treimi sînt muncitori, încărcători-descărcători. Lucrează, unii, 8 cu 12, alții 12 cu 24 ore, și nu intenționăm să ocolim aici faptul că munca acestora este deosebit de grea, cerînd un mare efort fizic, conteinerele respective cîntărind în medie o tonă în greutate. Ele trebuie transportate din vagoane în magazii, pe platforme, pe rampe, în camioane, și invers. În majoritatea lor acești muncitori sînt oameni de vîrstă medie — deci trecuți de plinătatea forței fizice — mulți dintre ei au scutire de efort. Sînt oameni simpli, conștienți de importanța muncii lor (începînd cu cărămizi, ceasuri, pulovere, sticlărie și terminînd cu medicamente, nasturi, obiecte de artizanat, electromotoare, lingouri — în sfîrșit : tot ce produce și are nevoie Bucureștiul pentru magazinele și industriile țării, trece pe aici !), cît și de riscurile la care se supun. Ei depun o muncă **anonimă** și **eroică** în același timp, în condiții de cele mai multe ori vitrege prin însăși natura acestei munci — în ploaie sau arșiță, sau viscol. TIMPUL lor de muncă este plătit nu numai în lei, dar și în sudoare. Despre acest timp, al lor, despre factorii care îl caracterizează, îl imblînzesc sau aspresc, deopotrivă am dorit să vă vorbesc — și să le vorbesc — în acest scop improvizînd ad-hoc un fel de masă rotundă la care au participat : **Alexandru Tărțău,** muncitor; **Cornelia Lucaci,** verificator venituri ; **Ileana Neagu,** casier rediționar ; **Ion Vîjea,** magaziner compartiment dirijare și, firește, coordonatorul punctului, ing. **Adrian Tonghioiu.** Întrucît spațiul nu-mi permite redarea amănunțită a întregii problematici discutate, voi rezuma esențialul :

Punctul — sau secția, cum i se mai spune aici — este o unitate autogestionară. Adică : face transporturile, oamenii primesc retribuția și chiar și ce merită, legal, peste aceasta ; cînd nu le face — oamenii pierd proporțional. Transporturile se fac cu autocamioanele I.T.A., pe baza unor documente întocmite de întreprinderile în cauză. Se pare că unele necazuri încep încă de aici : multe întreprinderi completează aceste documente în mod superficial, scrisul este ilizibil **(„Apaca", „Tricotajul roșu", „I.C.R.M." „Filatura română de bumbac"** sînt numai **cîteva** exemple). Poate părea un fleac dar — dincolo de **timpul** pe care funcționarii punctului Obor îl pierd pentru descifrarea acestora, dincolo de faptul că transportul respectiv trebuie efectuat, și am spus mai înainte de ce, se ivesc adeseori ocazii în care însăși întreprinderea în cauză **refuză** să plătească chitanța de transport, motivînd — culmea ! — că „nu înțelege" scrisul de pe documente ! Iar în acest timp oamenii, muncitorii-descărcători, muncesc pe brînci... Alteori ștampilele sînt roase de întrebuințare, nu se înțelege titulatura instituției (veți zice : „Ah, iar ștampilele !"... Da, dar dacă, de pildă, în loc de IDEB marfa se trimite, sau se preia, de la IREB ? ! Cine plătește **timpul** și munca consumate de muncitorii punctului Obor ? !)

Un alt aspect : de la punctul Obor pleacă autocamioane, încărcate, către diverse întreprinderi ; la unele dintre ele, marfa nu poate fi descărcată din cauza unor macarale defecte s.a. (exemplu : **„Stăruința", „O.C.L. Combustibilul"** etc. Conteinerele se întorc la punct, sînt **din nou descărcate,** și, uite-așa, povestea se repetă și se repetă, pe ce ? Pe brațele oamenilor de aici ! **În timpul de lucru** al acestora — și destinat, firește, în aceste cazuri, unor cu totul alte sarcini.

Mai există problema conteinerelor în sine : majoritatea lor sînt deteriorate, cele sosite din țară sînt de multe ori supraîncărcate (ceea ce duce, inerent, la pierderi sau degradări de material, la pericol de accidente). Inginerul Tonghioiu mi-a spus, printre altele, că posibilitățile de reparare proprii ale punctului Obor — reparări care se fac totuși, printre picături — sînt minime ; în schimb Oborul nu permite plecarea vreunui conteiner supraîncărcat, trecînd, pentru asta, chiar la penalizarea întreprinderilor vinovate.

Există și greutăți de ordin intern : numărul electrostivuitoarelor este mic (la data vizitei mele în unitate, din cele 17 existente funcționau numai 5 — și asta din lipsa pieselor de schimb : baterii, cauciucuri etc. ; restul mecanicilor își foloseau timpul ca muncitori, sau la repararea conteinerelor). Magaziile sînt vechi starea rampelor e proastă, ceea ce întîrzie mult transportul și face să crească efortul, și așa mare, al descărcătorilor-încărcători. Sînt realități cu care conducerea punctului Obor este pusă să facă față iar dacă le-am pomenit încă din capul locului, am făcut-o tocmai pentru a sublinia că, dincolo de ele, oamenii muncii de aici își fac un punct de onoare din faptul că lipsurile nemotivate s-au redus în ultimul timp pînă la dispariție (la linia publică, de exemplu, unde se lucrează 12 cu 24 ore, în luna ianuarie nu s-a înregistrat nici una), că **timpul de muncă,** timpul lor de muncă, le aduce retribuții pe măsură ; că aici, la punctul Obor, s-a realizat — **printre primele din țară** — o instalație de încărcare a conteinerelor din mașină direct în vagon, reducînd extrem de mult efortul fizic : instalație complexă, construcție, șine, betonare etc. — realizată fără nici un beneficiu material, dar cît de semnificativă în ceea ce obișnuim a numi „muncă civilizată" (și dacă reținem exact, chiar aici — e un amănunt poate amuzant, dar la fel de semnificativ, mi se pare — oamenii au reușit să recupereze, chiar în timpul lor de muncă — o butelie furată de un derbedeu, într-un „alt" fel de timp de muncă ! — butelie pe care au predat-o miliției).

Încheiem cu o ultimă observație la care cei în drept sînt datori să mediteze și pe care am aflat-o de la același inginer Adrian Tonghioiu, coordonatorul punctului, tînăr sincer preocupat de condițiile în care muncesc oamenii din subordinea sa și care nu-și cruță, ei înșiși — fiind de găsit aici rîile mai multor oameni în acest sens) — nu-și cruță nu numai timpul de muncă, dar nici pe cel liber : este vorba să se introducă, la transportul conteinerelor, mașini cu remorcă (s-au și băgat deja la linia publică). Ei bine, atenție : aceste mașini cu remorcă **nu au unde întoarce,** nu pot manevra pur și simplu ! Nu cumva această măsură a fost luată din niște birouri asemănătoare celor în care se completează, așa cum se completează, documentele de transport de care pomeneam la început, fără a se ține cont că, în ultimă instanță, manevrarea conteinerelor este făcută de oameni ? !

HORIA PĂTRAȘCU

Criza de energie
față în față cu criza de responsabilitate

70 milioane au cheltuit, dar apa o cară tot cu găleata

Un vis încă neîmplinit al hușenilor este apa potabilă. Pentru că odată cu îngroparea celor două conducte de aducțiune a apei din Prut, au fost îngropate și speranțele lor. Investiția a costat circa 70 milioane lei, dar oamenii cară apa tot cu gălețile din puțuri. De ce ? Conductele nu funcționează : materiale necorespunzătoare, lucrări defectuoase, treabă de mîntuială, iar avariile pe conducte sînt tot mai dese.

La începutul lunii februarie, am vizitat Întreprinderea de tricotaje „Moldotext" care, ca și celelalte de pe platforma industrială a orașului, are probleme cu... apa ! În secția finisaj, mașinile și cărucioarele stăteau încărcate cu circa 5 tone de tricot colorat și alb care se deprecia. Stăteau de trei zile, iar tricotul alb dăduse în... galben. În luna ianuarie staționările din cauza lipsei de apă au fost de 57 ore. Tonele de tricot îngălbenite trebuie retratate cu cheltuieli suplimentare de energie, de coloranți, de timp. În februarie, am constatat, situația se repetă.

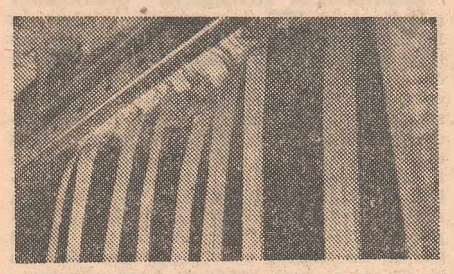

Pînă cînd ? Nimeni nu știe. Numărul ședințelor în care cei din conducerea întreprinderii dezbat, împreună cu edilii orașului, cauzele lipsei de apă seacă răbdarea oamenilor, încrezători totuși într-o situație mai bună.

La lipsa de apă se mai adaugă o lipsă: aceea de simț gospodăresc al unor oameni ai muncii din amintita întreprindere, în tripla lor ipostază de proprietari, producători și beneficiari. La secția de tricotat, neafectată direct de lipsa apei, din 178 mașini de tricotat funcționau, la data raidului de față, doar 98. Celelalte 80 staționau din motive diferite : 64 din lipsa materiei prime ; 5 erau defecte, alte 5 în revizie, 6 nu aveau comenzi. Lipsa bunei gospodăriri mai era probată de : un hidrant cu geamul spart și două gazete de perete în mare criză de... fruntași ; de

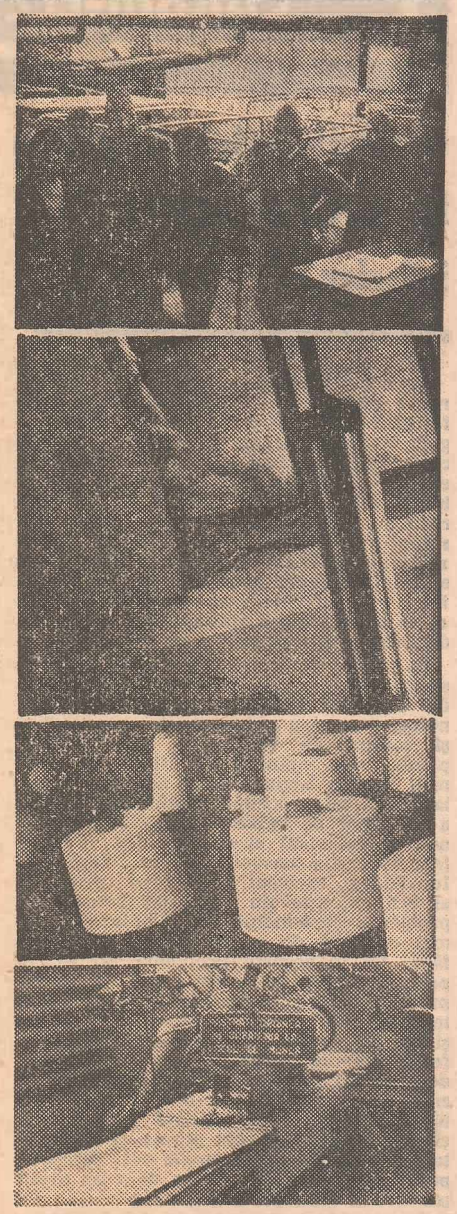

acoperișurile sparte sau neetanșe prin care se duce nu numai căldura, dar prin care în secție și pe bobinele cu fire ninge ca la munte.

Într-o singură zi, Întreprinderea de tricotaje „Moldotext" din Huși pierde din **aceste** și **alte** cauze o producție de circa un milion de lei. Fotoreportajul de față probînd cu prisosință nu numai lipsa apei, ci mai ales lipsa unei mobilizări a tuturor oamenilor muncii la îndepărtarea neajunsurilor existente.

MIRCEA HUDEK

Întreprinderea canal apă București

Plutind pe rîurile risipei

În septembrie, cînd m-am întors din concediul anului trecut, trotuarul străzii mele era inundat. Am sesizat imediat I.C.A.B.-ul. Degeaba. După patru luni, deci pe la jumătatea lunii ianuarie situația nu mai putea fi nici suportată, nici tolerată. În atenția directorului general am trimis următoarele rînduri : „Vă scriu pentru a treia oară. De astă dată cu **confirmare de primire.** De ce așa ? Pentru ca, în sfîrșit, să aflați și dv. următoarea poveste : Nu există an în care — pe strada Valea Ialomiței din sectorul 6, în fața stației de transformare de nu știu cîți kilowați — să nu se spargă conducta de apă. De fiecare dată în același loc. Se sparge, apa începe să izvorască de sub pojghița de asfalt, cară nisipul, trotuarul se surpă, se face baltă cu toate cele ale sale, mai puțin peștele... Am citit prin diferite ziare cum subalterni de-ai dv. recomandau onor cetățenilor să strîngă robinetele, că risipa se face picătură cu picătură. Dar cu țîșnitoarea ce fel de risipă se face ? Pe Valea Ialomiței conducta este spartă din luna septembrie 1981, și nimeni de la întreprinderea ce cu onoare o conduceți n-a catadicsit să vină și să vadă **ce, cum** și **cînd.** O dată cu frigul zona s-a transformat în autentic patinoar. Iar dacă dv., astăzi, după citirea acestor rînduri, veți dori să verificați adevărul celor de mai sus, și dacă într-un elan pozitiv veți sosi pe strada noastră — aflată la capătul vestic al liniei troleibuzului 84 — atunci treceți și prin Piața Valea Ialomiței. Acum arată ca o adevărată banchiză. Cauza ? O gură de canal din care curge apă cu nemiluita, și curge, și curge, și curge... Și îngheață, și îngheață, și îngheață... Pînă cînd ? ! ?, stimate tovarășe director". (Recomandată nr. 149/16.01.1982). **Ce a urmat ?**

Pe 18 ianuarie, seara, un troleibuz a insistat pînă dincolo de miezul nopții să ne părăsească strada, dar n-a reușit decît să patineze. Zgomotul făcut cu respectivul prilej a ridicat din paturi cam două mii de oameni. Care, pe ferestre, cu mîinile pîlnie la gură, i-au... gratulat deopotrivă și pe **icabiști** și pe **itebiști.** Proximele două zile n-a mișcat nimic, decît apa care tot ieșea din asfalt. Joi, 21 ianuarie, I.C.A.B.-ul mi-a telefonat acasă încercînd să afle dacă sesizarea are un autor real (bineînțeles că semnasem, dădusem adresa...). Sîmbătă, 23 ianuarie, pe la 10,00, s-au prezentat la izvor cîțiva muncitori, au făcut foc, au dezghețat pămîntul, au săpat și au oprit apa care cursese neîntrerupt patru luni de zile. Duminică, luni, marți și miercuri am avut prilejul să admirăm fundul gropii căscate de săpători, dar și panoul de tablă în dungi albe și roșii cu sigla I.C.A.B., semn că acolo e șantier. Dar cine a văzut șantier fără oameni ? Motiv pentru care joi, 28 ianuarie la groapă sosit-au șase inși pe la 14,15, iar la 15,00, după ce au secat conținutul unei sticle cumpărate la Alimentara de peste drum, plecat-au veseli nevoie mare. Bineînțeles că n-au lucrat nimic, nisipul cărat nu știu cînd pe marginea gropii lăsîndu-l pe seama mijloacelor de lucru mecanice. Care nici n-au întîrziat foarte tare. Fiindcă luni, 1 februarie, orele 10,00, un încărcător hidraulic și autobasculanta ROMAN DIESEL 36-B-3251, sub directa îndrumare a unui șef tinerel în blue-jeans și canadiană verde au acoperit în sfîrșit săpătura existentă acolo încă cu o săptămînă în urmă, și au luat cu dumnealor panoul de tablă ce semnifica șantierul. Și cu asta basta, deși pămîntul a rămas răvășit, asfaltul n-a mai fost refăcut... Gura de canal din piață a fost reparată abia o săptămînă mai tîrziu. Fapt cert : peste o sută de zile prin mai sus pomenitele locuri s-au scurs pe apa sîmbetei mii și mii de metri cubi de apă. Iar fiecare metru cub de apă costă — așa cum ne anunță televizorul — 0,3 KW energie electrică. Ceea ce face de prisos orice comentariu ulterior.

MIRCEA BUNEA

MĂRIA SA — CĂRBUNELE

Urmează a doua tinerețe a cărbunelui — spun oamenii de știință din lume. Sîntem pregătiți?

O soluție originală pentru folosirea cărbunelui inferior

Va urma perioada celei de a doua tinereți a cărbunelui — a fost concluzia conferințelor internaționale în problema energiei de la München și Nairobi. Astfel, cînd lumea a văzut că seismele crizei de energie au clătinat tronul atotputernicului petrol, și-a adus aminte de bătrînul cărbune. Argumentele folosirii lui : în subsolurile Terrei se află rezerve mult mai mari decît ale altor combustibili ; este mai ieftin decît petrolul sau gazul metan ; prin lichefiere sau gazeificare din el se poate obține aproape aceeași paletă de componenți pentru chimizare.

În pas cu preocupările pe plan mondial, un colectiv de specialiști de la Institutul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice și mașini de ridicat — ICSITEEMR, printre care inginerii Ion Nistor, Ion Minea, Dragoș Liviu, Eugen Șișkin, au pus la punct un procedeu original de ardere a ligniților de calitate inferioară de la noi, în așa-zisul strat fluidizat. Care a fost biografia acestei realizări ? Inginerul Ion Nistor, creierul și motorul principal al echipei, este un vechi combatant în problema cărbunelui. În facultate a urmat o astfel de secție, doctoratul și l-a făcut tot în această problemă, iar în cei peste 25 de ani de profesie nu și-a trădat prima dragoste. Chiar cînd în lume capitolul cărbunelui era considerat desuet, el și colegii săi au continuat cercetările, cu ferma convingere că nu se poate ca acest domeniu să nu aibă viitor. Tenacitatea și credința neabătută într-o idee sînt calitățile învingătorilor. Și iată cum, atunci cînd omenirea și-a dat seama că momentan prin cărbune se poate ieși din impasul energetic, noi aveam deja un drum parcurs și realizări importante.

Dar mai bine să vedem în ce constă această tehnologie ? Un curent de aer trece prin stratul de granule de cărbune, le asigură o continuă mișcare, deci o bună amestecare, un bun transfer de căldură și viteze de ardere mai mari. Arderea devine atît de eficientă, încît este necesară răcirea stratului fluidizat cu ajutorul unor țevi cu apă, în care astfel se produce abur (30—40 la sută din energia termică furnizată de cazan). Aplicarea noului procedeu se face la cazanele de abur și apă fierbinte, care pînă acum, arzînd după metodele clasice acești cărbuni cu puteri calorifice mici, aveau nevoie și de un important adaos de păcură (cca. 30 la sută). Pe lîngă renunțarea la păcura provenită din țițeiul de import, randamentul cazanelor crește cu 10 la sută și se traduce prin importante economii de cărbune. (la o unitate de 100 t./h abur se reduce consumul anual cu cca. 9 000 tone combustibil convențional). Alte avantaje : o spectaculoasă scădere a greutății cazanelor cu 30—60 la sută, ceea ce înseamnă mai puțin metal și materiale refractare, spațiu ocupat mai mic, deci economii la betonul și materialele de construcții. În plus, procedeul simplifică structura cazanului, îi conferă o fiabilitate mărită și siguranță în exploatare, iar eliminarea grătarului și a altor piese în mișcare la temperaturi foarte mari (1 000° C) face să se renunțe la materiale de construcție scumpe și rare.

Pînă a ajunge la aceste rezultate, drumul nu a fost lin. Au fost ani de muncă, de sudoare, momente de cumpănă, dar revenirile erau mai tenace și mai încrezătoare. Deși instalația model, în care se făceau experimentările, nu era prevăzută să funcționeze 24 de ore din 24, au fost perioade cînd s-a lucrat în două schimburi de 12 ore. Cînd la terminarea unui schimb nu apăreau încă rezultatele ce trebuiau să confirme ipotezele, nimeni nu pleca acasă, curiozitatea științifică oprindu-i pe cei mai mulți pe „baricade". Dar așa, lîngă focul continuu al cazanului s-a sudat o adevărată echipă, avînd ca liant pasiunea pentru munca în acest spațiu nedefrișat al noului. La început, echipa părea eterogenă, cuprinzînd muncitori și ingineri cu vîrste între 20 și 50 de ani. Dar pe parcurs ea a devenit un tot de suflet și acțiune, o școală fără bănci de multilateralitate profesională. Cercetătorii au trebuit să se așeze și la planșeta proiectării, muncitorii au reușit premiera de a acoperi cu un fin și omogen strat de sudură țevile supuse eroziunii, operație la care specialiștii în domeniu ridicaseră din umeri. Dar toți au trăit satisfacția de a da totul pentru o idee.

„Colectivul nostru a cercetat și proiectat o familie de cazane de pînă la 10 t/h abur pentru scopuri industriale și pînă la 10 gcal/h apă fierbinte pentru încălzire, în prezent extinzînd procedeul și la cazanele mari care produc (combinat) energie termică și electrică — ne spune inginerul Ion Nistor. Aceste cazane de abur și apă fierbinte sînt în execuție la Combinatul de utilaj greu din Cluj-Napoca și chiar în montaj la centralele din Motru, Filipeștii de Pădure sau Bragadiru. Ca să răspund la întrebarea dv. — în ce poziție se plasează cercetările românești pe plan mondial —, am să spun că puține țări, și anume, S.U.A., Anglia, R.F.G., Cehoslovacia au preocupări similare cu colectivul nostru, dar operînd cu cărbuni mult mai buni, cu puteri calorifice de 3—4 ori mai mari. Și ca să fiu mai convingător am să arăt că R.D.G.-ul — a patra țară producătoare de cărbune din lume — ne-a propus cooperarea, solicitîndu-ne instalații românești, interes manifestînd și alte țări cu veche tradiție ca Danemarca, Finlanda etc.".

Realizarea și omologarea prototipului s-a făcut în 1977, iar primele intrări în funcțiune au loc în 1982 ! De ce așa de lung și cu meandre traseul de la idee la concretizare ? Uzinele constructoare parcurg un drum greoi de stabilire a procesului tehnologic de fabricare și de execuție, proiectul de montaj și montarea în sine „mănîncă" și ele timp, iar găsirea beneficiarilor devine totdeauna o problemă. Prototipurile trebuie să aibă un regim preferențial de construire și punere în funcțiune, iar beneficiarii să-și curețe de rugină concepțiile față de nou și să nu se mai conducă după păgubitorul principiu : „avem un utilaj care merge, de ce să ne încurcăm cu unul nou care să ne facă somnul agitat ?". Să nu pierdem avansul pe care-l avem prin munca acestor profesioniști de nădejde ! „Noi întreprindem cercetări și pe linia gazeificării ligniților românești pentru obținerea de gaze, care se pot chimiza cu obținere de metanol, benzine sintetice și alte produse, sau arde în condiții mai bune avînd puterea calorifică mai ridicată decît a cărbunilor inițiali — mai adaugă inginerul Ion Nistor. Am optat tot pentru o tehnologie de fluidizare ca să rezulte instalații mai compacte și de mare capacitate. Rezultatele fiind superioare celor scontate, în acest an se va trece la experimentări pe stații pilot. Va veni în curînd ziua cînd vom avea o instalație industrială de gazeificare a cărbunilor, pentru a suplini calea petrolului sau gazului metan, mai scumpă și marcată de suspansul epuizării acestor materii prime limitate".

Va urma perioada celei de a doua tinereți a cărbunelui, e pronosticul oamenilor de știință din lume. Sîntem pregătiți ?

FLORIN CONDURĂȚEANU

Cercetătorii — mineri, autori ai unor utilaje și tehnologii de mare tehnicitate

...Pe harta așternută pe un birou, în fața noastră, pete de diverse culori, risipite aproape pe întreg cuprinsul teritoriului. Sînt marcate astfel minele de cărbune și carierele aflate în diverse faze de exploatare. „Pornind de la dinamica creșterii producției de cărbune brun și lignit în actualul cincinal — îmi relatează inginerul proiectant **Petre Vasilescu** — se impun două sarcini esențiale : intensificarea exploatării cîmpurilor miniere actuale, pe de o parte (și aici specialiștii instituției în care mă aflu au în vedere creșterea capacităților de producție la minele Horăști, Tehomor, Urdari, cariera Tismana, Roșia de Jiu, Rovinari-Est), pe de alta punerea în valoare a noi perimetre miniere (Zegujani, Negomir, Fărcășești de pildă, precum și bazinele miniere din județele Mehedinți și Vîlcea), atragerea cu alte cuvinte în circuitul economic a noi rezerve de aur negru"...

„ICITPMI." — Craiova (în traducere : „Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări miniere pentru lignit") : unicat în țară și destinat a rezolva problemele de cercetare și proiectare pentru lignit și cărbune brun din toate bazinele carbonifere ale României; asigură documentațiile tehnico-economice de investiții pentru executarea tuturor lucrărilor legate de menținerea și dezvoltarea capacităților de producție existente cît și darea în folosință a celor noi. Cei 300 oameni de aici — cît numără cu aproximație personalul institutului craiovean — deși lucrători, ca să zicem așa, „de planșetă", au sarcini dintre cele mai delicate și spectaculoase în același timp : pe baza studiilor, documentațiilor întocmite de ei, se mută dealuri, sate ; se schimbă albia unor rîuri ; se întrevăd posibilitățile de reintroducere în circuitul agricol a unor terenuri. Același institut asigură, în proiect, realizarea viitoarelor centre sociale, orășelele muncitorești, căile de acces, amenajări multiple și de cele mai diverse funcționalități (deși executanții sînt alții : constructorii de specialitate !).

Există, altfel spus, o muncă de concepție **tehnică** și o alta, cu nimic mai prejos decît cea dintîi, **socială** iar directorul „ICITPML"-Craiova, inginerul **Ion Popescu**, un vechi pasionat al minieritului, îmi vorbește despre ambele cu aceeași lucidă și înverșunată, în același timp, patimă a meseriașului de obîrșie.

Reține așadar că la data înființării Institutului, 1967, și folosind numai exemplul Olteniei, existau aici 2 mine (Horăști și Leourda), plus două cariere ; astăzi sînt 21 mine și 12 cariere, ultimele urmînd a deține 2/3 din întreaga producție de cărbune a zonei la care ne referim. Iar ritmul de creștere este departe de a fi epuizat, dimpotrivă. „Sîntem printre primele țări care au trecut la exploatarea cărbunelui în zone culinare, acest tip de exploatare punînd probleme de concepție și tehnologie dintre cele mai acute !" — ține să precizeze ing. Ion Popescu. Adăugînd, asta pentru a trimite discuția încă din capul locului la lucruri mai puțin plăcute (despre opusul acestora este într-adevăr mult mai ușor să vorbești, avem chiar destul timp !), că există încă două necazuri în producția de lignit, și anume, paralel cu dinamica intensă a producției, calificarea cadrelor **nu a ținut pas** cu volumul uriaș de mecanizare a lucrărilor ; actualele cursuri de calificare se desfășoară la un nivel extrem de scăzut, ele ar trebui regîndite la starea actuală de fapt în minierit și mai ales în concordanță cu necesitățile de mecanizare și modernizare aflate în perspectiva imediat apropiată, minieritul modern **nu se mai poate face** ca pînă acum! Această situație a dus apoi la necazul al doilea : partea electromecanică (înțelegînd prin ea personal, ateliere, organisme etc.), **nu mai** este la nivelul producției. Inadmisibil, de pildă, să mergi în nenumărate rînduri într-o zonă în care s-au instalat 120 kilometri de bandă transportoare și să nu găsești, măcar o singură oară, **toate** utilajele funcționînd normal !?".

Încă o dată, deci : atenție la calificarea oamenilor ! Și este firească preocuparea directorului pentru aceste aspecte, în aparență mai puțin legate direct de activitatea propriu-zisă a institutului — **dar numai în aparență !** — ele fiind determinante în asigurarea producției viitoare de cărbune, pentru buna funcționare a utilajelor aflate deocamdată, aici, numai pe planșetă.

De fapt **nu numai** pe planșetă, și iată că ajung astfel la ceea ce reprezintă mîndria firească a celor de la „ICITPML"-Craiova : printre realizările de ultimă oră ale inginerilor și proiectanților (toate sînt imposibil a fi cuprinse aici, mă voi referi la cele mai importante) se numără aducerea la bun sfîrșit a studiilor pentru asimilarea la noi în țară a **„complexelor de susținere mecanizată în abataj"** — prototipurile fiind în curs de experimentare la minele Urdari și Mătăsari, asimilarea propriu-zisă efectuîndu-se la Filipeștii de Pădure. Această asimilare a fost necesară datorită îngreunării condițiilor hidro-geologice de exploatare, odată cu coborîrea abatajelor tot mai în adînc. Se realizează de asemenea **„scuturile mecanizate de înaintare în galerii"** (asemănătoare „cîrtiței" folosite la metroul bucureștean, firește însă că de alte proporții), pentru traversarea formațiilor acvifere, în mod expres ; vor intra în faza de experimentare la sfîrșitul acestui an (în actualul sistem, manual, există porțiuni de rocă prin care nu se poate trece — ele vor dispare !).

Se mai află în lucru o serie de instalații de evacuare a cărbunelui din depozite (operație extrem de importantă, care încă mai dă mult de furcă transporturilor din circuitul economic) și se află în fază de cercetări **„gazeificarea cărbunelui"** (acolo unde sînt condiții grele de exploatare, sau unde pur și simplu zăcămîntul nu se poate scoate la suprafață : cărbunelui i se dă foc, gazul rezultat din această ardere incompletă — și dirijată — urmînd a fi folosit drept combustibil).

Se va pune în general un mai mare accent pe cercetarea fundamentală și aplicată și de inginerie tehnologică. Se vorbește chiar de o suplimentare de posturi. Se simte nevoia unor utilaje adaptate la condițiile noastre de exploatare din subteran, care sînt deosebit de grele față de cele din alte țări, datorită unor date geologice naturale. Aceste utilaje vor fi, inevitabil, de concepție strict românească, pentru că alte țări **nu au** datele respective. Complexele mecanizate de abataj, precum și tehnologiile și utilajele moderne pentru lucrările de deschidere și pregătire a exploatării, prind astăzi contur pe planșetele specialiștilor din Craiova. Și închei cu o remarcă a inginerului Petre Vasilescu apropo de această complexă aparatură ce urmează a fi realizată la noi în țară, într-un timp cît mai scurt : „Probabil, peste vreo doi-trei ani, vor veni specialiști din străinătate, la noi, să învețe cum să producă și ei această aparatură". Cu siguranță că vor învăța și alții de la noi, dar, deocamdată, minerii așteaptă aceste tehnologii și utilaje în subteran. De aceea trebuie ca ele să ajungă cît mai repede acolo, pe frontul producției de cărbune.

HORIA PĂTRAȘCU

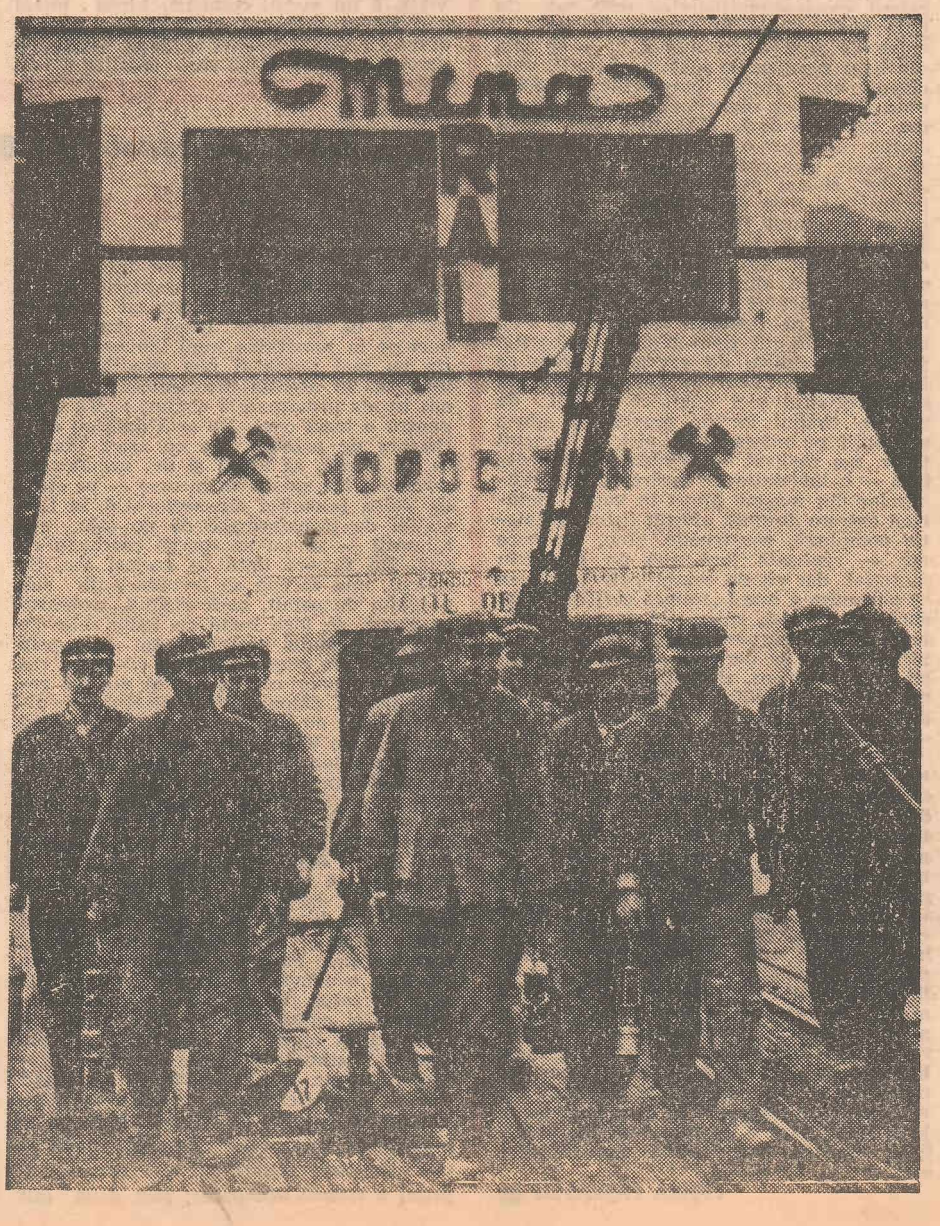

Uricani, premieră mondială la orizontul 448

La Uricani lucrează adînc, sub pămînt, la orizontul 448, o întreagă uzină mobilă care sapă galerii înalte de 4,20 metri și care răspunde la comenzi adresate prin radio, de la distanță. Ceea ce nu vrea să însemne că undeva, cineva, departe de lumea dezlănțuită, vorbește într-un microfon, cuvintele sînt captate, preluate de un calculator electronic și transformate în impulsuri magnetice. Nu. Nici că la pupitrele sale de comandă se pot asculta buletine de știri și concerte de muzică rock ! Comandă prin radio înseamnă aici, în mina de la Uricani, dirijarea unui colos industrial prin manevrarea unor butoane, ca la aparatul de radio de pe noptiera de acasă, unde poți schimba oricînd posturile, tonalitățile, intensitățile și lungimile de undă. Complexul acesta industrial, denumit în limbaj minieresc **„complex mecanizat și automatizat de tăiere și de susținere, de înălțime mare“**, seamănă cu o locomotivă uriașă dar și cu un tanc de dimensiuni macrocosmice care sapă galerii imense sub pămînt, armîndu-le în același timp, extrăgînd minereu și evacuîndu-l pe un sistem de benzi transportoare simplu și eficient. Practic, acest complex, unic pe mapamond la această oră, susține un munte întreg pe care îl sapă temeinic dedesubt, ca o cîrtiță de oțel inoxidabil, extrăgînd din adîncuri cărbune cocsificabil de cea mai bună calitate, necesar, atît de necesar industriei siderurgice.

Oamenii își amintesc că uzina aceasta subterană a fost mai întîi un tren de ansamble și subansamble, un tren care transporta cîteva sute de mii de repere cîntărind cîteva sute de tone. Dezarticulat, demontat în curtea întreprinderii, părea un babilon tranzistorizat în care mulți s-au rătăcit ca într-un labirint. Ieșind sau intrînd în schimb, minerii, obișnuiți cu lucrul clasic în galerii, cu mecanizarea de nivel individual, rămîneau ore întregi să cerceteze uzina de oțel, să o imagineze lucrînd în subteran. Cîțiva dintre ei primiseră ca sarcină din partea conducerii întreprinderii să-l studieze pe îndelete, să-l demonteze și să-l asambleze pentru ca să-l dezarticuleze din nou, în vederea transferului în abataj. Printre ei, inginerul Stoica Iacob, șeful de brigadă Amorăriței Ilie, maistrul de schimb Radeș Gheorghe. Evident, una din problemele cele mai complicate a fost evacuarea sa în subteran, la orizontul 448. În vederea acestui transport incredibil au trebuit lărgite galerii, inventate noi mijloace de transport în subteran. Odată montat, cu trei săptămîni mai devreme decît planificările cele mai optimiste, colosul a început să producă, dirijat de la distanță, deci nu din prima linie, ca să se evite orice accident, pînă la 40 tone pe post într-o zi ! Și asta în condițiile în care lucrează în pantă înclinată la treizeci de grade ! Fără nici un coeficient asumat, de risc, de accident. Cărbunele înalt cocsificabil de la Uricani se exploatează în condițiile unor emanații extrem de periculoase de gaz metan, de hidrocarburi lichide și gazoase care interzic „pușcarea“, folosirea explozivilor. Ei bine, prin introducerea **„complexului mecanizat și automatizat de tăiere și de susținere, de înălțime mare“**, pericolul acesta este exclus. Mai ales că imensul aparat aspiră singur gazele și asigură automat umidificarea aerului, a straturilor în care pătrunde.

Lumea științei și tehnicii miniere și-a concentrat atenția asupra minei Uricani în care acționează această uzină, în mod experimental, de 8 luni de zile, fără nici un incident demn de reținut. Această premieră mondială a fost posibilă mai ales datorită conștiinciozității, priceperii, competenței unor oameni modești, organizării perfecte a locului de muncă, asimilării rapide a unor repere care trebuiau înlocuite imediat. Din patru schimburi, de obicei unul e destinat reverificării utilajului, depanării defectelor sau pieselor uzate, astfel încît să se extragă cărbune zilnic și fără discontinuități mari, pe flux neîntrerupt. Și iată că uzina aceasta funcționează ca un ceasornic, fără deficiențe majore, fără întreruperi mari, în așa mod încît s-au propus schimburi de experiență cu alte țări, între care chiar cu specialiști din țara producătoare, pentru ca minerii de acolo să deprindă mai bine dimensiunile exacte ale funcționării sale.

La Uricani, în subteran, nimeni nu ascultă, evident, aparatul de radio, deși, iată, radioul a intrat printre uneltele de lucru ale oamenilor, nu numai printre reperele de agrement. Între timp, minerii care îl întreține și îl exploatează în regim normal de lucru, Buruga Nicolae, Mironeac Mihai, Cealovici Felix, Ștefan Vasile, Jecalu Gheorghe, Stăruială Gheorghe, Corbeanu Constantin, Moldovan Victor, Suciu Vasile, Chițimia Petru înlocuiesc de fapt alți 200 de mineri care ar fi realizat abia în doi ani, prin mijloace clasice de exploatare, cît au realizat ei în 8 luni, în regim de premieră mondială !

Peste cîteva luni uzina aceasta urmează să fie demontată și mutată în alt front de lucru. Se prevede, de asemenea, achiziționarea unor „complexe“ asemănătoare în viitorul apropiat. Cert e că deocamdată, la Uricani, în subteran se întîmplă un eveniment unic în lume.

ARON DOMIDE

A fost premiat la Moscova
Captatorul românesc de energie solară

Nu a trecut mult de cînd asociam soarele doar cu bronzul nostru de vacanță, cu plajele și poienile inundate de lumina astrului-părinte, cu galbenul grîului copt sau fructele-n pîrg. Dar cînd criza de energie a „zgribulit“ omenirea, ne-am adus brusc aminte că în marea regie a naturii soarele este o sursă inepuizabilă de energie, ieftină și nepoluantă. El ne trimitea permanent energia lui din univers, iar noi secătuiam Terra de zăcămintele de combustibili clasici, folosindu-le doar o parte din potențialul lor, restul aruncîndu-l sub forma căldurii reziduale în cosmos. Invitați de conjunctură pe acest drum al utilizării energiei solare, oamenii de știință nu s-au lăsat mult rugați și s-au gîndit s-o convertească în energie termică de joasă și înaltă temperatură, direct în energie electrică, în energie biologică și prin centralele solare în abur și apoi în electricitate. Specialiștii noștri de la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice și de mașini de ridicat — I.C.S.I.T.E.E.M.R. — împreună cu alte institute și uzine colaboratoare, „au îndrăznit“ și ei să atace de mai mulți ani acest domeniu de mare viitor, și ca și în alte direcții, mintea românească concurează remarcabil în competiția mondială de idei și realizări științifice.

Cum era și firesc, primul pas a fost conceperea și realizarea „celulei“ de bază a unei instalații solare, captatorul. Rolul lui este să capteze energia luminoasă a soarelui, s-o transforme în căldură, pe care apoi s-o cedeze unui fluid de transport (apă, aer, soluție de amoniac, freon, antigel), acesta la rîndul lui eliberînd-o în procese tehnologice industriale sau în scopuri casnice. El este de fapt o placă metalică vopsită în negru cu o vopsea specială, care transformă energia solară în căldură, în interiorul plăcii sau pe suprafața ei aflîndu-se canalele prin care circulă fluidul de transport Placa de captare este montată într-o carcasă tip „seră“ (cu geam și izolație) care să permită intrarea energiei solare și să împiedice disiparea căldurii. Avînd la bază o concepție originală, cu un design frumos și elegant, captatorul specialiștilor de la I.C.S.I.T.E.E.M.R. are un randament energetic cu 30% mai bun decît alte modele cercetate în țară, iar performanțele lui remarcabile îl fac competitiv cu cele mai reușite pe plan mondial. Dealtfel, acest lucru este din plin atestat și de premiul care l-a obținut în 1981 la Moscova cu ocazia Expoziției internaționale a inventatorilor din țările socialiste.

— Posibilitățile de implementare a unor instalații solare sînt atît de numeroase, — ne spune șeful laboratorului, inginer Teodor Ionașek — încît simpla enumerare a unor procese tehnologice care beneficiază de ajutorul soarelui vă va convinge de evantaiul larg de utilizări industriale. Astfel soarele economisește combustibil, dînd apă caldă pentru zootehnie la Ferma Săftica și pentru industria textilă la Institutul de cercetări textile București, încălzește aerul de uscare a cherestelei la Combinatul din Pitești, a blănurilor la Vidra-Orăștie și a pastelor făinoase la Focșani, prelucrează mezelurile la Salonta cu ajutorul apei calde, și umple cu aceeași apă caldă bazinele de creșterea puieților de pești în deltă. Am lăsat la urmă cea mai mare instalație solară de uscat cereale din lume de la Oltenița, care prin activitatea unor oameni receptivi și harnici din centrală, a parcurs drumul de la proiect la construcție în numai 4 luni.

— Trecînd de la domeniile industriale la universul mai apropiat al familiei, — continuă demonstrația inginerul Mihai Răpeanu —, soarele ne întinde și aici mîna, furnizînd apă caldă menajeră, ba chiar și încălzind locuințele. Spre exemplificare, cu captatorii noștri și cu colaborarea I.P.J.-ului local, I.N.C.E.R.C. și I.R.C.T., un cvartal de blocuri din Timișoara însumînd 500 de apartamente și purtînd romanticul nume de „Cartierul Soarelui“, folosește apă menajeră de 70°C, via energie solară. Astfel, în numai 4 luni din anul trecut, s-au economisit 100 de tone de combustibil convențional. Ba mai mult, casa solară experimentală din Neptun care se încălzește cu energie solară și are apă menajeră din aceeași sursă încît vara dă surplusul și campingului de alături, atinge performanța de a reduce consumul de combustibil cu 70%.

— Fiindcă tot pledăm cu cifre, voi spune și eu cîteva — intervine inginerul Florian Stăncescu, și el membru al echipei de cercetare. Costul unui m² de captator — 700—1 000 lei. Un metru pătrat de captator dă 50 de litri de apă caldă de 60°C pe zi. Producția din 1981 de captatori a Întreprinderii mecanice Sadu este de 30 000 m², care ar produce prin folosire o economie de circa 2 000 tone combustibil convențional.

— Țara noastră este o țară cu un număr mediu de ore de însorire, multe zone pretîndu-se la folosirea energiei solare, în frunte cu delta, litoralul, Bărăganul, zona subcarpatică meridională etc. — adaugă inginerul Paul Zara. Și aș mai vrea să lămuresc o problemă pe care majoritatea oamenilor nespecialiști o văd deformată : energia luminoasă recepționată de pămînt de la soare este mai mare iarna decît vara, deoarece atmosfera este mai clară !

Am înțeles și o parte din „of“-urile acestor oameni, care pe măsura investiției de suflet și competență pe care au făcut-o în cercetările lor, vor ca lucrurile să meargă mai bine și pe restul filierei. Astfel, I.A.A. Alexandria, care a preluat fabricația captatorilor de la uzina din Sadu, trebuie să urgenteze punerea în funcțiune a liniilor tehnologice și la o capacitate suficientă pentru nevoile interne și solicitările la export, formulate deja de țări cum ar fi S.U.A., U.R.S.S., Austria, Ungaria. În plus, cum fiecare trebuie să fim niște cumpătați gospodari ai energiei, aceste utilaje simple care sînt captatorii solari să poată fi cumpărați din magazine de orice om care vrea să și le monteze pentru diverse nevoi în propria gospodărie. Iar la nivelul economiei naționale, să se facă o reinventariere a tuturor posibilităților de implantare a instalațiilor solare în procesele industriale. Să nu ne speriem în fața noului, și din comoditate și inerție, să facem să rugnească o idee atît de generoasă, consumînd liniștiți combustibilii aduși pe valută grea din import și făcîndu-ne că nu vedem pe cer soarele care ne zîmbește a energie.

În timpul vizitei ce o făceam familiei de captatori, ne frapează în curtea institutului o instalație compactă, cu „fruntea“ compusă din panouri solare care străluceau în razele acelei dimineți senine de iarnă. Aflăm că este o instalație de produs gheață cu ajutorul energiei solare. Ne mirăm, știind că gheața trebuie s-o feriști de razele soarelui ca să nu se topească, și iată că specialiștii români, paradoxal, o produc cu ajutorul „inamicului“ ei. Primim explicații de la principalul pion al acestei cercetări, inginerul Mihail Staicovici, la care competența și pasiunea sînt invers proporționale cu numărul anilor tineri.

— Instalația solară frigorifică se bazează pe principiul absorbției clasice a amoniacului în apă, în timpul zilei, cu energia soarelui distilîndu-se și stocîndu-se amoniacul, care prin destindere în evaporator noaptea fabrică gheață. Este foarte simplă constructiv, nu are nici o piesă în mișcare, astfel că pompele și compresoarele unei instalații clasice de produs gheață au dispărut. Pe lîngă faptul că nu mai consumă energie electrică, siguranța în exploatare și viața ei sînt considerabil mai mari. Fiind independentă energetic, poate fi plasată și în locuri izolate, pe pămînt sau apă (ca o construcție lacustră), pentru a folosi în acest ultim caz și răcirea naturală. Instalația este flexibilă, putînd să producă și apă sau aer rece. De unde ideea de a nu mai produce gheață, ci a o lua pe cea fabricată natural în marele laborator al naturii, și a organiza mari depozite, unde vara să fie conservată cu aerul rece produs de instalația noastră.

Aflăm că o astfel de instalație de produs gheață este prevăzută să fie amplasată în deltă pentru conservarea peștelui și produselor din pește. Parcă e mai simplu și economicos să folosești instalația solară decît să aduci gheață cu vaporul, în plus nepoluînd sonor și cu deversări nocive acest colț de rai. Și în acest caz, totuși, Întreprinderea de utilaj tehnologic Bistrița, care pînă acum a pus serios umărul, va trebui să urgenteze fabricarea modulelor instalațiilor de 200 kg/zi și 1,5 t/zi gheață concepute de I.C.S.I.T.E.E.M.R. și proiectate de I.P.S.C.A.I.A. Numeroșii solicitanți care bat la ușile institutului nu ar mai pleca cu elanul tăiat, ci ar putea să le achiziționeze urgent. În plus procedeul fiind competitiv pe plan mondial, ar trebui popularizat și în exterior, astfel ca multe țări cu mult soare și condiții vitrege de surse de energie clasice să poată cumpăra agregatul nostru cu inscripția : „Made in Romania“.

Cercetătorii de la I.C.S.I.T.E.E.M.R. și colaboratorii lor au pus toată pasiunea, competența și sufletul lor într-un aliaj prețios topit la razele soarelui din care a ieșit acest produs remarcabil de gîndire românească.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Opinia unui alegător

Selecția valorilor

Una din șansele hotărîtoare pentru progresul unei societăți se află categoric în procesul foarte complex, e adevărat, și foarte complicat, al selecției valorilor. De mai multă vreme îmi propun să aduc aici, în discuție, această chestiune și tot de atîta vreme îmi spun că nu am încă toate argumentele necesare și tot am așteptat apariția vreunei lucrări de cercetare sociologică pentru a-mi confrunta opiniile cu concluziile unei astfel de întreprinderi științifice, după mine de cea mai mare importanță. Deocamdată nimic pe piață, ca să zic așa, în acest domeniu și am impresia că nici nu se află în pregătire. Rămîne așadar, îmi spuneam, deunăzi, să încerc să provoc măcar o discuție pe această temă.

Și iată, încep prin a sugera gazetei care mă găzduiește cu o nobilă înțelegere să publice într-un viitor mai apropiat date și informații care să ne arate cum au fost selectați la vremea lor, de sistemul educațional și de aparatul administrativ corespunzător un **Vasile Pârvan**, să zicem, sau un **G. Călinescu, Iorga** sau **Șerban Țițeica** sau, mai aproape de noi, **Hulubei**, atomistul, **Danielopolu, Hortolomei, Nenițescu, P. P. Negulescu**, filosoful, etc., etc., și sînt convins că specialiștii redacției vor găsi și alte nume ilustre care să ateste prin evoluția lor spre celebritate un anume proces de selectare.

E bine să vedem și la ce vîrstă au ajuns unii dintre ei profesori universitari, pentru că majoritatea au ajuns foarte tineri, ceea ce iar spune ceva anume despre selecție. și despre felul cum s-a făcut ea, pe vremea lor, astfel încît lor li s-a oferit șansa să se afirme iar societatea, la rîndul ei, și-a oferit și ea șansa de a-i exploata în favoarea progresului ei.

Să zicem că încă de pe băncile facultății — cum se întîmplă în toată lumea — un student la matematică manifestă aptitudini de excepție capabile să atragă luarea aminte asupra lui și să ne facă să sperăm în șansa de a oferi științei românești un argument pentru afirmarea ei și, evident, practicii producției o altă șansă. Ce facem noi pentru a-l deosebi de studentul care e merituos pentru o modestă catedră profesorală ? Ce mijloace avem ca să-i acordăm studentului de excepție odată cu terminarea cursurilor, condiții de specializare și de elaborare la nivelul dotării lui ?! Iată o întrebare care atrage atenția asupra pericolului uniformizării nivelatoare. Dacă între media zece cu „magna cum laude“ — cum se notă pe timpuri — și media onorabilă de trecere, șase sau șapte, nu avem posibilitatea să optăm, fiind amîndouă la sfîrșitul facultății la fel de valabile, vă dați seama ce pericol ne pîndește în viitor.

Dacă studentul sărac care era G. Călinescu, în loc să fie trimis să-și desăvîrșească aptitudinile de excepție, trebuia să împărtășească regimul nivelator și, la rînd cu toată clasa lui, să-și îndeplinească o misiune de stagiu fără perspectiva selecției viitoare prin concursuri, cultura română nu se mai putea mîndri azi cu marele cărturar, literatura română ar fi fost, vă dați seama, cît de săracă, un mare model pentru generațiile tinere lipsea din panteonul spiritualității naționale. Eu dau un exemplu din spațiul culturii umaniste, dar imaginați-vă pe doctorul Babeș fără șansa de a studia și lucra la Paris, unde, atunci, se afla o mare școală de medicină ?!

Cum ajunge azi, un tînăr de excepție, cercetător în institutul care îi poate oferi condițiile de a descoperi și inventa ?! Am văzut toți, la televizor, un om de știință american, nu împlinise, mi se pare, treizeci și cinci de ani, prezentat drept un mare savant și invitat să comenteze un film despre istoria cosmosului. Dacă la mai puțin de treizeci de ani el era recunoscut ca un savant înseamnă că cineva anume îl selectase din facultate și îl trimisese să studieze și să lucreze **imediat** într-un centru de specialitate, altfel nu putea ajunge savant. Eu pun întrebarea și mai brutal : dacă un student în domeniul ciberneticii se dovedește, din școală, un creier de elită, ce facem cu el mai întîi, îl trimitem la Babadag, profesor de fizico-chimice, exact în anii cînd creierul lui de elită trebuie să fie pus în situația de a elabora ?! Orice profesor bun poate crea un climat excepțional de învățămînt la Babadag și poate determina selectarea unui viitor savant, dar cînd savantul a fost detectat, e bine, întîi, să-l blocăm un număr de ani ?

Nu e nici o noutate că întotdeauna și firește și în socialism societatea progresează prin înainte mergători — aceștia sînt produsul societății și al șansei pe care societatea și-o oferă selectîndu-i și favorizînd afirmarea lor. Acesta ar fi un capitol al intervenției mele de azi izvorîtă din datoria patriotică de a determina dialogul în jurul problemelor cu care ne confruntăm.

Al doilea capitol îl constituie **selecția valorilor în procesul producției propriu zise.** Despre asta, însă, numărul viitor.

DINU SĂRARU

P.S. Nu pun în discuție sistemul repartizării, precizez, sistem care dealtfel și el poate fi îmbunătățit, pentru că nici aici criteriul notelor nu e foarte clar și sigur (mai ales).

Iarnă blîndă la Feldioara

Foto : A. MIHAILOPOL

Școala de țărani din Purani

Toți muncitorii pămîntului din Purani știu cine este „nea Vică". Acest țăran din Moșteni — o comună apropiată — cu mare autoritate profesională în agricultura teleormăneană (și nu numai) își aruncă adeseori privirea prin lanurile vecinilor săi din Purani. Fapt care și explică de ce lui Marin Nedea, bunul său vecin și prieten, președintele C.A.P.-ului Purani, îi spune uneori „profesorul". Nea Vică (pe numele său adevărat : Constantin Cătrulă) își amintește cum cu zece ani în urmă „vecinii" săi au pus la cale, el i-a zis „o aventură", al cărei rost l-a înțeles tîrziu după aceea. 84 de bătrîni din sat, fruntea luminată a Puranilor, au fost urcați în două autobuze, după ce li s-a luat mai întîi tensiunea, și plimbați o lună întreagă prin țară. Să vadă și binele și răul. Să-l vadă, să-l pătrundă și să-l tălmăcească cum știu doar ei. Calculul era precis : cei ce se vor întoarce, se vor pricepe ce și cum să povestească celorlalți. Ceea ce s-a și întîmplat. Cam așa s-a născut și a tot dăinuit pînă azi, mai bine de un deceniu, așazisa **școală de țărani de la Purani.** O instituție fără clădiri speciale și fără vacanțe. Atestată doar în conștiința localnicilor ca un obicei al locului, mai vechi, acum redeșteptat și pus la treabă. Profesioniști ai pămîntului azi, cooperatorii din Purani nu au uitat că înainte de toate sînt țărani și că tradiția acestei condiții a lor înseamnă nu abolirea învățăturilor despre pămînt ale generațiilor dinainte, a „judecății țărănești", cît amplificarea ei cu noutățile agrotehnicii, dar și cu cele ale vieții la țară.

Într-o seară din toamna trecută, întîmpinînd întoarcerea vitelor de la pășune, l-am cunoscut pe **Ion Pîrgă,** șeful fermei zootehnice, și m-am pomenit întrebînd : Ce lipsește ca fiecare C.A.P. din țară să aibă vite cel puțin la fel de frumoase și de productive ca la Purani ? **„Vita, chiar de-i vită, să o îngrijești și să-i pui hrana în față ca lumea !** — mi-a răspuns pe nerăsuflate omul din fața mea. **Să nu i-o arunci, să nu i-o calci în picioare. Cum îi dai vitei ce-i trebuie, așa-ți dă și ea ție ! Necazul altora aud că e furajul. Suprafețele afectate furajelor trebuie întreținute și supravegheate aidoma celor de la cultura mare, ba chiar mai bine, aș zice eu ! Cheia răspunsului este, însă, asta : CUM SÎNT OAMENII DE LÎNGĂ VITE ? Avem îngrijitori care de 20 de ani fac numai această treabă, și nu oricum : alde Dumitru Nedelea, Stan Pisică, Marin Bică și alții. N-ai să vezi o vacă îngrijită de ei să iasă la reformă, cum se zice, că așa-i dispoziția, cînd îi vine sorocul în scripte, atîta timp cît ei știu, că din ea încă se mai poate scoate producție bună. Și experiența lor n-a dat greș pînă acum niciodată ! A zecea parte din cireada noastră o reprezintă elita recordmenelor : peste 40 litri zilnic de la fiecare. Între ele, „Cocoana" are reputația unei adevărate campioane naționale".**

În sfîrșit, față în față cu **Marin Nedea,** președintele C.A.P.-ului, la o felie de dovleac copt. Se încălzește greu. Erau de față și Oniță, vicepreședintele C.A.P.-ului, și Traian Mitrea, zis „ingineru", omul care a ridicat cu mîna lui noile grajduri și padocuri, și „vecinul Vică", și Pîrgă, și Gh. Predilă, președintele U.J.C.A.P.-ului Teleorman, „inginerul cu inimă de țăran" — cum îi spune Oniță. Se discută pe apucate și de toate ; mai ales agricultură. **(„De ce se ignoră cuvintul unui specialist ca Vrînceanu, ori ca Sinești ? Ce s-a făcut cu hibridul A-15 — „Arnăutu", ăla de trag albinele la el de atîta zahăr cît are în boabe !?"** — Nedea ; **„Ți-aduci aminte, Marine, spicul era parcă vrabie. Avea 68 de boabe. Asta ce-l avem acum n-are decît 48—50 boabe. Cu ăla scoteam și 6 000 la hectar. Merge al naibii, dacă lucrezi la el cu potasiu și-l pui nu după leguminoase, ci după floare, ca să-l poți controla".** — Vică ; **„În platou, acolo, la porumb, dacă făceați culoare de ventilație la densitatea de 60 000 fire, scoteați cu mult mai bine"** — Predilă ; **„N-am plecat în concediu pînă n-am dat apa ce-i trebuia porumbului, că la seceta aia, ce-i trebuia lui era apa nu ventilația !** — Nedea ; **Un inspector de la bancă, speriat de cît plătesc pe zi femeilor ce lucrează acolo, că numai femei am pus la irigații, s-a dus să le vadă și de ce a văzut și cum le-a văzut el acolo i s-au făcut ochii ca la prepeliță. A recunoscut și el : Ați făcut exact ceea ce se cuvenea. O țărancă face azi treabă cît alte 200 înainte !"** — Oniță).

Se discută și despre morală, despre muncă : **(„Nu credeți că ne creștem rău copiii ? De ce muncesc femeile în C.A.P.-uri ? Pentru că băieții lați în spete ca Buzeștii lui Mihai Viteazu citesc Sportul în centrul Alexandriei ! Cunosc pe unul care-și trimite copiii vara la bunici, la țară. Și ăla-i pune la muncă : la grădină, la păscut, prin grajduri, în livadă, la întors și căpițat fînul... La urmă bunicii sînt atenți cu ei : le dau bani să-și cumpere cărți, haine, biciclete. Și ce-i rău în asta ? Păi, copiii ăștia se frămîntă-n călciie cînd vine vremea să plece la bunici la treabă !").** Apoi, am schimbat gînduri despre etnografie, puțină politică, puțină literatură (după ce cineva îi dăduse lui Nedea ultima carte a lui Țoiu cu autograful autorului), și iar despre agricultură. Despre istorie, școală și educație, despre femei și iar despre pămînt : **(„Pămîntul e o luptă ! Nu-i aștepta roadele cu mîna-n sîn ! A nu te bate pentru planta aflată în primejdie, e ca și cum nu te-ai bate pentru om. Ești în afara socialului ! Țăranul nu s-a descalificat. El face după cum îi trebuie și-i e bine pămîntului, nu după ordonanțe ministeriale. Cel mai bun tehnolog, cel mai bun economist al ogorului este tot țăranul. Pătulul de acasă îl judecă cel mai bine !"** — Nedea).

Am mers prin lanuri, pe la brutăria satului și discuțiile n-au contenit. Oricum o suceam, ajungeam tot la țărani, la munca lor, la pămînt. Aud încă și acum depănîndu-se o amintire : **„Cînd am învățat Meșterul Manole, m-am întors de la școală trist de tot. Mama, care nu prea știa carte, a încercat să mă descoasă. În mine rămăsese părerea că Manole era un om rău. Tîrziu am înțeles că Ana lui era tot ce avea mai de preț și o sacrificase unui ideal mai presus de viața lui și a ei. Și mi-am zis atunci : Să treci prin viață fără să faci nimic, e ca un fluviu fără apă !"** — Era vocea lui Marin Nedea.

A fi țăran, este înainte de toate, **o meserie. O profesie. Și o morală.** Țăranul nu a dispărut odată cu explozia așa-zis civilizatoare a urbanismului. **Profesioniști ai pămîntului sînt și vor fi și de acum încolo : țăranii.** La Purani, în Cîmpia Teleormanului, ei au fost aceia care mi-au adeverit asta prin faptele, dar și prin ființa lor. Și, ascultîndu-i, le-am simțit harul adînc și fermecător, așa cum numai ei știu, din străvechime, să alăture vorbele pline de înțeles : **„Sînt mulți pe aici cu sînge ager în ei. Știința lor e adîncă și nu purced la treabă decît cînd știu că ceea ce au de făcut e bine și cu cîștig. Dacă pe piață nu e marfă de-ajuns, ăsta e act de acuzare împotriva noastră, a țăranilor. Adică, munca nu a fost făcută UNDEVA cum trebuie !"**

Lecția de morală, dar și de un fel de romantism revoluționar pe care Marin Nedea nu s-a sfiit să ne-o administreze luîndu-și ca martor satul întreg cu toată istoria lui, mai veche și mai nouă. Pentru că, acestor împătimiți profesioniști ai pămîntului, țăranilor, așa cum nu le este teamă de muncă, nu le este teamă nici de adevăr.

CORNELIU ANTIM ■

Poezie și matematică

Pînă cînd fizicienii lumii moderne au descoperit că cearta dintre frig și cald poate fi folosită pentru a crea curent electric și a aprinde o lumină, mulți gînditori din vremurile cele mai îndepărtate și-au închinat viața „luptei dintre contrarii". S-au creat sisteme filozofice, s-au creat religii și mituri, s-au creat și marile poeme ale lumii.

Vremuri dedemult, cînd Heraclit punea la temelia Universului APA și FOCUL !

Au venit apoi băsmuitorii, azi chiar biologii — de-au despărțit și apa în apă VIE și apă MOARTĂ...

Au venit și misticii lumii, gnostici și agnostici, de-au despărțit și focul în flacăra IUBIRII și în flăcările IADULUI... Nu a scăpat nici Democrit, marele materialist al antichității. Visînd un atom care să poarte cămașa pe dos, fizica modernă vorbește tot mai mult despre MATERIE și ANTIMATERIE...

Trăim între veșnice contrarii și asta o știe azi toată lumea. Pînă și timiditatea din începuturile existenței noastre, acea teamă de puterea cuvîntului rostit (cînd nu se vorbea ziua de întunericul nopții), a fost răscumpărată, redescoperindu-i comunicării CU vorbe o soră vitregă, numită comunicarea FĂRĂ vorbe : TELEPATIA.

Lîngă acest CU și lîngă acest FĂRĂ, lîngă PLUS și MINUS tot ceea ce există capătă mișcare, timp, creștere și descreștere, viață adevărată. Infinitul, cel mai greu de închipuit și cel mai de dor cuvînt din toate limbile pămîntului, încape, în cele din urmă, între PLUS și MINUS infinit.

Semnele atît de simple ale străvechilor matematicieni : +, —, ×, : precum și NUMERELE au umplut repede mintea omenească. Ele au fost primele pietre pe care s-a ascuțit gîndirea. Totul se adună, se scade, se înmulțește și se împarte. Pentru aceasta Natura are toate numerele la ea. Dar dintre ele numai unul singur a fost cel ales, cel nimerit de noroc să măsoare și să dea măsură armoniei și frumuseții. I s-a spus : Numărul de AUR. Nimic deosebit în felul cum ni se arată : 1,6180339... Deosebit rămîne faptul că acestui Număr-Rege antichitatea pare să nu-i fi găsit Numărul-Măscărici, sau că Numărului de Aur nu i s-a opus un număr, să zicem, de Pămînt sau Apă, sau de Foc. De ce ?! Să fi fost prea mare iubirea și respectul pentru acest număr ? Calitățile lui sînt, nici vorbă, reale : Fără el nu s-ar fi putut gîndi următoarea „frază" matematică : A + B supra A este egal cu A supra B.

$$\frac{A+B}{A} \quad \frac{A}{B}$$

unde :

$$\frac{A}{B} = \frac{\sqrt{5}+1}{2} = \frac{2{,}236967+1}{2} = 1{,}6180339$$

Și tocmai această **frază,** numită : **Proporția de Aur** a fost descoperită,, împărțind frumusețe și rigoare marilor construcții ale antichității și evului mediu dar și marilor temple vii ale naturii... Nu putem împărți un cerc în cinci părți egale și nu putem face o stea în cinci colțuri fără ajutorul Numărului de Aur. Dar steaua de mare, cu cele cinci brațe ale sale o fi cunoscînd acest număr ?!

Întrebarea poate să pară doar poetică dar ea are un temei. Să consultăm un matematician contemporan. Iată ce scrie cunoscutul autor al **Istoriei matematicii în România,** George St. Andone în **Varia Mathematica** (Editura Albatros, 1977, pag. 58) : „Dar, să nu se creadă că secțiunea de aur și proporția divină se întîlnesc în științe și arte (inginerie și arhitectură) numai din timpul Renașterii sau, eventual, din Vechea Eladă. În gravurile făcute de oamenii preistorici, urmași ai omului din Neanderthal sau Cro-Magnon, urmași care au reprezentat cai, mamuți, bizoni sau reni, se respectă proporțiile și chiar proporția divină. Evident, ei nu știau nimic despre proporții. Nu știau nimic despre figurile asemenea din geometrie, dar respectau proporțiile, executau la scară, desenau **asemenea** cu cele ce vedeau în realitate, respectau simetria".

Să reținem de aici că proporția divină (proporția de aur) se întîlnește în formele armonioase și dinamice ale diferitelor temple vii din natură : cai, mamuți, bizoni, reni etc. Să reținem calitățile neîndoielnice ale Numărului de Aur și ale proporției născută din el și să ne întrebăm în continuare dacă nu tocmai aceste calități ar fi trebuit să forțeze pe vechii gînditori în a grăbi descoperirea acelui Număr de... Pămînt, alături de care, într-o opoziție suverană, Aurul Numărului de Aur să poată străluci și mai puternic. Dar cum să-l descopere ? Poate că nici nu exista...

Și totuși, opoziția avea să apară pe un alt plan, al simbolurilor, atunci cînd Numărul de Aur a fost rebotezat ca Număr Divin iar Proporția de Aur — ca Proporție Divină. Logica mistică a noului nume este ușor de explicat : Pornindu-se de la existența Numărului de Aur în armonia formelor naturii s-a admis că natura însăși a fost creată cu ajutorul acestui număr și, astfel, prin înrîurirea filozofiei lui Platon, acest număr ar exista dinaintea naturii, ca idee pură, ca număr al zeilor.

De fapt, în antichitate această credință se referea la noțiunea de număr în general : „Haosul primitiv, lipsit de ordine și de formă și de tot ceea ce diferențiază după categoriile de calitate, cantitate etc., a fost organizat și orînduit după Număr" (Nicomach de Gerasa, în Theologumena Arithmeticae). Trecut din patrimoniul laic al aritmeticii în patrimoniul filozofiei idealiste, Numărul Divin a căpătat în mod firesc o opoziție în infern. Mai simplu spus, de numărul BINELUI trebuia să atîrne numărul Răului... Și acest număr există. Este numărul 13 ! Pe mai toate meridianele lumii, tradiția populară consemnează semnul nefast al acestui număr. Dar de ce numărul 13 ? Oricît de grăbiți ar fi fost acei mistici gnostici însărcinați să găsească Numărului Divin un opozant, ori-

De 25 de ani militant pentru o idee

DR. ING. BOLD ION S-A NĂSCUT ÎN 1935 LA CÎMPULUNG MUSCEL ; ABSOLVENT AL FACULTĂȚII DE AGRONOMIE ÎN 1957 ; SE CONSACRĂ ACTIVITĂȚII DE ORGANIZAREA TERITORIULUI DEVENIND INGINER PROIECTANT PRINCIPAL GRADUL I LA INSTITUTUL DE GEODEZIE, FOTOGRAMMETRIE, CARTOGRAFIE ȘI ORGANIZAREA TERITORIULUI ; ÎN 1969 DOCTORATUL ÎN ORGANIZAREA TERITORIULUI ; DIN 1965 TITULAR AL DISCIPLINEI DE ORGANIZAREA TERITORIULUI LA ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE ; PUBLICĂ 20 CĂRȚI ȘI SINTEZE, 160 DE ARTICOLE.

— Cum se poate defini sistemul de organizare a teritoriului ?

— Organizarea teritoriului se definește sintetic prin totalitatea intervențiilor cu caracter permanent ce urmăresc restructurarea, modelarea și echiparea optimă a teritoriului, adecvat valențelor sale economice, particularităților sociale și specificului natural — afirmîndu-se tot mai pregnant ca o acțiune de sinteză integrată dezvoltării complexe a economiei. Constituind unicul mod de coordonare a elementelor spațiale cu dezvoltarea preconizată organizarea teritoriului se afirmă ca o soluție globală de optimizare a folosirii spațiului, în funcție de cerințele prezente și viitoare ale societății.

Într-o accepțiune foarte largă, organizarea teritoriului cuprinde complexul acțiunilor de punere în valoare a resurselor, dezvoltarea integrală din punct de vedere economic și uman. De aici, concluzia practică pe care am desprins-o de a considera în unitatea lor dialectică, acțiunile care contribuie la realizarea acestui scop — sistematizarea teritoriului și localităților, organizarea teritoriului interunități și în cadrul unităților, amenajamentele silvice, amenajarea bazinelor hidrografice, gospodărirea apelor, îmbunătățiri funciare, a căilor de comunicație etc., a tuturor studiilor de amplasament, proiecte și detalii de execuție — prin integrarea într-o concepție de ansamblu, într-un sistem.

— Cum apreciați rolul sistematizării teritoriale ?

— Desigur, sistematizarea teritorială complexă rămîne principala formă de organizare a teritoriului, rezultată din funcția sa de asigurare a cadrului general pentru folosirea rațională a spațiului geografic și socio-economic în concordanță cu planificarea dezvoltării. Condiția socio-economică asigură în socialism realizarea sistematizării teritoriale la nivel național și a județelor pe baza unei concepții unitare în cadrul strategiei de dezvoltare, repartiția rațională și echilibrată a forțelor de producție, dezvoltarea armonioasă a rețelei de localități, a rețelelor de echipare tehnică, gospodărirea resurselor funciare, protecția mediului etc. Cadrul general creat de sistematizarea teritorială este obligatoriu pe celelalte trepte de organizare și amenajare a teritoriului, raționalitatea acestora fiind dictată de modul în care se integrează în dezvoltarea de ansamblu. Subliniez că realizarea studiilor de sistematizare complexă a județelor țării noastre au creat posibilitatea analizei sistematice a rețelei de localități oferind posibilitatea determinării încă din 1975 a celor 400 așezări rurale care vor deveni centre urbane (industrial agrare sau agrar industriale), respectiv 129 pînă în 1980, 140 pînă în 1985 și 131 pînă în 1990, ceea ce oferă posibilitatea integrării tuturor dezvoltărilor, a concentrărilor populației, dotărilor și echipărilor pe acest sistem de localități integrate la nivel național.

— Cum vedeți legătura dintre elementele constitutive ale sistemului de organizare a teritoriului ?

— Politica rațională de folosire a pămîntului, reglementarea concentrării și coordonarea amplasării construcțiilor, măsurile de reglementare a dezvoltării așezărilor urbane și rurale, a căilor de comunicații ca și totalitatea măsurilor de amenajare a teritoriului sînt elemente direct influențate, condiționate de organizarea teritoriului. A devenit o realitate a zilelor noastre că asemenea aspecte nu mai pot fi văzute izolat, ci încadrate în ansambluri teritoriale, strîns legate de întreg echilibrul natural — economic și social.

— Nerespectarea acestui concept de organizare și amenajare integrală a teritoriului poate avea implicații nedorite în cazul nerespectării ?

— Desigur, poate avea asemenea implicații prin degradarea resurselor naturale, poluare, neeconomicitatea folosirii fondurilor, concentrare, aglomerări ș.a.

Este edificator exemplul luncii Dunării, zonă care după lucrările de îndiguire totală și desecări, continuă să aibă însemnate suprafețe cu exces de apă permanent, înmlăștinite și invadate de vegetație acvatică, sau prezintă procese de sărăturare astfel că de fapt creșterea suprafeței arabile cu 180 000 ha nu s-a realizat. În schimb s-a ajuns la dereglarea echilibrului ecologic al Dunării care, din cauza desecării lacurilor limitrofe, nu mai sînt locuri de înmulțire a peștilor. Or, o amenajare agro-silvo-piscicolă ar fi fost mult mai rațională (așa cum a susținut Grigore Antipa). De asemenea, amplasarea unor obiective industriale sau agroindustriale fără integrarea în teritoriu ridică acum probleme extreme : sau dezafectarea obiectivelor sau a localităților. Este cazul complexelor de porci de mare capacitate de la Caracal, Băilești ș.a. care poluează mediul înconjurător. Iar concentrarea unor industrii de prelucrare a produselor agricole în mari unități generează o rază mare de aprovizionare cu materie primă respectiv neeconomicitatea transporturilor concomitent cu supradimensionarea unor localități cu consecințele care decurg din aceasta.

Nu mai puțin semnificativ este cazul unor mari sisteme de irigații care realizate fără o prealabilă modelare-nivelare a terenului fac ca însemnate suprafețe de teren să fie ocupate de bălți (chiar în zona de nisipuri Sadova-Corabia și Bărăgan), iar rețelele de desecare trasate ulterior pentru evacuarea excesului de apă, creează condiții necorespunzătoare exploatării agricole.

— Ce considerați necesar pentru dezvoltarea organizării teritoriului la nivelul cerințelor societății ?

— Mai întîi, ar trebui realizat un studiu complet și cuprinzător asupra organizării teritoriului, cu evidențierea originii și a cauzelor economico-sociale care au generat-o, cu evidențierea evoluției de la origine și pînă în prezent. În al doilea rînd, este necesară dezvoltarea în învățămîntul superior a cursului de organizare a teritoriului. Apare, de asemenea, ca o necesitate unificarea activității de proiectare în organisme unitare sub o coordonare unitară. Astfel, institutele de proiectări județene ar trebui unificate cu oficiile județene de cadastru și organizarea teritoriului ceea ce ar crea cadrul, continuitatea și unitatea de concepție și acțiune a activităților indiferent dacă se referă la spațiul urban sau rural. În sfîrșit, ar fi necesar ca în locul a peste 30 de legi ce se referă la sistematizare și organizarea teritoriului la fondul funciar, la modul de realizare a diferite echipări să se realizeze un cod unitar pentru că teritoriul este unitar și numai astfel poate fi gospodărit rațional.

— Dar pentru dv. ce vă doriți în viitor?

— Îmi doresc să văd tipărite cele două **cărți pe care le-am scris, „Economia funciară" și „Ordonarea spațiului rural"**, precum și ediția a II-a a „Organizării teritoriului" din 1974. Aș dori, de asemenea, să văd organizarea teritoriului introdusă ca **disciplină la Institutul agronomic „N. Bălcescu"**. În fine, îmi doresc să fiu proiectant la principalele lucrări de sistematizare și organizarea teritoriului ce se vor realiza în viitor.

NEAGU UDROIU ■

SERTARELE BIROCRAȚIEI

sau cum se toacă timpul și răbdarea inventatorilor?

Paul Matei este o mai veche cunoștință a cititorilor noștri. Inventator prin vocație și dăruit pînă la sacrificiu acestei îndeletniciri, el întruchipează și definește în cel mai înalt grad portretul concret al pasiunii. Este autorul unui număr de aproximativ 50 de invenții. Ele nu sînt nici agregate uzinale, nici structuri sofisticate, ci pur și simplu lucrușoare menite să sporească bucuriile și confortul domestic : veioze multifuncționale, jucării mecanice și electronice de cele mai diverse tipuri, dispozitive de alarmă și avertizoare împotriva incendiilor și inundațiilor, sobe ce se încălzesc prin conversia energiei luminoase, orgă de lumini, agrojet și biostimulatoare pentru jardiniere și grădinile de zarzavat și alte asemenea „mărunțișuri" nostime și foarte utile. Deocamdată ele sînt simple unicate ce populează casa inventatorului și lumea de vise a fetiței sale, Mlădița. Dar despre ele am vorbit în relatările noastre anterioare.

Acum, plecînd de la invențiile lui Paul Matei, ne propunem să poposim într-o lume mai puțin romantică : cea a unor înși de foarte felurite profesii și care din diferite motive, dar mai ales din indolență și nepricepere, și-au luat cu de la sine putere dreptul de a frînge zborul ideilor generoase, de a le rătăci în hățișurile birocrației și, în ultimă instanță, de a umbri entuziasmul unor creatori inventivi.

Iată mai întîi odiseea invenției denumite **„Procedeu chimic pentru combaterea și preîntîmpinarea degradării solului"**. Este vorba, ne informează inventatorul Paul Matei, de o substanță capabilă de a combate eroziunea solului și de a-i revitaliza cu substanțe nutritive și biostimulatoare.

Invenția a fost înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, sub numărul 099490, din 10 decembrie, 1979. De aici, conform regulamentului, a fost trimisă pentru obținerea avizului unui for de specialitate, în cazul de față, „Stațiunea de control și cercetări pentru combaterea eroziunii solului" din Perieni (Vaslui). Dar cum răspunsul nu a catadicsit să sosească în termenul legal de 30 zile și nici în următoarele trei luni, O.S.I.M.-ul a expediat cea de a doua adresă, datată 4 aprilie 1980, iar după alte 16 luni, cea de a treia, aceasta din urmă purtînd data de 19 august 1981. În total, 20 de luni ! În sfîrșit, după un asemenea răgaz de gîndire stațiunea din Perieni înștiințează O.S.I.M.-ul că este dispusă să experimenteze procedeul lui Paul Matei, dar că avizul de specialitate trebuie să-l dea „Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie din București. (Semnează : director inginer Gheorghe Stoian și I. Corduneanu, responsabilul cu invenția). Cu alte cuvinte, aproape doi ani pentru expedierea unei misive ce putea fi redactată în mai puțin de o oră !

Într-o asemenea situație, evident, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci a fost nevoit să ia lucrurile de la început și să le expedieze documentația la noua adresă indicată. Ne întrebăm totuși dacă inventatorul va avea de data aceasta mai mult noroc, mai ales că termenul legal, în care răspunsul ar fi trebuit să sosească, a fost din nou depășit.

Iată în continuare situația cel puțin paradoxală a unei suite de adrese expediate de data aceasta de către O.S.I.M. inventatorului Paul Matei. Ele se referă la o altă creație a inventatorului, intitulată **„Combustibil utilizat la instalațiile de conversie solară și biochimică"**. În prima se arată că Ministerul Industriei Chimice, ca urmare a avizului **pozitiv** dat de către „Institutul central pentru proiectări și control al apelor reziduale", a comunicat la O.S.I.M. că a desemnat ca titular al eventualului brevet, unitatea ICECHIM București. Cu alte cuvinte, o veste îmbucurătoare, dar care avea să fie întunecată curînd de către o a doua adresă, prin care același O.S.I.M. vine să înștiințeze pe autorul invenției că : „În urma examinării dosarului menționat mai sus (și care se referea **exact** la aceeași invenție — n.n.), inclusiv a avizului întocmit la „Institutul central pentru proiectare și control al apelor reziduale" (unde invenția a dobîndit aviz favorabil cum dovedește adresa precedentă — n.n.), se constată — spune noua adresă — că acest aviz **este parțial pozitiv, dar cu rezerve** (sublinierea noastră) pentru următoarele considerente principale : ar fi posibile unele din soluțiile respective, însă necesită o examinare aprofundată în vederea bilanțului de materiale și a randamentului conversiei (sic !).

În sfîrșit, după acest recul strategic, straniu și nemotivat, O.S.I.M.-ul aduce „clarificările" necesare, înștiințîndu-l pe Paul Matei, prin mijlocirea celei de a treia adrese, că „în conformitate cu hotărîrea nr. 7 147 din 19-12/1981 se radiază cererea de brevet de invenție din registrul cererilor de brevete de invenții depuse".

Ce putem înțelege din tot acest talmeș-balmeș ? Dacă am încerca să esențializăm conținutul celor trei adrese (ceea ce ar fi perfect posibil în cazul unor texte guvernate de legile gîndirii logice) atunci fraza obținută ar suna cam așa : **invenției lui Paul Matei i se acordă aviz favorabil, dar care este numai parțial favorabil, deci mai bine să fie respinsă...**

Iată și un alt exemplu în care unii birocrați vădesc, pe lîngă pasiunea plimbării hîrtiilor, și necunoaștere : este vorba de o invenție intitulată **„Dispozitiv economizator pentru instalații de baie"**. Documentația este trimisă de către O.S.I.M. cu numărul 0086654 la Centrul de cercetări pentru construcții de mașini (CIMUIU), care o pasează Institutului de cercetări pentru articole casnice, care la rîndu-i o trimite unității I.C.P.A.I.U.C., care și ea îi face vînt mai departe celor de la INCERC. Promenada a durat șase luni, dar avizul favorabil sau eventualele obiecțiuni nu au fost comunicate autorului nici pînă în ziua de azi.

Într-o situație asemănătoare se găsește **și soba cu încălzire prin conversia luminii solare**, înregistrată la O.S.I.M. și trimisă pentru aviz de specialitate Întreprinderii „Azomureș", unde, după ce a căpătat aviz favorabil, a dispărut fără urme în aceleași sertare ale birocrației.

„Ce să fac, unde să mai apelez ?" se întreabă pe bună dreptate inventatorul. Și ne mărturisește că a realizat de curînd un **„Arac energetic biostimulator"** alcătuit dintr-un captator solar capabil să convertească energia și să o înmagazineze în solul plantei, invenție pe care însă nu mai îndrăznește să o depună la O.S.I.M.

Îi înțelegem pe Paul Matei, deziluziile lui sînt motivate, modul în care s-a procedat cu invențiile sale îl îndreptățește să se declare amărît, derutat, dar renunțarea la creație nu e cea mai bună soluție. El trebuie să rămînă ceea ce a fost totdeauna : un exemplu de tenacitate, de pasiune, de dăruire în profesiunea sa de inventator. Țara are nevoie tocmai de oameni care gîndesc, nu de birocrați. Mai devreme sau mai tîrziu — așa cum o demonstrează o întreagă istorie — ideile generoase, originale se bucură de cuvenita recunoaștere. Progresul este ireversibil, chiar dacă uneori și pe alocuri, ignoranța, indolența și birocrația pot deține o vreme fotolii confortabile.

LIVIU TIMBUS ■

---

cît de grăbiți ar fi fost aceștia în grija lor de a împlini și pe acest plan tradiția cuplurilor antagonice : Rai — Iad, Cain — Abel etc., trebuia să se pornească de la **ceva**, de la un anumit fel de a gîndi... Poate că o explicație fusese dată încă de pe timpul lui Pitagora ! Matematic, astăzi pare imposibil de a o demonstra...

Și totuși...

Tradiția populară consemnează diferite tehnici ritualice prin care se urmărește schimbarea **răului** în **bine**, schimbarea sensului unei acțiuni, anihilarea unui blestem etc. Metodele sînt uneori de o simplitate dezarmantă : „În sudul Transilvaniei, în Hațeg și în munții Moldovei, cînd cineva voia să invoce justiția divină împotriva unui mort, îi **întorcea stîlpul de mormînt cu vîrful în jos** și-l implanta la picioarele mormîntului. Actul acesta ritual era efectuat în a treia noapte de la înmormîntare. (...) Printre ritualurile de purificare profană era întoarcerea blestemului justițiar asupra celui care a „întors stîlpul". Întoarcerea blestemului se făcea prin spunerea blestemului justițiar de la coada textului la cap. (...)

sus ni eleraoicip uc / soj ni upac uc /
icrotni et ăs așa / uplits srotni ia muc, /
care nu era altceva decît textul :
cum ai întors stîlpu / așa să te întorci /
cu capu în jos / cu picioarele în sus /
(Romulus Vulcănescu, din „Coloana Cerului", Editura Academiei, 1972, pag : 112, 113).

Interesant de observat că aceste practici existau în tradiția noastră încă dinaintea creștinării. Importanța lor constă în dezvăluirea unui mod clar și operativ de a rezolva opoziții dintre cele mai grave. Reținînd „stilul" să ne întoarcem la Numărul de Aur și la Numărul 13 încercînd să găsim acel **ceva** care să le apropie și să le despartă în același timp.

Vom propune o nouă operație aritmetică (poate veche de mii de ani), o operație combinînd împărțirea cu adunarea astfel încît să devină evidentă prezența unui sens, a unei direcții. Operația va trebui să ne ducă la unul din cele două numere. La care ? ! Notarea prescurtată va fi :

1 : + : 3 = ?

Iată acum și desfășurarea acestei operații :

1 : 3 = 0,3333333 ; 3 + 0,3333333 = 3,3333333
1 : 3,3333333 = 0,3 ; 3 + 0,3 = 3,3
1 : 3,3 = 0,3030303 ; 3 + 0,3030303 = 3,3030303
1 : 3,3030303 = 0,3027522 ; 3 + 0,3027522 = 3,3027522
1 : 3,3027522 = 0,3027777 ; 3 + 0,3027777 = 3,3027777
1 : 3,3027777 = 0,3027754 ; 3 + 0,3027754 = 3,3027754
1 : 3,3027754 = 0,3027756 ; 3 + 0,3027756 = 3,3027756
1 : 3,3027756 = 0,3027756 ; 3 + 0,3027756 = 3,3027756

Cu ultimul rînd desfășurarea se închide. Nu mai putem continua decît repetînd aceleași numere... S-a întîmplat ca într-o pasiență din care au ieșit toate cărțile.

Adunîndu-l pe 3,3027756 cu 0,3027756 vom obține numărul 3,6055512. Dar acesta reprezintă rădăcina pătrată a lui 13 ! Adică : 3,6055512 × 3,6055512 = 12,999999 = = 13.

Metaforic vorbind, am reușit să „întoarcem stîlpul" lui 1, și aceasta, conform ritualului, după 3 zile de la...

Unu a fost trimis în brațele reci și superstițioase ale lui **Treisprezece**. A fost trimis în Infern. Și aceasta cu o simplă formulă : 1 : + : 3 = 13

Dar ce trebuie să facă cel hotărît să „întoarcă blestemul" ? Ce ritual de purificare „aritmetică" are să folosească ? Să presupunem că va schimba semnele. Pe + cu —. Și va scrie :

1 : — : 3 = ?

Să urmărim și această desfășurare :

1 : 3 = 0,3333333 ; 3 — 0,3333333 = 2,6666667
1 : 2,6666667 = 0,3749999 ; 3 — 0,3749999 = 2,6250001
1 : 2,6250001 = 0,3809523 ; 3 — 0,3809523 = 2,6190477
1 : 2,6190477 = 0,3818181 ; 3 — 0,3818181 = 2,6181819
1 : 2,6181819 = 0,3819444 ; 3 — 0,3819444 = 2,6180556
1 : 2,6180556 = 0,3819628 ; 3 — 0,3819628 = 2,6180372
1 : 2,6180372 = 0,3819655 ; 3 — 0,3819655 = 2,6180345
1 : 2,6180345 = 0,3819659 ; 3 — 0,3819659 = 2,6180341
1 : 2,6180341 = 0,3819659 ; 3 — 0,3819659 = 2,6180341

Și de această dată desfășurarea nu mai poate continua fără să repete aceleași numere. Parcă un metronom s-a oprit la timpul hotărît : timpul Numărului de Aur !

Într-adevăr, numărul 2,6180341 este pătratul numărului de aur, al Numărului Divin.

$\sqrt{2,6180341} = 1,6180340$, Adică : 1,6180340 × 1,6180340 = 2,6180341.

Prin „întoarcerea stîlpului" **Unu** a fost scos din brațele lui **13** și dus în cele ale **Numărului Divin...**

În formulele sobre ale aritmeticii acest „descîntec" se va nota astfel :

$1 : + : 3 = \sqrt{13}$

$1 : — : 3 = 1,6180340^{\,2}$

Socotind cu 12 zecimale, pentru Numărul de Aur = 1,61803398874 vom avea rezultatele :

$1 : + : 3 = 3,60555127546 = \sqrt{13}$

$1 : — : 3 = 1,61803398875^{\,2} = 2,61803398876$

Cerînd voie matematicienilor, vom mai arătă că **Reîmpărțirea cu +** poate căpăta o formulă generală, veșnic valabilă atunci cînd A este mai mic decît B : $A : + : B = \sqrt{A \times A + B^2}$, iar **Reîmpărțirea cu —** duce și la alte puteri ale Numărului de Aur.

Văzînd acum rigoarea, calculul exact trebuie să recunoaștem că „întoarcerea semnului și a numerelor" este mai concludentă decît „întoarcerea stîlpului și a vorbelor". Cine știe dacă ritualul străvechi al țăranilor din sudul Transilvaniei, Hațeg și din munții Moldovei nu este cumva o variantă vorbită a unui ritual plin de semne și numere adus de Zamolxe pe cînd se întorcea de la Școala lui Pitagora... sau născocit poate chiar de el însuși. Dacă a fost cîndva acolo... Dar cine să mai știe !...

Și ce fel de stîlpi ar trebui să mai „întoarcem" pentru a ne aduce aminte...

---

*) Din volumul „Amintiri din antichitate". În pregătire.

NICOLAE OANCEA ■

Specializarea medicilor văzută de ei înșiși

Arătam în cadrul anchetei apărute, cu titlul de mai sus, într-un număr trecut al revistei că, dată fiind importanța problemelor abordate, considerăm discuția deschisă în continuare. **Dacă interlocutorii noștri se concentrează mai mult asupra problemelor încă nerezolvate, o fac nu pentru că ei ar fi urmărit să stabilească procentaje, imposibil de realizat („atît la sută e prost, atît la sută e bine"), ci din dorința de a contribui prin îndelungata lor experiență și prin observații critice** constructive **la înaltul nivel al medicinei românești.**

Așadar, discuția continuă...

„Riscăm să devenim o armată cu generali, dar fără soldați"

Profesor doctor docent OLEG MEDREA, șeful Clinicii de ortopedie-traumatologie I.M.F., Spitalul Brîncovenesc:

● În ancheta întreprinsă de revista dumneavoastră, numeroși interlocutori de prestigiu au pledat pentru reînființarea internatului. Nu voi mai reaminti deci argumentele invocate, la care mă raliez pe deplin. Aș vrea doar să fac o propunere concretă în acest sens, cel puțin ca bază de discuție, cu alte cuvinte să sugerez o formulă care nu contravine cu nimic structurilor actuale de învățămînt. Plec de la premisa experienței de decenii în materie de internat în România și de la faptul că unii din cei mai buni medici ai noștri, fondatori de școală, au trecut prin această formă.

Așadar, sugerez ca **examenul de admitere la internat și perioada de internat propriu-zisă să înceapă în anul IV de facultate și să dureze trei ani, adică pînă la absolvire.** Pe vremea mea, studenții care făceau internatul erau scutiți să frecventeze anumite cursuri, pe considerentul că internatul le dădea posibilitatea unei activități practice „în meserie" și la un înalt nivel (eu și ceilalți interni operam încă din anul V, cu deplină responsabilitate !), avînd doar obligația să se prezinte la examen. Propun să se adopte acest sistem.

● **Sînt prea mulți trei ani pentru stagiatură.** Nu mă pot împiedica să repet eu socoteala pe care au făcut-o și alți confrați : șase ani de facultate + trei ani stagiatură + trei ani stagiul la țară + trei ani de secundariat (aceasta în cazul cel mai fericit, cînd toate merg „șnur", fără nimic neprevăzut pe parcurs, o boală, o problemă familială etc.). Așadar, **specialist după 15 ani de la intrarea în facultate ?!** Adică specializare atunci cînd nu mai ești tînăr, nu mai ai elanul și capacitățile intelectuale specifice acestei vîrste, cînd ai familie, copii și multe alte probleme. Este ineficient și inoperant din punct de vedere științific. Eu propun **o stagiatură redusă ca timp, de un an, dar cu o pregătire mai intensivă decît în prezent și încheiată cu examene exigente.** În prezent, stagiatura este prea întinsă și neeficientă. Bunăoară, de ce să facă stagiatură șase luni la obstetrică un medic care intenționează să se specializeze în boli interne ? E doar un exemplu.

● Secundariatul și-a dovedit din plin eficiența ca instituție. Cred însă că organizarea sa este susceptibilă de îmbunătățiri. Le voi ilustra adaptate la specificul ortopediei, dar ideea în sine, cu modificările de rigoare, are aplicabilitate mai largă. În prezent secundariatul poate fi urmat, începînd cu anul II, și în orice centru medical unde funcționează un medic primar, șef de secție, de specialitate. Eu cred că **secundariatul trebuie făcut doar în centrele universitare,** mai ales că ele sînt destule. În specialitatea mea : la București, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Tîrgu Mureș. Pledez pentru centrele universitare nu fiindcă aș avea o părere mai proastă despre confrații din alte centre, „neacademice", ci fiindcă, din rațiuni lesne de înțeles, posibilitățile de informare și aparatura existente în centrele universitare sînt net superioare.

Apoi, sugerez ca în anul II de secundariat, șase luni să se facă practică direct în specialitate, iar restul anului — insist foarte mult asupra acestui punct — **în specialități de graniță.** În cazul ortopediei : neurochirurgie (noi operăm „oase", dar coloana vertebrală, bunăoară, este și nerv, măduvă), chirurgie plastică și reparatorie (altfel cum se va descurca un ortoped cînd trebuie să trateze o „fractură fără piele" ?), chirurgie vasculară și, bineînțeles, chirurgie generală (disciplinamamă și a traumatologiei).

Anul III de secundariat îl văd astfel : șase luni practică în specialitate, șase luni lucrări de sinteză.

● Pledez pentru obligativitatea recicl ării în profesiunea noastră. Din cinci în cinci ani. Lege există, dar nu totdeauna se aplică. Directorii direcțiilor sanitare mai reține pe unul sau pe altul spunînd : „Am nevoie de el !" Și nu se mai recicl ează... Aici aș vrea să adaug că la medici ideea necesității unei perfecționări continue are o veche tradiție în România. O susținea acum 120—130 de ani Carol Davila, care a și organizat cursuri în acest sens. Iar marele nostru Ion Cantacuzino, pe cînd era ministru al sănătății, a promulgat o lege sanitară, în preajma primului război mondial. Între altele, ea îi obliga pe medici să urmeze periodic cursuri de perfecționare. Așadar, și azi, fiecare medic să fie **obligat** (subliniez) să se recicleze ! Un medic care nu e la curent cu noutățile este ridicol, ba poate chiar — într-un anume sens — nociv societății pe care este chemat s-o slujească.

● Nu este perfect pusă la punct **specializarea cadrelor medii,** de a căror bună pregătire depinde, uneori în măsură foarte mare, calitatea actului medical. Eu, de pildă, nu am' gipsar, lucrez cu... brancardierul. Și de ce sora medicală înregistratoare, care nu face altceva decît să completeze o fișă, primește cam aceeași retribuție ca sora instrumentară din sala de operație ? Nu rareori se întîmplă ca medicul chirurg, sub tensiune, să comită o inadvertență, să nu observe de pildă că a atins, în cursul operației, un obiect nesteril. O soră atentă observă și îl pune în gardă. Cum se pot compara răspunderile și pregătirea celor două asistente ?! Așadar, mai multă atenție și diversificare în sistemul de pregătire a cadrelor medii. Altfel, **riscăm să devenim o armată cu generali, dar fără soldați.**

● Este bine că se reînființează Centrul de documentare medicală, și biblioteca respectivă. Îmi permit să amintesc însă că o carte străină care zace în bibliotecă nu rezolvă toate problemele, nu poți la tot pasul să te repezi la bibliotecă. Înțelegem foarte bine că trebuie bine chibzuită valuta pentru procurarea de cărți și reviste. Iată de ce aș sugera ca acest centru **să recurgă pe scară largă la xeroxare** sau chiar să imite exemplul altor țări care reproduc la offset sau cu alte mijloace (bineînțeles cu aprobarea redacțiilor în cauză) **reviste întregi** de specialitate. Știința începe acolo unde începe și „se sfîrșește" o bună documentare.

„Este imperios necesar să avem specialiști la 30 de ani!"

Profesor doctor NICOLAE TELEKI, șeful catedrei de medicină fizică balneologie și recuperare medicală, Spitalul Brîncovenesc :

● Pînă în prezent, stagiatura de trei ani după absolvirea facultății s-a dovedit a nu avea eficiența scontată. În adevăr :

1. — Stagiarul, știind că nu poartă o răspundere directă, nu se antrenează suficient în muncă, în pregătire. Este considerată o activitate temporară, trecătoare.

2. — Stagiarul rămîne trei ani în localitatea unde face stagiatura, deci știe că se află acolo „în tranzit", dacă mă pot astfel exprima. Apar probleme familiale, el nu se poate fixa, ceea ce îi întreține o stare de nesiguranță, de provizorat.

3. — Se întîrzie prea mult (trei ani !) perioada obligatorie (și e bine că e așa) de stagiu la țară.

Propun **o stagiatură de un an** (s-a mai experimentat în trecut, dar, nu știu de ce, ideea a fost abandonată pe parcurs). Apoi, activitatea în mediul rural, astfel încît după trei ani medicul să poată da examenul de secundariat. Fiindcă **nu trebuie confundată stagiatura actuală cu specializarea,** aceasta din urmă fiind asigurată doar în cadrul unui proces de învățămînt organizat în clinicile de profil, conform formulei secundariatului, tradițională la noi. În varianta propusă de mine — firește, doar ca bază de discuție — medicul ar putea deveni specialist la 30, 31, cel mult 32 de ani, pe cînd în sistemul actual aceasta se întîmplă, în cazul cel mai fericit, **după** 35 de ani, vîrstă cînd — pentru generația mea — cei mai buni ajungeau deja „în vîrf", adică erau medici primari.

● **Secundariatul ar trebui mai mult diferențiat** decît actualmente, perioada — opinez eu — putînd varia, în funcție de specialitate, de la doi la cinci ani. În adevăr, există specialități cu o arie mai delimitată (de exemplu, unele discipline derivate din medicina internă) pentru care doi, trei ani sînt suficienți, în timp ce se cere mult mai mult pentru alte domenii, de exemplu acelea bazate pe o tehnicitate chirurgicală deosebită, bunăoară chirurgia cardiacă (toracică). Aci, specializarea, implicînd și însușirea unor tehnici foarte sofisticate, necesită termene mai îndelungi, care pot merge pînă la **cinci ani.**

Aș vrea să spun, în concluzie, că rezolvarea problemei specializării medicilor este de maximă importanță și comportă urgență. Există încă prea multe probleme deschise fiindcă, socot eu, **s-au făcut comparații greșite** de către unii **între învățămîntul superior tehnic și cel medical, deși lucrurile sînt fundamental diferite.** În învățămîntul tehnic, specializarea se realizează chiar în facultate. Politehnica nu „naște" ingineri, pur și simplu, ci TCM-iști, electroniști, chimiști etc. În medicină, situația este alta, cele trei facultăți de bază — medicina generală, pediatria și stomatologia — reprezintă (poate cu excepția ultimei) „trunchiuri", nu o specializare. Absolventul este generalist, fără nici o pregătire de specialist. Cumva, situația lui s-ar asemui cu aceea a unui inginer „în general", nu un inginer într-o specialitate. Profilarea pe specialitate necesită formule postuniversitare eficiente și relativ rapide, altfel, nu se obține, ca să spun așa, nici randamentul economic al „produsului" facultăților de medicină, adică al absolventului. Și trebuie insistat de îndată după absolvire, cînd cunoștințele din facultate sînt încă proaspete, tinerii medici nu au încă probleme familiale, sînt mai dinamici, mai capabili, mai deschiși la nou. **Este imperios necesar pentru medicina românească, să avem specialiști la 30 de ani !**

„Cred însă că trei ani sînt prea mulți pentru acest internat generalizat"

Profesor dr. docent CRISTIAN MIRCIOIU, profesor consultant I.M.F. Cluj-Napoca:

Sînt onorat că mi se cere părerea într-o problemă atît de importantă, ca cea care se dezbate în prezent în lumea noastră medicală, aceea a internatului generalizat, a repartițiilor, a pregătirii în vederea specializării, a specializării propriu-zise, cu un cuvînt aceea a formării și pregătirii cadrelor.

Ca profesor consultant, păstrez o legătură strînsă cu activitatea didactică, științifică și spitalicească din clinici ; de peste 40 de ani, îmi desfășor activitatea la I.M.F. Cluj-Napoca și prin preocupările pe care le mai am, venind în contact permanent cu cadrele didactice, cu medicii și cu studenții, sînt în măsură să-mi spun o părere în problemele dezbătute.

În primul rînd, întrucît socotesc că avem studenți foarte buni datorită selecției ce se face chiar de la intrare în facultate, cred că trebuie să ne hotărîm odată pentru definitivarea sistemului de pregătire a viitorilor medici în așa fel încît, ieșind foarte tineri din facultate, să poată să se specializeze, înainte ca vîrsta să-și spună cuvîntul asupra elanului și a capacității de dăruire. Se impune o limitare a disciplinelor care să determine formarea medicului, chiar dacă, ținînd seama de cuceririle științei, este bine să se introducă, sau să existe discipline noi, pentru care accentul să cadă pe cercetarea științifică și pe pregătirea de specialitate a medicilor. O reașezare a normelor după criteriile de realitate și eficiență, dacă nu chiar înlocuirea lor cu alt sistem, cel puțin mai larg și mai mobil, care să țină seama de numărul mare de studenți care sînt în I.M.F.-uri, de importanța disciplinelor, de obligativitatea acestora de a face muncă complexă : învățămînt, cercetare, producție — se impune. În acest loc trebuie subliniată necesitatea pregătirii din timp și corespunzător a cadrelor, în vederea asigurării succesiunii de înalt nivel, la catedre și discipline ; ca și a selectării și pregătirii cadrelor, din care să nu lipsească luări de contact prin vizite și stagii cu disciplinele de înalt nivel și renume din alte părți; dar de asemenea la vîrsta tînără și totuși după obținerea specializării.

Măsura internatului generalizat este una dintre realizările valoroase ale învățămîntului medical, subliniind grija forurilor noastre superioare pentru buna pregătire a viitorilor medici. Cred însă că trei ani sînt prea mulți pentru acest internat generalizat, pentru că timpul fiind prea lung și studenții fiind numeroși (într-o situație de provizorat, în așteptarea repartizării mai mult sau mai puțin schimbătoare de la an la an, sau constituind o premieră adesea neliniștitoare) irosesc mult timp, fără ca pregătirea lor la sfîrșitul celor trei ani să fie pe măsura efortului investit ; poate sînt prea mulți într-o instituție clinică, poate ar trebui să se țină seama și de orientarea și dorința lor de orientare în specialitate în viitor ; și în orice caz să se țină seama că este o prelungire exagerată a perioadei de student, lipsindu-le inițiativa și responsabilitatea personală.

Cred că acest internat generalizat ar trebui să aibă o durată de un an, cel mult și jumătate (12—18 luni), în care să se insiste asupra pregătirii practice la marile discipline, constituind baza desăvîrșirii activității medicului de medicină generală : medicină internă, chirurgie, ginecologie.

După această perioadă, terminată cu un examen foarte exigent, toți absolvenții să facă obligatoriu stagiu de țară pînă la împlinirea perioadei de trei ani, după care să se prezinte la examenul de secundariat în vederea specializării.

Personal, sînt convins că trebuie să se reintroducă și internatul prin concurs, atît preclinic cît și clinic, cu număr limitat de locuri, cu durată de trei ani, începînd din anul VI. Din cadrul acestor interni, reușiți la concurs, care mărește limita de pregătire prin emulație, să se aleagă tot pe bază de concurs viitoarele cadre didactice ; și de asemenea să li se acorde dreptul **să** se prezinte la secundariat.

După părerea mea, ar fi bine ca repartiția absolvenților să se facă de la încput și după un singur criteriu și pentru perioada de internat și pentru cea de după terminarea internatului pentru ca absolventul să știe ce-l așteaptă, ce trebuie să facă, avînd certitudinea necesară primilor ani ; pentru că sistemul a două repartiții, mai ales cea de după terminarea internatului, creează dificultăți și chiar nemulțumiri.

Socotesc că pentru specialitățile deficitare : dermatologie, O.R.L., oftalmologie, radiologie etc., ar trebui să se facă concursuri de secundariat din 6 în 6 luni de la un concurs la altul, candidații fiind puși în situația ca aflînd perspective de la colegii lor, să se prezinte la rîndul lor la concurs. Și de ce să nu se dea pentru aceste specialități, secundariatul în mai multe centre universitare ? Sigur, vor fi mai mulți prezenți la concurs.

Acord mare importanță concursurilor de secundariat pentru specializare și socotesc că anularea ultimului concurs — ca o hotărîre de ultimă oră — se repercută asupra prestigiului concursurilor în general, în situația creată, cred că rezultatele concursului s-ar amîna păstrîndu-și valabilitatea.

În sfîrșit, aș dori să propun (vorbesc pro domo !) utilizarea mai largă a profesorilor consultanți în pregătirea și urmărirea activității internilor. Spre exemplu, ei ar putea foarte bine să se ocupe de activitatea și pregătirea absolvenților din centrele neuniversitare, desfășurînd concomitent și o activitate metodologică. Dar hotărîrea să se ia prin dispoziție cu valoare generală.

„O singură subordonare"

AVRAM I. GHEORGHE, doctor în științe medicale, medic principal ftiziolog, inspector al Direcției sanitare a județului Cluj.

Încercînd să fiu cît mai scurt în același timp și explicit încep cu propunerea ca în centrele universitare cadrele medicale să nu mai fie fărîmițate administrativ și artificial în unități de învățămînt, de cercetare și asistență medicală a populației, ceea ce creează dificultăți în desfășurarea stagiilor practice ale studenților, chiar și ale medicilor la perfecționare și specializare, ci să fie o singură subordonare, îndrăznind chiar a propune ca rectorul Institutului de medicină **să fie și** directorul Direcției sanitare.

În ceea ce privește aprecierea lucrării de diplomă, consider că ar fi mai echitabil să constituie cea de-a șaptea notă, participînd deci în mod egal cu mediile celor șase ani de studenție, la obținerea mediei pentru efectuarea repartiției absolvenților. Susțin aceasta și prin faptul că germenele acestei lucrări îl găsim în cadrul preocupărilor din cercurile științifice studențești, iar unele sînt definitivate ulterior în lucrări de doctorat.

Ajuns aci, avînd fiecare absolvent un bagaj de cunoștințe, apreciat și la seriile actuale ca suficient pentru a face față necesităților asistenței medicale primare — de medicină generală, să fie repartizați pentru efectuarea stagiului de doi ani (suficient) la dispensare medicale rurale, urbane sau de întreprindere. Stagiul de medicină generală este o experiență de viață și de muncă de excepție, de trăire la cea mai înaltă tensiune a nobilei misiuni în slujba sănătății semenilor. Nu poate fi un bun specialist, în înțelesul actual, larg — de metodolog și îndrumător — într-o ramură a medicinei, cel care nu a băut din izvorul nesecat de apă vie de practician de medicină generală. Cu atît mai mult este mai necesar acest stagiu pentru cei ce vor îmbrăca roba universitară, pentru că rolul primordial al învățămîntului medical este de a forma medici de medicină generală (profil adulți și copii) cu un larg orizont științific, pentru că asistența medicală de medicină generală, bine organizată și încadrată este și va fi cheia asigurării asistenței medicale de calitate, baza succesului medicinei viitorului.

În perioada de stagiatură direcțiile județene sanitare vor asigura îndrumarea tehnică și metodologică preferențială a noilor absolvenți pentru integrarea lor perfectă socio-profesională. În același scop se pot organiza simpozioane, mese rotunde, dezbateri fie în județe, la locurile de muncă ale absolvenților, după modelul inițiat de „Cabinetul absolventului" de la I.M.F. Iași, sau prin invitarea acestora la colocvii cu studenții anului VI și factori de răspundere de la nivelul direcțiilor sanitare, după inițiativa regretatului profesor clujean Octavian Fodor.

Odată terminată stagiatura de doi ani, medicul de medicină generală să se poată prezenta la concursul de secundariat pe specialități, urmînd ca în funcție de media obținută să se aleagă posturi în învățămîntul medical, cercetare sau asistență medicală de specialitate. Cei 3—5 ani (după profil) de specializare prin secundariat să constituie și ani de verificare a aptitudinilor pentru învățămînt sau cercetare, cei mai buni să fie titularizați, ceilalți urmînd a primi repartiții corespunzătoare.

Pagină realizată de
L. NIȚESCU ■
C. MUȘTAȚA ■

Motiv de excludere nu era

Omul avea deci îndatorirea să facă ștampile și, împreună cu micul său colectiv, asta și făcea : ștampile și parafe de toate felurile, de toate mărimile. Cu deosebire pentru unitățile din sectorul socialist, dar și pentru particulari, pentru medici de pildă. El nu-și punea problema că producea prea multe și nici ce făceau clienții săi cu ele. Și nu prevăzuse că, în curînd, un județ întreg se va suprasatura de produsele unității pe care o conducea, încît stocul să-i ajungă chiar și patru cincinale. Singura lui grijă era după cum i se solicitase, să îndeplinească și să depășească planul, să-și asigure desfacerea mărfii și, firește, să și cîștige cinstit de pe urma muncii. Așa ajunsese tipograful-responsabil și tovarășii lui de muncă să-și asigure retribuții de invidiat ; uneori, adică în lunile de vîrf, aplicîndu-i-se cota procentuală de 40 la sută din încasări, responsabilul obținea corect șase și chiar șapte mii de lei. Zețarii din subordine ridicau și ei patru-cinci mii.

Pe urmă, lucrurile s-au încurcat...

Adunarea generală extraordinară a Cooperativei meșteșugărești „Arta decorativă" din Cluj-Napoca, convocată subit în ziua de 29 mai 1981, a hotărît excluderea zețarului Potoapea din rîndurile membrilor cooperatori. Se consemnează lapidar absența împricinatului — anunțat, zice-se, anterior, prin telex — și, printr-o scurtă adresă, i se aduce la cunoștință uluitoarea veste. Fără a se arăta însă și cauzele, cum corect ar fi fost.

Așa a ajuns meșteșugarul, membru al O.D.U.S., să ni se plîngă că i s-a făcut o mare nedreptate și, impresionat de memoriul său, căutăm să aflăm motivele extremei sancțiuni.

Lui Eugen Potoapea i se aduc mai multe învinuiri. Principala acuză ar consta în aceea că, în calitatea pe care o avea, ar fi exercitat presiuni asupra unor clienți, determinîndu-i să facă modificări în notele de comandă. Practic, îi lămurea că-i mai avantajos să comande mai multe ștampile și din modelele mai bine plătite după tarif. Prin aceasta, el își asigura realizarea și depășirea planului, creșterea proporțională a încasărilor și, firește, retribuții mai substanțiale pentru oamenii din microcolectivul său. Nimeni nu i-a spus că greșește. Pînă în preajma adunării extraordinare nu i s-a reproșat nimic și el credea sincer că este bine să procedeze așa.

Uneori, depunea cu întîrziere la casă sumele încasate, nu respecta întotdeauna termenele de execuție a unor lucrări. Mai mult, a fost în dezacord cu transferarea în atelierul pe care-l conducea a încă unei meșteșugărițe provenită de la secția gresie, iar o dată a condiționat livrarea ștampilelor de aducerea unui miel spre cumpărare.

Desigur, unele din aceste manifestări și apucături s-au dovedit reale. Sînt abateri de la disciplina muncii, de la o conduită demnă, morală. Pe merit, ele trebuiau prevenite și sancționate ca atare, în conformitate cu prevederile statutare. Evidența arată însă că niciodată nu s-a stat de vorbă calm și atent cu omul ; nu i s-a arătat calm ce face și ce nu face bine. Chiar cînd l-au mai admonestat uneori, șefii săi direcți, cei din conducerea cooperativei au făcut-o fără tactul necesar, uneori șicanant și chiar brutal. Potoapea a devenit un om rău, un ins imposibil, care cîștigă prea mult !, și-au zis dumnealor.

Și meșteșugarul a fost astfel stigmatizat și înlăturat.

Acum, după ce am revăzut cu atenție toate datele problemei și am ascultat îndelung părțile, după ce am răsfoit tomuri întregi de hîrtii dintr-un dosar probator prea bine întocmit, îmi revine stăruitor în minte întrebarea : totuși, de ce a fost exclus tipograful-zețar Eugen Potoapea din rîndul cooperatorilor ?

Cu mîna pe inimă cred că măsura excluderii este mult prea aspră, prea severă. Nu se poate nici chiar așa, adică să-i iei pîinea de la gură, uitînd prea ușor ceea ce a făcut bun, că a pus bazele unui atelier rentabil, unde productivitatea pe cap de lucrător ajunsese la zeci de mii lei, în condițiile improvizației și ale unor serioase greutăți în aprovizionarea cu materiale, că a adus de două-trei ori mai multe beneficii.

În adîncul ființei lui, el rămîne un om cinstit și muncitor. Aceste două calități fundamentale nu-i pot fi puse la îndoială. A cîștigat mult uneori ? Da, dar a făcut-o prin munca lui, cinstit. Că a mai și greșit, că are încă lipsuri în conduită, sîntem de acord, merita oricare altă sancțiune : recunoaște și el asta, autocritic, și a dat asigurări că e gata să se îndrepte. Însă nu trebuia lăsat pe drumuri, pentru că, în definitiv, nu-i un om irecuperabil. Nu-i reticent la îndreptare. Prin simpla retrogradare din funcție, prin măsuri educative, acest om se putea redresa fără multă bătaie de cap. Or tocmai aici, în exagerarea sancțiunii, s-a produs, credem, o eroare și a fost lăsat fără perspectiva de a izbuti să iasă la liman.

Pe undeva și alții au greșit...

Trecînd peste mici răutăți și interese mărunte, încă nu-i prea tîrziu să fie zmuls din brațele deznădejdii și disperării. După atîția ani de muncă, 36 bătuți pe muche !, tipograful-zețar Eugen Potoapea încă mai are resurse să fie un bun meșteșugar cooperator.

Să-l oferim cu încredere o șansă ! Șansa de a reveni în rîndul unui puternic colectiv de muncă.

MIHAI STĂNESCU ■

Nu-i pace la Măceșu de Jos — Dolj

Un cioban s-a adresat redacției. Un fapt obișnuit dar care, dincolo de banalitatea lui aparentă, atestă o anume stare de fapte așezată foarte bine sub un generic care se poate numi, fără ezitări, democrație activă, pentru că simplul cetățean, care îngrijește niște oi, ale lui și ale obștii, are deschisă o cale „de apel" atunci cînd ceva anume îl nemulțumește. Asta înseamnă că sesizarea lui reține atenția și provoacă o cercetare a faptelor descrise în corespondență, la fața locului. Prin urmare, **Petre I. Gagiu,** din comuna Măceșu de Jos, județul Dolj, a pus, cu nădejde, mîna pe condei și ne-a scris că, în localitatea numită, primarul și alți cîțiva abuzează de puterea ce le-a fost încredințată, că fac și dreg ceea ce legea nu le îngăduie. E vorba în scrisoare despre pășunat, despre fin. Drumul Craiovei, apoi al Calafatului și mai departe, nu mai sînt atît de lungi și seci, chiar și în zilele de ger și secetă ale acestei ierni, cînd la capătul lor te așteaptă fapte fierbinți, oameni cu șira spinării dreaptă. Sînt însoțit de inginerul **Petru Aldea,** directorul Întreprinderii de pajiști a județului Dolj, și **Tudor Dumitrescu,** activist al secției agrare a aceluiași județ, care cunosc „cazul". La primăria comunei ne așteaptă primarul **Ilie Botea,** iar pe parcursul cercetărilor întreprinse aveau să ni se înfățișeze și președintele „ceapeului" local, **Dumitru Niță,** și instructorul de partid și președinte al C.U.A.S.C. **Ioan Rîță** și șeful postului de miliție, plutonierul major **Gheorghe Petcu,** adică toți cei despre care **Petre I. Gagiu** ne scrisese că au procedat așa și pe dincolo, adică — mai precis — pe lîngă lege. Dar spusele tuturor acestora, ca să fiu sincer, mă interesau mai puțin, pentru că, de !, erau „parte" în cele întîmplate, cel mai mult și mai mult vrînd să aflu ce spun și cred cei indicați de ciobanul îndrăznet din Măceșu de Jos. Lunga listă a fost încredințată paznicului comunei și acesta a început să dea ocol satelor și să-i trimită pe oameni la primărie.

Cel mai greu de găsit a fost **Petre I. Gagiu,** plecat cu oile pe unde numai el știa, căci iarbă nu mai era pe nicăieri, coceni foarte rari, grîul de toamnă abia răsărit, orezăria sub o pojghiță de gheață.

Ce știți despre suprafețele de pășunat, despre cosirea fînului, despre taxele încasate, despre pretențiile primarului de a i se da, igratuit, brînză etc. **Cismaru Telu,** om serios, bine hrănit, sigur pe el, puțin surprins de întrebări : **„Am plătit 237 de lei pentru pășunatul vacilor, sînt trecut în borderou, am și chitanță. Am fost mulțumit că mi-am ținut vaca la păsune".** Altceva nu știe, nu are nemulțumiri. **Gagiu Florea** (desigur rudă cu cel care ne-a scris) : **„Nu cunosc nimic din cele pe care le aud. N-am văzut oi moarte și nici porumb băgat sub brazdă". Berceanu Ion,** zis **Gangiu** : **„Nu știu nimic, n-am văzut oi moarte. Porumb am văzut pe cîmp, așa cît rămîne în urma mașinilor, să fi fost un coș, hai două. Ca vechi membru de partid dacă aș ști aș spune". Botea Gheorghe** și **Nicolae Mihalache,** veniți împreună, cu arcurile sprîncenelor ridicate a mirare, declară că **nu știu nici ei nimic din cele aflate.** Ei au fost mulțumiți. **Pătrușcă F. Marin** : **„S-a luat masa verde cositi, de la mine cam de pe două hectare. Mi-am zis : de ce să putrezească și să nu-l luăm noi ? Pînă acum nu m-a oprit nimeni și luam 2—3 căruțe acasă",** Tractoriștii **Titu Trănculescu** și **Marin Vacă** sînt scoși dintr-o ședință și vin amîndoi. Ascultă întrebările și zîmbesc. Primul răspunde : **„La data aia, adică la 5 decembrie 1981, cînd zice Petriță** (așa i se spune ciobanului Petre I. Gagiu în comună) **eram internat la spital. Se poate verifica".** Se verifică. Așa este. **Marin Vacă** are un limbaj mai colorat, care nu pălește în fața confruntării, întrucît pe cei doi i-am ascultat în prezența corespondentului nostru : **„Bă, mîncați-aș sufletu', ce-ai văzut tu, de zici că îngropam porumbul era altceva : băgasem oamenii la treabă să stringă după noi. Femeile în poală, ori în coșuri și le deșertau în căruțe. Mă fata mea,** îi zice tot lui Petre I. Gagiu căruia i-am cerut să pună el singur întrebări, **n-am văzut ce zici tu. Au trecut alea două „Glorii" și s-a mai luat ce-a rămas. Cum să bag, mă, porumbu'n brazdă că sînt tractorist de zece ani, nu-s nebun mă, fata tatii !" Berceanu George,** singurul cetățean mai uscat la trup, dar vînjos, că ceilalți erau toți rotofei și puternici, are un dialog mai aspru cu **Petre I. Gagiu : „Am plătit ca să țin vaca în izlaz, am luat și masă verde acasă, da' numai anu' ăsta că pînă acum nu luam din cauza voastră, a ciobanilor, că ni-l rupeați cu oile. Asta e ! Ce zici, mă ? Mă, am plătit și-am luat, da' tu voiai să-l iei doar tu, cum l-ai luat și pînă acum, da' nu ți-a mai mers !"** Șoferul **Gheorghe Pătrușcă,** de la I.A.S., băiat tînăr și arătos, îmbrăcat de oraș, are — împreună cu ăl bătrîn — 100 de oi și **confirmă că a cosit iar-ba,** ca și **Petre I. Gagiu, dar n-a fost lăsat s-o ia acasă. El știa, după spusele lui Petriță, că acesta i-ar fi dat primarului brînză pe gratis. „Mă' nea Petriță ! Să fim serioși ! Eu te-am văzut la nunta fie-tii cu o garnită de brînză și te-am întrebat ce faci cu ea și mi-ai zis c-o dai primarului, dar eu așa ceva n-am văzut, de ce să zic ? Tu ai zis !"** La fel se pronunță și **Cismaru Didina,** ba — dacă am lăsa-o — l-ar face de ocară, după cum se uită la el, pe **Petre I. Gagiu,** ca pe unul pus pe scorneli. Ciobanul nostru își lovește pulpele puternic cu palmele, ca pentru a se încredința că ce-i aud urechile este adevărat. Sînt dispus să-l cred, în continuare, dar obrajii i s-au îmbujorat ca focul. La una s-a așteptat, alta a ieșit... Ajungem și pe cîmp, acolo unde a vrut ciobanul să ne ducă. Nici urmă de porumb îngropat sub brazdă. Sfeclă, mai găsim, din loc în loc, rămasă în urma mașinilor, iar faptul că C.A.P.-ul a dat, în loc de 31 tone la hectar, 38 de tone nu constituie nici o scuză și nici o explicație.

Și totuși, **Petre I. Gagiu** nu este mulțumit. El nu acceptă ceea ce scrie, negru pe alb, în documente și anume că **închirierea pajiștilor pentru pășunat nu înseamnă, implicit, și cosirea fineților și ducerea lor acasă !** El nu vrea să creadă, deși i se arată acte oficiale, că toate sumele încasate au fost înscrise în borderouri și predate Întreprinderii de pajiști Dolj, ceea ce înseamnă că nimeni nu și-a însușit, pe nedrept, nici un leu. El o ține una și bună : „S-au luat bani în plus, nu s-au dat chitanțe, ni s-a luat cu japca fînul".

EMANUEL VALERIU ■

S-a răspuns, s-a mai bifat un caz !

Desigur, prin rosturile și atribuțiile sale, revista noastră nu poate să îndrepte malurile Mureșului și nici nu-i poate opri apele să se reverse. Nu poate nici să repare drumuri și șosele. Primim scrisori însă prin care cetățenii ne roagă să-i sprijinim să se rezolve asemenea stări de lucruri. Facem intervențiile de rigoare pe lîngă forurile de rigoare. Primim și răspunsurile de rigoare, prin care sîntem asigurați de măsurile luate. Numai că, uneori, iată, măsurile comunicate nu ajung fapte, ci rămîn hîrtii.

Cetățenii **Hațegan Vasile** și **Ursu Ioan** din comuna Noșlac, județul Alba, ne-au scris prima oară în iulie 1981, cînd **„problema arzătoare pe care am ridicat-o era să găsim un sprijin la dv. pentru a determina organele locale și județene de a întreprinde o acțiune de îndreptare și consolidare a rîului Mureș",** care le-a inundat casele în 1970 și 1975, care prezintă grave eroziuni de mal și un permanent pericol de alte inundații... Noi am trimis scrisoarea Consiliului popular al județului Alba, de aici a urmat drumul spre Oficiul județean de gospodărirea apelor, de unde primim, la 9 septembrie, un răspuns semnat de către tovarășul director, ing. Gelu Constantinescu, denotînd răspundere și seriozitate. **„Referitor la pericolul creat de erodarea malului stîng al rîului Mureș, precum și a pericolului inundării celor 80 de case, comisia deplasată la fața locului a stabilit următoarele. Traseul rîului va fi corectat prin tăierea cotului care îl face actualmente, pe o lungime de circa 800 ml ; consolidarea malului prin lucrări vegetative, pe circa 1 200 ml, lucrare ce se va executa prin munca contributivă a cetățenilor, sub supravegherea consiliului popular comunal. Lucrările de excavare se vor executa cu utilajele IEAMC prin exploatarea și valorificarea agregatelor extrase din noua albie. Prin tăierea acestui cot, cu o suprafață de 2 km va fi redată, în albia veche, agriculturii și o suprafață de circa 3 hectare".** Iată, cîte avantaje și cîte probleme economice de interes general se pot rezolva în urma studierii cum se cuvine a unor sesizări ale cetățenilor.

O comisie competentă, am tras noi concluzia ! Vară era încă, timp bun pentru demararea lucrurilor mai era încă. După 6 luni însă, aceiași cetățeni ne scriu din nou. Nu s-a realizat nimic, totul a fost un răspuns de... liniștit revista, un răspuns care bifa un caz.

Am trimis din nou scrisoarea Consiliului popular județean Alba. Primim răspuns tot de la OGA, sub aceeași semnătură. Prin care ni se aduce la cunoștință că s-a deplasat iarăși o comisie la fața locului. Și sîntem (iarăși) asigurați că „au stabilit măsurile necesare prevenirii și extinderii fenomenului eroziunii de mal..." (tăierea unui cot, apărarea de mal..., citiți că mai sus). Ni se anunță, în plus, unitățile stabilite să participe la fapte care, cică, ar purcede în luna februarie 1982. Dar sîntem informați că, nici în luna din care mai sînt doar cîteva zile nu s-a făcut nimic. Nici pomeneală de excavații ! Se precizează că, în cele 6 luni dintre depeșele oamenilor, s-ar fi făcut demersurile **„de obținere a terenului al cărei proprietar este IAS Lunca Mureșului".** Atîta vreme ? Cît de departe o fi conducerea acestui IAS ? Și ce făcea cu un teren supus erodării și inundațiilor, de s-a lăsat așa greu convins să cîștige 3 hectare de teren arabil și un mal de rîu consolidat ? Mai ales că este numit între unitățile stabilite să participe la efectuarea lucrărilor !? Ceva rămîne de neînțeles. De data aceasta, OGA strecoară în final o frază ce anulează o parte din primul răspuns, primit în septembrie. „Menționăm că lucrările propuse rezolvă problema eroziunii de mal, dar nu și apărarea împotriva inundațiilor care rămîne, deocamdată, nerezolvată pe întreaga zonă". Cine s-o fi răzgîndit pe parcurs ? ! Atunci, ce rol a avut primul răspuns ?

O situație similară se prezintă și în cazul de la Brozești, județul Mehedinți. În numele a 400 muncitori mineri din bazinul Jilț și al altor navetiști către Termocentrala de la Turceni, ne-a scris, tot în iulie 1981, **Emanoil Mardale.** Despre greutățile navetei lor din cauza drumurilor neîntreținute și nereparate de Direcția județeană de drumuri și poduri, secția Strehaia. La timpul respectiv, am publicat răspunsul Consiliului popular comunal Brozești cu măsurile luate. După 6 luni aceiași 400 de cetățeni ne semnalează același rezultat : nimic, nici o lucrare, nici o îmbunătățire a drumurilor. Aceleași gropi, aceleași accidente, explozii de cauciucuri și tot felul de pene ale autobuzelor. Aceleași întîrzieri de la lucru, să nu mai vorbim de un transport civilizat ! Mai circulă pe această șosea, ne relatează Emanoil Mardale și autovehicule ce transportă materiale de construcții pentru un complex avicol, ce va intra curînd în producție. Cum se vor transporta la primăvară ouă, pe asemenea drum ?, se întreabă cetățeanul. Chiar, tovarășe, primar, cum ? Chiar, tovarășe director al Direcției de drumuri și poduri a județului Mehedinți ? Ne răspundeți și nouă, cînd șoseaua va fi, totuși, reparată cum se cuvine ? Pînă atunci, să nu mai consumăm hîrtie cu răspunsuri formale. Costă bani și, mai presus de toate, pierdeți încrederea oamenilor, a concetățenilor dumneavoastră.

CICI IORDACHE ■

Conștiința civică și reversul.

Firește, oricărui om cu discernămînt, surprinderea unui individ care iese precipitat dintr-o curte, avînd și o sacoșă cu obiecte de îmbrăcăminte asupra sa, se „orientează", apoi încotro s-o apuce și fuge imediat în direcția în care nu vede pe nimeni, trezește suspiciuni.

Exact ceea ce i s-a întîmplat recent lui Gabriel Ferencz din Cluj-Napoca. Se afla pe str. Mănăștur cînd i-a atras atenția apariția bruscă a unui tînăr agitat, avînd în mînă o sacoșă cu... s-a uitat în stînga în dreapta și dînd cu privirea de el a fugit în direcția opusă, unde nu era nimeni. Înțelegînd imediat despre ce este vorba, Gabriel Ferencz n-a mai stat nici o fracțiune de secundă pe gînduri.

Convingerea că fugarul nu poate fi decît un infractor, un parazit social care se înfruptă din avutul celor care muncesc, îi sporea forțele și voința de a nu precupeți nici un efort pentru prinderea și imobilizarea răufăcătorului.

Ajuns din urmă și făcut inofensiv, condus, apoi la Miliția municipiului Cluj-Napoca, infractorul a fost identificat în persoana lui Aurelian-Alexandru Cocia, din str. Bucegi nr. 9, fără ocupație. Obiectele aflate asupra sa fuseseră furate din imobilul de pe str. Mănăștur nr. 79.

Cercetările minuțioase efectuate de miliție aveau să scoată în relief un adevărat record în materie infracțională : numai în perioada iunie-octombrie 1981, Aurelian-Alexandru Cocia a săvîrșit singur 54 furturi din locuință, provocînd victimelor o pagubă de peste 45 000 lei, iar împreună cu minorii Dănuț Repede din Cluj-Napoca, str. Zorilor nr. 73 și Ion Sfetcu din Borșa, județul Maramureș, alte 33 de furturi, provocînd o pagubă de 41 000 lei. Prin extinderea cercetărilor s-a stabilit că același autor a mai comis și 19 spargeri de autoturisme împreună cu minorul Adrian Copaci din Cluj-Napoca str. Lingurarilor nr. 112.

Cîteva reflecții se impun, totuși, pe marginea acestui „caz" ieșit din comun : din cercetări a rezultat că cea mai mare parte a bunurilor furate de infractorii respectivi au fost vîndute, de cele mai multe ori la prețuri derizorii, unor cetățeni întîlniți pe străzi. Oare să nu-i fi trezit nici unuia suspiciuni faptul că asemenea indivizi, unii dintre ei minori, ofereau spre vînzare obiecte la prețuri cu mult sub cele reale ? Este adevărat, tentația de chilipir este încă puternică la elementele cu o slabă conștiință civică. Tocmai de aceea o asemenea mentalitate trebuia ferm combătută, pentru că, la drept vorbind, constituie principalul factor încurajator al elementelor infractoare. Cifra de 106 furturi din locuințe și autoturisme, comise de un singur grup de infractori în mai puțin de cinci luni de zile, subliniază, de la sine, meritul celui care a pus capăt unei asemenea activități periculoase, dar, în același timp, trebuie să ne îndemne la o atitudine tot mai atentă față de fapte, cît și față de cei care, intransigentă, atît față de autorii unor într-un fel sau altul, le sînt complici morali.

MIHAI GROZAVU ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Insomnie lîngă destinele țării

Intr-o lume încă răvășită de marile încercări la care fusese supusă în timpul primului război mondial, într-o lume în care pacea avea să se dovedească curînd extrem de fragilă, subminată de înfruntarea atîtor și atîtor poziții și interese contradictorii, într-o lume care a cunoscut ascensiunea fascismului într-o serie de state și acțiunea acestuia pentru răsturnarea prin forță a tuturor structurilor existente în epocă, într-o lume sfîșiată de atîtea războaie reci sau calde, care anunțau cel de al doilea carnagiu mondial, glasul lui Nicolae Titulescu s-a ridicat lucid, ferm și statornic în favoarea instaurării, apărării și consolidării legalității internaționale, conturînd sensul și conținutul întregii sale existențe de om politic.

De numele marelui diplomat român sînt legate contribuții esențiale în definirea, codificarea și apărarea teoretică și practică a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității juridice depline în drepturi, integrității teritoriale, neamestecului în treburile interne și externe, renunțării la folosirea forței și la amenințarea cu forța, reglementării pe cale pașnică a diferendelor internaționale. Orice cercetare a paginilor de istorie interbelică relevă că în jurul acestor principii nu s-au desfășurat doar dezbateri academice, ci, înainte de toate, o acerbă confruntare de poziții și interese. Nicolae Titulescu a înțeles că în planul relațiilor internaționale atributele inalienabile ale statelor erau vizate atît de pseudoteoriile insidioase a diverși doctrinari, care subminau, de fapt, încrederea în necesitatea și posibilitatea respectării acestor principii, cît și, mai ales, de încercările brutale de știrbire sau negare a lor.

Pledoariile și demersurile politico-diplomatice desfășurate de Nicolae Titulescu pentru restabilirea drepturilor suverane ale României în problemele Dunării ni-l relevă ca un analist cu mare forță de pătrundere, ca un teoretician remarcabil, ca un luptător care nu a înțeles să facă nici un compromis în apărarea și consolidarea legalității internaționale. Calitățile puse de el în slujba României au beneficiat de largi recunoașteri în epocă. „Situația pe care o ocupa Titulescu, autoritatea de care se bucura, reputația pe care și-o dobîndise, inteligența sa, resursele sale, uimitoarea vivacitate a spiritului său, acel amestec de fermitate și suplețe care îl caracterizau — remarca omul politic, diplomatul și literatul Wladimir d'Ormesson, membru al Academiei franceze — totul făcea din el un om politic de înaltă clasă. Strîns legat de interesele țării sale, așa cum este legată iedera de arbore, prestigiul lui depășea cu mult frontierele României. Se poate spune că Titulescu a fost unul din marii oameni politici ai acelor timpuri".

Preluînd și dezvoltînd tradițiile progresiste și democratice ale diplomației românești din epoca modernă — patrimoniul de idei din opera unor Nicolae Bălcescu, Alexandru Ioan Cuza, Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu — Nicolae Titulescu își înscrie armonios numele în galeria marilor spirite ale poporului român, a acelor oameni politici și de cultură care au dat expresie în planul gîndirii și acțiunii aspirației permanente la neatîrnare, libertate și unitate, aspirație ce constituie coloana vitală a întregii deveniri românești.

GEORGE G. POTRA ■

„A accepta ca români restricții de suveranitate este un act potrivnic demnității românești"

„In chestiunea Dunării, România are cuvîntul a se plînge, nu marile puteri, și noi nu înțelegem ca viața economică a Țării Românești să fie sugrumată prin nisipirea Dunării. Este un interes vital și pentru noi să nu rămînem cu brațele încrucișate."

„Pentru a înțelege mai bine lucrurile, trebuie să începem prin a aminti că există două Comisii ale Dunării : una, numită Comisia internațională, creată prin tratatele de pace, cu sediul la Viena ; cealaltă, numită Comisia europeană, creată prin Tratatul de la Paris în 1856, cu sediul la Galați.

România consideră necesară suprimarea celei de a doua Comisii, căci ea constituie, după cum se va vedea, anacronismul cel mai de necrezut, controlul teritorial străin cel mai inadmisibil, organismul internațional răspunzînd cel mai puțin scopurilor pentru care a fost creat.

România nu contestă caracterul internațional al Dunării. In afara atribuțiilor care țin de competența teritorială și care trebuie să treacă asupra statului român, s-ar putea avea în vedere ca această Comisie internațională a Dunării să-și extindă competența pînă la gurile fluviului. /.../.

La drept vorbind, problema pe care ne propunem s-o ridicăm nu este o problemă de revizuire a tratatelor. **Este problema unificării regimului Dunării, căci nici un fluviu internațional din lume nu este supus unui regim de supraveghere exercitat de două comisii.**

Dunărea străbate, printre alte țări, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, România. Mi se pare că nu înseamnă să cerem prea mult reclamînd dreptul de a fi tratați pe picior de egalitate în ce privește regimul Dunării cu austriecii, cehoslovacii, ungurii și iugoslavii. A accepta, ca români, restricții de suveranitate cu privire la aceeași Dunăre doar pentru motivul că în trecut nu îndrăznea nimeni să impună vreo servitudine Austro-Ungariei /.../ pentru că era mare putere, pe cînd noi eram siliți să acceptăm, acum aproape o sută de ani, condițiile impuse de către aceleași mari puteri pentru a primi dreptul de a deschide ochii la lumina zilei ca stat național, este un act potrivnic demnității românești, pe care nimeni, dar nimeni în țara mea, nu ar putea să-l accepte.

Să cercetăm lucrurile mai îndeaproape din punct de vedere tehnic, moral și politic.

Încă de mulți ani, Comisia europeană a Dunării se zbate în mijlocul celor mai mari, celor mai de neînvins greutăți financiare. Trebuind multă vreme să facă față unor cheltuieli care nu mai corespundeau cu veniturile produse de taxele de navigație, aceste taxe au trebuit, încă de a doua zi după reînceperea lucrărilor — întrerupte sau neglijate în timpul războiului — să fie considerabil mărite. Lucrările tehnice necesitate de înnisiparea continuă au înghițit sume atît de mari, încît produsul taxelor nu mai putea să le acopere. /.../.

Scăderea extraordinară și din ce în ce mai mare a traficului maritim, oglindă fidelă a haosului și marasmului economic european. face să crească tot mai mult deruta materială în care se află Comisia europeană a Dunării. /.../.

Ajutorul guvernelor a devenit foarte greu de obținut, cu excepția celui dat de guvernul român, care, interesat în mod deosebit de executarea lucrărilor și ale cărui interese economice vitale sînt mai amenințate, a fost întotdeauna gata să accepte cele mai mari sacrificii pentru a nu risca să vadă țara sugrumată de imposibilitatea, mereu mai amenințătoare, mereu posibilă, a ieșirii la mare.

In aceste împrejurări, guvernul român n-ar putea nici să treacă cu vederea, nici să se teamă să proclame în mod deschis că nu înțelege să lase să se prăbușească singurul său debușeu fluvial important la Marea Neagră, pivotul existenței sale economice. /.../.

Adăugați la toate acestea concesiile de-a dreptul uluitoare care au fost cerute de Comisia europeană, scutirea de taxe de timbru, de taxe fiscale la bănci, de taxele pentru serviciu municipal efectiv prestat, libertate vamală pentru toate mărfurile importate pentru Comisie, pentru membrii și funcționarii ei, inviolabilitatea domiciliului funcționarilor, inviolabilitatea personală a agenților săi, scutiri de taxe pentru poștă, telegraf, telefoane, într-un cuvînt scutiri și iar scutiri !

Mai adaug că puterile care alcătuiesc Comisia europeană au dreptul de a întreține servicii staționare însărcinate să garanteze la nevoie cu forța armată executarea hotărîrilor luate. /.../.

Toate aceste prerogative se exercită pe teritoriul unei Românii suverane. /.../.

Dar pun întrebarea : situația României noi, rod al jertfelor din timpul marelui război și al tratatelor de pace, este oare compatibilă cu un regim creat pentru Principatele Dunărene din anul 1856 ?

Justiția românească, admirabil organizată pentru a apăra drepturile a 20 000 000 de locuitori, poate oare să nu fie considerată în stare să garanteze în mod imparțial drepturile cîtorva sute de vapoare ?

Tendința care se manifestă la ora actuală de a face din suveranitatea statelor un fapt real, tendință de care au beneficiat numeroase state, poate să lase România indiferentă în fața acestei servitudini și acestui control străin ce-l constituie Comisia europeană ?

Ar însemna să nu-i cunoști pe români, nedîndu-ți seama că, dacă ei sînt întotdeauna gata să-și aducă contribuția la comunitatea internațională, oricîte sacrificii ar comporta acest lucru, ei consideră astăzi egalitatea în drepturi și demnitatea o dogmă.

De aceea, guvernul român își propune să înceapă pe cale legală, adică prin note adresate guvernelor interesate, demersurile necesare în vederea suprimării Comisiei europene.

Procedînd astfel, guvernul regal al României nu întreprinde nici o acțiune de revizuire. căci, conform articolului 7 al Convenției de statut a Dunării din 1921, cele trei guverne, acela al Franței, acela al Regatului Unit și al Italiei, ca și cel al României, au dreptul de a pune capăt împuternicirilor Comisiei europene prin încheierea unui acord în acest sens.

Organismul succesor nu ar putea fi în mod firesc decît statul teritorial — România — în ce privește drepturile teritoriale suverane care i-au fost răpite și în care ar urma să fie repus. In celelalte privințe, s-ar putea lua în discuție **extinderea exact în aceleași condiții a competenței** a Comisiei internaționale a Dunării, cu sediul la Viena."

Lunile iunie și iulie 1917 au fost una dintre cele mai agitate perioade din activitatea politică a lui Take Ionescu.

La 10/23 iunie el a rostit la Cameră marele său discurs în legătură cu susținerea celor două reforme atît de mult așteptate : **reforma agrară și reforma electorală.** Discursul său a fost considerat de unii biografi ca una din cele mai strălucite manifestații ale lui Take Ionescu. Nicolae Titulescu l-a considerat chiar cel mai frumos dintre discursurile acestuia. „Vorbim azi — a afirmat Take Ionescu — într-un moment de chin cum noi n-am mai cunoscut, cum nu puteam crede că vom putea cunoaște vreodată. Dar acest chin se datorește în cea mai mare parte împlinirii unei datorii... **Noi** — a precizat în continuare oratorul — **legiferăm astăzi pentru o Românie mică, dar legiferăm cu ochii la România le mîine, la România Mare".**

Întrerupt mereu în timpul discursului de către A. C. Cuza, exponentul antisemitismului român, adversar totodată al reformei agrare, Take Ionescu a declarat în mod categoric : **Nimic și nimeni nu va putea împiedica această reformă.**

În legătură cu problema evreiască și, în genere, cu problema naționalităților el a afirmat tot atît de tranșant că după votarea reformelor aflate în discuție, „va trebui să facem o a doua operă, aceea socială, **opera fraternizării,** și această operă se va face cu atît mai bine cu cît străinătatea se va amesteca mai puțin în această chestiune".

A doua mare frămîntare a sa în această perioadă a constituit-o remanierea — dacă nu schimbarea totală — a guvernului, pe care el o aștepta de multă vreme. În discuțiile din lunile mai și iunie i se făcuse promisiunea că — datorită legăturilor sale cu șefii politici ai Antantei —, îndată după demisia lui Brătianu, el va fi însărcinat cu formarea unui nou guvern. Ceea ce nu s-a întîmplat. La 10 iulie, spre marea amărăciune și indignare a lui Take Ionescu, s-a constituit, după îndelungate discuții, un nou guvern Ion I. C. Brătianu, avînd pe Take Ionescu ca vicepreședinte de consiliu. În acest guvern au intrat iarăși patru din adepții lui Take Ionescu, printre care, la Ministerul Finanțelor înlocuind pe liberalul Victor Antonescu, și Nicolae Titulescu, cel mai strălucit dintre aderenții săi. Ceilalți trei miniștri takiști au fost Mihail Cantacuzino (la Justiție), Barbu Delavrancea (Industrie și Comerț), unde a înlocuit pe doctorul C. Istrați, Dimitrie Greceanu (Lucrări Publice). Singura satisfacție a lui Take Ionescu cu ocazia acestei remanieri i-a adus-o promovarea pe banca ministerială a lui Nicolae Titulescu, care a intrat astfel pentru intîia oară într-un guvern. În viitor îl vor aștepta atîtea altele.

VASILE NETEA ■

„Nu sînt supărat decît pe destinul meu"

8/21 iunie

...Eu vin acum de la o ceremonie, magnifică, de la un **lucru care te face să trăiești un secol într-un minut** și care prin profunzimea lui te face să spui că merită să trăiești. Este ora 12 și jumătate, cu un soare care te arde. Ceremonia a fost pe un platou în apropiere de Iași, unde va trebui să te duc într-o zi, și care este de toată frumusețea, o panoramă superbă, unde s-a petrecut o scenă sublimă. Pleoapele mele s-au umezit și puțin a lipsit ca să nu las să-mi curgă lacrimile. Era jurămîntul soldaților și ofițerilor români „de dincolo" care au venit din Rusia. Este avant-garda de 8 000 care trebuie să vină într-o zi, din cei 30 000 care ne sînt deja promiși. Ce eroi sînt în acești oameni, cari fiind prizonieri ai rușilor scăpaseră de orice obligații de război și puteau aștepta liniștiți sfîrșitul carnagiului, și totuși ei au cerut insistent să vină să lupte aici sub drapelul nostru pentru patria comună. Gîndește-te că dacă acești oameni vor fi făcuți prizonieri, vor fi spînzurați, nu împușcați. Gîndește-te că familiile lor acolo vor fi persecutate sau chiar masacrate. **Ce mare lucru este patriotismul !** Și ei au o conduită superioară patriotismului nostru. Eu simt că acești oameni merg să dea acolo un sînge nou. Totul a fost magnific ; alura, cîntecele, marșul lor.

Trei din regimentele noastre au defilat de asemeni foarte bine, admirabil de bine. Armata este refăcută. Eu am bătut pămîntul de bucurie căci aceasta m-a vindecat și consolat de toate meschinăriile de la Cameră și mai ales de pe culuare.

După amiază va fi încă o serbare în Piața Unirii, cu discursuri. Brătianu va vorbi — îmi închipui — cu o voce monotonă, cu un accent fabricat din care lipsește parcă sufletul. Eu nu zic că el nu simte nimic, dar simte în mic, în surdină, ca un om de combinații atunci cînd ar trebui să fie un poet sau un apostol.

Nu importă, dimineața aceasta a fost superbă...

...Serbarea de după amiază a fost după cum eu am ghicit foarte banală în raport cu cea de dimineață. Pe această piață a „Unirii" o mulțime imensă și discursuri la picioarele statuii lui Cuza. A vorbit Brătianu, care a făcut o compoziție incoloră, eu, și apoi Goga care a fost superb. **Ce talent este în acest om !** Iată unul pe care aș vrea să-l am alături de mine. El și Titulescu ridică totul. Apoi un bucovinean care a citit o compoziție încă și mai incoloră. (Bucovineanul a fost profesorul Ioan Nistor.) Iorga a fost răutăcios și vulgar. Ar fi greu să fie cineva mai răutăcios și mai ordinar.

Dar ceea ce a fost splendid, divin, a fost un ofițer din Sălaj, din nordul Transilvaniei : **Victor Deleu.** O elocvență care venea din inimă. Cuvîntul său a fost într-adevăr frumos și mare. Și apoi atît de sincer, de adevărat. Cînd el a exclamat : **„Pentru noi întoarcerea nu mai e posibilă — moartea sau victoria",** s-a simțit ca un cutremur în mulțime. Tu știi că eu cred că aceștia sînt oamenii Transilvaniei care vor domina această țară și că aceasta va fi spre binele tuturor.

Iași, duminică, 11/24 iunie 1917

...Ieri eu am vorbit la Cameră. Am rostit se pare un discurs care a plăcut enorm. S-a spus că acesta a fost unul din cele mai frumoase discursuri ale mele. Nicolae Titulescu zice că a fost cel mai frumos discurs pe care m-a auzit pronunțîndu-l. Și eu care dimineața am fost atît de trist, fiind cuprins de una din acele tristeți fără cauză. Credeam că discursul meu va fi slab...

Camera se va încheia probabil vineri. Se vor pierde astfel două zile. Pentru Senat nu se știe încă. Va fi mai scurt sau mai lung. Vrau să zic că va dura cel mult cinci zile. Dar nu sînt discursurile de la Senat care interesează, ci chestiunea chiar a Senatului. Eu nu știu încă dacă senatorii vor veni. Dacă nu, o criză se va declanșa imediat. Altfel criza va avea loc după votul Senatului. Și atunci se va produce și schimbarea guvernului. Aceasta ar putea să mă întîrzie încă cîteva zile..

Luni dimineața 12/25

...Fapt este că guvernul așa cum este format nu mai poate dura. (Guvernul constituit la 11 decembrie 1916 din liberali și aderenți ai lui Take Ionescu). Un guvern pur Brătianu eu nu-l mai cred posibil. Deci va fi tot un guvern mixt, dar altul, în afară de faptul dacă conservatorii (șase dintre ei) se vor încăpățîna a se lipi în mod stupid prin rege de Brătianu. În toate combinațiile e vorba, natural, și despre mine. Pentru mine eu aș fi însă mai fericit dacă aș rămînea în afara guvernului, dar e vorba înainte de toate de partid și de țară, și mai ales de țară...

Iași, duminică, 18 iunie / 1 iulie

...Tu ai avut dreptate (în ceea ce privește imposibilitatea lui de a pleca) dar eu nu sînt supărat decît pe mine însumi, fiindcă eu nu am putut face altfel. Nu sînt supărat decît pe destinul meu. Eu sînt un bou de plug. Aceasta e totul. Niciodată, niciodată nimic pentru mine. Sînt atît de lovit încît nu cred că mă voi reface multă vreme. Să nu mai vorbim. În săptămîna care urmează criza ministerială se va rezolva și ea...

Iași, sîmbătă noaptea, 24 iunie

...În aceste condiții am avut de la 6½ la 8 (18 jumătate — 20) o consultație politică unde am ascultat, comentat și răspuns (la diferite chestiuni). Seara am fost invitat la o ședință de muzică la Maruca Cantacuzino, ședință la care au asistat și regina, prințul Carol și principesa Elisabeta, împreună cu generalii ruși și ministrul Poklevski. Enescu a fost ca totdeauna divin, atît la vioară cît și la pian, unde a cîntat **Tristan și Isolda** (actul al treilea).

Ah, cum această muzică divină a intrat în inima mea și ea îmi strigă : curaj, speranță, așteptare. Muzica m-a răscolit întotdeauna pînă în cele mai adînci fibre ale mele. În această seară ea m-a copleșit total. Am ascultat cu ochii pierduți fără a mă mișca, am ascultat din toată ființa mea....

Duminică seara, 25 iunie

Aceasta nu mai este o corespondență, ci un jurnal pe care eu îl țin (pentru tine)...

(Urmare din pag. 1)

biciuştl. Poate mai multe potcovării care se trăgeau tot spre margine, cam aşa cum ies astăzi benzinăriile din oraşe. Şi oamenii ? Dacă ar fi să rămînem tot la mina lui Iorga, „la Băileşti, clienţi grosolani se luptă cu ţapii de bere rece". Însă asta ar fi prea puţin. Peste orice aparenţă, păstrau toţi în sînge nostalgia unei libertăţi trădate. În 1832, cînd primul Ştirbei acaparează moşia, oricine se stabilea în Băileşti primea 300 metri pătraţi pentru casă şi era scutit de miliţie. Dar abia mai tîrziu au înţeles în ce capcană se viriseră singuri.

Pămîntul satului, sub brazda cărula, în 1892, cînd s-a croit şoseaua spre Galicea Mare, s-au dezvelit statueta unui leu din piatră şi alte antichităţi romane, semn că omul dăinuia de foarte multe veacuri pe aceste meleaguri, a stat mereu în mijlocul vieţii lor, ca o promisiune şi, totodată, ca pricină de nestinsă discordie. Încă înainte de ivirea numelui satului în documente, prin 1603, Danciul din Brincoveni, interesat, dăruieşte moşia Băileştilor banului craiovean Iani, dar n-a căpătat în schimb, spun pergamentele, „nici milă, nici cinste, nici căutare nici de cum, nici dregătorie". cum spera, şi urmaşii lui se vor judeca pînă în pînzele albe să-şi redobîndească pămîntul, izbutind asta, „deoarece condiţia sub care fusese dăruit — notează C.C. Giurescu — nu se îndeplinise". Apoi moşia ar fi trecut în stăpînirea fraţilor Brăteşti, care au cedat-o lui Constantin Brîncoveanu. Nu se mai ştie cît s-au bucurat de veniturile ei Bibeştii, pînă ajunge în mîna lui Alexandru Barbu Ştirbei, fiul domnitorului, mort la 2 martie 1895, exact cu o duzină de ani înainte de a se încinge răscoala din 1907. Acum, în primii ani ai noului veac, proprietarul ei era fiul cel mare al bătrînului Alexandru. În ajunul răscoalei, întinsă pe 7 228 ha, moşia producea un venit anual de 300 000 lei, iar în anii mai buni 400 000 lei. Celor-lalţi locuitori ai satului, 6 507 la număr — 739 primiseră pămînt în 1864, sub Vodă Cuza, iar 22 în 1879, pentru vitejia dovedită în războiul independenţei —, le rămîneau 4 044 ha, cu un venit anual de 161 760 lei. Ştirbeii nu uitaseră niciodată pierderea de pămînt suferită în '864.

Marele sat cuprindea 1 332 case şi 60 bordeie, casele fiind îndeobşte din chirpici şi paiantă. Charles Laugier, bun cunoscător al situaţiei sanitare din Dolj, comunica într-un raport din epocă : 299 case din Băileşti aveau o singură încăpere, în timp ce 40 bordeie erau locuite de cel puţin cîte 6 persoane. Un spital cu medic şi farmacie era construit din zid, ca şi bisericile şi şcoala, frecventată doar de 162 copii dintre cei 239 înscrişi. Cîţiva dintre ei, între care Marin Săceanu şi Nicolae Becherescu, prin noroc, prin puterea de a-şi face singuri norocul, vor deveni curînd medici, ingineri de drumuri şi şosele, avocaţi. Din toţi locuitorii, carte ştiau doar 1 423, adică nici o pătrime, iar copii de vîrstă şcolară erau mult mai mulţi decît i-ar fi putut încape şcoala : 610 băieţi şi 427 fete. Pe moşia Ştirbei funcţiona o moară perfecţionată, cu aburi. Sătenii foloseau numai mori cu vite. Cine nu era legat de pămînt se apuca de meserii cît de cît căutate, nu prea spornice. Cu toţii, trăiau în Băileşti 35 meseriaşi — fierari, tîmplari, cismari, cojocari, croitori, tinichigii, dogari, bărbieri. Unii împleteau şi funii, şi coşuri, coseau saci, sau fabricau ţigle şi cărămizi. Îndeobşte, un singur om putea face 500—800 cărămizi într-o zi, care se vindeau cu 29 sau 30 lei mia, sau 800 ţigle, la 40 lei mia. Cam 93 comercianţi, dintre care şase străini, ţineau 22 de circiumi şi 4 băcănii. Dar străini erau de zece ori pe atîţia în sat, mai exact 61, sîrbi, austrieci şi bulgari. Evreii nu prinseseră chiag prin partea locului, între negustorii aceştia prea abili şi ascuţiţi la minte, aşa că, ivindu-se o năpastă, nu se putea arunca vina pe ei. Şi ar mai fi de spus că băileştenii contau pe animale puţine : 900 vite cornute, 280 oi, 140 cai şi 85 porci. Nădejdea lor se lega mai cu seamă de negoţul cerealelor vînturate spre alte ţări prin schelele de la Rast, Negoi şi Bistreţ, iar între ei prin tîrgurile de la 9 martie, Sf. Gheorghe, Sf. Petru şi 14 septembrie.

Deşi stăpînea numai între hotarele Băileştilor 7 228 ha, prinţului Ştirbei nu-i prea ajungea pămîntul. Nu-i ajungeau nici veniturile aduse de acest pămînt, mănos dealtfel, şi încă în 1901, cînd tulburase învoielile agricole cu obligaţii noi, mai apăsătoare, ţăranii începuseră să cam mîrîie. Atunci, într-o telegramă adresată lui Eăreanu, directorul moşiilor prinţului Ştirbei, N.J. Ciochia Ciuciurete şi Colan Duinea se lamentau : „Băileştenii revoltaţi contra noastră pentru actul de învoială, sîntem căutaţi de oameni să ne omoare. Actul protestat. Rugăm veniţi Băileşti. Se face revoluţie". Nu s-a făcut revoluţie, dar păşeau toţi într-un nou veac cu stingul şi într-un memoriu tîrziu, din 2 aprilie '907, o învăţătoare a copiilor lor, Atena Grigoriu, scria : „Ţinta de căpetenie a lor era **împărţirea moşiei** dintre care şi cel mai de rînd dorea o fracţiune de 15—20 pogoane". Însă prinţul Ştirbei, dimpotrivă, declanşa împotriva lor proces după proces, ţintind să-i despartă şi de ceea ce mai aveau. De 15 ani se judeca, prin tribunalele Craiovei, cu ţăranii, pentru 70 pogoane. Încît, nu încape nici o îndoială aici, cînd au început să se întindă veştile despre răzmeriţele din restul ţării, lucrurile stau la Băileşti pe un picior destul de fierbinte. Brătianu îi telegrafia prefectului de Dolj : „Mi se semnalează ameninţări la conacele Poiana şi Dessa din plasa Calafat..." Prefectul de Dolj, Ion Mitescu, îi răspunde : „...s-au incendiat Băileştii, Virtopul, Caraula..."

În Dolj, cei dintîi ieşiţi la drumul larg, în noaptea de 9 spre 10 martie, au fost sătenii din Galicea Mare. Vreo 400 dintre ei, în parte mascaţi, l-au călcat în picioare pe arendaşul Sima Naiculescu, au pus foc acareturilor acestuia, cancelariei, magaziilor de cereale. Ştirea ajunge întîi şi întîi la şeful gării din Băileşti, acesta o comunică primarului şi împreună o transmit telefonic prefecturii doljene. Ciudat, pe 11 martie, cînd descind trupele la Galicea Mare, satul era totuşi înstăpînit de o relativă linişte. În schimb, spiritele se agitaseră la Băileşti şi la 10 martie, simţind primejdia, personalul administraţiei moşiei Ştirbei părăseşte comuna. Cum va fi scăpat spre un liman liniştit este greu de ştiut, de vreme ce, la acelaşi ceas al zilei, nu mai puţin decît 4 000 de locuitori au ieşit în întîmpinarea trenului dinspre Calafat, plin de trupe trimise să potolească focul răscoalelor din Moldova. Îndemnîndu-i pe ostaşi să nu tragă în fraţii lor, să tragă în vînt. În fruntea tuturor aşezîndu-se un Tudor Iovan Vălug, un Ion Virban, un Gheorghe Mazilu, umblînd şi ei, ca şi alţii, din casă în casă, spre a-i scoate din amorţire pe consăteni. „Jurămîntul v-a fost — ar fi strigat ţăranii, după cum ne încredinţează **Universul** din 13 martie 1907 — să trimiteţi gloanţe în piepturile duşmanului, iar nu în ale fraţilor voştri". Şi mulţimea ţăranilor ivea la lumina zilei nu numai vorbe. La, 11 martie, mulţimea iveşte şi arme de foc.

La Valea Stanciului ardea conacul lui Dini Mihail. La Horezu Polenari căzuse în cenuşă conacul lui Virgil Tîrnoveanu. Arendaşii şi comercianţii din Bechet daseră bir cu fugiţii, trecînd Dunărea, în Rahova. Neînţelegînd nimic din ce se întîmplă, turci angajaţi cu plată să supravegheze muncile cîmpului, ca Mustafa Paşa Sabin şi Assan Bairam din Livezile, ucid în dreapta şi-n stînga, în încercarea de a-şi salva pielea. Cadavrul unui frate al arendaşului din Gingiova era trecut prin flăcări şi era ucis Leaţu, administratorul moşiei Ostroveni. La Moţăţei era tăiat în bucăţi arendaşul Ştefan Ştefănescu. „Momente de foc şi jale..." — telegrafiază prefectul I. Mitescu. „Să ordonaţi imediat unui alt regiment să vină în Craiova ; judeţul este în flăcări şi oraşul este serios ameninţat" — telegrafiază prefectul C.R. Geblescu, căruia încă nu i se comunicase că fusese schimbat. Şi adaugă : „Armata absolut insuficientă". Deparle, la Bucureşti, Take Ionescu perora : „Avem toţi sentimentul că s-a întins asupra cerului României un nor greu, sub care ne înăbuşim". O mare iluzie, clădită pe amăgirea că lumea ţăranilor nu se va dezmetici niciodată, se prăbuşea peste noapte, de la o zi la alta. La 11 martie s-a ivit în mîna unui ţăran din Băileşti cel dintîi revolver. La 12 martie, seara, răscoala băileştenilor începe în toată puterea ei. Seara, spre şase şi jumătate.

Întîi s-au auzit clopotele, funiile lor fiind, la vreme tulbure, singurul reazem al desperaţilor. Soarele apusese în urmă cu mai puţin de un sfert de ceas. Era seara zilei de 12 martie şi e de crezut că răsculaţii aşteptaseră îndelung seara aceasta, clipa în care întunericul va fi alături de ei. Au devastat castelul prinţului Ştirbei, i-au pus foc şi la lumina acestei flăcări dintîi au dus focul spre magaziile de cereale şi pătulele din împrejurimi. Mînia cuprinsese mai mult de o mie de oameni şi, dintre ei, cei ce o apucaseră spre castel fuseseră întîmpinaţi cu o salvă care a ucis un ţăran şi a rănit altul. Altă salvă îi împiedică pe cei năpustiţi spre gară să avarieze calea ferată şi sînt împuşcaţi amîntitul Gheorghe Mazilu, Marin Cristea, Dişu Filip, Firu Rogoveanu şi fiica sa Tinca, de numai 11 ani. Între timp, se amestecaseră între băileşteni şi ţărani din comunele învecinate şi, cînd năvălesc spre judecătoria de ocol, află că dosarele vechilor lor pricini cu moşierii Ştirbei erau evacuate la Calafat. În gara din care abia fuseseră alungaţi debarca din vagoane o baterie cu patru tunuri şi un batalion de vînători, rechemat din Galicea Mare. Şi cei mai ascuţiţi la minte dintre ţărani n-au mai avut ce face decît să-şi ascundă morţii şi răniţii prin pivniţe şi poduri. Gloanţele îi izgoniseră în plin cîmp. Peste trupurile celor căzuţi, tunurile, aşezate în baterie chiar în gara unde fuseseră debarcate, îşi lungesc tirul spre sat, peste sat, pînă la punctul numit de săteni Vălmăşii, unde se adunaseră supravieţuitorii. Şi, deşi seceraseră destul dintre ei, a doua zi, în zori, cîmpul era din nou neted şi străin de suspine. Nu de alta, dar priveliştea morţilor şi a răniţilor i-ar fi descurajat pe cei slabi de inimă.

Al doilea atac al ţăranilor poate nu s-ar fi declanşat dacă nu ar fi fost provocat. Totul părea să se fi încheiat. În ajun, tîrziu, prefectul C.R. Geblescu îşi expediase telegrama de rigoare spre Capitală : „Cîţiva indivizi, pretinşi politicieni, au vrut ieri să provoace o agitaţie în comuna Băileşti..." O altă telegramă, mult mai lungă, de 120 cuvinte, o expediază un anume Vasilescu,din administraţia moşiei, către Succesiunea Ştirbei, Calea Victoriei 123, Bucureşti : „Aseară la ceasurile 10 jumătate o mare colosală compusă numai din sîrbi din mahalaua sîrbească armaţi cu topoare şi puşti au năvălit asupra magaziei cu ovăz de la biserică distrugînd şi dîndu-i foc a distrus toată taraba împrejurul el a dat foc la tot, furîndu-l din curtea grajdurilor înaintînd spre cancelarie a fost întîmpinaţi cu salve s-au retras şi luînd goana pe la biserică s-a îndreptat la magazia de lîngă baltă şi aici au fost întîmpinaţi cu focuri s-au retras şi au devastat casa comptabilului distrugînd şi taraba împrejurul grădinii de acolo, i-am oprit fabrica am oprit şi moara pentru măcinat porumb, am oprit şi toate operaţiile în birou". Evident, şi acel Vasilescu şi telegrafistul poştei au lăsat punctuaţia depeşei în grija posterităţii. Totuşi, dacă un C.R. Geblescu putea să creadă că oricine în afară de el este un pretins politician, de unde va fi scos acel Vasilescu „o mare colosală compusă numai din sîrbi", într-un sat care număra, conform Dicţionarului geografic al judeţului Dolj, **numai 61 străini**, ocupaţi şi aceştia cu crîşmăria şi băcănia sau cu bunul mers al motoarelor prinţului ? Ce-i putem cere, însă, unui vechil de moşie cînd însuşi prefectul I. Mitescu fabula în telegramele sale ? Într-o depeşă a lui, sîrbii deviu bulgari !

Nimic nu ar fi fost mai firesc decît un cortegiu mortuar după o zi singeroasă şi, totuşi, comandantului unei companii de puşcaşi proaspăt debarcată în Băileşti i s-a părut suspectă procesiunea petrecută prin inima satului, a doua zi, la 13 martie. Somaţia lui provoacă un efect pur şi simplu neaşteptat : în mîinile obidiţilor reapar armele. Episodul a fost nu demult detaliat de istoricul Nestor Vornicescu, într-un studiu referitor la cauze slujite şi nedreptăţi suferite de clerici olteni în '907. Din registrele stării civile ale primăriei din Băileşti se constată că în 13, 14 şi 15 martie s-au întîmplat în comună doar trei înmormîntări. Iar cea despre care au referit ziarele nu putea fi decît cea a lui Iovan Dumitru Nicola Gaciu, primul ucis în răscoală. „Dorinţa familiei — notează Nestor Vornicescu — a fost ca să treacă cortegiul pe strada principală ce ducea spre curtea boierească, păzită atunci de armată". Însă totul era, bineînţeles, pentru militari, o abilă înscenare. **Universul** din 19 martie a interpretat-o la fel : „Jelind în urma căruţei în care se afla un sicriu", ţăranii nu ar fi dorit decît să ajungă în situaţia optimă de a sări cu succes în pieptul armatei. Pentru colaborarea lor la pretinsa înscenare, şi preotul şi dascălul au pătimit multe. Se trage din nou, în salve, şi din nou cad morţi şi răniţi. Însă, de acum, îndîrjirea devine curată ca lacrima. Pe uliţa mare a satului, după ce au fost respinşi o dată, ţăranii pornesc grosul vitelor lor, 900 la număr, în spatele cărora, mulţi însoţiţi de neveste, îşi încearcă iarăşi norocul, într-o luptă lipsită de orice speranţă. Şi armata îşi pierde răbdarea, somîndu-i pe toţi locuitorii, sub ameninţarea armelor, să părăsească satul.

A patra luptă îi aruncă iar pe ţărani piept în piept cu armata şi sînt răniţi 3 ofiţeri şi 20 soldaţi. După bombardamentul celor patru tunuri amintite mai sus, batalionul 5 vînători revine în comună, spre a cerceta amploarea dezastrului şi starea spiritelor. Reapar în mîinile ţăranilor revolverele şi sînt răniţi, iar, 2 ofiţeri şi 10 ostaşi. Jumătate din sat, într-adevăr, era în flăcări şi ardeau mai cu seamă gospodăriile de pe uliţa Lt. Becherescu. Legaţi cu funii şi îmbrînciţi într-un ţarc îngrădit cu sîrmă ghimpată, bătuţi cu paturile armelor, vreo trei sute de locuitori aşteptau să se întîmple ceva cu ei, fie o nenorocire, fie o minune. Zadarnic, şeful gării şi o delegaţie de săteni solicită clemenţa autorităţilor. Minunea nu s-a produs.

Sosise, la urma urmelor, şi clipa tragicului bilanţ. Aşezate cap la cap, cifrele emise în diferite împrejurări survenite în cinci zile de lupte dau 50 de morţi şi peste 100 răniţi. Ironie a soartei, un ţăran din Băileştii anului '907, într-o scrisoare cernită, găsea de cuviinţă să se spovedească lui N. Iorga, călătorul prin România, aşa cum era ea înainte de 1918, care nu întîlnise aici decît „clienţi grosolani", în „luptă pentru ţapii cu bere rece". „Noi arseserăm un singur pătul al prinţului — se spovedea ţăranul —, dar nouă ştiu că ne-a ars tot. În mahalaua mea nu ştiu de a fi rămas vreunul căruia să nu-i fi pus ostaşii foc. Un domn căpitan de vînători zicea că foc am vrut, foc să ne dea. Mie unu, mi-a ars tot : căsuţă, coşare. ce bruma de nutreţ mai aveam şi noi... şi am rămas ca vai de lume. Pe mine barem, m-a prins, m-a legat cot la cot, m-au bătut cît au vrut şi am fost mulţumit că am scăpat cu viaţă. M-au ţinut închis vreo cinci luni de zile pe la Craiova şi acum ne-a dat drumul, la ce păcatele ne-a mai dat. Auzim că pe prinţ o să-l despăgubească, dar la noi nimeni nu se gîndeşte..." Şi era, acest biet jalbăr, dintre cei peste 300 de ţărani arestaţi la Băileşti şi sechestraţi în incinta manejului regimentului de artilerie din Craiova. „Acum e linişte pe aici — scria în memoriul ei învăţătoarea Atena Grigoriu —, sătenii urmează la munca cîmpului, spiritele sînt calmate întrucîtva, totuşi, fel de fel de versiuni, care mai de care mai fantastice, circulă printre ei. Şi toate aceste versiuni pornesc de la împrejurarea că nu le soseşte mult aşteptata lege a învoielilor".

Cîte ceva, totuşi, le-a mai înseninat viaţa. Ca urmare nemijlocită a răscoalei lor, sătenii primesc, din moşia Ştirbeilor, un islaz de 2 100 pogoane. L-au plătit în cinci ani, cu 500 lei pogonul. Dar în vara lui '908, conflictul cu prinţul s-a reaprins, iscat de strîmbătatea învoielilor după noua lege. La Bucureşti, defensorul ecclesiastic Gr. Popescu Breasta, verificînd cele întîmplate la Băileşti, va înainta un memoriu lui Spiru Haret, tăgăduind participarea preoţilor alături de ţărani la răscoală. Dar episcopul eparhiot Atanasie Mironescu, al Rîmnicului-Noul Severin, în cîteva pagini patristice, o va confirma, cu o înţelegere superioară pentru preoţi : aceştia fiind „în mare parte fii de ţărani". Deasupra lui, la 20 martie, mitropolitul îi dezleagă pe răsculaţi de jurămintele făcute înaintea „instigatorilor". În ordinul de zi al regelui Carol I, adresat armatei, survine o frază revelatoare : „Aţi avut o datorie dureroasă de împlinit". Mulţi dintre cei maltrataţi şi-au căutat în repetate rînduri dreptatea la Craiova şi în Capitală. Înainte de a se sfîrşi anul, prefectul C.R. Geblescu, înlocuit cu I. Mitescu, va publica o broşură intitulată **Problema agrară în România,** în paginile căreia întîlnim numai apă bătută în piuă. Sînge a mai curs la Băileşti, în acel an cernit, doar întîmplător şi din pricini tulburi : în noaptea de 1 spre 2 octombrie, Ion Bobină l-a ucis cu o lovitură de ciomag pe Barbu Mutilă ; la 6 octombrie, Stancu R. Miţă din Goicea Mare, în trecere prin Băileşti, îl loveşte cu cuţitul pe Ion Stancu Paşa. Însă, întîmplările de acest fel aveau de acum rădăcini lumeşti : mustul abia începuse să fiarbă...

Băileşti, 1907

Punctuaţia depeşei a fost lăsată în grija posterităţii

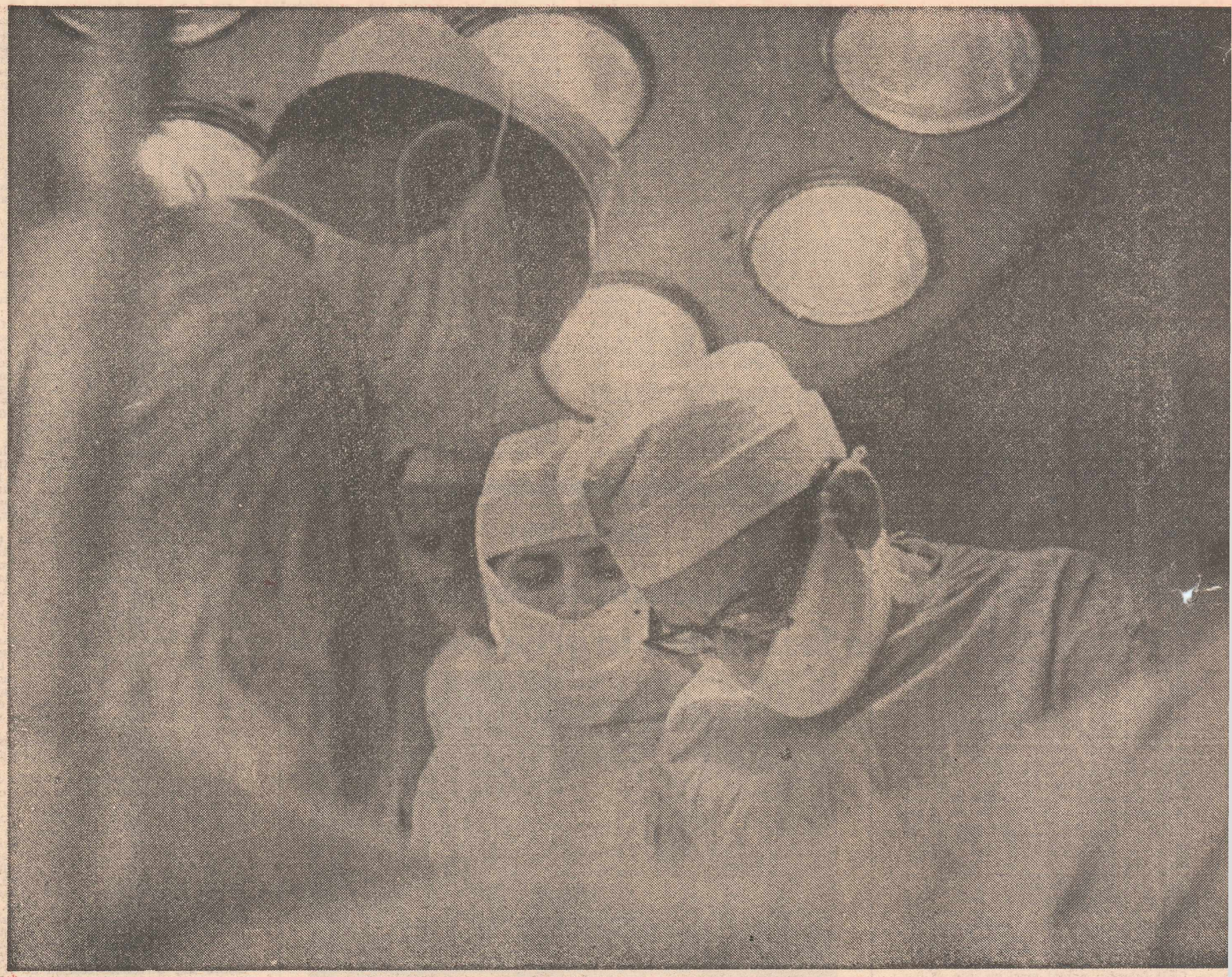

LINIŞTE, OPEREAZĂ JUVARA!

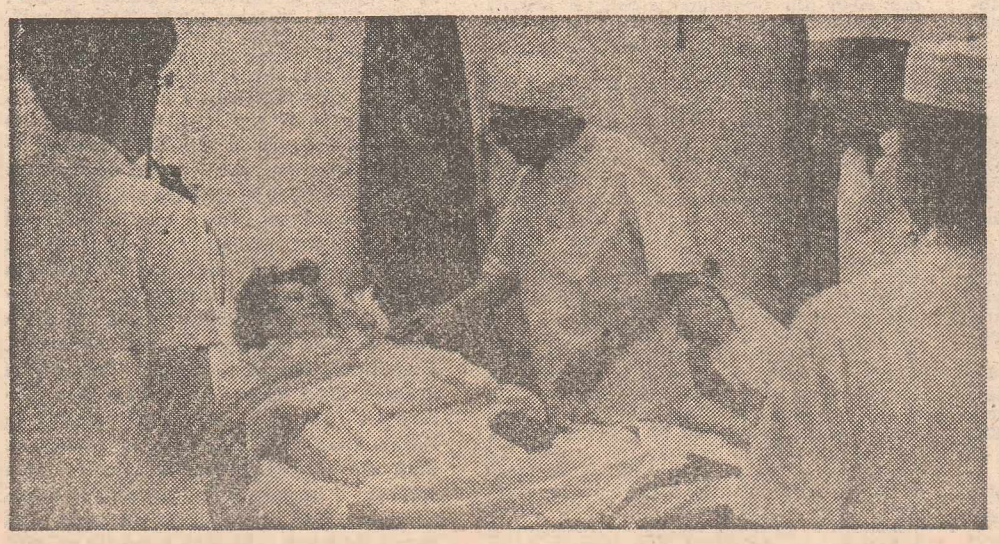

Chirurgia porneşte de la patul bolnavului.

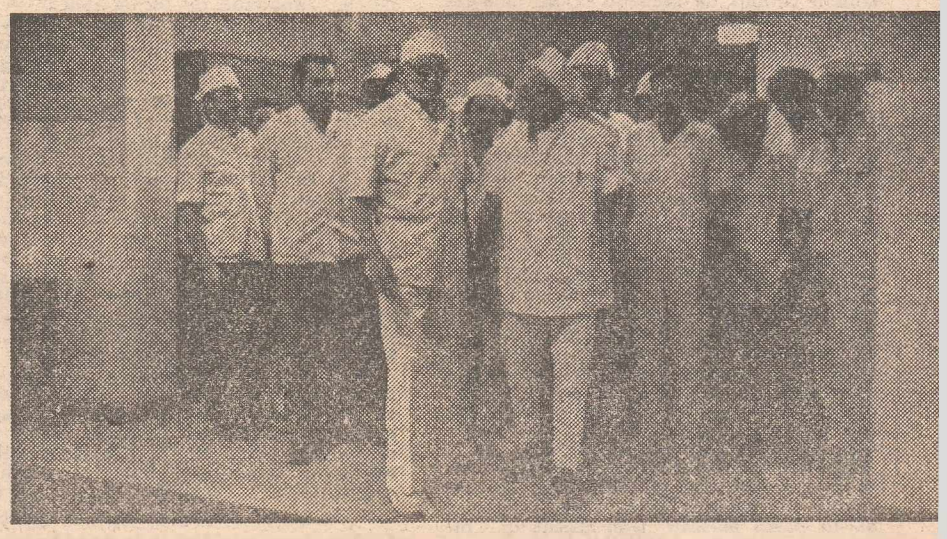

Contravizita. Discuţiile incep chiar de pe culoare.

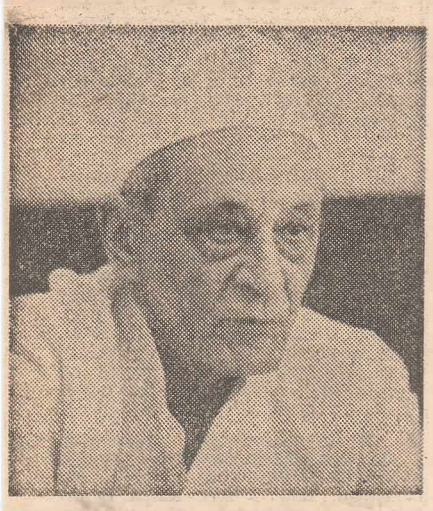

Într-o atmosferă neobișnuită pentru mine, mă aflu într-una din sălile de operație ale Spitalului clinic „Dr. Cantacuzino". Oameni necunoscuți, atmosferă încărcată. Dar acolo, la cîțiva metri de mine, sigur la postul său de comandă, se află cel care de peste 40 de ani nu cunoaște alt sens al vieții decît masa de operații. Primele minute sînt dominate de o anume liniște. Este liniștea premergătoare intervenției, cînd totul pare, pentru un neinițiat, mecanic. După incizie, începe un adevărat curs ; profesorul exemplifică, explică, arată. Nu știi ce să faci, să asculți explicațiile sau să urmărești baletul imaginar pe care îl face cu degetele sale lungi. Chiar și un profan înțelege că fiecare mișcare are motivația sa strictă, nimic în plus, totul decurgînd parcă după un scenariu dinainte stabilit. Cînd operația este pe terminate, profesorul își îndreaptă pașii rari, dar siguri spre o altă sală de operații, unde incizia a fost făcută și se așteaptă mîna profesorului. Nu-l mai însoțim. Ne retragem și prețuim de aproape o oră îl așteptăm. Aflăm între timp că, în ciuda anilor de profunde și grele meditații, oficiază cel puțin trei intervenții chirurgicale pe zi și nu din cele mai ușoare.

În răgazul dintre operații, cu mănușile în mînă, profesorul vine în birou, bea puțină cafea, cam rece, aprinde o țigară, trage cîteva fumuri și merge mai departe. Nu recomandă tutunul, dar nu se poate lăsa de el, fiind mai mult un stricător de țigări decît un fumător. Îmbrăcat într-un imaculat costum alb, merge totdeauna deschis la nasturi, gata oricînd să lepede bluza pentru a îmbrăca halatul de operații. Vorbește puțin și apăsat, oferindu-ți pentru documentare numeroase tăieturi din ziare. N-are timp.

Aflăm cu acest prilej că nu medicina i-a fost obsesia tinereții, ci motoarele. Profesorul își amintește cu plăcere cum, student fiind, pasionat al motocicletei, mergea la celebrele garaje Leonida, unde își demonstra îndeminarea reparînd mașini. S-a îndreptat spre medicină mai mult din îndemnul părinților, iar la prima disecție nu i-a fost prea ușor. Pasiunea pentru medicină i-a fost insuflată de unchiul său Ernest Juvara, mare chirurg, model pe care a vrut să-l ajungă. Marea cotitură a făcut-o în anul doi cînd și-a preparat externatul. De atunci, deci din anul 1935, a început să opereze, urcînd încet, dar sigur, treptele consacrării. Își aduce aminte cu plăcere de profesorii săi Reiner și Hortolomei. Și, ca semn de respect și considerație, pe biroul său se află mulată în ghips mîna celebrului profesor Hortolomei, creator de școală românească de chirurgie.

Profesorul Juvara nu acceptă nici un fel de abateri de la regulamentul sever al clinicii. Dealtfel, rigorile acestui regulament le-am simțit pe pielea noastră, atunci cînd am tentat mai mult decît era permis. Dimineața în jurul orei 7 și un sfert profesorul vine pe jos spre clinică, iar fix la și jumătate ascultă raportul de gardă, care de obicei se transformă într-un curs. Aici, ca și la examene, nu se mulțumește cu o simplă prezentare a cazurilor. Cere analiză, interpretare. La examenele sale tocilarii n-au prea multe șanse. În ziua cînd am asistat la raportul de gardă, un tînăr învățăcel, talentat spune profesorul, a săvîrșit o greșeală, pentru noi ca și pentru bolnav, fără semnificație vizibilă. Nu însă și pentru exigența profesorului. Pe loc sancțiune. Trei zile nu va mai intra la operații. Poate exista oare sancțiune mai mare pentru un tînăr chirurg care are șansa de-a fi elevul profesorului Juvara ? Profesorul explică : **pentru un chirurg comandamentul suprem este bolnavul, care trebuie să-ți fie mamă, tată, frate sau soră. Acestea sînt rigorile meseriei, așa am învățat-o și așa doresc să o transmit, pentru că a opera nu este totul. Examenul pentru stabilirea precisă a diagnosticului și grija post-operatorie, ca și operația propriu-zisă, definesc adevăratul chirurg. Din păcate, constat că mai există operații care n-au rezolvat definitiv suferința bolnavului, și ca atare, acesta necesită o nouă reintervenție, multe greșeli operatorii. Vin la noi pentru reoperări foarte mulți bolnavi. Reintervenția operatorie este mult mai grea, deoarece orice operație aduce cu sine niște modificări în organism. Apar multe necunoscute. Pe actualii mei colaboratori doresc să-i feresc de astfel de greșeli. De asta sînt aspru și exigent. Clinica pe care o conduc cunoaște o selecție naturală. Cine vrea medicină pe cartelă poate pleca unde vrea. Succesul unui act operator se datorește nu numai conducătorului echipei, ci acțiunii coordonate a întregului colectiv, format și sudat în timp.**

Profesorul Juvara nu știe cîte operații a făcut de-a lungul prodigioasei sale cariere, dar cînd vine un bolnav, după ani și ani, din respect și recunoștință pentru profesor, îi poate spune exact ce operație a traversat, chiar și patul în care a stat. Asta nu înseamnă doar o memorie bună, ci seriozitatea cu care s-a aplecat totdeauna profesorul asupra omului în suferință.

Sînt obsedat de o idee și nu pot părăsi clinica fără a o elucida. Creatorul de școală chirurgicală românească, profesorul Juvara, are renumele unui om dur, dar constat că aici este iubit de toată lumea, de colaboratorii ca și de pacienții săi. Mi-amintesc un interviu luat de colegul Ioanițoaia profesorului Prișcu, care spunea : „Dacă n-aș fi devenit în 1974, șef de clinică, la Colțea mi-ar fi plăcut să rămîn în preajma celui pe care-l numesc, cu un respect nejucat, **profesorul meu**". Iar în ziua cînd eram la Clinica „Dr. Cantacuzino" am aflat din partea unui actual colaborator al profesorului următoarele : „Profesorul nostru este atît de mare și atît de bun încît poate trece peste noi și cu tancul și tot nu avem dreptul să ne supărăm. Nu ne putem supăra pentru că veghează asupra noastră ca un părinte, pentru că, iată, nu se sfiește să opereze, cu oricare dintre noi, mîna a doua. Este una din metodele sale de a ne urmări evoluția. Dacă greșești rău, îți la bisturiul, dacă lucrurile merg spre normal îți zice ce a fost în regulă și ce nu, ca să nu mai vorbesc că este alături de noi, pînă și în viața particulară, și la bine, și la rău. Profesorul ne cere să avem curajul deciziei și să ne oprim la timp. În chirurgie se manifestă — la unii începători — tendința de a tăia mai mult decît e cazul. Ne cere mereu să privim înainte și să nu ne grăbim. E fantastic acest om, înzestrat și cu un mare talent oratoric, imprimînd cursurilor sale o notă de mare interes."

Dar oare ce zice profesorul despre asprimea sa ?

„Dacă a veni la clinică înainte de ora programului, iubind bolnavul ca pe tatăl tău, dacă a veni în miez de noapte atunci cînd durerea omenească te cheamă, dacă a cere tuturor — mie în primul rînd — să citească literatură de specialitate cel puțin două ore zilnic înseamnă duritate, atunci sînt, într-adevăr, un om dur. Și să știți sînt dur în primul rînd cu mine și nu am obosit după atîta amar de vreme, și așa îmi dorește să fie și cei care, mîine, vor duce mai departe gîndurile și dragostea mea pentru bisturiul pe care l-am slujit cu credință și devotament, socotindu-l nu un instrument, ci o prelungire a mîinii". Am satisfacția deosebită de a avea în preajma mea colaboratori cu remarcabile calități care au toate datele necesare pentru a ajunge, la rîndul lor, chirurgi de valoare, creatori de școală, cadre universitare. Nu susțin acestea pentru că sînt colaboratorii mei, ci pentru că după atîta amar de vreme, pot aprecia exact fiecare valoare chirurgicală. Voi da un singur nume, dr. Dan Rădulescu, conferențiarul clinicii, cu care lucrez de 25 de ani și care întrunește calitățile necesare unui chirurg de elită, capabil și să formeze cadre".

Privesc pereții cabinetului împodobiți cu diplome și fotografii ale marilor înaintași ai medicinei, răsfoiesc albumele pe care profesorul mi le-a pus la dispoziție și văd — lucru dealtfel cunoscut — că munca sa, școala de chirurgie pe care a creat-o este cunoscută și peste hotare. Nu voi enumera toate titlurile care-i aureolează numele, ele fiind cunoscute, dar voi spune că la începutul acestei luni **profesorul Ion Juvara a fost invitat la Academia de chirurgie de la Paris pentru a i se decerna într-un cadru solemn Diploma de membru.**

Într-un interviu acordat cu ani în urmă redactorului șef al revistei noastre, profesorul Juvara mărturisea că **nu a cunoscut umilința și că numai întreruperea activității l-ar putea umili.** Consemnăm cu plăcere că și acum îl găsim pe profesorul Juvara în plină forță creatoare și îi dorim multă sănătate și putere de muncă. Marele mag al bisturiului mai are de alinat multe dureri omenești cu a sa măiestrie operatorie. Liniște, profesorul Juvara operează...

DAN BÎRLADEANU ■

Profesor dr. docent I. Juvara

Cadru didactic din 1935 în funcție de preparator, asistent, șef de lucrări, conferențiar, profesor, doctor docent în științe medicale, medic emerit, profesor șef de catedră la I.M.F. București. Șeful clinicii de chirurgie al Spitalului „Dr. I. Cantacuzino". Membru titular al Academiei de Științe Medicale, președinte al secției de chirurgie a filialei București U.S.S.M. Membru al Societății Internaționale de chirurgie cardiovasculară. Membru al Colegiului Internațional de chirurgie digestivă, membru al Societății italiene de chirurgie, membru al Societății bulgare de chirurgie, membru al Academiei de chirurgie din Paris.

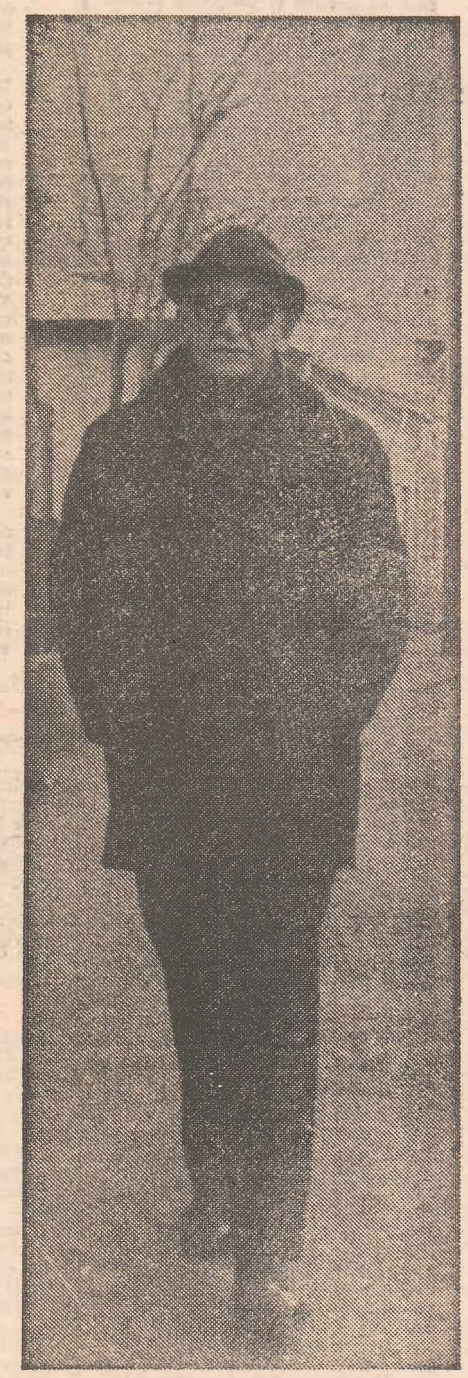

Potriviți-vă ceasurile. E șapte și un sfert. Profesorul intră în clinică (dreapta sus) Raportul de gardă, adevărate ore de curs (jos).

Fotografii de ELENA GHERA ■

■ **Prunariu Constantin și Elena, București, str. Bogza nr. 16.** De 30 de ani am aragaz, dar niciodată pînă acum nu mi s-a reținut butelia. De ce ? Pe motiv că ar fi lovită. Ce vină avem noi că în urmă cu o lună așa am primit-o de la centrul de schimb din str. Ungra ?

■ **Procuratura Generală** pentru **Anton Aurelia** din **București, str. Dr. Nanu Muscel nr. 5 :** Cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate s-a declarat recurs extraordinar.

■ **Maria Schlesinger, București, str. 13 Decembrie nr. 9 :** I.C.R.A.L. Herăstrău l-a dat în judecată pe Corneliu Leu, care ocupă apartamentul de sus. Dar procesul poate dura foarte mult și între timp apartamentul nostru continuă să se degradeze. Recent a căzut din nou tavanul băii noastre și de acolo continuă să picure și chiar să plouă.

■ **Anton Liviu, Aleea Ulmilor, bloc 368, apartament 38, Piatra Neamț :** În decembrie mi s-au terminat bateriile la ceasul electronic **Optimef.** De atunci îl țin pe noptieră. UCECOM-ul a tot promis înființarea în fiecare județ a unui service, pe profil. Pe cînd ?

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului** pentru prof. Vieru Ecaterina din Ploiești : În urma cercetărilor efectuate, Inspectoratul școlar al județului Prahova ne-a comunicat că cele sesizate se confirmă. Ca urmare, **profesoarei Vieru Ecaterina nu i s-a acordat gradul I.** Menționăm că măsura luată este pe deplin întemeiată, fapta profesoarei — reunirea pentru inspecție a celor mai buni elevi din clasele paralele și, apoi, organizarea unei mese stropite chiar cu băuturi alcoolice — afectînd simțitor autoritatea sa morală în fața elevilor. **Nota red. :** Comisia care a patronat cele relatate mai sus a fost formată din : prof. dr. Minzatu Ion, conf. dr. Muscalu Ștefan, Iridon Romul din partea inspectoratului Prahova, plus directorul Școlii generale nr. 24. Împotriva acestora ce măsuri au fost luate ?

■ **Czernoczky Ioan, comuna Tinca, Bihor :** Lucrez și experimentez o mică hidrocentrală care va funcționa cu apă puțină și randament mare. Aș avea nevoie și de un manual, de ceva calcule mai noi cît și de schița unor posibile turbine de diferite dimensiuni socotite în cai putere.

■ **I. Popescu, București :** În pofida specialiștilor, îmi permit să susțin că examenul pentru obținerea carnetului de conducător auto amator este organizat în neconcordanță cu pregătirea rezultată din programul de 30 de ore.

■ **Locatarii complexului ALMO — Bucur Obor :** De mulți ani stația de pompe și hidrofoare aflată la subsolul blocului, care aparține I.C.A.B.-ului, produce mari neplăceri în ceea ce privește aprovizionarea apartamentelor cu apă caldă și rece, mai ales sîmbăta și duminica. Ajutați-ne.

■ **Iancu Dumitru, Pitești, str. Craiovei nr. 99 :** Cerem ca peronul trei din gara Pitești să fie ridicat la nivel corespunzător posibilității de a ne urca în tren. Dacă asta nu se poate, atunci să nu mai fie îndrumat nici un tren la numita (și hulita) linie.

■ **Cetățenii satului Poiana Frății, județul Cluj :** S-a desființat școala de opt clase făcută de noi și de părinții noștri din vechime, și copiii noștri fac naveta pe jos 8 (opt) kilometri de la Poiana Frății pînă la centrul comunei Frata. Școala noastră are lumină electrică și gaz metan și sălile ei au rămas părăsite. Numărul copiilor care fac zilnic 16 kilometri este de 33. Semnează 28 de locuitori.

■ **I. Dobrescu, Cîmpulung, str. P. Zamfirescu 11, județul Argeș :** Aflați că ursii nu sînt agresivi. Am văzut unul de aproape și n-a schițat nici un gest. Ursul nu hibernează toată iarna, cînd nu este zăpadă mare iese la plimbare. Am constatat că dacă nu strigi, nu arunci după el, nu faci gălăgie, nu se sperie nici el. **N. red.** Aflați că într-un spital bucureștean am văzut ce i-a făcut ursul unui forestier din zona Herculanelor...

■ **I.C. Popescu, str. Afinelor, bloc H, apartament 8, Arad :** În orașul nostru lipsesc cauciucurile de bicicletă, bicicletele, ciorapii groși și scurți și medicamentul numit antimigren.

■ **Szentes Ioan, Baia Mare, str. Cuza Vodă nr. 2, apartament 15 :** Sînt șofer la autobaza din Baia Sprie. Pe 15 martie se face anul de cînd, aflat în fața Întreprinderii Policolor, pe bd. Șulea, mi s-a furat remorca basculantă 3i0 de tip 2 RB 5 A, seria 11066. Mi s-au imputat 31 000 de lei. Am plătit-o pe jumătate, dar poate află cineva unde-l și-mi spune, ori la miliție, la plutonierul Frumușelu.

■ **Nemeș Ioan, str. Retezatului 7, bloc 12, apartament 16, Cîmpia Turzii :** Pentru fetița mea de 10 anișori am cumpărat în decembrie '81, din magazinul sătesc al comunei LUNA, județul Cluj, o pereche de cizmulițe marca PRACTIC, pe care le-am plătit cu 266 de lei. După trei zile s-au dezlipit și s-au crăpat. Pe ele scrie așa : NID 29242/78 nr. 24-205018-5362. An 81. Cine le-a făcut ? Ce făceam dacă aveam cinci fetițe și la toate le cumpăram în decembrie cizmulițe cu șiret, marca PRACTIC ? ! ?

■ **Mariana Ene, Brazda lui Novac, bloc D 27, scara 3, apartament 4, Craiova :** Vă informez că în Ostrovenii de Dolj curentul electric este întrerupt uneori zile întregi, iar alteori nu este întrerupt nici între orele 11 noaptea și 4 dimineața.

■ **Răsnoveanu Gherghina, Tulcea, str. Labirintului nr. 5, bloc C 3 B, apartamentul 64:** Majoritatea celor 90 de apartamente din blocul nostru sînt pline de igrasie, de umezeală și de mucegai. Dacă cineva vrea să se convingă cum poate să curgă apă din pereți fără nici un fel de conductă, să se ducă să vadă apartamentul 42, apoi și pe celelalte.

■ **Stamate Oprea, Cartier Trivale, bloc P 8, scara A, apartament 10, Pitești :** Ceea ce m-a nemulțumit pe mine este că la cîteva mînăstiri ca Voroneț, Putna, Sucevița, Moldovița nu am găsit nici un fel de ilustrate care să-mi reamintească peste ani că le-am vizitat, iar la Sinaia, Predeal și Poiana Brașov, acum, în plină iarnă, nu găsești decît ilustrate estivale.

■ **D. Mandric, Reșița, bd. Lenin nr. 25 :** Consider că ar fi foarte important și necesar un film despre George Enescu. Pînă atunci vreau să întreb **de ce și pînă cînd va fi închis MUZEUL MUZICII ?**

■ **Ing. Giurgiuleanu Gh., Bd. Muncii nr. 1, scara 1, apartament 4, Reșița :** Cătina albă are și contraindicații ? Piafar Tg. Mureș mi-a trimis 12 plicuri, dar fără nici o indicație.

■ **Constantin Mihai, str. Unirii nr. 153, Titu-Tîrg, Dîmbovița :** Sînt strungar la I.E.A.I. Titu. Acolo ajung împreună cu alți muncitori într-una dintre cele două mașini pe care lucrează, în două schimburi, 3 șoferi și 4 casierițe, care nu ne dau bilete, mai ales cînd mașina se aglomerează. La început se fac că te-au uitat, dacă insiști să-ți dea biletul începe scandalul. Au fost prinși de multe ori, dar nu li s-a întîmplat nimic.

■ **Stoenescu Zamfira, Aleea Dealul Măcinului nr. 7, cartier Drumul Taberei, București :** Simbătă, 30.01, am intrat în alimentara din stația I.T.B. Drumul Taberei 35 și am cerut șuncă țărănească de 70 și ceva de lei kilogramul. Vînzătoarea n-a vrut să-mi servească decît partea cu os. Șeful unității i-a dat dreptate ei. Am renunțat, doar nu era să plătesc atîta pentru un os. De ce nu l-a tăiat ?, așa cum se procedează în centru.

■ **Moldovan I. Teodor, str. 1 Decembrie 1918 nr. 5, bloc 46, apartament 12, Sfîntu Gheorghe, Covasna :** În martie 1981 am cumpărat o garnitură de mobilă Ostrov fabricată la Horezu, C.P.L. Rîmnicu Vîlcea. Acasă, după despachetare, am constatat defecțiunea unor piese. Fabrica a cerut să le trimit acolo. De ce să cheltui iar ?, mai ales că eram în garanție. După șase luni, pe 20.08.1981, au trimis un delegat cu care am încheiat un proces verbal. Am rămas cu hîrtia, cu promisiunile și cu mobila defectă.

■ **Mitrilă Stan, str. Branciog nr. 3, bloc 41 B, scara C, apartament 60, Ploiești:** Exact în fața scării noastre, la vreo 12 metri, a fost plasată platforma de resturi menajere, ceea ce nu era prevăzut în plan. Tot acolo s-a construit și locul de joacă pentru copii. Am reclamat la Consiliul popular, care susține că e bine așa. Chiar așa ?

■ **Locatarii blocului Crizantema, tronson M 2, scara B, Pașcani :** Blocul nostru are zece etaje, dar instalația electrică a liftului s-a ars și pe unde mergem sîntem tratați cu ridicări din umeri. Semnează 24 de persoane.

■ **Stana Miron, Vila 47, Tușnad Băi :** Sînt lăcătuș mecanic la Combinatul siderurgic Hunedoara, dar vă scriu din concediu. Spuneți-mi, cel care au hotărît să se joace fotbal numai sîmbăta s-au gîndit și la noi ăștia care lucrăm în schimburi? Cui îi place fotbalul poate veni și duminica la stadion, nu credeți ? Înțeleg că s-a făcut așa pentru cei care pun condeiul jos sîmbăta la 13,00 și pînă luni nu mai au nici o grijă.

■ **Filip Ionel, str. Teleorman nr. 35, bloc T 5, scara VI, apartament 62, Cluj-Napoca :** Am absolvit în 1981 liceul industrial Telefrig, specialitatea prelucrări prin așchiere. Nu am fost repartizat nicăieri, nu am reușit să mă încadrez nicăieri în muncă așa că stau din iulie. Acasă sîntem zece frați, tata este decedat din 1976.

■ **Mircea Borcan, comuna Sihlea, 5311, Vrancea :** În gările Sihlea și Gugești unde urcă și coboară sute de călători, peroanele au rămas aceleași de cînd s-au construit calea ferată și gările. Protecția muncii nu prevede și securitatea călătorilor ? De ce nu scrie nicăieri ce distanță trebuie să fie de la pămînt și pînă la prima treaptă ?

■ **Inspectoratul comercial Iași** pentru **Vărzaru Gh., str. Stejar nr. 37, bloc A 1, scara B, apartament 3 :** Se confirmă faptul că gestionara Modoranu Viorica a refuzat să vă înmîneze jurnalul cumpărătorului, motiv pentru care a fost amendată cu 200 de lei și a primit avertisment.

■ **Toma Ion, comuna Clinceni, județul Giurgiu :** Am citit în **Flacăra** despre minunile pe care le face prof. dr. Agippa Ionescu. Eu le-am simțit pe propria-mi piele, care în 22 ianuarie 1979 a fost arsă în proporții de 45 la sută. 12 colegi de la Plafar mi-au dat sîngele de care aveam nevoie : cumnatul Paraschiv Timofte și vărul Stanciu Constantin mi-au dăruit din suprafața pielii lor, dar n-aș fi putut să fiu salvat dacă nu exista prof. Agrippa Ionescu și doctorii Borcea V. și Pirvu N. În 68 de zile m-au vindecat. Aș vrea să le spuneți că : OAMENII DE OMENIE / NU SE UITĂ O VEȘNICIE / SĂ SE ȘTIE.

■ **Dumitrescu Maria, str. Dumitru Zosima 85, sectorul 1, București :** Sînt văduvă, sufăr de scleroză în plăci, modesta mea căsuță este lipită de imobilul cu etaj din str. Gheorghe Missail 86, deteriorat de cutremur. Coșurile lui amenință să se prăbușească peste mine. Am intervenit de multe ori la tovarășul Mezei de la I.C.R.A.L., dar nu mă bagă în seamă.

■ **Consiliul popular municipal Galați :** Aspectele semnalate de Tănase Margareta, om al muncii la Cooperativa Mobila din Galați, au fost calificate de colectivul de cercetare ca abuzuri ale unor persoane din aparatul TESA, al cooperativei, erorile comise au fost îndreptate.

■ **Caragea Floarea, Calafat, str. Al. I. Cuza 27 :** În urmă cu 1 an și jumătate a dispărut în satul Vrancea din Mehedinți fiul meu Băjan Gheorghe, 21 de ani, 1,74 metri înălțime, păr negru, ochi căprui, față ovală, fără semne particulare. Fiind marinar, ultima dată era îmbarcat pe șlepul nr. 4403, la Căpitănia portului Tr. Severin.

■ **D.J.P.Tc. Vaslui, compartiment C.T.C.,** pentru **Ursu I.N.P. Constantin din comuna Moluș teni :** Cele sesizate s-au dovedit a fi reale. Recomandata cu AR nr. 35 din 9.XI.1981 n-a ajuns la revista **Flacăra,** ci numai dublura ei, în alt plic. Lucrătorii vinovați au fost sancționați.

■ **Pantelimon M. Teodor, Șos. Giurgiului 121, bloc 5, scara I, apartament 21, București :** La 29.07.1981 am cumpărat de la magazinul FAMILIA un palton din piele sintetică. M-a costat o mie de lei. Fiind îmblănit, fetița nu l-a îmbrăcat decît odată cu sosirea iernii. La cîteva zile a plesnit în cîteva locuri. Paltonul a fost confecționat la Fabrica de piele din Orăștie.

■ **Pentru Mărăcine Dumitru, Gheorghe Gheorghiu-Dej, str. Triumfului, bloc 5, apartament 3, județul Bacău și pentru Gugu Ecaterina din Mangalia, str. 23 August, bloc A.I., scara B, apartament 39, județul Constanța:** Elena Burcă, mama copiilor din articolul intitulat „Concediu medical fără voie", nu acceptă să se despartă de ei. Firesc, după opinia noastră.

■ **Consiliul popular al sectorului 2 București,** pentru **Iorga Antonica,** solicitanta unei locuințe corespunzătoare : Apartamentul 12 din blocul 18 de pe str. Soculul vă așteaptă.

■ **Un nou Monument al Independenței :** Jertfa celor 10 000 de soldați români căzuți pe cîmpiile fostei Tracii va fi imortalizată și în alte orase și municipii din țară. Astfel, în curînd, la Oradea, va fi dezvelit un nou monument din bronz și marmură. Este înalt de 30 de metri și înconjurat de patru basoreliefuri înfățișînd luptele de la Griviță. Autor este sculptorul C. Popovici.

■ **Dr. V. Miloșescu, str. Covasna 29, bloc E 25, scara 2, apartament 30, sector 4 București :** Ajutați-mă să găsim mama unui copil abandonat acum șase luni în maternitatea Caritas din București, str. Traian 29. Mama lui a născut în clinica noastră la 2 august 1981 și a pretins că nu are la ea nici un act, dar că se numește Rusu Alexandra, că are 24 de ani și că domiciliază în București, str. Valerian Prescurea nr. 25, apartament 2, sector 4. Pe 11 august 1981 am externat-o pentru a-și scoate actele de identitate necesare înregistrării noului născut. De atunci nu a mai dat nici un semn de viață. O anunțăm că lui Horațiu i-au apărut dințișorii, dar că tot neînregistrat a rămas.

■ **Pop Emil, str. Dobrogeanu Gherea 11, Cluj-Napoca.** Însămînțarea ramelor este o operațiune absolut necesară albinelor pentru a crea faguri artificiali. Dar sîrma specială, subțire, care se vindea cîndva pe la magazinele Apicola lipsește cu desăvîrșire. Menționez că însămînțarea se face iarna, neapărat.

■ **Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Dîmbovița** pentru **Fl. Bojiu,** bloc 3 AB, scara B, apartament 34, str. Avram Iancu, **Pucioasa :** Sesizările se verifică, în parte. Constructorul a remediat defecțiunile privind instalațiile sanitare, hidroizolația terasei s-a efectuat în noiembrie și a mai rămas ca în trim. I al lui 1982 să fie frecat mozaicul din holul de la intrare și să se tencuiască soclul de la intrare. **N. red.** În rest numai bine, nu ?

Pagină realizată de MIRCEA BUNEA

Scrisoare comentată

Patru copii încredințați cui nu trebuie

În urma divorțului dintre Niculescu Matei și Rada Haritina, cei patru copii rezultați în timpul căsătoriei lor (trei fetițe și un băiat) au fost încredințați de justiție mamei, care și-a păstrat și apartamentul din Bd. Păcii, compus din trei camere și dependințe. Acum, după aproape doi ani și jumătate, tatăl se adresează redacției, printr-o scrisoare alarmantă, al cărei conținut nu poate fi încredințat tiparului, deoarece nimeni nu ar avea ceva de învățat din faptele descrise. Esența tristelor rînduri care ne-au parvenit este aceea că mama nu-și îndeplinește obligațiile sale privind creșterea și educarea corespunzătoare a celor patru copii. Afirmațiile se cereau verificate în ambele „tabere", deși rezultatul era lesne de întrevăzut : mama avea să infirme ceea ce afirmase soțul ei. Așa s-a și întîmplat, dar faptele s-au dovedit a fi fapte (așa cum ne-am convins și din alte investigații). Pînă la urmă rolul de arbitru a revenit tocmai rudelor apropiate ale Haritinei Rada, mătușilor sale, din Pitești, și care — spre plăcuta noastră impresie — s-au declarat de acord să fie menționate cu nume, într-un eventual articol privind situația celor patru copii.

„Știm, ne-a spus Gherghina Filipescu, că va fi furtună în familie, iar ceea ce ne interesează este soarta copiilor, nu ce va zice lumea". Sora sa, Haritina Zugrăvescu, este de aceeași părere, deși încearcă o explicație pentru a justifica situația din familia dezbinată : „Ce vreți? Nu există pădure fără uscături..." Aflăm, astfel, că la început familia Haritinei l-a privit cu neîncredere pe soțul acesteia, considerîndu-l vinovat pentru mersul șchiop al căsătoriei nepoatei lor, dar că, pe parcurs s-au convins că acesta este un om cumsecade, un soț și un tată bun, poate prea bun, uneori, atunci cînd comportarea soției sale l-ar fi îndrituit la atitudini mai ferme. Pînă de curînd, Haritina n-a vrut nici să muncească, deoarece pensia alimentară și alocația pentru copii, cărora li se adăuga sprijinul întregii familii, o puneau la adăpostul grijilor materiale. Nici mama ei, bunica celor patru copii, care s-a oferit să vină la București (unde și-a adus și mobila, încă din luna decembrie a anului trecut), nu mai este primită în casă, deoarece era împotriva modului de viață al fiicei sale. (Deținem o scrisoare, semnată de R.H. în prezența mamei sale, un fel de angajament solemn, dar nerespectat, privind o revenire la firescul unei existențe marcate de responsabilitatea creșterii a patru copii.)

Între cei doi foști soți există o diferență de vîrstă de 20 de ani, diferență pe care Niculescu Matei n-a știut s-o transforme într-un argument viguros, care să-l impună în fața mai tinerei sale soții, ci într-o cale a indulgenței și slăbiciunii de care R. Haritina a profitat din plin. Indiferent însă de cum s-au desfășurat anii acestei căsătorii, rodul lor, reprezentat de 4 copii foarte reușiți, trebuie pus la adăpostul veștejirii care-i amenință.

MANOLE CARȚAN

Poșta redacției

■ **Alexandru Budreală** — București : Nu se recalculează pensia pentru munca depusă și limită de vîrstă, pentru timpul muncit după pensionare ■ **Dv.,** cei din Roșiori de Vede, semnați plîngerea cu privire la pedagogul respectiv și atunci o vom lua în seamă ■ **Gheorghe Măzăreanu** — Florești (Prahova) : Răspunsul a fost corect. Aveți dreptul, la împlinirea a 10 ani de muncă, cu condiția să fi îndeplinit și normele stabilite de adunarea generală a C.A.P. ■ **Ion Nedelcu** — București : Nota de plată este legală, dv. ați fost acela care ați solicitat lucrările de separare de consum ■ **Mihaela Greier** — Brașov : Vi s-a rezolvat. S-a recalculat sporul și s-a dispus plata drepturilor ■ **Traian Mirici** — Petroșani : Nu înlesnim audiențe la alte foruri ■ **Doina Pătrașcu** — Constanța : Cu vechimea în muncă pe care o aveți (30 de ani), puteți cere, la împlinirea vîrstei de 55 de ani, pensionarea pentru munca depusă și limită de vîrstă ■ **Steliică Unchiașu** — Băilești și **Ilie Bigiai** — Cernisoara (Vîlcea) : Reveniți cu scrisori clare și citețe ■ **Ileana Avramescu** — Oltenița : Nu dăm. Nu avem adrese ale cîntăreților de muzică ușoară ■ **Crăciunica Miulescu** — București : Nu se recalculează ; procentul rămîne același ■ **Ioan Zaharia** — Botoșani : Pe dr. Dumitru Constantin îl puteți găsi la Spitalul militar central din București, clinica de neuropsihiatrie ■ **Liviu Anton** — Piatra-Neamț : Cereți lămuriri la comitetul asociației de locatari ■ **Gheorghe Bulgărea** — Azuga : Chiar dacă sînteți pensionar și posedați autorizație pentru exercitarea unei activități pe cont propriu, sînteți cuprins obligatoriu în asigurările sociale din cooperativa meșteșugărească și aveți obligația să plătiți o cotizație care se calculează în raport cu venitul anual profesional impozabil ■ **Asociația locatarilor,** Bd. Gh. Gheorghiu-Dej, nr. 69—71 — București : Nu dăm așa ceva. Aveți la dispoziție nr. de revistă care vă interesează ■ **Ion Pucărea** — Alexandria : Sîntem în posesia unui răspuns la scrisoarea dv., primit de la Agenția de excursii cu turiști români în străinătate, răspuns amplu, pe care dv. nu l-ați primit, iar spațiul nu ne permite să-l publicăm. Cînd aveți drum prin București, treceți și pe la redacție ■ **Silvia Alexa** — Ploiești : Cuantumul rămîne același.

MARGA NEDELEA

● **„FLACARA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

— De obicei, celor care răspund li se acordă la sfîrșit dreptul de a-și adresa singuri o întrebare. Ei bine, de plăcerea artificiului (și nu numai), vă invit s-o faceți la început. Deci...

— Vă mulțumesc pentru **privilegiu.** Vreau să vă întreb ce mai face prietenul meu, poetul Adrian Păunescu, și șeful dumitale?... Cu ce va mai **speria** cititorii?...

— Acordați cu plăcere interviuri ?

— Nu există... plăcere în a acorda interviuri. E ceva oscilînd între vanitate și pudoare. Un fel de... (pe românește) **striptis.**

— Ați scris poezie, proză, teatru, literatură pentru copii, parodii, amintiri. Ce v-a adus fiecare din aceste „experiențe" literare ? Scriitorul Mircea Micu optează pentru vreuna din aceste direcții ?

— Am scris (scris ! ?) tot ceea ce ați enumerat. Mai puțin „amintiri". Eu nu scriu „amintiri". Eu reînviu scriitorii plecați în Parnas sau îi arăt cititorilor pe cei **vii,** dezbrăcați de armură. Ce înseamnă a **opta ?** Literatura (în general) nu ține de **opțiuni personale.** Un scriitor adevărat nu știe niciodată (ah, ce trist ar fi !) dacă este poet, prozator, dramaturg etc... Scriitorul scrie spre, mereu, propria-i **[illegible]inire...**

— ce ieșiți atît de puțin în lume cu teatrul pe care-l scrieți ?

— **Eu** am ieșit spre **lume** cu puținele piese pe care le-am scris. Acea **lume** de care vorbiți (e vorba de un eufemism, evident) n-a prea... **ieșit** spre mine... Întrebați, de exemplu, pe cei ce se simt vizați, de ce nu mai pun în scenă pe al meu „Avram Iancu". De ce se **tem** (nu-mi retrag cuvîntul) să **monteze** o comedie (e necesar să rîdem, nu-i așa ?) care se intitulează „Moarte șoarecilor", comedie **aprobată** și înscrisă pe lista repertoriului acestui an... De ce ?

— S-ar părea că literatura română evoluează la capitolul dramaturgie cu pași mari, dar... rari. De ce credeți că se scrie atît de puțin teatru astăzi, la noi ?

— Îmi place „pași rari"... Din păcate, **pașii** de care vorbiți, țin (ca să fac un calambur agramat) de alți... **Pași...** Cu alte cuvinte, în relația birocratică de receptare și aprobare a unei piese e un... **pașalic** întreg. Mie mi-au trebuit zece (10) ani, pînă ce am izbutit să-l văd pe **Avram Iancu** reînviat pe scenă... Vreo doi ani pînă ce (habar n-am cine ? !), cineva din direcția teatrelor de la Consiliul culturii s-a încumetat să citească „Moarte șoarecilor" și să **tacă.** Noroc că n-am tăcut eu ! Ce folos însă ?

— Ce îl împinge pe un poet să scrie parodie ?

— Întrebați-l pe Sorescu... Ce-l îmboldea ?... Pe mine, de pildă, m-a **împins** dorința de a-mi **populariza** confrații. Nu o stare de competiție și nici de surclasare. Apoi, un poet **cantonat** în aura melancoliei sale vetuste (așa cum sînt eu), își escaladează tristețea și intră în... teritorii interzise. N-am avut decît de cîștigat (într-un fel), scriind parodii. Paganini putea să cînte (improvizînd) și la o vioară fabricată la Reghin...

— Sînteți ardelean și o anume mitologie în circulație liberă acreditează ca trăsătură comună ardelenilor o oarecare lipsă de umor. Cum se face că sînteți atît de „excepție" ?

— Cine a zis că **ardelenii** n-au umor ? A, că nu se exprimă la modul... Sucă (să mă ierte prietenul Amza Pellea), e altceva... Nu cunoașteți anecdota cu insul din tren ? Deci, doi ardeleni, vagon clasa a doua, față în față și, unul dintre ei cu un picior de lemn. Cel de vizavi privindu-l : „de fag îi ?" Celălalt : „ba !" Al de vizavi : „de carpen îi ?" Celălalt : „ba !" Al de vizavi : „apoi de tei îi ! ?" Celălalt : „de tei..." Al de vizavi : „și-i bun ?" Celălalt : „îi bun că nu amorțește..." Eu nu sînt o excepție în materie de **umor,** chiar legat de molcomia ardelenilor. Sînt doar, poate, mai puțin reticent și mai inventiv.

— Întîmplări cu scriitori este o carte destul de dură, în ciuda aparențelor. Lentila măritoare prin care vă priviți confrații este de obicei necruțătoare. Cum au primit în genere colegii de breaslă aceste mici radiografii prietenești ?

— „Întîmplări cu scriitori" nu este o carte **dură...** și nici necruțătoare. Este un **joc** al meu prin care am încercat (ca și în cazul parodiilor) să trezesc interesul cititorilor, să-i incit spre lectură. Nu știu cum au **primit** colegii aceste radiografii. Adică, știu... Ardelenii cu... umor. Ceilalți (cu excepția lui Fănuș Neagu) cu... omor. Glumesc !

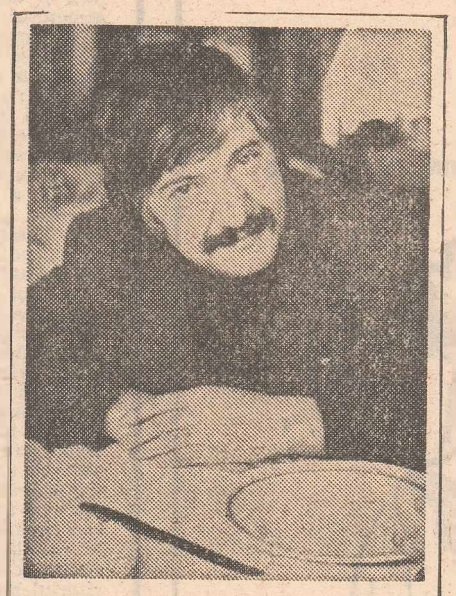

MIRCEA MICU:

„Din Ardeal mi-am adus sufletul. Și mi l-am păstrat !"

Un critic brunet, amator de verdicte rostite cu voce neșovăielnică (cînd e singur, adică fără mine), a etichetat cartea drept „minoră". Îl înțeleg, avînd în vedere faptul că el e **major...**

Cred însă că n-am făcut nimănui nici un deserviciu... Nu ? !

— În cei zece ani de cînd vă aflați în conducerea Asociației scriitorilor din București v-ați aflat, prin forța împrejurărilor, foarte aproape de „viața literară". Puteți încerca o radiografie (iată că repet deja cuvîntul) a evoluției climatului literar în tot acest timp ?

— Nu **conduc** și n-am **condus** niciodată Asociația scriitorilor din București. Am **pus-o pe picioare** din punct de vedere administrativ. Tot ce vedeți aici, începînd cu sediul și terminînd cu mobilierul, aparține ambiției mele gospodărești de... ardelean.

În rest (ca o **Eminență cenușie,** așa m-a botezat un maestru stilat, cedîndu-mi de fapt „eticheta" dinsului), am încercat, cît am putut, să fiu de folos colegilor. „Climat literar"... ? Asta-i o chestiune care ține de... buletinul meteorologic. Eu am trăit de atîtea ori : „pupat Piața independenței", încît nu m-aș mira să-l văd mîine la brat pe Eugen Barbu înlănțuit de... (să zicem) Dan Deșliu. Sau pe Fănuș purtînd în mînă borsalina lui Geo Bogza, plimbîndu-se la șosea și sorbindu-i poemele din junețe. Noi avem un **climat** literar balcanic. Atît de **balcanic** încît am ajuns... **europeni !**

— Ce credeți că trebuie să afirme și ce trebuie să nege literatura, azi, aici ?

— Literatura trebuie să sfințească (e un termen laic) puritatea și spiritualitatea acestui neam. Să-i păstreze datele esențiale, să-l **nemurească,** să fie oglinda astrală (sînt patetic, nu ?) a demnității sale dimensionată de istorie. Noi sîntem o țară relativ mică teritorial. Ca simțire, inteligență și genialitate putem însă face cît un **continent.** Literatura nu neagă. Ea afirmă ! Ea este bateria solară care ne încarcă de la sine și nu folosește decît energia furnizată de suflet.

Și sufletul acestui popor este mare și cald ca o pîine proaspăt scoasă din cuptor. Să sărutăm mîinile celor ce-au frămîntat aluatul ! Cred cu **disperare** în faptul că, într-o bună zi, vom dezvălui lumii esența pură a spiritualității noastre proprii, inconfundabilă, din mai departe de Coresi venind...

Cîte popoare au un poet de genialitatea lui Eminescu ? Cîte popoare au un folclor ca al nostru ?

Scriitorii români de azi au datoria (și o fac !) să fie slujitorii fideli ai unui neam îndelung oropsit, dar mereu renăscător.

— În ultima vreme se vorbește mult despre „rentabilizarea instituțiilor de cultură". Cred că termenul de rentabilizare, strămutat dintr-un domeniu mai larg și cu alte coordonate, stîrnește inutil o reacție de respingere. Rentabilizarea este, evident, în cultură altceva decît în industrie. Ce este ea deci ?

— **Rentabilizarea,** cum ziceți, nu ține neapărat numai de... industrie. Credeți că un editor din „alte zări ale lumii" tipărește scriitori sau scoate reviste din **nețărmurita** grijă față de liniștea și bunăstarea bănească a scriitorilor sau colaboratorilor ? Eu nu cred ! Sigur că nu toate revistele literare pot fi **rentabile.** Să ne înțelegem : **rentabile !** Adică, să vorbim în termeni mai... financiari, să dea nu știu ce beneficii... Dar cred că pot fi **nepierzante.**

Aici, evident, concurează cîteva condiții de bază : tiraje corespunzătoare, prețuri corelate la costurile tipografice și... știința, simțul „facerii" unei reviste.

E necesară multă inventivitate, ieșirea din rutină, dar în același timp și cîștigarea unui public cititor care să **cumpere** (să citească) ceea ce-i oferi. Vreți un exemplu ? Asociația noastră se autofinanțează și realizează, anual, un **beneficiu** de 3—4 milioane. Da, ați auzit bine ! **Mi-lioa-ne !...**

— Ce ați adus — în literatură, desigur — din Ardeal ?

— Eu am scris un roman „de esență ardelenească" (cum zicea un distins critic) care se numește „Patima". La vremea cînd a apărut am fost **năucit** de avalanșa cronicilor proslăvitoare. Apoi, s-a așternut o tăcere **polară...** Nu mă interesează silența deliberată ! Iar pe de altă parte, le dau dreptate celor care s-au grăbit să scrie elogios deoarece, personal, consider „Patima" un exercițiu ținînd de o ambiție juvenilă. Să așteptăm cu toții (ah ! cum așteaptă unii...) noua carte care se numește (îi mulțumesc lui Nichita pentru titlu) „Antrenor de îngeri". Credeți-mă că eu o **aștept** cel mai nerăbdător...

Din Ardeal mi-am mai adus **sufletul.** Și mi l-am **păstrat !**

— Ceva despre film ?

— Da, am scris și scenarii de film. În curînd voi avea premiera după romanul despre care vorbeam mai sus. Dar nu e „filmul" meu. E filmul lui **Mircea Veroiu,** unul dintre cei mai talentați, inteligenți și serioși regizori tineri de la noi. Veți vedea ! Mi-ați pus 13 (treisprezece) întrebări. Nu c-aș fi superstițios dar... mai adăugați una...

— La ce lucrați, cînd lucrați, fiindcă, totuși, sînteți... destul de prolific ?

— Lucrez la romanul „Antrenor de îngeri". Cînd lucrez ? Adică în ce vreme a zilei sau zilelor ? Numai noaptea. Proză, numai noaptea. Între zece și patru dimineața... Asta, bineînțeles, cînd nu sînt la Casa scriitorilor unde mă duc fiindcă mi-e dor de colegi. Dar... acum sînt la Sinaia și încerc să recuperez cei șapteopt ani de leneșă gestație...

TANIA RADU

Viața ca spectacol

A fi inteligent și a fi înțelept

Este dincolo de orice dubiu că omul contemporan este posesorul unor mijloace și posibilități de acțiune și de trăire la care a ajuns numai prin efort și prin inteligență.

Omul actual se mîndrește cu televiziunea, cu descifrarea codului genetic, cu pătrunderea în tainele universului atomic, cu posibilitățile de transmitere a informațiilor și de surmontare a distanțelor, dar în același timp și cu mijloacele iredutabile de nimicire a sa.

De la săgeată la arma nucleară este distanța de la spectacolul naturii la cel adus pe drumul undelor în casă. Este distanța parcursă de inteligență.

Confortul casnic, mijloacele de distracție și emancipare, posibilitatea de a-și păstra sănătatea, magistralele terestre, aeriene și cosmice pe care omul aleargă cu viteze comparate altădată cu aceea a gîndului, toate bunurile culturii și civilizației de care dispune astăzi, sînt rodul incontestabil al inteligenței umane, expresia înălțării sale spre sublim.

Asocierea între sublim și ridicol ar fi fost făcută de Napoleon în timpul căderii sale de pe culmile gloriei. Să înțelegem aici că în orice ascensiune sînt germenii unei căderi, în orice evoluție — riscul unei involuții, în orice afirmare — o cale spre negare ? Dialectica faptelor ne conduce aici. Dar a merge mai departe înseamnă un impas. Impasul propriei noastre anihilări. Să nu găsească aceeași inteligență mijloace de a ieși din acest impas ?

Omul a găsit în propria sa inteligență posibilitatea de a se ridica de la pămînt la aștri. Prin propria sa muncă și inteligență s-a desprins din rîndul sălbăticiunilor înălțîndu-se pînă la condiția de om. Și-a schimbat viața și și-a prelungit-o dublînd-o și chiar triplînd-o în raport cu predecesorii săi din caverne. Și-a creat o cultură pentru propria sa desfătare și instruire, a creat o civilizație care l-a făcut stăpînul Terrei.

Dar lumea valorilor a creat și lumea paradoxurilor. Să te înalți pînă la stele și să cazi asemeni lui Icar, să faci elogiul minții prin tot ceea ce ai înfăptuit ca să-l distrugi apoi brutal, să devii prin

propria ta forță un creator asemănător zeilor mitologiei și să nu te mai poți opri din avîntul care te proiectează în neant — ce este altceva decît un paradox al vremii noastre ? Un paradox pe care omul ce ne-a precedat nu l-a cunoscut pentru că inteligența sa nu era a celui de astăzi. Drama omului modern nu mai stă în închipuite angoase existențiale, ci în pericolul real al dispariției prin combustia planetei. Iar aici n-a ajuns oricum ci prin efort și consum de inteligență. Dar o inteligență care se neagă pe sine generînd mijloace pentru propria sa distrugere este oare o inteligență ? Da, poate fi o inteligență dar nu și o înțelepciune. Pentru că a fi inteligent nu înseamnă a fi și înțelept ! Iar omul modern se dovedește a fi doar inteligent.

Mutațiile în plan psihologic ni se par astăzi necesare mai mult decît oricînd. Omul trebuie să învețe să fie înțelept înainte de a fi prea tîrziu. Științele au pus accent în dezvoltarea lor pe ceea ce era mai ușor și accesibil de abordat — latura exterioară a sferei umane. Cunoașterea laturii sale interioare — universal psihologic cu abisuri greu de luminat — n-a putut păstra același ritm. S-a creat în acest mod o discordanță între puterea și conștiința omului, discordanța în care sălășluiește întreg pericolul ce planează astăzi asupra sa. De aceea imperativul viitoarei evoluții în știință trebuie să fie **completitudinea** umană. Următorul pas pe care trebuie să-l facem este spre noi înșine. Ne-am căutat destul în depărtări. **Să ne oprim,** dacă vrem **să rămînem !** Altfel, vom proba inutil și iremediabil că a fi inteligent nu înseamnă a fi și **înțelept !**

D. CONSTANTIN MÎRGHIA

Vorbiți și scrieți românește !
Survolăm și/sau decelăm ?

În recent apărutele lucrări de critică literară (nu mai puțin și în articole) ne întîmpină abundența unor neologisme (nu „livrești", în sensul bun al cuvîntului, ci chiar **barbarisme)** nu întotdeauna motivate și care nu dovedesc, adesea, cunoașterea și înțelegerea lor întreagă și exactă.

Firește, bogăția acestora ni se pare un lucru foarte actual, ținînd de dinamica limbii. Totuși, de ce amintesc, acum, lucrurile acestea ? Mai întîi, pentru că unii termeni își „dilată" sensul, își măresc sfera semantică ; în al doilea rînd, pentru că unii autori sînt tentați să-și facă un cult din utilizarea neologismului, crezînd (vai !) că epatează prin originalitate, că... devin critici de (și cu) autoritate. De fapt, în asemenea cazuri, stilul pierde din limpezime și din exactitate, în pofida criticii care vrea să fie, cu orice preț, ascuțită. Acestea, la drept vorbind, nu acreditează clișee, ci sînt niște vocabule cam „căutate" și nu spun mare lucru dacă sînt desprinse de context. Poziția aceasta nu pune în discuție valoarea absolută a termenului, ci urmărește ridicarea **valorii** relative a criticii.

Să relevăm, aici, doar două cazuri „flagrante" din multe altele. Modificarea sensului unui **cuvînt** poate fi generată de eroarea de a-l căuta, în loc de a-i descoperi sensul. De pildă, circulă, în presă, de la un timp, verbul **a survola** însemnînd (e vorba de avioane) „a zbura pe deasupra unui teritoriu". Cuvîntul l-am împrumutat din franțuzește, **survoler** (ca și pe celelalte, din aceeași familie : **survol, survolaj, survolare),** un cuvînt derivat în care recunoaștem, ca prim element, pe **sur,** cu sensul „super", „supra", „peste", „deasupra", „în exces", așa cum este și în franceză, la origine fiind prepoziția **super,** din latinește (moștenită sub forma **spre,** iar ca neologisme — prin franceză și latină sub formele **sur** și **super.** Deci, un „triplet" etimologic. Prin franceză avem derivate ca **surclasa, surescita** (cu varianta, apropiată de franceză, **surexcita,** dar nerecomandată în scrierea românească), **surfila,** unele, mai greu de analizat, **surmena, insurmontabil, surmonta** sau chiar semicalcuri ca a **surprinde** (fr. **surprendre** — după **prinde),** surveni (fr. **survenir** — după **veni)** și chiar unul mai curios, format cu un substantiv : **surplus** (ceea ce ne-ar duce la **sur** „peste" și **plus** „prea" — acesta din urmă un comparativ, din latinește, al lui **multus)** sau **surplombă,** un termen din geologie, însemnînd „obstacol de forma unei streșini stîncoase... parte ieșită în afară a unei construcții" etc. Mai mult, și **surpriză** este interesant, dar asta e mai mult plăcerea lingviștilor.

GH. POALELUNGI

Film

Liniștea din adîncuri

Critica n-a mai primit fără rezerve ultima producție a Malvinei Ursianu. Cea mai subtilă dintre creațiile sale regizorale este și cea mai inegală. Un individ „prins" sentimental sau ideatic este acționat de centrul sistemului generator al sentimentelor, al ideilor. El încetează de a mai fi liber. Izbinda lui este legată de izbinda sistemului. Viața lui poate fi cerută de supraviețuirea întregului. Altcineva decide în locul lui. Ideea a învins, el nu mai există. În stradă se aud marșurile muncii, filfiie drapelele libertății. Martirii sînt pe socluri, supraviețuitorii își refac viața. Viața merge înainte, dar nu cu martirii care rămîn în inimile noastre, ci cu cei vii. Și nu numai cu cei buni, ci și cu cei mai puțini buni, chiar și cu secăturile. Ca și moartea, viața este pentru toți. Acesta este finalul filmului și tocmai față de el este exprimată și rezerva criticii. Dar nu numai a criticii. Din sală, spectatorii ies murmurînd nemulțumiți. Spre chiar surprinderea lor, fiindcă pe parcurs au fost momente vii care le-au captat interesul. Mai ales dialogurile. Scenarista Malvina Ursianu este o scriitoare adevărată, dialogurile filmului aparținînd prozei de cea mai pură speță. Și nu numai dialogurile. Chiar și unele personaje, cum ar fi cel al președintei societății anonime, sînt unicat în filmografia noastră. Nemulțumirea din final pare a se datora în primul rînd liniarității narațiunii. De aceea, sfîrșitul, care ar fi trebuit, prin schimbarea de culoare, de atmosferă, de deschidere, de muzică, de oameni, să scurtcircuiteze, plesnește în nemulțumire. Există o liniaritate a acțiunii cînd spectatorul are impresia că a mai văzut, că a mai auzit sau citit ceea ce vede pe ecran, știe că nimic nu se poate întîmpla peste ceea ce el cunoaște deja. Există și o liniaritate a personajelor. Impenetrabilitatea Ginei Patrichi are o copie în chiar imediata ei apropiere, în chiar enigmaticul secretar, și una mai îndepărtată, în Maria Rotaru și doctorița care, avînd rolul să mai întortocheze puțin monotonia eroului principal, apare atît de rece și nepotrivită pentru rol încît te întrebi de ce George Motoi o preferă Mariei Rotaru, chiar și șoferul neamț pare rupt din același joc al marțialității. Singur George Motoi pare a descinde din mână și din tată și tocmai el este cel care dă tonul fals al filmului. El joacă rolul inginerului savant foarte căutat de literatura de-acum cîteva decenii, blînd, melancolic, extraordinar de dotat, dar slab din punct de vedere al conștiinței, șovăielnic, trist, meditativ, subiectiv, umanist, pătat puțin în trecut, las în lucrurile mărunte dar ferm în cele mari, urmînd lent dar sigur procesul conștientizării, această teză nepotrivită pentru un savant cînd e vorba de patriotism (în cazul unui inginer savant patriotismul nu mai poate fi o chestiune de revelație sau meditație).

Jocul extraordinar al Ginei Patrichi, expresia ei din momentele solemne ale salutului hitlerist este a unei actrițe ce și-a înțeles rolul pînă în cea mai rafinată nuanță. Jocul acestei excelente actrițe creează un personaj de neuitat, dar un personaj în sine, pentru sine, care nu adaugă nimic tensiunii povestirii cinematografice. În general, există multe, chiar foarte multe secvențe care nu adaugă nimic, nu cresc narațiunea, n-o adîncesc, nu-i focalizează direcțiile, intențiile ; transportul documentelor secrete la Cîmpina, vizita la cimitir, discuția tată-fiu la închisoare, amestecul ministrului într-un fel desuet și arhibătut de filmele noastre etc. Tînărul patriot condamnat la moarte privește spre Motoi nu ca spre un reprezentant al clasei parvenite împotriva căreia s-a ridicat ; George Motoi, la rîndu-i, îl privește pe tînărul „sabotor" cu sentimentele noastre de astăzi.

Ambiguitatea care a asigurat succesul **Seratei**, funcționează numai la nivelul schemei. Nu mai este personaj implicat în toate celelalte personaje, întrupat cîte puțin din fiecare, ambiguitatea nu mai este viață, sugestie, tîlc, mesaj, ea nu se mai interpune între noi și cartea pe care obișnuim s-o citim înainte de culcare, nu ne mai face să gîndim, ci, ca orice schemă, să o privim rece.

NICOLAE CRISTACHE

Sigiliul gliei

Țara e cartea noastră cea mare,
Voievozii bătrîni prin ea glăsuiesc,
Visele lor — străbună chemare —
Vremi preafrumoase-n copii rostuiesc.

Țara e cartea cu ochii alpini,
Cu cetăți adormite-n ogoare,
Lumina și graiul din daco-latini
Pulsează-n fîntîni înalte izvoare.

Sfîntă cetire de plaiuri e țara
— Slovă-nțeleaptă în inimi sculptată —,
Pururi feciorii primesc primăvara
Sărutarea gliei — mamă curată.

IOAN ENACHE-DELAFAGI

Străinul

Vapoare de vată
îndoite în povară
călătoresc prin sufletul omenesc
lungi dîre
de singurătate

străin
mult mai străin
secundă plutesc
deasupra
toiezului vieții

FLORENTIN PALAGHIA

Reflux și flux

La bordul vieții tale am traversat ecluze
și nu ți-am spus o vorbă din tot ce-aveam de spus ;
rămas același veșnic intraductibil mus,
sînt condamnat la strigăt cu peticite buze.

Mă vei zvîrli povară în apele ursuze
ale uitări tale la ora de reflux,
trecîndu-mă-n legenda capturilor de lux
din negurile lumii de sepii și meduze.

Vei rătăci chemată de-un orizont estet
și fals călăuzită pe vagi coordonate
spre zările lui minus, de unde nu se poate
să recompui conturul întîiului portret...

...Voi reveni cu fluxul speranțelor tăiate,
c-un val cîntînd la proră o notă de regret...

SANDU ȘTEFĂNESCU

Teatru

Visul din vis

Că legenda Meșterului Manole constituie o inepuizabilă sursă de inspirație pentru slujitorii scenei românești o dovedește cu prisosință Dan Tărchilă în „Taina zidarului", fermecător poem dramatic, care izbutește performanța de a nu fi cu nimic dator operelor anterioare pe aceeași temă.

Cea mai puțin scenică, dar cea mai plină de sugestii scenice dintre lucrările autorului, piesa amintită nu respinge, bineînțeles, tălmăcirea clasică a mitului prin ideea de sacrificiu care stă la baza oricărei creații. Numai că, pornind de aici, Dan Tărchilă oferă o interpretare cu totul originală a jertfei : un creator, un artist, nu-și zidește visul. Firește, visul face și el parte din viața, din ființa clădito-rului, dar se poate repeta, poate renaște din propria-i cenușă, spre a fi pus la temelia unei noi opere durabile.

Conflictul de bază îl constituie înfruntarea permanentă dintre Neagoe, ziditorul — de neam, de țară și de monumente — și Manole, zidarul, constructorul, creatorul. Este înfruntarea dintre rațiune și fantezie, dintre spiritul cartezian și cel artist, rebel. Pe fundalul acestui conflict se desfășoară puternica zbatere a lui Neagoe pentru aflarea adevărului : o dramă a cunoașterii.

Operă literară de autentică valoare, presărată cu metafore de toată frumusețea (femeia-biserică, turnurile răsucite văzute ca mîini ale femeii ce imploră să nu fie zidită, fiecare om este zidit în imensa clădire a lumii), piesă în care replicile-aforisme abundă, „Taina zidarului" nu este deloc ușor de pus în scenă. Dar evenimentul s-a produs, și premiera pe țară — o certă reușită — a avut loc nu demult la Teatrul dramatic din Galați.

Meritul de căpetenie al regizorului Dan Stoica este de a fi găsit ideea fericită — sugerată, dealtfel, de întreaga atmosferă a piesei — menită să constituie liantul tuturor episoadelor, să confere textului valențe scenice, să stimuleze fantezia spectatorului în descifrarea simbolurilor, a situațiilor și personajelor : visul. Tot ce se petrece pe scenă este, de fapt, proiecția gîndurilor lui Neagoe, o materializare a frămîntărilor lui. Cei zece meșteri Manole sînt tot atîtea trepte către cunoaștere, către adevăr.

Ideea regizorală este susținută cu fidelitate de scenografie, semnată de Victor Crețulescu. Scările în spirală, care duc și spre stema țării, dar și spre necunoscut, creează un spațiu abstract, sugerînd teritoriul gîndului. Trebuie subliniată și funcția ideatică a cromaticii. Alb-negrul decorurilor, ca și al costumelor, sugerează atmosfera de vis și ilustrează eterna ciocnire dintre existență și neființă (albul înseamnă totalitatea culorilor, iar negrul — absența culorii).

În ceea ce privește interpreții, remarcăm prestația lui Dan Andrei Bubulici, actor cu remarcabile posibilități, care ne prezintă un Manole pămîntesc, om din creștet pînă în tălpi, pe undeva la antipodul voievozilor întruchipați de Vraca. Îl vedem, îl ascultăm și îl credem. O compoziție excelentă realizează Carmen Maria Strujac, în rolul Ruxandrei, fiica domnitorului. De la George Serbina (Manole), sînt de reținut efortul său, ambiția de a debuta pe scena gălățeană cu o creație memorabilă. În anumite momente și reușește, obținînd aplauze la scenă deschisă. Dar dificultatea rolului (sînt de jucat într-o singură piesă zece personaje) și-a spus cuvîntul, Manole neprinzînd totdeauna lungimea de undă prin care să comunice cu publicul. Numeroasele acute ale interpretului ne-au făcut să ne amintim cu jind de felul în care întreba Storin „Dar unde mi-i nebunul ?", cu o liniște care punea în mișcare osiile și rosturile lumii. O Despină în acord cu imaginea tradițională, de vrednică soție de domnitor, pe care-l susține cu toată energia, realizează cu meșteșug Ioana Citta Bacîu. Izbutite sînt aparițiile lui Alexandru Năstase (Vornicul), Aurelian Georgescu (Primul sfetnic) și Romeo Pop (Al doilea sfetnic).

Să nu-i uităm, pentru contribuția adusă la spectacol, pe Horia Șurianu (ilustrația muzicală), Ion Mărgineanu (regia tehnică), Aurelia Cazacu și Gheorghe Nadoleanu (redactori).

ION D. GOIA

CAP LIMPEDE

Aplauze pentru Arlechin

Acum aproximativ un an și jumătate, poate chiar doi, colegul nostru, ieșeanul Nelu Ionescu, remarca apariția primelor numere ale caietelor-program **Arlechin**, editate de **Teatrul Național** din **Iași**. Știindu-se ieșean, dar și dintr-un anume bun simț care l-a caracterizat dintotdeauna, Nelu Ionescu s-a ferit să cadă într-o excesivă apreciere a ceea ce voia să fie, încă de la bun început, **Arlechinul**, o veritabilă revistă de dezbateri și comentarii asupra fenomenului teatral contemporan.

Dar iată că timpul a confirmat această supoziție și, în ceea ce ne privește, excluzîndu-ne de la o eventuală subiectivitate locală, nu ne vom sfii să apelăm la obișnuitele superlative cu care se califică munca entuziastă și competentă a tuturor celor ce-au editat numerele de pînă acum ale **Arlechinului**, într-o totul egale cu excepționalele caiete-program **Spectator** editate de **Teatrul Mic** din **Capitală**.

Vom argumenta afirmațiile de mai sus printr-o simplă transcriere a celor mai importante și inedite articole publicate în ultimele două caiete-program ale **Arlechinului**, caiete cuprinzînd numerele 11–15. Astfel, în numerele 11–12, întîlnim trei ample interviuri acordate de dramaturgul italian **Dario Fo**, **Marin Sorescu** și **Liviu Ciulei**. Ne sînt oferite în continuare cîteva din scrisorile pe care **Eugen Ionescu** i le-a adresat criticului **Petru Comarnescu**, apoi un studiu semnat de **Petru Comarnescu** asupra operei lui **O'Neill**, sinonimă cu o **renaștere a tragediei**. Una din rubricile de forță ale acestui caiet de cultură teatrală, editat, de această dată, în colaborare cu **Institutul italian din București**, ne prilejuiește lectura integrală a uneia din piesele lui **Dario Fo : Moartea accidentală a unui rebel**. Remarcăm totodată un minuțios studiu **Note de regie la Regele Lear**, aparținînd unuia din oamenii de teatru ai secolului nostru, Georgio Strechler.

Mult mai amplu, cuprinzînd trei numere, 13-14-15, ultimul **Arlechin** al anului 1981 este dedicat în întregime dramaturgiei românești contemporane, drept pentru care, dincolo de un comentariu mozaicat dedicat lui **Caragiale** și un altul, de sinteză, privindu-l pe **G. Ciprian**, autorul **Omului cu mîrțoaga**, întîlnim pe un spațiu generos, la rubrica Oameni de teatru ai secolului XX, cîteva excelente comentarii privind opera teatrală a lui **Camil Petrescu**, acestor studii urmîndu-le un altul dedicat operei lui **Eugen Ionescu**. Consemnăm, pentru o așa-zisă respirație a cititorului, două interviuri acordate de D. R. Popescu și Marin Sorescu, precum și un comentariu privind calitatea de moralist a regretatului **Teodor Mazilu**. Au mai stat în atenția editorilor și redactorilor dramaturgia lui **D. R. Popescu**, **Horia Lovinescu**, **Aurel Baranga**, **Ion Băieșu**, **Romulus Guga**, **M. R. Iacoban**. La această panoramă a dramaturgiei românești contemporane, editorii țin să explice absența, deocamdată, a unor autori precum **Paul Everac** sau **Paul Anghel**, a căror operă, comentată de Florin Faifer, va fi încredințată numerelor imediat următoare. Consemnînd și gestul nu numai delicat, dar și necesar, de a omagia vîrsta de 50 de ani a actorului **Teofil Vilcu**, **Arlechinul**, îi consacră două pagini de referință, astfel încît cititorul și iubitorul de teatru să aibă o adevărată fișă artistică privind rolurile acestui mare suflet al teatrului ieșean. În fine, **Biblioteca Teatrului Național** ne oferă prima piesă a scriitorului **Constantin Zărnescu**, **Regina Iocasta**, lucrare despre care **D. R. Popescu** afirmă : **„Cred că REGINA IOCASTA, piesa lui Constantin Zărnescu, este o capodoperă"**, punct de vedere la care subscriu și redactorii caietului : **„Ne facem un punct de onoare din publicarea unei piese care va intra în repertoriul de elită al dramaturgiei române"**. Față de astfel de aprecieri nu ne mai rămîne decît de-a subscrie, din toată inima, la timpul potrivit, prin aplauzele noastre de virtuali spectatori. Deocamdată, sincere aplauze pentru colectivul de redacție al **Arlechinului. Val Condurache, Mircea Filip, Sorina Bălănescu, Noemi Bomher, Odette Caufman, Al. Călinescu, Andrei Corbea, Al. Dobrescu, Florin Faifer, Mihai Dinu Gheorghiu și Mihaela Sebastian.**

VICTOR NIȚA

„Confluențe" în ascensiune

Suplimentul literar-artistic al „Scînteii tineretului" se apropie deja de nr. 25. Întîmpinat, poate, la început cu unele rezerve divers motivate, revista și-a cîștigat, fără nici o îndoială, un nume bun, un public constant, devenind un generos, plăcut și eficient loc de întîlnire atît al inițiativelor culturale de certă utilitate, cît și al unor calități indispensabile publicisticii adevărate : rubrici interesante, insolite chiar, un spirit viu, mereu la pîndă după valoare și expresivitate literară, colaboratori de talent, inventivi și cu stil ascuțit, tinerețe, operativitate, capacitate de detectare a noului, voința de menținere în afara oricăror parti pris-uri de politică literară deformat înțeleasă, incisivitate (în sensul bun al cuvîntului) nu fără un pigment caustic care prinde bine atunci cînd este dozat în numele valorii etic-estetice a actului creator ; și, în sfîrșit, o înfățișare atractivă și o pagină 12 de invidiat pentru spiritul ludic-ironic al ideilor și tonului. Și-au cîștigat deja o certă reputație rubricile „Se anunță o nouă carte", cea mai valoroasă inițiativă a redacției, apoi „Colegi de creație, colegi de generație", „Panorama literaturii tinere văzută de...", „Diligența poștală" a lui Emil Brumaru ș.a. Tocmai în neînfeudarea rubricilor rezidă farmecul și surpriza continuă a revistei și chiar cînd apar, inevitabil, surprize mai puțin plăcute, ele se păstrează în același climat democratic și de efervescență intelectuală, al sumarelor. Suplimentul literar-artistic al „Scînteii tine-

Poezie

George Uscătescu sau lirica livrescului

Notoriu în chip de filosof al culturii şi estetician, cu o cantitativ, întinsă operă plurilingvă, George Uscătescu este şi un excelent poet de limbă română, ignorat la noi pînă de curînd, şi a cărui restituire (prin volumul selectiv de „Poezii", Ed. Eminescu, 1981) e cu adevărat un eveniment. Poetul a debutat tîrziu, cu „Thanatos" (1970) însă nimic nu arăta în acel moment inerenta absenţă a experienţei : precum Minerva, ieşită în zale din capul lui Jupiter, poezia nu avea practic nici o infirmitate. Lirica era, de aceea, de formulă conceptuală, slăvind principiile aflate în miezul fenomenelor, impenetrabile la asaltul materiei îndurabile. Moartea, „Calea-ntoarsă", Agonia, Veghea Lină, Destinul, Poetul, Cetatea, Patria — iată conceptele, a căror putere este de esenţă culturală şi în fond aluzivă căci poetul e un baroc, din categoria erudiţilor, care vine cu un spor sugestiv pe un canal intelectual. Ritmul lui este aci prelucrat după acela antic (Pius Servien nu făcea altfel), greu ca un pas apăsat, de spondeu făcut spre recitare sacadată, este dincolo baladesc, în alt loc glacial şi hieratic, pretutindeni imprevizibil căci poetului baroc îi este proprie inventivitatea, invenţia, „terribilită". Dar materia propriu-zisă ? Poetul porneşte, în esenţă, de la o impresie, purificată de părelnic, epurată pînă la un peisaj abstract întocmit numai din noţiuni : „Curba încovoiată a măslinilor de verde lumină / Şerpuieşte drumul şi valea, solară învăluire. / Tremură lumina în amurg, în crepuscul de ape / Fagure portocaliu, Cordovă îmbătată de miresme". Punctul cel mai de sus al acestui idiom este în erotica hieratică, de esenţa eliptică a lui Luis Cernuda : „Străină mi-eşti în permanenta-ţi vrajă / Ţesută din iubirea fără roade, / Cu mersu-ţi legănat, chiag de durere : / Nemingiiată mi-eşti şi totuşi calmă / În consumarea clipei monotone / Cu vasta-ţi tresărire arzătoare".

În lirica lui, în fond „obiectivă" şi cu o misterioasă mişcare interioară de formulă inefabilă, George Uscătescu a pus multă abstracţiune, laitmotive, repetiţiuni, asociativitate, o filosofie a reducerii la unitate (de formulă neoplatoniciană).

Poetul vine dealtfel dintr-o lume pădurească, valahă, memoria lui e alimentată de aer forestier, de apa silvestră, de umbra tare, aproape funerară, a codrului. „Anabasis"-ul lui este de aceea chemarea pădurii : „Cine ar înţelege că pentru noi / Anabasis e tot una cu chemarea pădurii ? / Strigătul întoarcerii noastre se mistuie / În misterul greu al pădurii în liniştea / Dens clocotindă a codrului maşter". „Memoria pădurii" (1977) este de aceea rezultatul acestei emoţii elementare, distilată ici şi colo în retorte barbiene, de poezie a sonorităţilor pure („Vrere") sau o gureşă lirică de notaţie, reconstitutivă, unde melancolia e doar o tinctură în stil („Melancolie"). În fine, „Millenarium" (1980) adînceşte nota intelectuală a liricii lui George Uscătescu (un erudit, cu fineţe în senzorii chiar atunci cînd tema este elementară), prin aerul încetoşat de interogaţii, prin cugetări de formulă abstractă, văzînd totul cu filosofie, în fine prin acea însuşire a gîndului de a se înfăţişa într-un chip fin, rafinat de tuburi subţiri. Poezia lui George Uscătescu e nu doar un pandant al esteticii lui, e o creaţie valabilă în sine, de esenţă barocă, o combinaţie de lirică românească esenţializată şi de materie hispanică adîncă, în chipul lui Lorca, Cernuda, Salinas.

ARTHUR SILVESTRI ■

Ţăranii

Ascultă-i cum deşteaptă pămîntul
Cum îl duc pe umeri
Să rotunjească secoli de lumină
Ascultă-i cum deşteaptă dimineaţa
Din sîngele lor aprins
Cum brăzdează-n vise iubirea unei ierni

Ascultă-i cum pornesc
Luceferi înaripînd cîmpia
Cum se citesc prin vîrste de flacără vie
Cum sînt ei înşişi mileniii în clipa ţării
Ascultă-i
Ţărani din ţăranii
eternităţii noastre.

ION VERGU DUMITRESCU ■

Şarpele

Şarpele pe care-l ştiam pe lîngă casă
S-a aşezat pe mormîntul bunicului
Acolo îşi roade dinţii de firele crude de iarbă.
Îşi vîntură veninul rece de metal
fără furie
Şarpele —
deasupra bunicului
asemenea soarelui
deasupra pămîntului.

MIRON ŢIC ■

Comisia de expertiză

a venit o comisie de expertiză
m-a măsurat din cap pînă-n picioare
din lemnul acesta vor ieşi trei ţimbale
luaţi-i aşchiile la analiză

apoi au venit tăietorii de lemne
topoarele lor mă izbeau în genunchi
sîngele cald îmi şiroia pe trunchi
duceau lipsă de ţimbale — pesemne

meşterii tăcuţi mă trăgeau la rîndea
mă lucrau cu grijă ca pe o comoară
dar lemnul din mine nu îi asculta
şi s-a prefăcut în vioară

mai marii lor s-au întors într-o seară
dintre coperţi prăfuite de carte
au condamnat toţi meşterii la moarte
că lemnul rebel a ajuns vioară

daţi foc acestui incest vegetal
aduceţi un alt copac de pe munte
nopţile erau luminate de focul barbar...
şi de-abia atunci, vioara a început să cînte.

PETRE IVANCU ■

Muzică

Horia

L-am ascultat pe minunatul cîntăreţ **Nicolae Florei** interpretîndu-l pe **Horia** în drama muzicală a compozitorului **Nicolae Bretan** pe scena **Operei Române**. Este un eveniment muzical în Capitală acest spectacol de înaltă ţinută regizorală datorată lui **George Teodorescu**. Premiera dramei a avut loc la Cluj în anul 1937 în regia compozitorului între timp plecat dintre noi. Dacă Enescu a recurs la motiv străin istoriei noastre în drama sa Oedip, se poate face operă de calitate pe seama suferinţelor şi măreţiei eroilor şi martirilor neamului nostru, iar drama de faţă este o biruinţă în acest sens. Nu trebuie să rămînă şcoală sau om al acestui oraş cel puţin, care să nu-l vadă pe Horia, să nu-l audă vorbind prin admirabila voce a lui Nicolae Florei.

Răminînd în spiritul documentului istoric asupra răscoalei ţăranilor transilvani, Nicolae Bretan îşi extrage libretul din drama Horia datorată lui Ghiţă Popp căreia îi nuanţează mai ales dimensiunea spirituală.

Ca într-un oratoriu este urmată desfăşurarea evenimentului interior, mai degrabă starea sufletească a eroului care îşi justifică acţiunile faţă de o ordine morală superioară, căreia trebuie să-i dea socoteală ambele tabere aflate în conflict.

Horia nu este un răzbunător, el vrea să facă pe cei tari politic să înţeleagă că trebuie să facă dreptate poporului pe care îl batjocoresc. Iobăgia nu era singura nedreptate, ci una dintre ele, cea mai mare grozăvie. Păcatul strigător la cer pe care îl pune în lumină drama este profanarea familiei, necinstirea fetelor, a mireselor luate din patul conjugal în cel al desfrînării. Evlavia şi cinstea casei mele, spune Horia, sînt singura noastră avere de care nimeni n-are voie pe pămînt să se atingă, profanarea conştiinţei fiind în acest caz mai grav decît moartea. Nicolae Bretan merge pe această măreaţă idee care face din Horia o figură istorică de valoare universală. Este ceva mai de preţ decît însăşi viaţa, este preferabilă morţii păstrarea evlaviei şi cinstei ca om : acest sanctuar cînd este ameninţat cu profanarea, omul, nu mai are dreptul să stea cu mîinile în sîn. Acest adevăr îl spune răspicat drama prin finalul ei excepţional cînd stăpînirea vrea să-l graţieze pe Horia dacă acesta va recurge la mila stăpînirii nedrepte. Horia refuză mila celor care ar fi trebuit să-i facă dreptate, preferînd moartea care va da tărie unui popor ce va rămîne astfel de neînfrînt. Horia sesizează tentaţia diabolică la care este supus de a recunoaşte în călăii săi pe purtătorul de milă, de a-şi condiţiona existenţa de uzurpatorii izvorului milei care este cerească de către cei care au menirea de a face dreptate văduvei şi orfanului şi pe care refuză să o săvîrşească.

Horia poate să opteze, să rămînă în viaţă nedemn sau să moară şi o alege pe aceasta din urmă devenind astfel erou sfînt al neamului nostru peste veacuri, ca şi Brâncoveanu şi Tudor, ca şi Mihai Viteazul şi atîţia alţii anonimi fără număr. Există un lucru mai presus de toate cîte vi le-am spus, cum rosteşte geniul lui Coşbuc, încrederea unui popor într-o rînduială divină a dreptăţii care este mai tare decît moartea.

Drama Horia este astfel una dintre cele mai zguduitoare mărturii asupra stratului ultim al spiritualităţii româneşti de măreţie universală. Pe acest Horia trebuie să-l sărbătorim în inimile noastre fiecare dintre noi, aşa cum o au pe Ioana D'Arc francezii în versiunea lui Paul Claudel.

Spectacolul în pragul unui turneu în străinătate poate suferi îmbunătăţiri în sensul păstrării tuturor persoanelor istorice din Transilvania care au luminat drumul lui Horia pe calea jertfei supreme şi care sînt prezente în drama lui Bretan dar mai puţin evidente în spectacolul propriu-zis.

Iar muzica trebuie să fie mai în şoaptă în momentele cînd se rostesc cuvintele cheie care e-ifică eroul. Astfel există riscul de a nu se auzi lămurit din pricina alămurilor Cuvîntul aflat în centrul dramei în sufletul Eroului martirizat.

Dar acestea sînt cîteva amănunte faţă de suflul dramei care trebuie să fie auzită şi înţeleasă de toată ţara şi toate generaţiile.

IOAN ALEXANDRU ■

• CAP LIMPEDE

retului" este, aşadar, o revistă cu şanse reale de a se impune prin valoare, deschidere culturală şi originalitate, în rîndul revistelor literare ale ţării, fiind, nu numai la propriu, o revistă de duminică. **(Tania Radu)**

Modalităţi de interpretare a textului literar

În „Limbă şi literatură" seria II — Comunicări 1—2, Societatea de ştiinţe filologice din România a editat nu demult un volum intitulat **Modalităţi de interpretare a textului literar**, în care sînt reunite o parte din comunicările prezentate la Sighişoara în 1979, în cadrul unui colocviu dedicat Textului literar (specificului şi metodologiilor de abordare a acestuia). Volumul (redactor responsabil Boris Cazacu, redactori : Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mircea Frînculescu şi Emil Giurgiu) cuprinde patru secţiuni însumînd, în ordine, abordări ale unor aspecte teoretice de interpretare a textului literar, urmate de aplicaţii analitice la proza, poezia şi dramaturgia românească, de la Eminescu, Macedonski, Blaga, Arghezi, Coşbuc, Camil Petrescu, Sadoveanu, Călinescu, Slavici, Caragiale, pînă la Marin Preda, Nichita Stănescu, Ştefan Aug. Doinaş, Geo Bogza, Ioan Alexandru, ş.a.

Alături de unele interpretări care, sub masca, formalizării structuraliste, ascund sensuri ale cercetării de tip tradiţional, reiterînd locuri comune într-un demers fals-scientizat şi de altele care, în numele teoriei, unilateralizează semnificaţiile textului, se impun a fi menţionate contribuţiile lui B. Cazacu („Prolegomene la interpretarea lingvistică a textului dramatic"). Ioana Em. Petrescu („Tehnica citatului în poezia lui Nichita Stănescu"). Alexandru Crişan („I.L. Caragiale : „Căldură mare"). Felicia Giurgiu („Expresia runicului în poezia lui Lucian Blaga") şi aplicaţiile asupra unor texte de Caragiale (Maria Cvasnîi). Marin Preda (Emil Giurgiu), Al. Davila (Doina Modola-Prunea), Camil Petrescu (Mihaela Mancaş) şi Al. Macedonski (Adriana Iliescu).

Analiza „dinamic-contextuală a operei literare", prezentată şi aici de Tatiana Slama-Cazacu, care, alături de Cristina Prelipceanu, semnează şi o abordare a „Oului dogmatic" barbian, este un punct de interes metodologic deosebit, în ciuda exagerărilor pe linia determinismului biografic al operei. O iniţiativă, prin care se reunesc trei analize la „Mistreţul cu colţi de argint", de Stefan Aug. Doinaş, semnate de Iustina Itu, Rodica Marian şi de autorul însuşi, oferă o lectură din cele mai incitante.

În ansamblu, un volum cu deplină utilitate în contextul — destul de precar — al preocupărilor faţă de metodologia analitică a textului literar, întreprindere care, alături de colocviile revistei „Transilvania" şi de Caietele critice ale „Vieţii româneşti" dau speranţa unor reale şi substanţiale **înnoiri în** domeniu. **(Tania Radu).**

Cartea de artă în 1982

Deosebit de semnificativă — dintre mutaţiile marcante în sfera psihologică a cititorului din ţara noastră — este intrarea cărţii de artă — album cu reproduceri, dar şi monografii, exegeze etc. — în sfera preferinţelor unei categorii tot mai numeroase de oameni ai muncii din cele mai diverse profesii. Cartea de artă se dăruieşte tot mai des, dar se cumpără şi pentru biblioteca proprie, şi pentru biblioteca copiilor. Ce ne rezervă activitatea editorială în acest domeniu ? Să remarcăm mai întîi, din seria de lucrări consacrate artiştilor români de referinţă, albumele Tonitza, Iosif Iser, Ion Ţuculescu, Camil Ressu (cu rezerva că tirajele informative nu le oferă decît o prezenţă cu totul efemeră în librării). Să adăugăm acestor nume albumele consacrate contemporanilor Georgeta Năpăruş, Vasile Celmare, Marcel Chirnoagă, Pavel Codiţă, ca şi plasticienilor Lascăr Vorel, Octavian Smigelschi, Alexandru Istrate şi Natalia Dumitrescu. Să semnalăm şi două interesante serii, insuficient comentate pînă în prezent de critica specializată — „Comorii de artă din România" şi „Manuscris" — în care vor apărea cîteva titluri demne de toată atenţia : este vorba de natura moartă în pictura medievală românească, de pictura animalieră a evului mediu, de meşterii zugravi ai Maramureşului, de manuscrisele miniate şi ornate din epoca lui Matei Basarab şi, în sfîrşit, de miniaturistul şi caligraful Dionisie Eclersiarhul.

Motive de bucurie şi pentru iubitorii picturii şi sculpturii universale ; ei se vor întîlni cu Praxitele, strălucitul atenian al secolului IV î.e.n., cu Michelangelo, cu lumea legendară a stampelor japoneze, din nou cu Rembrandt, cu Goya, cu Tiepolo, cu Caravaggio, Cézanne, Degas, Derain, Lorrain, cu gravura franceză din secolele XVII—XVIII.

Lucrările de referinţă, exegezele, analizele critice sînt onorate din plin. Amintim, la acest capitol, „Dicţionarul enciclopedic de artă şi arhitectură românească" (Editura ştiinţifică şi enciclopedică), lucrarea lui André Félibien „Vieţile şi operele celor mai însemnaţi pictori vechi şi moderni", „Despre pictură" de Max J. Friedländer, „Formă, stil, tradiţie" de Shuichi Kato, „Înţelepciunea şi delirul formelor" de Marcel Sendrail, „Arta modernă" de Giulio Carlo Argan, „Istoria artei antice" în două volume de Johan Ioachim, Winckelmann, cum şi o serie de alte volume consacrate artei elene, indiene, chineze, latino-americane

Pe lîngă bucurii, rămînem în continuare cu regretul că, nici în acest an, nu se vor retipări o seamă de lucrări mereu solicitate, precum albumele Grigorescu, Andreescu, Luchian, Ciucurencu, albumele consacrate celebrelor monumente de arhitectură şi artă din Bucovina, ca şi cel despre tezaurele de artă din ţara noastră. **(H. Lerea)**

Un muzeu in labirint

Manierismul sau călcîiul lui Ahile (V)

Scara lui Pontormo

Pontormo. Autoportret

Orice solitar e în felul său o insulă, dar nici insulele nu seamănă între ele. Există insule, ca Sardinia, unde locuitorii se retrag în interior, fug de ţărm, ca şi cum marea le-ar da o stare de panică. Şi există altele, ca Sicilia, care, dimpotrivă, par hipnotizate de apă şi îşi concentrează toată energia pe ţărm, fugind de singurătatea dinlăuntrul lor sau încercînd s-o uite.

Van Gogh, care în singurătatea sa vorbeşte continuu despre fraternitate, ar semăna Siciliei, Iacopo Carruci, zis, după numele ţinutului de baştină Pontormo, ar semăna Sardiniei.

In *Depoziţiunea* de la Santa Felicità s-a pictat şi pe sine. Şi parcă Pontormo ne întreabă de-acolo, cu chipul său de sfînt, de ce-l tulburăm. Dar aceasta-i numai prima impresie. De fapt, Pontormo nu ne priveşte. Şi nici nu aude zgomotul paşilor. E străin de tot ce se întîmplă în jur. E absorbit parcă de şocul unor experienţe pe jumătate uitate care nu mai trebuie, deci, nici măcar amintite. Ascultă ploaia sau vîntul. Se gîndeşte, poate, la bolile care nu-i dau pace. Sau, poate, la ceea ce urmează să picteze. Nu ne-au spus biografii săi că, uneori, apucîndu-se de lucru, se gîndea atît de adînc la ceea ce avea de făcut încît rămînea scufundat în gînduri toată ziua fără să facă nimic ? O clipă avem senzaţia că acest chip e o rană, o imensă rană. Ochii fixaţi spre un punct pe care nu-l zărim, aflat undeva în spatele nostru, sînt neliniştitor de imobili. Poate ar trebui să întoarcem capul pentru a descoperi ce-l fascinează şi-l înspăimîntă. Nu cumva e chiar umbra destinului ? Nu, nu e asta. Ştim că îi era atît de frică de moarte încît nu voia nici măcar să audă vorbindu-se de ea, fugind ori de cîte ori întîlnea un mort. Şi, de fapt, nu fugea numai de moarte. Nu se ducea niciodată în locuri unde se aduna lume, pentru a nu fi înghesuit. Şi, zice Vasari, era de necrezut cît de singuratec putea să fie. Da, asta se vede, într-adevăr. Ochii tragici şi blînzi sînt ca două cratere de vulcan prin care erupe o durere nelămurită. Ei nu vor să spună nimic şi tocmai de aceea spun totul. Sînt ca jurnalul lui Pontormo.

Ca acele douăzeci şi trei de pagini, nu mai mult, acoperite de scrisul lui Pontormo, care reprezintă, cum arată Hocke, „cel mai bizar jurnal din cîte a lăsat vreodată în urma lui un artist european". Cine nu le-a citit nu şi le poate imagina. Pictorul nu se confesează, nu acuză, nu explică nimic. Inventariază sec tot ce mănîncă, tot ce-l doare şi tot ce lucrează. Spune că în cutare zi s-a simţit rău, că a avut ameţeli, că simbătă i-a crescut febra şi n-a dormit deloc, că luni a avut dureri mari în trup, dar că joi a putut lucra din nou, că a fost o lună în care a plouat în fiecare zi de se umflau uşile şi se umezeau pereţii, că timpul acesta a adus cu el o gripă nimicitoare, din cea care ucide repede, că în ziua de 15 Bronzino a venit la el acasă să-l caute, „dar eu m-am ascuns fără ca el să mă poată găsi", că luni a plouat toată ziua cu tunete mari şi fulgere, că noaptea a bolit, iar a doua zi n-a mai putut lucra. Dincolo de aceste detalii nu există nimic. Doar singurătatea unui om care poartă în el ceea ce azi am numi „răul secolului" şi care ne convinge încă o dată că labirintul nu e decît umbra noastră, proiecţia noastră, a meandrelor prin care ne rătăcim şi care uneori ne răsplătesc, alteori ne omoară. Şi totul pe un ton şoptit, fără să se plîngă nimănui, fără să se adreseze nimănui. Din moment ce a tras scara...

Această poveste cu scara merită să fie cunoscută. Ea ni-l dezvăluie pe Pontormo mai bine decît orice altceva. Moralizatorul Vasari, gata totdeauna să admonesteze greşelile altora şi să-i pună în gardă pe tinerii pictori, relatează uneori cîte un asemenea amănunt profund semnificativ care ne face să-i iertăm aerul de pedagog destoinic şi cuminte. Iată-l ce scrie : „In camera unde dormea şi uneori lucra, se ajungea pe o scară de lemn, pe care, odată intrat, Pontormo o trăgea în sus cu ajutorul unor scripeţi, astfel încît nimeni să nu poată sui la el fără voia ori ştiinţa sa". Dacă toţi manieriştii au avut unele ciudăţenii, Pontormo a fost, probabil, cel mai ciudat şi, totodată, cel mai explicit. Gestul său de a trage scara e aproape un simbol. Scara îl lega de lume şi în acelaşi timp îl despărţea de ea. Retras în camera sa, ca într-o cetate medievală care îşi ridica podurile, el refuză săptămîni întregi să-şi vadă puţinii prieteni. Vasari se grăbeşte să fie înţelegător. „Cît despre singurătate, scrie el, eu am auzit totdeauna că ar fi cea mai bună prietenă a studiului". (Ei da, cine cunoaşte singurătatea din maxime nu prea poate vorbi altfel.) „Şi chiar dacă n-o fi aşa, adaugă el, nu cred că trebuie să dojenim peste măsură pe acel care trăieşte după felul său de a fi". Dar mă tem că această indulgenţă înţelegătoare e mai primejdioasă uneori decît un protest obtuz. Căci ea face din Pontormo un excentric care trebuie luat ca atare. Dacă ţine cu orice preţ să tragă scara după el, n-are decît s-o facă. In definitiv, chiar şi bunul Homer mai adormea din cînd în cînd. Totul e ca aceşti artişti bizari să nu fie dojeniţi „peste măsură". Să ne mai mirăm că o pictură la care Pontormo a lucrat doisprezece ani a fost primită, cum spunea cineva, „cu cele mai minunate urlete" ? Cei care trag scara au riscat totdeauna să-şi transforme călcîiul vulnerabil în ţintă ori, şi mai rău, în material didactic pentru lecţii plictisitoare despre bizareria singurătăţii, ţinute bineînţeles de oameni cu mai mult noroc.

In cazul lui Pontormo, singurătatea seamănă foarte bine cu cea a Sardiniei. E centripetă. Trăgînd scara, pictorul regăsea lumea înlăuntrul său. Şi chiar pictura lui ne dă acelaşi sentiment ciudat pe care ni-l dă Sardinia, care rămîne secretă şi pentru cei care au văzut-o. Dar n-ar fi mai corect să recunoaştem tocmai asta în ce-l priveşte pe manieriştii ?

OCTAVIAN PALER

Simple note

O prietenie literară (III)

Reproduc, aşa cum am făgăduit, cele patru epistole ale Marthei Bibescu, din care doar două au avut ca destinatar pe Mihail Antoniade, ambele din 1944, iar celelalte două din 1946 — scrisori de condoleanţe — care, după decesul neaşteptat al acestuia, sînt adresate, una de la Paris fratelui său Const. Antoniade — valorosul nostru diplomat, cărturar şi scriitor — şi alta de la Londra soţiei defunctului, Teodora Antoniade — remarcabilă în profesiunea sa de juristă şi absolut exemplară ca om, prin toate armonioasele ei însuşiri psihice şi mentale, cu care a fost dăruită.

Rîndurile Marthei Bibescu sînt expediate de la Posada ; şi în cuprinsul lor voi interveni cu lămuririle cuvenite, ca să-i evit cititorului eventuale şi inutile nedumeriri :

12 iulie 1944

Din casa din pădure

Scumpe fiu al lui Socrate, îngrijit în templul zeului necunoscut ! Intr-o zi vom merge împreună şi îi vom duce un cocoş lui Esculap, trecînd pe drumul Corintului, atunci cînd viţa va fi în floare. Şi scrisoarea pe care mi-ai trimis-o va face parte din viitoarele antologii ; o păstrez cu dragoste şi o voi înglobа în textul meu la capitolul care-ţi va fi consacrat.

Nu sînt mirată că moartea, ca să-ţi apară, a luat chipul strălucitor al fecioarei — zeiţa vînătorii — arătîndu-se lui Hypolit în pragul morţii şi părăsindu-l înainte să-şi dea duhul, cu justificarea că fiind nemuritoare, îi era interzis să vadă pe cineva murind. (La 29 iunie, într-unul din raidurile aviaţiei americane deasupra Bucureştiului, locuinţa familiei Antoniade, situată în strada care se numeşte acum „Atena", a fost serios avariată de bombele lansate. Rănit grav, şi înlocuindu-se targa care nu se găsea în circumstanţele acelea, a fost transportat de patru oameni pe o uşă smulsă din ţiţînile ei de suflul exploziilor pînă la sanatoriul francez „Saint Vincent de Paul" — foarte aproape de casa lui — clădire veche care dăinuie, adăpostind astăzi lîngă Statuia aviatorilor. Institutul de endocrinologie „C. I. Parhon". De acolo, de pe patul suferinţelor, Mihail Antoniade îşi aşterne pe hîrtie gîndurile lui despre moarte, pe care le remite Marthei Bibescu — n.n.).

Totul este frumuseţe pentru cei care sînt demni de ea, — şi faci parte dintre aceştia, cei foarte rari. Conştiinţa, sporirea luciditătii, iată cuvintele unui neoplatonician şi meriţi să ai ca tovarăşă de viaţă pe aceea care va şti să mîntuiască sufletul acestei case din care toţi prietenii îşi făcuseră un refugiu şi unde eu am găsit zambila albă şi primirea mîngîietoare a zeilor voştri lari. Această casă va reînvia ; vom vedea poate transportată printr-un miracol la Egina sau pe drumul către Nauplia la ţărmul mării; (Egina — insulă din Grecia între Peloponez şi Atica, iar Nauplia — oraş şi citadelă în golful cu acelaşi nume din Peloponez — n.n.) *sau poate încă într-o vale a Bosforului, „unde curge un zeu".*

Mi-am păstrat o pădure de pini şi de chiparoşi, înghesuită între două coline, ca să-mi construiesc un refugiu. Dar l-aş împărţi cu dragă inimă. Şi vom cunoaşte acolo frumoasele seri ale vieţii. Pînă atunci, salută din partea mea pe „Surorile ciclamenelor albe" care te îngrijesc şi în special pe Sora Liza. (Asistenţa şi supravegherea bolnavilor era asigurată de călugăriţele catolice în albele uniforme ale ordinului religios din care făceau parte — n.n.). *Te rog, urcînd spre Buşteni, să faci o etapă în coliba mea* (La Posada — n.n.) *unde vor merge cu siguranţă să petrec o oră, de îndată ce soţia cu inimă largă, îmi va permite.*

Eşti în toate gîndurile mele cele mai bune şi în rugăciunile mele pentru mîntuire. Lucile. (Iscăleşte cu prenumele pseudonimului ei literar din tinereţe — Lucile Decaux — n.n.).

3 Octombrie 1944

Scumpe maestre, te-ai întors la Grenada cu cheia dumitale. Vreau să te văd acolo ; am spus-o tuturor ecourilor, în afară de acelea de la telefon, care nu vor să audă nimic la numărul care ar fi al dumitale, fără ca să fie, acesta fiind totuşi ; o voce străină îmi răspunde, casa da, stăpînul nu !

Istovită — cu toţii sîntem — am rugat pe domnii de Weck şi de Fischer (René de Weck, poet, prozator şi eseist de limba franceză, ministrul Elveţiei la Bucureşti, iar de Fischer — însărcinatul cu afaceri al legaţiei elveţiene — n.n.) *care-şi petrec week-end-urile aici, să te roage ca şi pe doamna, eroica dumitale soţie, să-i însoţiţi sîmbăta şi duminica viitoare. O vei putea ? Dacă treburile vă reţin, mă voi mulţumi — cu părere de rău — cu un week-end scurtat la duminică. Dar vino te rog, căci Andromaca dumitale are mare nevoie să fie în această tovărăşie cel puţin pentru cîteva ore ; avem de stabilit în ce punct ne aflăm ; şi ce punct ! Avem de schimbat între noi versurile vreunui poet, ca nişte parole care permit străjilor din nopţile lungi, să se odihnească puţin ; sînt sfaturi pe care ţi le cer şi pe care mi le vei da cu generozitate ca întotdeauna. In sfîrşit, e toată prietenia mea căreia îi e sete de a dumitale. Martha Bibescu.*

P.S. Dacă propunerea pe care v-o va face de Weck de a vă aduce aici pentru week-end nu reuşeşte, atunci te voi invita la prînz luni cînd trebuie să merg, în oraş dimineaţa şi să rămîn pînă seara. Iartă-mi indiscreta rugăminte deoarece ştiu că cheia n-a fost încă întoarsă în frumoasa încuietoare. Dar poate accepţi să fii invitatul meu la „Mon Jardin". (Restaurant pe locul căruia s-a construit actualul hotel „Dorobanţi" — n.n.), *sau în altă parte ?*

11 aprilie 1946, Paris

Dragă domnule Ministru, admirabilul dumneavoastră frate era sfătuitorul meu cel mai sigur şi prietenul meu cel mai bun, într-o lume unde şi unul şi altul căutam mai degrabă Atena decît Sparta. Cui oare aş putea să mă plîng că l-am pierdut dacă nu dumneavoastră ?

Voi găsi într-o zi prilejul să vă aduc o scrisoare care ar merita să fie continuarea Phedrei ; mi-a scris-o după ce a scăpat ca prin minune de la moarte, cînd o bombă lansată de cei de la care speră victoria, a atins casa sa. Sufletul său elocvent este în întregime în această scrisoare ; o s-o vedeţi ; ea vi-l va readuce în prezent ; ea este unica consolare demnă de dumneavoastră şi de el pe care pot să v-o ofer. Credeţi în sentimentele mele de dureroasă compasiune. Martha Bibescu.

P.S. Mi se scrie de la Bucureşti că maestrul Antoniade s-a stins la tribunal. Astfel, zeii care-l iubeau au avut grijă de armonia lui, pînă la sfîrşit.

7 mai 1946, Londra

Scumpa mea prietenă, îţi scriu din acest oraş victorios şi fulgerat aceste cîteva cuvinte de profundă simpatie, ştiind bine că adevărata compasiune nu face altceva decît să sufere în tăcere cu persoana care suferă. O fac şi eu din toată inima. „Moarte pre moarte călcînd" (In textul francez citatul e scris în limba română — n.n.) *sînt singurele vorbe care pot să-ţi aducă promisiunea acestei vieţi, care nu a încetat să fie, pentru dumneata şi pentru cei care l-au iubit şi înţeles. Soţul dumitale aparţinea prin forţa şi prin fineţea gîndirii acelei lumi care a început cu Platon şi care s-a desăvîrşit cu venirea lui Hristos pe pămînt. Ştim ce a ştiut şi ce a gîndit despre moarte, din acea scrisoare pe care am [illegible] o şi care într-o zi va apărea, cu îngăduinţa dumitale, la începutul aceleia dintre cărţile mele care va fi consacrată celestei Atena. Te îmbrăţişez cu afecţiune, prietena dumitale, Martha Bibescu.*

P.S. Micul George Bibescu, „finul" său în spirit şi în adevăr, tocmai a sosit şi a fost plasat „la şcoală bună". Sper că într-o zi va fi demn de „naşul" său.

Acestea au fost — unsprezece la număr — scrisorile Marthei Bibescu. Să le comentez ? Mi se pare de prisos. Las fiecărui lector plăcerea să o facă — de va simţi nevoia — după cum îi vor porunci temperamentul, gustul şi judecăţile. In ce mă priveşte, vreau să subliniez doar valoarea umană şi intelectuală a lui Mihail Antoniade — necunoscută marelui public — ce se desprinde din notaţiile Marthei Bibescu ; care era în măsură să nu greşească în aprecierile ei, nici prin calităţile cu care era înzestrată, nici prin oamenii cu care a avut relaţii şi prieteni — şi pomenesc pe cîţiva numai — de la Anatole France la Marcel Proust, de la Maurice Barrès la Paul Claudel, de la François Mauriac la Jean Giraudoux, şi de la Rainer Maria Rilke, Paul Valéry, Max Jacob şi Jean Cocteau, la Paul Eluard, André Breton, Tristan Tzara şi Louis Aragon. Şi voi încerca să-i întregesc portretul lui Mihail Antoniade, cu alte mărturii ale altor oameni de peste timp, cu care a avut tangenţe, apropiate legături sau neumbrite amiciţii şi s-a bucurat de stima, de preţuirea şi de dragostea lor unanimă.

L. KALUSTIAN

Din jurnalul de călătorie al dr. Grindei

În Nord (XI)

Dar poate sexy-shop-ul nu este o contradicţie, ci din contră, este o formă a ieşirii din contradicţie. Dulgherul şi marinarul, şi încă mulţi alţii, simt că depăşesc contradicţia vieţii lor cotidiene numai cînd trăieşte în ei omul natural. Este momentul plăcerii fie chiar plătită adusă de femeia care-şi vinde amorul. Iar femeia şi ea a fost mai isteaţă decît bărbatul care plăteşte ; ea a ocolit total contradicţia constrîngerii prin muncă şi a preferat numai plăcerea, plăcerea ca formă de existenţă şi ca formă de producţie, ca să vorbim după limbajul economistului. Dar trebuie să ies din această reţea întortocheată şi să ajung în cîmpul semnificaţiei ei.

Ce semnificaţie are specia umană şi fapta omului în natură ? Care faptă şi care măiestrie a omului îl înnobilează şi îl ridică ? Este necesar să ne întrebăm despre valoarea pentru înnobilare şi înălţare a acţiunilor umane atît de diverse şi împinse de atîtea impulsuri conştiente sau oarbe. Dar pentru a răspunde trebuie să trecem la un alt om cu anumite activităţi. Înţelegerea ne vine de la Heraclit şi ai lui, care primii au angajat omul spre acest gen de fapte şi activităţi, care de mai mult timp poartă numele de ştiinţă, şi încă de mai mult timp numele de cunoaştere.

Au trecut cîteva zile de la zicerea mea despre lumea marelui oraş port al nordului. Am ieşit din turburarea contradicţiilor care mi-au izbit puternic ordinea şi năzuinţele spiritului meu. Acum sînt din nou în oraşul cu port de iahturi, cu universităţile şi institutele de pe malul fiordului. Am intrat eu însumi în ordinea care a creat şi a organizat munca institutelor.. Sînt copleşit de ceea ce mi se pare mai semnificativ în aceste aşezări ale omului de cultură veche germană : munca şi perseverenţa în a aduna şi a ordona fapte şi fenomene despre ceea ce este dezordonat şi patologic în structura omenească, despre aberaţiile structurale şi fiziologice în care omul trebuie să pună ordine şi să restabilească normalul. Şi munca durează 10—12 ore pe zi încontinuu concentrat în lumina microscopului. Mi-am lăsat liberă nevoia de cunoaştere şi ceas de ceas mintea mi s-a îmbogăţit şi ca întotdeauna m-am simţit prieten şi frate în această cooperare în care este posibilă eliberarea de concurenţă şi de ambiţii. Oamenii în această înţelegere şi întrajutorare discretă pot să fie fraţi, să-şi arate unul altuia tot ce ştiu, să trăiască confruntarea sinceră total dezgolită de orgoliu în faţa efortului de a descoperi adevărul din natură. Şi astfel, în acest efort direct de cooperare om-om în confruntare cu natura într-o comuniune sinceră, am avut ceasuri de adîncă satisfacţie. Este şi acest teren al omului o zonă a spiritului din care a dispărut răul dintre oameni aplecaţi şi încordaţi spre acelaşi ţel. Şi aceasta mi-a diminuat tristeţea pe care mi-o trezise marea adunare a savanţilor din toată lumea veniţi ca să-şi verifice adevărurile găsite, să coopereze şi să caute împreună drumuri noi în aşa de multe necunoscute despre fiinţa omului. Nu am găsit însă la mulţi această sinceră şi loială confruntare pe care o am eu aici cu oamenii din laboratoarele institutului de la prietenul meu, strălucitul vorbitor francez G.M. Aşa într-un fel s-a comportat tăcutul meu prieten de-aici, care prin tăcerea lui a blocat total înţelegerea comună. Au apărut chiar şi impostorii obişnuiţi care nu aveau nimic nou de spus şi care urmăreau numai să continue o prioritate trecută, poate desuetă acum în ştiinţă. Prin culise se făceau aranjamente pentru noile comisii şi comitete, pentru funcţii şi distincţii în următoarele adunări. Faţă de acest spectacol nu am putut să nu mă-ntreb despre valoarea activităţilor omeneşti care prin confruntarea lor să înnobileze omul.

Ce minunat gînd pentru om şi activitatea şi comportamentul care-i conferă noblеţea. Şi sufletul meu s-a retras dureros cînd a înţeles că şi cîmpul acesta de activitate întru cunoaştere poate să nu ridice omul, ci din contra face posibilă ridicarea acelora în care se dezvoltă tot facultăţile contradictorii din sufletul omenesc. Mi s-a părut că în ambiţia şi orgoliul lui de a domina, omul de ştiinţă vrea să fie tot un stăpîn ca şi magnatul industriei şi al comerţului din marele port. Şi am judecat atunci aspru pe toţi cunoscuţii magnaţi ai ştiinţei în conclavul unde ajunsesem şi eu. Avem toate temeiurile să afirmăm că o mare parte din activităţile lor şi din truda lor în afară de orgoliu au ca rezultantă cîştiguri materiale fabuloase, trăiesc în castele ca şi prinţii industriei sau hrăpăreţii conducători politici.

(Va urma)

ŞTEFAN BERCEANU

Variaţii pe tema soarelui

opil, vorbeam cu soarele în fiecare zi,
cît mai încet, aproape în şoaptă,
ici iarba rea să nu ne-audă, să nu
ne-audă vintul,
orbeam în fiecare dimineaţă, chiar dacă
bătea ploaia, chiar cînd urla furtuna
ăsucind arborii ; vorbeam înainte de ziuă
au după asfinţit ; vorbeam în miezul
zilei sau al nopţii
punîndu-i, şoptindu-i cîte-n lună şi-n
stele ;
orbeam narcotizat de lumina lui
nesfîrşită, de presimţirea ei,
e flăcările şi zăpada lui orbitoare,
e masca lui şerpuitoare, violentă şi
tandră,
e capul lui de leu mirosind iedera casei
mele,
u sfărîmături de vorbe îi vorbeam, cu
muguri de vorbe,
orbeam cu frîiele oceanului în mîini —
îzi soare ! îi spuneam, pătrunde-mă
cu fulgerul şi raza ta,
inecuvîntează-mă şi fă-mă zeu ca pe
tine,
lă-mi tăria să lupt mai departe pentru
legatul de fluturi, transmis de cine ştie
ce rază tuturor,
ă ard pentru cuvîntul pe care încă nu-l
pot rosti,
entru adevărul mai presus de gîlceava
celor lipsiţi de glorie, încăieraţi
ca furnicile deasupra nimicului,
— eu care n-am nici măcar nimbul

VASILE NICOLESCU

griului, nici lancea de turnir a orgoliului,
dă-mi această puzderie de nuanţe în care
îmi îmbrac sufletul de cintezoi nebun,
dă-mi drogul uriaşei credinţe în visul
fără hotar,
casca de aur a demnităţii tale,
tăria să-mi iert viitorii vrăjmaşi şi pe cei
de sub brazdă, pe cei intoxicaţi
de îndoială, pe cei ce fug de muzică,
pe orbii care văd,
pe muţii sporovăitori,
crucifix al cenuşii, crucifix al iluziei,
spărtură de foc în albastru
soare, cer al respiraţiei mele,
al echilibrului meu,
soare năpraznic şi blînd, scorpion
îndărătnic, scorpion de azur,
cruzime a cruzimii, mistuind şi înviind
totul, blînd şi cinic, călău şi frate,
sărut al candorii,
într-un miez de noapte, desprins dintr-un
somn fără somn,
tăiat de briciul urîtului, m-am trezit
strigînd : urlă Soare !
şi nici pînă astăzi n-am înţeles sensul
acelui strigăt duios sau barbar !

Alte petreceri

Cînd scap dintre dinţii roţilor cereşti
şi bestiariul zodiilor întăritate,
de duelul meu cu Altair, steaua sălbatec
de albă,
răsfrînt ca-n prisma unui vis
pictez ca Zeus altădată,
fluturi.

Urma războiului

Sînt tristeţi care-ţi pecetluiesc fiinţa
şi amuţeşti ca piatra lînsă de fulger,
ca ivărul ruginit într-o casă uitată,
iată, dincolo de ferestrele mele atinse
de-o zi fără culoare,
dincolo de naivele lor arabescuri, un om,
stafia unui om aproape bătrîn
defilînd singur,
dezertor dintr-un pluton de umbre
defilînd cu paşi rigizi, cu paşi metalici,
mereu la ora prînzului, cînd soarele
îl bate drept în creştet,
un om fără chip
în cuşca de aer a străzii.

Ecran

Ecranul nopţii mele adînc şi nepătruns
cu vesele coşmare adesea mi-este uns.
O aripă de lună spoieşte cu staf
scălîmbe toată zarea de corturi, hardughii.
Ies bufniţe să cînte la harpă şi h rciogi
violele d-amore îşi schimbă şontorogi.
Sitari cu clonţ de sticlă rup corzi de
contrabaşi
cînd frînţi de şale viezuri bat toba-ntr-un
făraş.
Şi-o vulpe dintre frunze sărind ca o felină
arpegii albe rupe căzînd pe-o pianină.
Şi scoică-n hău de mare, sub clopote de
alge
cuprinsă de cutremur, inima mea se
sparge.

Naufragiu

Prin noaptea de piatră a muntelui,
prin norii ca o maree de ceaţă
furtuna care clatină semnele focului
lămpi sau strigăte sugrumate de groază
şi întunericul ţipînd victorios
deasupra lucrurilor pe care le-nghite.

Sinaia, 1981

Al. Piru în luptă cu „Lupta cu inerţia“

...ul jubileu labişian (împlinirea unui sfert de veac de la moarte) a făcut să curgă multă cerneală evocatoare.

Iată de ce am înregistrat cu bucurie mărturiile unui avar cu elogiile (Al. Piru) care, intervievat în „Argeş“ (decembrie '81) crede că poetul a fost „o figură simpatică“ şi că dispariţia sa „a adaos un sentiment de compasiune unanim“, conchizînd că „Labiş a însemnat revenirea, în 1956, la izvoarele lirismului“ şi că „fără îndoială, numele şi scrisul lui Nicolae Labiş vor rămîne în literatura română“. Interviul a apărut sub nefericitul supratitlu „Labiş 25 !“

Dar nu micile „inexactităţi“ cu care profesorul ne-a deprins contează acum, ci altceva, cu totul altceva : cînd spune autorul de „Istorii“ adevărul ? Fiindcă dacă în 1981 credea în numele şi scrisul lui Labiş, iată că în „Istoria literaturii române de la început pînă azi“ (scrisă cumva pînă mai... ieri) citim stupefiaţi : „O existenţă meteorică a avut Nicolae Labiş (1935—1956) exprimînd în „Primele iubiri“ (1956) tristeţea ieşirii din vîrsta candorii, brutala necesitate de a trăi prin specificul fiinţelor inocente, conştiinţa unui destin inedit, plutonic (Urmează un mic citat) Postum i s-au publicat alte versuri fragmentare, nu ştim exact cît de autentice („Lupta cu inerţia“, 1958)“

E dreptul unui (pe drept) prestigios istoric literar şi critic literar să-şi declare tranşant o anumită „detaşare“ de personagii a căror operă nu-l convinge. Dar multele merite ale profesorului Piru mă încurajează să afirm că dacă în presa de specialitate „Istoria“ sa n-a avut răsunetul scontat (mai e timp), ea stîrneşte firesc interesul cadrelor didactice, elevilor şi studenţilor ce văd în impresionantul op un obiect de studiu, cu opinii verificate. Că nu vor pricepe ce se cheamă „a trăi prin specificul fiinţelor inocente“, că perspectiva unui Labiş — plutonic (!) îi va nedumeri, se poate. Că vor socoti ca pe un nereuşit exerciţiu (calchiat după tehnica lui G. Călinescu) capitolaşul Labiş, iarăşi se poate. Cînd vor vedea, însă, că Al. Piru condamnă (nedovedit) autenticitatea postumelor lui Labiş, se vor întreba ce a mai rămas din Labiş (plutonic ori nu) şi vor conchide (ca mai de mult I. Negoiţescu, autor şi el al unui plutonic : Eminescu), că legenda labişiană copleşeşte puţinătatea operei, că emoţia produsă de dispariţia sa ne împiedică să-l judecăm cu obiectivitate. Dar cum e posibil ca un (în primul rînd) istoric literar să lanseze asemenea enormităţi, cînd (e vădit) **nu a cercetat** soarta postumelor asupra cărora întinde un primejdios văl al îndoielii ? Unele piese ale „Luptei cu inerţia“ au apucat să fie tipărite de către **chiar autorul lor.** Manuscrisele unora au fost facsimilate în presă. Alte manuscrise îi stau la dispoziţie incredulului Al. Piru în arhivele de la Mălini. Suceava. Muzeul literaturii şi în Fondul de documente Labiş din... Bucureşti. „Omologarea“ acestor piese (ori a copleşitoarei lor majorităţi) **există** aşadar. Şi în versiuni **finite**, şi nu (altă aventuroasă supoziţie) „fragmentar“.

A-i răpi lui Labiş „Lupta cu inerţia“ înseamnă a-l nega pe Labiş în tot ce are mai înalt opera sa, înseamnă a-i mutila memoria considerînd ca apocrifă o capodoperă a literaturii noastre. E contestat în fapt Labiş — gînditorul original, creatorul de viziuni filosofice inedite, poetul revoluţionar, deschizătorul de drum. Dacă nu Labiş a scris „Lupta cu

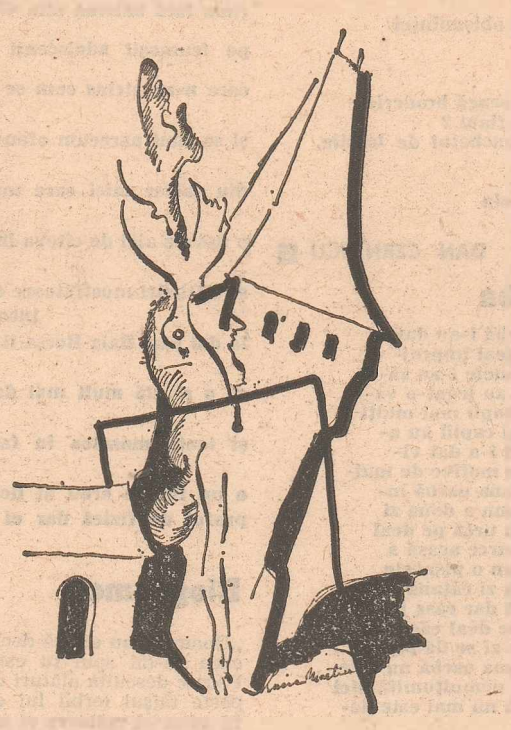

inerţia“, să-i identifice Al. Piru pe „realii“ ei autori, spre a le ridica statui, ori spre a-i propune unei mai drepte Istorii a literaturii.

Nu vreau să tulbur reveria pe care singur Al. Piru şi-o produce (vezi un alt interviu, din „Tomis“, nr. 12/1981) afirmînd candid : „Important e că fac bine ce fac. Nu mă văd repede continuat de cineva. Nu ştiu ce să spun, sper...“

Cunosc doar „capitolul“ Labiş din această „Istorie“ şi, din perspectiva amărăciunii pe care mi-a provocat-o, sînt gata şi eu să doresc (sincer) ca profesorul Piru să nu fie repede continuat...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Util, dar perfectibil

■ **SCRIITORI STRĂINI.** Cea mai severă recepţie critică o au dicţionarele. E şi firesc: sînt extrem de necesare, le aşteaptă o armată de cititori care, spre deosebire de cei de literatură „beletristică“, oameni de toată mîna (mai ales cei de romane) sînt cititori avizaţi şi care, aspirînd să-şi îmbogăţească nivelul de cunoştinţe, consultă cu voluptate cel mai eficient instrument de dobîndire a informaţiilor, Dicţionarul. E şi normal ca unii dintre noi, stăpîni pe o literatură anumită, ori pe o epocă literară, să găsească fisuri autorilor de lexicoane care trebuie să fie stăpîni pe toată literatura şi pe toate epocile. Iar în cazul de faţă, cele trei autoare, Eleonora Almosnino, Gabriela Danţiş, Rodica Pandele (coordonatoare, Gabriela Danţiş) alcătuind un lexicon de Scriitori străini, trebuiau să fie stăpîne pe literatura lumii de la origini pînă în prezent (anul ultim : 1977). Semnalăm, în ce ne priveşte ca o simpatie lesne de înţeles, componenţa feminină a echipei. Nu suferim de misoginism şi n-avem orgoliul acelor conducători auto care nu suportă să aibă în faţă un automobil condus de o femeie, fie el Mercedes. Vor să-l depăşească şi cu Trabantul.

Cartea apărută la Editura ştiinţifică şi enciclopedică răspunde unui foarte larg interes pentru setea de informaţie. Ne interesează apartenenţa unui scriitor la o literatură naţională (nu e vorba de cei europeni, pe care-i ştim mai bine, ci de cei din alte emisfere, destul de ignoraţi în general) cînd a trăit, care-i sînt operele principale, cam ce conţinut au, care este cota valorii lui în context universal, etc., etc. Marile lexicoane străine se află doar la cîteva biblioteci şi la cîţiva literaţi, dar publicul amator de asemenea cărţi se numără cu miile, cu zecile de mii. Lucrarea echipei de la Editura ştiinţifică şi enciclopedică (autoarele sînt redactoare la această instituţie) conţine (aflăm din Cuvîntul înainte şi de aceea n-am numărat noi înşine) peste 2 300 de scriitori din toate spaţiile şi toate timpurile, ceea ce este, se cade să recunoaştem, enorm. Căci celebrul Dictionnaire universel des lettres (Lafont, Bompiani) ediţia din 1961 (cea mai recentă din cîte dispunem noi înşine), are cu 800 mai puţin : 1 500, cum aflăm din Prefaţa lui Pierre Clarac, sub direcţia căruia a apărut. Autoarele noastre s-au străduit să nu rămînă la ceea ce a selectat gustul altora şi, cu o tenacitate şi o curiozitate intelectuală ce le onorează, au adăugat hoi autori, mai ales din spaţiile literare, de regulă ignorate de mentalitatea europocentristă a lui Pierre Clarac şi a zecilor şi zecilor de colaboratori (recte autori) parizieni şi neparizieni. Evident, pentru ceea ce există şi la un dicţionar şi la altul, cel francez e superior, nefiind ca al nostru o carte de popularizare ci una adresată specialiştilor. Dar, fiind mai bogat în scriitori, al nostru e, o spunem pe baza unui calcul de aritmetică elementară, mai universal, extinzîndu-se mai mult în timp, dar mai ales în spaţiu. O spunem deschis, fără grija că vom fi taxaţi de protocronism. Evident, se pot găsi erori (comitem atare erori chiar cînd ne ocupăm de o singură literatură) insuficienţe, de care nu sînt scutite nici celebrele Larousse, în care citim, în ediţia din 1965, la capitolul Eminescu : „auteur des Epigones“ (pag. 1335). Atît şi nimic mai mult. Iar Caragiale, Creangă, Sadoveanu, Arghezi, nici nu există. Nu vrem să scuzăm neajunsurile cărţii autoarelor române (Mircea Anghelescu în Luceafărul le spune bărbăteşte, adică fără menajamente) prin neajunsurile altora, deveniţi totuşi, autorităte mondială. Am vrut numai să semnalăm că acest dicţionar de Scriitori străini apărut la noi e util. Că e perfectibil, nici vorbă. Nu spunea un francez spiritual despre această categorie de cărţi : „On fait, defait refait / Ce beau dictionnaire / Car toujours bien fait / Sera toujours a faire“.

POMPILIU MARCEA ■

Despre ţăranii mei...

Despre ţărani am scris şi-o să mai scriu
Cîtă vreme moartea mă amînă,
Însetat ca despre o fîntînă
Din care-n loc de apă se bea grîu.
Ei mi-au rămas prin sînge ca un plug
Cu fierul cald amirosind a vară
Şi-atunci cînd scriu, înlănţuit pe rug,
Lumina lui se-aude cum mă ară...
Le-am învăţat consemnul pe de rost —
„Pămîntul nostru mai întîi de toate !“,
Ţăranii — cel mai sigur adăpost
Cînd sună-alarma pîinii peste sate,
Cînd sună-alarma pîinii prin oraşe
Abia atunci ţăranii sînt conştiinţe,
Ei, cei ce stau la semafoare uzi
Şi-afară plouă, plouă cu seminţe...
Lăsaţi-i, dar, să treacă sănătoşi,
Nu le ciuntiţi surisul cu tramvaie,
Prin ei ne leagă drumul de strămoşi,
Sub talpa lor asfaltul se-ncovoaie...
Despre ţărani am scris şi-o să mai scriu
Cîtă vreme-moartea ne amînă,
Însetat ca despre o fîntînă
Din care-n loc de apă se bea grîu...

NICOLAE NICOARĂ ■

Se roagă floarea

Cînd florile închid petale coapte
Şi bate vîntul peste „defileul de argint“
Se roagă floarea să se facă noapte
Că toate rădăcinile o mint.
Cum ar putea această floare-n vînt
Să plece pe sub bezna lucitoare
Cînd rădăcinile o leagă de pămînt
Şi nici un pas nu face şi o doare.
Cum ar putea cînd nopţile o cer
Să-ngheţe cu lumina dintr-o dată
Să fie sora florilor de ger
Cînd aburește sticla-ngîndurată ?
Dar, dacă se întîmplă un mister
Care din viaţa noastră s-a răsfrînt,
Să-i crească rădăcinile în cer,
Petalele să-i crească sub pămînt !

PETRE DINU MARCEL ■

Corbul Nevermore

V-aţi gîndit la corbul negru Nevermore
Ca la o dragoste mare dormind pe cucută?
Gheara lui necesară pe umărul vostru,
penele lui mirosind a petrol şi
singurătate...
De dimineaţa pînă seara,
camuflat de privighetori,
este singura fiinţă care ne pîndeşte
vulgar şi interesat
cum ne rostogolim perisabili
pe roţi de ţărînă.

OLGA NEAGU ■

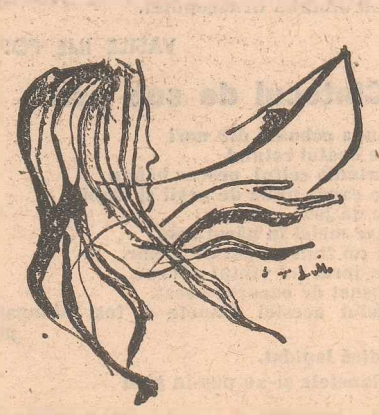

Doină

Cui oare să-mi spovedesc paşii
Rătăciţi pe chipul Arieşului
Doină doină
Doinîndu-te cu stelele înmugurite
Cu paşii mei
Curgînd
Printre buzele Cimpeniului orb
De atîta linişte
cui să-mi strig mîinile îngheţate
Pe bruma răchitei
Doină doină
Doinindu-te cu inima inimii mele
Risipită
Ceasurilor
Lîngă umbra bisericii din Roşia
Cui oare să mă alcătuiesc
Tăiat de joagăre-n munte
Doină doină
Doinindu-te cu vîntul
Zăcînd pe ferigi a iubire
Spre-a naşte în mine un cîntec
Doină doină...

REMUS BOTAR ■

POEŢI DIN BORŞA

Mineri şi cosmonauţi

Am organizat anul trecut o expoziţie colectivă de pictură şi sculptură (prima expoziţie colectivă de artă plastică din oraşul Borşa !). Multi dintre artiştii amatori erau geologi şi mineri. Ciudat mi s-a părut la început faptul că majoritatea celor care lucrau la Exploatarea minieră făceau o pictură fie abstractă, fie expresionistă. Privind lucrările lor zi de zi (ca organizator), mi-am dat seama că aceşti oameni, care lucrează o bună parte din zi în întunericul subteran au cel mai justificat drept să apeleze în lucrările lor la iluminările minţii, la formele mentale de cristalizare a sentimentului plastic. Suprarealismul din pînzele acestor oameni ai galeriilor şi mineralelor geologice mi se părea că exprimă cît se poate de firesc dorinţa lor de a reveni **la suprafaţă**, la lumină la structurile pure ale razei : corpusculi şi unde. Revenind la suprafaţă, după şase ore (cel puţin) de muncă în subteran, realitatea cea mai pregnantă era pentru ei lumina şi cerul, aerul pur al munţilor, elementele, şi nu atît volumele accidentale ale realităţii diurne.

N-ar fi exclus ca tot la fel să stea lucrurile şi cu poeţii locului. Ei trăiesc şi lucrează în realitatea cotidiană ca într-un subteran. Arta lor exprimă nevoia organică de a reveni la suprafaţă. La Marea Suprafaţă a timpului universal.

Pe de altă parte, se întîmplă un fenomen paradoxal tocmai prin lipsa lui de echivoc : tot mai multe spirite ale culturii naţionale şi universale descoperă Maramureşul ca pe un pol arhaic al spiritualităţii noastre, ca pe un „sat primordial" (prof. Nambara din Japonia). Acestui sat primordial care îi înconjoară de pretutindeni, tinerele condeie din Maramureş caută să-i răspundă printr-o nu mai puţin puternică reacţie de degravifiere în raport cu tradiţia. Creaţia tinerilor de aici se deprovincializează cel puţin în măsura în care marile spirite ale culturii contemporane au nostalgia Maramureşului arhaic.

Tinerii poeţi, fie din Borşa, sau din altă localitate a Nordului, sînt la zi cu cele mai noi teorii asupra textului, semnelor şi supersemnelor, sînt la curent cu literatura universală de ultimă oră şi chiar cu ultimele descoperiri ale ştiinţei contemporane. Dorinţa lor de emancipare şi modernitate mi se pare la fel de justificată ca şi nevoia tot mai multor spirite contemporane de arhaicitate. Poeţii din bazinul minier de la poalele Munţilor Rodnei, puternic ancoraţi **ca oameni** în realitatea social-istorică a locului, îşi pot permite să sondeze absolutul, să riste aşadar cu cealaltă jumătate a lor, **de artişti**, la limitele tuturor experienţelor umane imaginabile, asemenea unor cosmonauţi care ar pleca într-o călătorie cosmică definitivă. Cred că de nicăieri nu ţi se poate revela cu mai mare pregnanţă **realitatea cuvîntului** decît dintr-o mină sau din cosmos. Din întunericul originar (al pămîntului şi al cerului) în care s-a născut cuvîntul.

Aşadar, mineri printre cristalele pămîntului şi astronauţi printre cristalizările cosmice ale spiritului !

ION ZUBAŞCU

Minunea de a exista

Vreau să-mi trăiesc propria viaţă
Între Carpaţii de piatră şi lut
Unde izvoarele mă înalţă
Într-o lumină de demult

Cunosc pe de rost rădăcina şi piatra
Iar bucuria ştiu s-o preţuiesc
Şi-oricît de tulbure-ar fi marea
Cu soarele pe ea plutesc

Mă doare carnea orelor pierdute
În întuneric am lucrat şi eu
Un om de carne printre minerale —
Omul moral e mai presus de zeu

E o minune existenţa pe pămînt
Dar nu-n minuni stă veşnicia sa.
Cît timp în inimile noastre
E singe viu de om, EA VA DURA !

TOADER DANCI

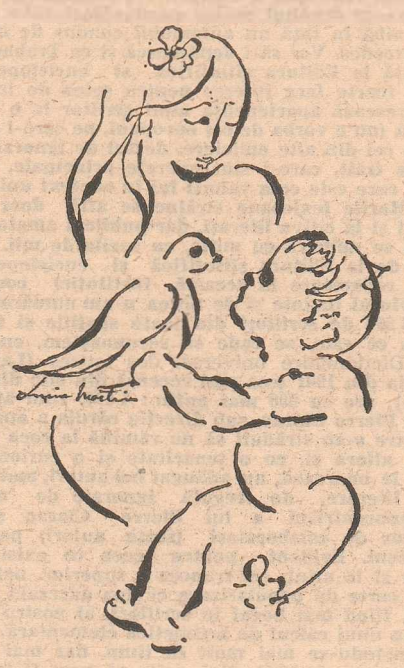

Gînduri de mamă

I.

E gîndul meu deasupra ta
rotindu-se
ca pasărea
cînd se reîntoarce la club

Cîndva vei fi destul de mare
să mă goleşti cu braţele tale
de gînduri
ca de-o povară fericită
Voi rămîne deasupra ta
rotindu-se
ca pasărea
cînd îşi găseşte cuibul
Deasupra ta, gîndul meu
rotindu-se...

II.

Copilul acestuia
căruia
dătătoare de viaţă-i sînt
îi aştept ursioarele
întru fericire

III.

Sînt mama copilului meu
ca şi acum

copacul acesta
este al frunzelor de pe el.
Şi sînt atît de puternică
acum cînd ştiu
că trebuie să-l apăr !

RODICA BRAD

Texte

Te-am iubit confuz, baroc
Fără putere, fără curaj.
Cît m-ai trădat iubindu-mă,
Azi cînd mă hrănesc din nebunia aceea,
Păcat.
Tot ce va lega rod —
Mîna, floarea veştedă sub galben.
Încercări de autoportret
Cu dealuri pe umeri.

Rodească pădurea
Şi spargă-mi greerusii
Urechea flămîndă.

ION GRIGUŢA

Exemple

Privesc ploaia
Nimeni nu neagă
că ar exista
cerinţe fireşti
de încintare

A ploua, a cădea
a pleca, a ajunge
ciocanul şi nicovala obişnuinţei
tusea şi junghiul
calul şi stilistul.

— Să fie doar o dulceagă broderie
picăturile repezi de flaut ?
— Nu, o spune clienchetul de lentile,
lucidităţi ale ploii
asupra ei însăşi,
asupra celei de-a treia
mergînd zburînd.

DAN CERNESCU

Cătană oarbă

Au prins cătana oarbă i-au dat o
casă pe un vîrf de deal împrej-
muit i-au adus o femeie i-au să-
dit un brad de care au legat-o va-
că femeia i-a adus copii mai mulţi
vaca i-a dat un viţel copiii au a-
dus alţi copii viţelul i-a dat vi-
ţei cătana oarbă are motive de mul-
ţumire într-o zi cătana oarbă în-
tîlneşte un tînăr domn a doua zi
se întoarce acasă nu urcă pe deal
a treia zi nu se întoarce acasă a
patra zi tînărul domn o plsneşte
peste obraz a cincea zi cătana oar-
bă se întoarce acasă dar casa nu
mai era n-a urcat pe deal căci dea-
lul se tocise a şasea zi se dă prin-
să un ultima zi cătana oarbă nu este
nici mulţumită nici nemulţumită nici
singură nici lalolată nu mai este de-
loc cătană oarbă

MIRCEA PETEAN

Arheologie

Undeva, pe o ruină
mai rîde o rază într-un os,
măduva-i topită sub ierburi
şi noi întregim un strămoş ;
o lamă de spadă ne taie privirea,
aproape e ora bănuită în ceasul ne-ntors.
Şi noi mai săpăm...

Pe-aici au trecut legiunile
şi lăncile s-au rupt în grîu,
istoria împotmolită-n boabe
au măcinat-o rîşniţele într-un tîrziu.
Şi noi mai săpăm...
Aproape e ora bănuită în ceasul ne-ntors,
undeva pe o ruină mai rîde o rază,
iar pămîntu-i o clepsidră
umplută cu făină de os.
Şi noi mai săpăm...

Undeva, pe o ruină
mai rîde o rază într-un ciob de ulcior,
aproape e ora bănuită în ceasul ne-ntors
şi noi căutăm firul istoriei ;
ruginită-i tăcerea pietrelor
prăvălită din zidul mileniilor,
cînd vremea-şi întoarce faţa necunoscută
sub uimirea tîrnăcopului.

VASILE ILIE POP

Cîntecul de sub pod

Luna coboară din nori
pe dealul rotund
Artenie celtul, pescar bătrîn
cu şapca plină de peşti şi crabi
se dă jos.
Are melci în părul roşu
şi un fluier legat de picior.
În jurul lui vîntul aduce
foşnet de cucuruz uscat.
Zelul acestei planete a fost alungat cu pietre
adică lapidat.
Planetele şi-au pus în gînd
să ucidă toate animalele.
„— Unde-s oamenii ?"
Tăcerea-şi cască gura,
Artenie se uită la şapcă
îşi ridică ochii spre luna
care tocmai părăsea pămîntul.

HORIA MOCANU

Seară de dans la liceul minier

toată lumea de-aici inclusiv invitaţii
o cred pe cuvînt formele ei calde şi proaspete
fără nici o prejudecată pe sub hainele strînse pe corp
sînt foarte convingătoare profesoarele de română
(una fată bătrînă alta văduvă tînără) nu-i scapă din ochi
pe frumoşii adolscenţi dintr-a douăspea braţele lor
care n-au strîns cum se cuvine decît gîtul chitarelor —
şi se simt oarecum ofensate de concurenţa elevelor
din calese mici care mai mult îi privesc decît îi ascultă
e nevoie aici de cîteva încruntări de sprîncene
şi clătinări mustrătoare din cap de incoruptibilă diriginţă
la doi paşi Baia Borşa îi aşteaptă cu gurile de mine deschise
ca o rivală mult mai decisă iar ei au tot viitorul în faţă
şi toată moartea în faţă cel care cîntă acum la chitară
e un fel de erou al liceului îmi şopteşte profui de fizică dar el vrea să arate cu tot dinadinsul
că nu-i pasă de asta chitara şi-o sprijină ostentativ
pe genunche mă uit la el cu alţi ochi e deja un bărbat tînăr
deşi pare să nu ştie încă ce-i viaţa cîntecul îi suplineşte
deocamdată inconştienţa între pereţii laboratorului
de tehnologia materialelor tapisaţi
cu tipuri diverse de utilaj minier în seara aceasta
cînd ei citesc versuri şi cîntă muzică tînără zdrăngănind
din chitare din talentele lor necizelate nimeni
printre galerii subterane şi profesoare de limba română
care aşteaptă să fie invitate la dans de puternicii lor corigenţi
peste cîteva clipe cînd lumina din sală va pîlpîi şi o muzică joasă
ca sufletul şi viscoasă şi limpede totuşi va amesteca vîrstele
şi literatura română maculatura de ieri şi de azi ce nu face
nici doi bani pe lîngă viaţa care colcăie într-un oraş de provincie
de sub poalele munţilor într-o seară de dans la liceul minier
într-o sală de clasă abia măturată după orele de seral
un fluid energetic cald şi provocator
care-i fixează pe toţi într-o liberă consonanţă
a singelui spartă brusc de piatra zvîrlită în mijlocul încăperii
prin geamul făcut ţăndări de ultimul exmatriculat din liceu
şi aerul îngheţat de afară îi separă din nou pe elevi şi profesori
trezindu-i
la realitatea imprevizibilă a nopţii de azi şi de mîine.

ION ZUBAŞCU

Biograme

„Doamnă, nu există declaraţii de dragoste,
ceea ce-mi spui tu este curată literatură. Scrie !"
Păşesc desculţă alături de tine
peste tăişul ierbii lui ezra pound. Scrîşnind din dinţi
îţi spun că **mătasea** ei mă-nfioră. Puterea cuvintelor
îmi perforează stomacul.
N-am înţeles la vreme ameninţarea :
„Doamnă, cuvîntul e magic. Dacă nu eşti deplin pregătită
să lucrezi cu puterile lui, te devoră". Acum e tîrziu.
Te-am văzut jucîndu-te cu cuvintele
ca şi eu cu boabele de fasole. Ia-mă lîngă tine
şi arată-mi din nou Dacia Feniks
ţîşnind ca o rachetă spre antichitatea rupestră.
Iată, prima lecţie am învăţat-o :
poemele se desprind de mine cum se desparte copilul
de uter pe o masă de naştere. De-atîta durere
spaima şi nebunia se sinucid între pietre.

MARIA ŞTEFANCU

Curier literar

Deşi revista noastră nu este o publicaţie literară propriu-zisă, sarcinile ei fiind şi altele, numărul scrisorilor conţinînd zeci şi zeci de poezii, dactilografiate şi nedactilografiate, este imens. Aproximativ 75 pe săptămînă. Faţă în faţă cu această avalanşă de pretendenţi la gloria poetică, ne vedem puşi în situaţia de a sista comentările pe marginea textelor şi de-a împărţi plicurile, inclusiv pe cei ce ni le-au trimis, în două mari categorii : mai trimiteţi şi deocamdată nu. Epuizînd, într-un anumit timp, scrisorile sosite pînă acum, vom încerca, în măsura spaţiului disponibil, să purtăm şi un dialog cu cititorii noştri. Pînă atunci, din prima categorie, a celor pe care îi invităm să ne mai trimită din producţiile lor, sînt următorii : Laurenţiu Borcea, Claudia C., Doru Ion-Lazăr, Dobu Emilia, Gheorghe Andrei, Dumitru Grigoraş, Bristiş Crina, Ana Daciana, Dan Devovia, Apostol Flaviu, Platon Stelian, Darcos, C. C. Platon, Florea Florescu, Donald Gasparic, Ioana Paul, Troană Tinca, Ion Hnat, Cornelia Ionescu, Gheorghe Mihai Birlea, Marin Slujeru, I. Ardeleanu, Echim Vancea, Dobre Stelian, C. Ondei, Petre Paulescu, Vasile Zgorobete, T. Sîrbulescu. Pătraşcu Constantin, Niţu Adrian, Cojocaru Florin.

Din cealaltă categorie, a acelui deocmadată nu, fac parte mult mai mulţi aspiranţi la glorie, drept pentru care, în acest număr, răspundem doar următorilor : Simu Şişeşteanu, Adrian Vasiliu, Păpuşoiu Dumitru, Ştefan Virgil, C. Daniel, Dumitru Negrea, Brădean Nicolae, Lazăr Margareta, Oprea Vasilica, George T. Cadar, Tamas Radu, Buholţer Emil, Apostolescu Dumitru, Christian D., Drăniceanu-Ninel, Carmen Bunea, Duma Mihai Anca, Maria Munteanu, Moşneag Lenuţa, Viglar Dănuţ, Răzvan Ganea, Neagu Neculai, Dumitru Criţă. Caragea Cornelia-Sama, Mihai I. Tudor, Gavrilă Damaşa, Ignat Vasile, Gheorghe Mihai, Dedu Marcel, Daniel Edenescu, Ovidiu Jurgea, Bartoş Ştefan, Vrîncianu Ion, Maria Finţa, Doina Voinea, Teodor Augustin, Elisabeta Askenaze. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

VICTOR NIŢĂ

● De la Napoleon incoace se spune că fiecare soldat poartă în raniță bastonul de mareșal. Dar nu oricine ajunge mareșal ține minte că a purtat raniță.

● Cine trăiește pe picior mare are și mîna lungă.

● Vulturul nu prinde muște, dar nici muștele nu prind vulturi. Norocul lor ! — al... vulturilor.

● Nu orice brățară de aur înseamnă și muncă.

● A zecea fericire : fericit cel ce crede că e fericit.

● Dacă lupul e lup adevărat, își schimbă părul. Dar dacă își schimbă și năravul, nu mai e lup.

● Un măgar bătrîn, în tinerețe a fost un măgar tînăr.

● Dacă te string pantofii, schimbă-i ! E mai practic decît să-ți... schimbi piciorul.

● Credința poate muta și munții din loc. Dar prăpăstiile ?

● CRITICUL E CA PISICA : MÎNGÎIE-L ȘI VA TOARCE ; TRAGE-L DE COADĂ ȘI TE VA ZGÎRIA.

NECULAI CHIRICA
Cenaclul „FLACĂRA" —
al scriitorilor din Hunedoara

RACUL

Nu uitați că deviza RACULUI este : „RETRAGE-TE ÎNAINTE"

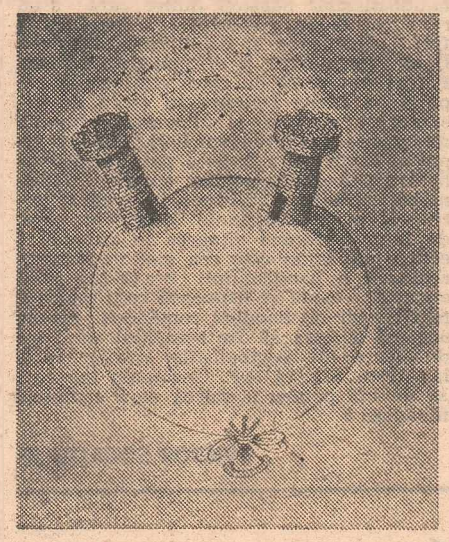

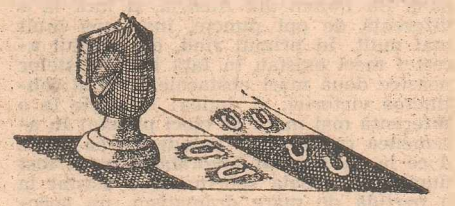

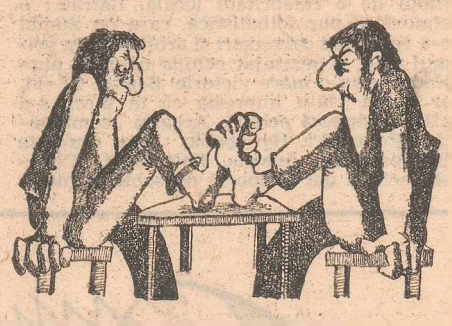

CRISTIAN MARCU

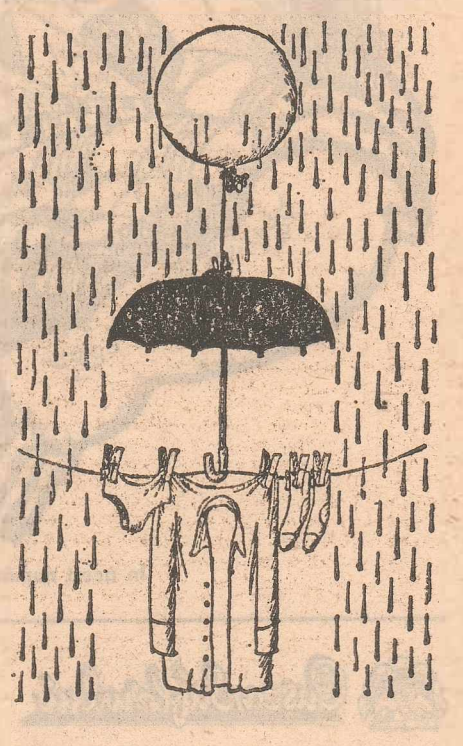

„Nu uitați umbrela !" se numește recentul volum de caricaturi al cunoscutului ANTON DRAGOȘ. Este un semn că vine primăvara ?...

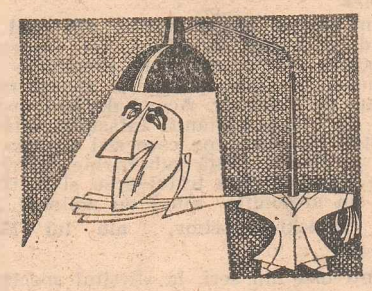

OCTAVIAN BOUR

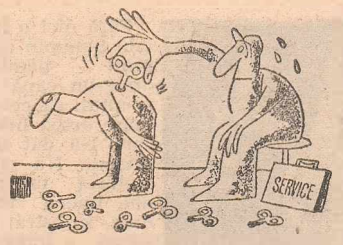

C. CIOSU

JOCURI PE APE

● Ciudat lucru : am încercat să scriu și la lumina feștilei și, totuși, nu am obținut succesele lui Dante !

● La aniversarea zilei de naștere a lebedei, toți invitații au rugat-o să le cînte ceva.

● Dacă deșteptăciunea s-ar putea vinde, tot deștepții ar cumpăra-o.

● Cine poate ști cîte viori Stradivarius și Amatti au rămas adormite pentru totdeauna în trunchiurile copacilor?...

● Și cel mai fastuos sfeșnic își dobîndește strălucirea tot de la o biată luminare.

● Șoapta în adîncuri stîrnește ecouri mai puternice decît strigătul risipit pe înălțimi.

● Nu mă supără faptul că m-ai vîndut, ci prețul: făceam mai mult.

● Rîvnesc forța cascadei, dar parcă mai mult măreția ei.

● Laboratorul avea trei angajați : unul efectua analize chimice, iar ceilalți doi făceau analiza muncii.

● Cu toții zărim munții, dar cîți de pe piscuri ?

● Laș prieten este umbra : te părăsește tocmai în mijlocul celui mai adînc întuneric...

● Iubito, dacă sufletul tău s-ar patenta, industria frigorifică ar deveni falimentară.

● N-am văzut vulturi pîrlindu-și aripile la luminile felinarelor.

● Ceasul meu funcționează aiurea; și doar l-am reglat după mersul trenurilor.

● La sfîrșit de secol XX, un biet taur este ucis, cu surle și trîmbițe, în mijlocul unei mulțimi de „sufletiști extaziați". Eu, totuși, mai sper...

● Odată cu mine va muri și adevărul despre mine.

● În veacul nostru grav, liniștea este doar acea neliniște pe care nu o percepem.

● Ecoul — epitaful nescris al sunetului.

● Umorul lipsei de umor — ce poate fi decît prostia !

● Sufletul de piatră nu este un pas obligatoriu pe drumul către statuie.

GIUSEPPE NAVARA

Umor, umor...

Patru redactori de la „New York Times" au ieșit cîteva momente să se odihnească într-un parc de lîngă redacție, într-o frumoasa zi de primăvară. Deodată unul dintre ei declară :

„Deoarece sîntem prieteni buni, ce-ar fi dacă ne-am împărtăși fiecare problemele care ne frămîntă ?"

Și continuă el după un mic repaus :

„Personal eu beau prea mult".

Ceilalți trei au rămas cu gurile căscate de surpriză. Al doilea se hazardează ;

„Mie îmi plac prea mult jocurile de noroc".

Din nou o liniște ofuscată și după aceea al treilea mărturisește :

„Și eu o iubesc pe una dintre redactoarele mele, femeie măritată cu doi copii".

Un pescăruș a trecut privindu-lu reprobabil. Al patrulea neavînd aerul că vrea să se spovedească, confrații lui îl încurajează. Se îndoiește el de discreția lor ?

„Ei bine, sfîrșește el prin a spune, iată problema mea : Eu sînt incapabil să păstrez un secret".

★

Un individ vine să se plîngă la serviciul de igienă :

— Locuiesc cu cei șase frați ai mei într-o cameră. Unul dintre ei are 6 maimuțe, celălalt 12 cîini. Este îngrozitor, aerul a devenit irespirabil în cameră. Faceți ceva, vă rog !

— N-aveți ferestre la această cameră ?

— Ba da.

— Ei bine, deschideți-le.

— Ce ! vreți să-mi zboare cei 150 de porumbei ?

★

Singurul profesor adevărat este acela care se poate pune „în pielea" altor mii de persoane, care poate să coboare la nivelul studentului, substituindu-i personalitatea, privind cu ochii săi, ascultînd cu urechile sale și gîndind cu creierul său.

★

Două prietene vorbesc despre reîncarnare.

— Mă întreb, spune una, dacă eu aș prefera să renasc frumoasă sau bogată ?

— În tot cazul, răspunde cealaltă, asta nu va schimba nimic.

★

La o recepție mondenă, o tînără doamnă reproșează soțului de a se fi dus de vreo șase ori la bufet cerînd cuburi de gheață și pișcoturi : „În locul tău mi-ar fi fost jenă".

„De ce iubito ? spune soțul. Eu le-am spus de fiecare dată că e pentru tine".

★

Țînțarul este o mică sălbăticiune creată de natură pentru ca noi să ne dăm seama cît sînt ființele de simpatice.

★

Un sud-african a apărut în fața instanței pentru vina că l-ar fi făcut pe ministrul culturii analfabet. A fost condamnat la 20 de ani închisoare : cinci ani pentru calomnie și cincisprezece pentru divulgarea unui secret de stat.

★

— Este trecut de două dimineața. Vreți să vă petreceți toată noaptea aici ? strigă tatăl iubitului fetei sale, care era instalat comod pe fotoliu în salon.

— Mulțumesc, domnule, răspunde tînărul bărbat, dar nu știu ce să vă spun. Trebuie mai întîi să-mi sun părinții și să-i întreb.

★

În mijlocul unui discurs inflamabil pe care îl pronunța un om politic, într-o recentă campanie electorală, un bebeluș s-a pus pe plîns în mijlocul sălii. Mama, cu copilul în brațe, s-a ridicat să plece. Oratorul văzînd că pierde o alegătoare, strigă :

— Dar rămîneți totuși, doamnă, bebelușul dumneavoastră nu mă deranjează !

— Poate, replică ea continuîndu-și drumul spre ieșire, dar dumneavoastră, domnule, îmi deranjați copilul !

Anecdote culese și interpretate de
ILIE VALENTIN

Docendo discimus

Un afiș vesel ne invită acum, în luna lui făurar, să vizităm „Salonul umorului '82» găzduit de Galeria de artă a municipiului București. Cu firească curiozitate, trec pragul închipuitului tărîm al surîsului... Pe pereții foarte aerisiți ai galeriei, într-o mișcare circulară de la stînga spre dreapta cum privești de la intrare, expun în ordine : **Bour** (trei **bourografii** ale gîndirii umane într-o realizare de excepție), **Ciosu** (trei lucrări patinate de vreme, executate în manieră poantilistă proprie, contrapunctînd stări de inerție și de acțiune ale semenilor noștri), **Matty** (trei lucrări în care patru păsărele colorate, simboluri într-un infantil speech **fără cuvinte** pe tema claustrării, demonstrează că, de fapt, forța îndrăgitului umorist al rubricii „Una pe zi" din ziarul „România liberă" constă în textul spumos de cele mai multe ori, atașat desenului ; și cum „scripta manent", nici unul dintre cele trei desene prezentate nu a fost reprodus în catalog !") **Dan Hatmanu** (cinci fizionomii ieșene, relevate caricatural în grafit cu forța plasticianului de renume), **Constantin Cazacu** (cinci lucrări în care teme ca „raportări fictive", „incompetența", „curajul opiniei" sau „cursa înarmărilor" sînt tratate în cel mai pur stil „fotografic à la minut"). **Nell Cobar** (opt lucrări — iată un răsfățat, din punct de vedere numeric, al juriului, dacă a existat cumva așa ceva — pe o scală valorică de la sublim la ridicol ! Căci dacă stigmatizarea măiastră a măsluitorilor realității din lucrarea în care amprentele pașilor desculți lăsate pe pămînt sînt transformate cu sîrg și seninătate de către un vopsitor în urme de pantof ține de sublim, atunci desenul în care un individ care mulge vaca și care are aliniat la spatele său un șir de șiștare pline cu lapte în antiteză cu șirul lung de oameni care așteaptă la rînd, cu gălețile goale să le cadă ceva de sub „coada aceleiași vaci (!?) ține de ridicol, dacă nu chiar de penibil), **M. Gion** (șase calde șarje portretistice, retro-introspective, ale unor personalități din lumea muzicii, literaturii, sculpturii, teatrului, personalități de ieri și de azi ale culturii românești și universale). **A. Poch** (cu cele nouă lucrări, dintre care unele premiate la saloane ale umorului din țară și din străinătate, la care trebuie să adăugăm și reușitul afiș și catalogul expoziției executate cu profesionalism, definesc artistul cu cel mai substanțial aport la încropirea prezentei expoziții ; în altă ordine de idei, prin lucrarea intitulată „Unanimitate" artistul propune formula inedită a **caricaturii pozitive** !), **Gh. Chiriac** (șase desene pe parcursul cărora maeștri ai artei plastice universale sau opere ale acestora, devenite simbol, sînt puși să slujească idei minore, sau mai plastic spus, expozantul face din armăsar țînțar și încă unul din ăla nepișcător chiar !). **T. Pall** (participă cu trei lucrări șugubețe însă cunoscute publicului de cel puțin 5—6 ani), **V. Vasiliu** (caricaturistul cu cel mai mic număr de lucrări în expoziție : una, dar bună, o antirăzboinică care pe deasupra mai și ridică numărul expozanților de la cifra 11 la cifra 12) și **Gabriel Bratu** (patru colaje jalnice, dintre care unul, chiar cel reprodus în catalog (!), mostră de umor gros, frizează insensibilitatea.).... Privesc, analizez și caut să mă dumiresc. Persistă o senzație de sărăcie și de prăfuială, gustul amar că am participat la vizionarea unei șușanele. O șușă care va permite organizatorilor să bifeze birocratic o acțiune care nu face nici un serviciu nimănui și care perpetuează scindarea caricaturiștilor în grupul „de elită" al **uapiștilor** și marele grup al „restului lumii" — **amatorii.** La marfa prezentată de grupulețul mai sus analizat, numai 56 de lucrări, adică circa 40% din expoziția „Ando" organizată la G.A.M.B. anul trecut de exemplu, titulatura de „Salon al umorului '82" este o aroganță, un rapt ! Te poți numi „Salon '82" cînd absentează reprezentanții de marcă ai U.A.P., caricaturiști precum sînt Helga Unipan, Cik Damadian, Eugen Taru, Silvan, Mihai Stănescu, Pompiliu Dumitrescu, Crăiță Mîndră Vasile, Benedict Gănescu, Dragoș Anton ? Și pentru că un real „Salon al umorului '82" organizat la București trebuie să fie o poartă larg deschisă tuturor caricaturiștilor de valoare ai țării, o chintesență și un bilanț, este bine ca în atenția organizatorilor unui atît de necesar „Salon al saloanelor de umor" să stea nume ca Mariana Șerban, Tety Boroș, Molnar Denes, Ando, Rudi Schmückle, Șt. Popa, N. Rosici, Ion și Mihai Barbu, N. Ioniță, Oct. Covaci, Aram Damadian, Leonte Năstase, Al. Bertfeld, Gh. D. Constantinescu, Victor Chiribaie, Al. Clenciu, Sorin Postolache ș.a., nume care și-au cîștigat un meritat prestigiu național și internațional. Este absurd să poți participa ca amator alături de membrii de uniune la orice expoziție din provincie sau străinătate, același lucru fiind ca și interzis în Capitală ! Cu ce drept, de către cine ?... Ei bine, tocmai de către cei care nu trebuie să uite că „învățîndu-i pe alții, ei înșiși învață !"

MIHAI FÎNZARU-FIM

Dincolo de şosea

Într-o elegantă prezentare grafică, Editura Albatros ne oferă o carte inspirată din realitatea imediată : **Dincolo de şosea** de Victor Beda şi Gheorghe Ene. Substanţa restrînsă a cărţii o constituie evenimentul rutier, însă autorii îl tratează ca pe o secvenţă de viaţă şi, din acest punct de vedere, paginile lor refuză ariditatea şi platitudinea spiritului exclusiv constatator, devenind veritabile documente umane, eşantioane elocvente de existenţă. Ni se dezvăluie, cu o remarcabilă sobrietate analitică, dar şi cu un palpabil fior al participării, cauze şi consecinţe care nu se mai pot clasa simplist, pe categorii birocratice. Se demonstrează, cu răbdare şi nu o dată cu o elevată compasiune, mecanismul erorii fatale, mereu altul în înfăţişările sale particulare. Şi nu întîmplător numeroase

dintre capitolele volumului ating temperatura unor pagini de proză adevărată.

O civilizaţie între hotarele căreia şoseaua devine una dintre axele capabile să verifice caractere şi să mobilizeze pasiuni implică legi şi relaţii specifice. Ele nu vor fi niciodată însă atît de specifice încît să anuleze puterea noastră de a le judeca şi cuprinde, în întregimea înţelesului, cu măsurile vieţii de toate zilele, ca şi capacitatea noastră de a discerne linia uneori prea subţire şi răsucită dintre vinovăţie şi prostie. Cu ştiinţa de a radiografia un ansamblu şi de a releva în contextul lui amănuntul semnificativ, Victor Beda şi Gheorghe Ene ne provoacă la meditaţie şi chibzuinţă : înainte de a fi un joc de-a v-aţi ascunselea între tentaţii greu de reprimat şi restricţii menite să le ţină în frîu, automobilismul rămîne o competiţie a omului cu sine însuşi, o încercare pe parcursul căreia, fatal, individul aruncă în balanţa supravieţuirii întreaga sa educaţie anterioară.

Nu vom repovesti atîtea şi atîtea întîmplări, unele intrate deja în folclorul şoselelor, asupra cărora autorii au ştiut să refere colorat şi calificat. Dar este de remarcat faptul că geografia acestor întîmplări are precizie, direcţie şi îşi exercită neîndoielnic persuasiunea asupra cititorilor hotăriţi să le parcurgă pînă la capăt. Cartea ne invită la a privi şoseaua şi lumea ei ca pe o realitate a cărei dimensiune esenţială a fost şi va fi o necesară solidaritate, o perpetuă comprehensiune reciprocă. Nu se poate rula prea mult timp pe asfalt sub apăsarea ambiţiei şi a spiritului de care pe care. Nu se ajunge prea departe cînd defecţiunile discernămîntului etic alterează statura umană pînă la a o sechestra în egoism şi indiferenţă. Este pur şi simplu straniu cum, uneori, autoritatea asupra brumei de cai-putere ascunşi sub capotă îl dezbracă pe om de autoritatea asupra propriei sale personalităţi, dezvăluind în structura ei fisuri şi vicii latente, dintr-o gamă tare deosebit de diversă, de la simplă imprudenţă pînă la laşitate sadea. Şi autorii, spre cinstea lor, nu evită nici situaţiile în care adevărul se clatină pe muchia cuţitului. Dovedindu-se un privilegiu al profesionalismului lor certitudinea în a ne demonstra cu argumente revelatoare de care parte a muchiei cuţitului cade, mereu, adevărul.

Şi aşa, din aproape în aproape, ajungem la un anume miez al lucrurilor : Victor Beda şi Gheorghe Ene scriu din interiorul unei profesii în centrul preocupărilor căreia stă tocmai siguranţa şi fluenţa circulaţiei pe drumurile publice. Scriind cartea **Dincolo de şosea**, ei trec, implicit, dincoace de baricada teoretică ce îi desparte de plebea automobiliştilor, sugerîndu-ne totodată că această baricadă, de fapt, nici nu există. Sau, dacă există, nu este decît construcţia febril improvizată a unor psihologii refractare. Cartea nu frizează procesul de intenţie, dimpotrivă, declanşează un edificator proces de conştiinţă. Aceasta fiind şi calitatea ei primordială : ţintind norma etică, degajînd-o din afluenţa amănuntelor, ea şi-a propus şi a izbutit să fie mult mai mult decît un ghid tehnic sau o suită ordonată de întîmplări tragice. Tîlcurile secvenţelor ei sînt complementare şi împlinesc un mesaj de certă generozitate umană.

MIHAI PELIN

O excepţională calificare a braşovencelor de la Rulmentul !

Handbalistele române au incendiat Sala sporturilor din Braşov, umplută pînă la refuz de marii împătimiţi ai sportului de aici. Cu totul şi cu totul neaşteptată pentru toţi cei prezenţi a fost evoluţia fetelor de la Rulmentul : un ritm sufocant pe toată durata meciului, o dîrzenie ieşită din comun şi o totală dăruire în joc au fost atributele unei splendide victorii. Şi nu este vorba de o victorie oarecare, pentru că a învinge o echipă cu 11 „internaţionale“ din 12, cum este această Hypobank St. Polten din Austria, şi încă la o diferenţă de opt puncte, înseamnă mult mai mult. În primul rînd, din startul acestui meci existau în faţa handbalistelor noastre două mari obstacole. Primul: obţinerea victoriei, al doilea: victorie la o diferenţă mai mare de cinci puncte! În asemenea cazuri doar autodepăşirea poate duce la un rezultat favorabil. Cine a fost duminică în Sala sporturilor a asistat la o partidă de mare dramatism, un spectacol în toată puterea cuvîntului. O galerie dezlănţuită, care nu este alta decît cea a „stegarilor“ braşoveni dirijată din toată fiinţa de o celebritate locală, Lătrău ; o atmosferă pur fotbalistică, care nu numai c-a intidimat adversari şi arbitri ci, în primul rînd, a încurajat echipa noastră, purtînd-o spre o mare victorie. Scorul, 22—14, ar putea lăsa impresia că în teren s-a aflat o singură echipă. Această „combinată europeană“, Hypobank, care reuneşte jucătoare din Austria, Polonia şi Cehoslovacia, a dat o ripostă deosebit de îndîrjită. Hypobank, o echipă robustă care a impresionat prin gabarit de cînd şi-a făcut apariţia în teren, a prestat la Braşov un joc solid, de angajament fizic total în apărare şi unul organizat, precis şi percutant în atac. Dacă aceste calităţi au impus-o în prima manşă, în cea de-a doua, la adăpostul celor 5 puncte, tactica de aşteptare a fost nefastă. Echipa **Foltynovei** nu a putut face faţă jocului mult mai combinativ, sclipitor chiar în unele momente, pressing-ului permanent şi ritmului susţinut excelent de fetele noastre. La capătul celor 50 de minute, se cuvin felicitările şi toate laudele noastre tuturor celor care au concurat la obţinerea acestei mari performanţe. În primul rînd cuplului de antrenori **Remus Drăgănescu** şi **Ion Mihăilă** a căror „mînă“ s-a simţit din plin în jocul handbalistelor noastre, dintre care s-au remarcat maestra sportului **Irene Oancea** (prin clarviziune şi echilibru), **Mariana Oacă** (prin forţă şi eficacitate), **Adriana Pături** (un pivot de clasă europeană) şi portăriţa **Elena Drăgănescu** (stîlp de încredere al apărării şi fulgerătoare rampă de lansare a contraatacurilor). Fluierul final al arbitrilor a decis a patra semifinalistă a Cupei campionilor europeni : **Rulmentul Braşov**. Calificarea în primele patru echipe ale bătrînului continent, care, de fapt, înseamnă situarea în primele 4 echipe ale lumii este cea mai importantă realizare a handbalului braşovean pînă acum şi o nouă şi frumoasă confirmare a marii şcoli de handbal românesc. Fie ca această izbîndă să fie semnalul unui şir de succese ale handbaliştilor tricolori care, în aceste zile, în R.F. Germania încearcă să devină pentru a cincea oară campioni mondiali !

VICTOR SOCACIU

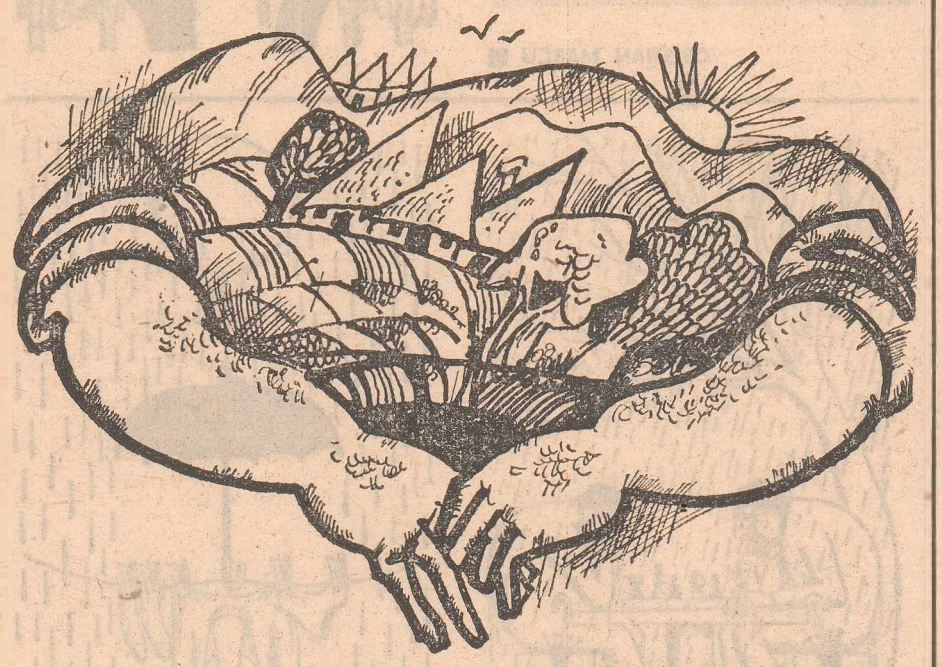

În acest număr ilustraţii de DONE STAN şi LUCIA MARTIN

Cuşca Suflerului

Şaliapin la Bucureşti

Fără nici o îndoială Şaliapin a stăpînit pămîntul, dintr-un capăt într-altul, ca cel mai mare artist liric pe care l-a dat umanitatea. Nu numai cîntăreţ excepţional, imens tragedian, înzestrat machior. Înmănuncherea acestor grandioase daruri a dus la torentul genialităţii sale. „O simplă schiţare de gest la acest pravoslavnic e o operă de geniu...“ i-a mărturisit lui Ştefănescu-Goangă, George Enescu, la Paris, cînd viitorul mare bariton român s-a simţit cutremurat de covîrşitoarea creaţie a demiurgului în „Boris Godunov“, decizînd să abandoneze cîntul în care păşea. Expresia personagiilor pe care le-a însuflat Feodor Ivanovici Şaliapin a pus în derută şefii de orchestră — chiar cei mai renumiţi — creîndu-le dificultăţi în susţinerea partiţiunilor. Prezenţa lui în „Mefistofele“ de Boito, în „Don Quijote“, Mefisto din „Faust“, Basil, Boris, Ivan cel Groaznic, strivea partenerii, fiind pe cu totul altă măsură, supraomenească. Da : cel mai mare bas al tuturor timpurilor.

Şaliapin nu cîntase la Bucureşti. Scarlat Cocorăscu, directorul Operei, care dovedise pasiune şi destoinicie la conducere, urmărea să-şi facă un titlu de glorie din obţinerea adeziunii uriaşului liric. În acest sens telegrafiază la Paris, solicitîndu-i două reprezentaţii pentru Opera Română.

Sosit cu întîrziere, răspunsul e defavorabil.

Stăruitor, nobilul director nu înţelege să renunţe. Determină intervenţia forului conducător, Ministerul Artelor, la care celebrul artist răspunde pe acelaşi calapod.

În vremea aceea vizita, din cînd în cînd, pe solişti la cabină, un oarecare Bischer, evreu rus, care practicase pe timpuri, la Odessa, dificilul superb mestesug de impresar. Acum, decăzut, încolţit de viaţă, hărţănit, înfăşurat într-un palton răpciugos pe care şi-l încheia cu un ac de siguranţă sub bărbie, se rătăcea să-şi purifice traiul greu şi bătrînesc în armoniile ninse de amintiri, ale lui Rimski-Korsakov, ale lui Mussorgski...

Într-una din seri, la sfîrşitul spectacolului, cîntăreţii n-au de lucru şi îi critică poziţia nebinevoitoare a lui Şaliapin.

Bischer închide un ochi, pişicher, în timp ce-şi prinde acul de siguranţă :

— Nu vrea să cînte la Bucureşti ? Nu se poate... Am lucrat cu el la Odessa.

Daţi-mi un petic de hîrtie.

Şi în picioare, închizînd acelaşi ochi cu un vîrf de creion bont, scrijelează pe hîrtia proptită în perete, nu o poliloghie.

— Trimiteţi această telegramă.

La două zile, marele rus adresează lui Bischer, la Operă, confirmarea :

„Programează Boris şi Mefisto. Aştept să-mi revăd tinereţea. Şaliapin“.

Între timp Opera trecuse de la Liric la Eforie ; Scarlat Cocorăscu îşi dăduse demisia ; spectacolele Şaliapin au loc la sfîrşitul lui ianuarie 1930, sub directoratul Ionel Perlea

Trecerea lui Şaliapin pe scena de la Eforie are şi o urmare — de infinită generoasă stepă... ! Ieşit cu camarazii români, după al doilea spectacol, la restaurantul „Cavura“, achită consumaţia întregului local. Iar din concertul cîntat în provincie nu încasează nici un ban, lăsînd întreaga încasare lui Bischer.

GABY MICHAILESCU

OMUL CARE JOACĂ

Egipt, drum şi gînduri (I)

Am să părăsesc poate pentru cîteva săptămîni subiectele pur fotbalistice şi pentru că un gînd mai vechi nu-mi dă pace, îndemnîndu-mă să scriu şi despre ceea ce pot vedea şi simţi oamenii mingei mîngîiate de picioare în trecerea lor prin lume. Dacă pot vedea ceva sau nimic, dacă-şi dau seama de ceea ce văd, fiecare-i liber să creadă ce vrea. Stiu, începe campionatul, sînt multe de comentat, e tăcere, tristeţe şi griji şi în fotbal, dar puţină rupere de lumea şi preocupările prin care ne-am obişnuit prea simplist să fim priviţi nu ne poate decît ajuta.

Voi povesti despre somnul aparent al unor vechi meleaguri, întreţinut de fumul narghilelelor beduine, prin care se pot distinge sclipirile mistuitoare ale privirilor arabe ce te lasă să pătrunzi foarte greu spre ei, trăind şi acum mai mult cu spiritul.

Am văzut multe locuri şi oameni în drumurile-mi fotbalistice de pînă acum. Port în minte imagini şi impresii de neuitat pe care din cînd în cînd mi le readuc în cîmpul vizual, trăindu-le mereu cu o intensitate aproape egală cu aceea care le-a fixat în memorie. Sînt un privilegiat, o ştiu, dar îmi este şi ruşine pentru că oamenii sînt încă atît de neajutoraţi şi chiar dacă privesc cu destul înţeles spre cerul în care nu pot deocamdată să ajungă decît puţin cu mintea, sînt mult mai înfrînţi neputîndu-şi bucura retina şi paşii cu mulţumirea cunoaşterii acelui lucru — propriul lor Pămînt. Sînt, totuşi, unele senzaţii şi curiozităţi de cunoastere ale planetei care se pot numi unicate sau... „întîlniri de gradul trei“. Multe din desăvîrşirile de excepţie şi ale pămîntului ţării noastre nu sînt încă bătute de suflet prin mersul său la ele ; prea mulţi nu le cunosc, şi mi se pare adevărat şi bine gîndit raţionamentul unui personaj de excepţie care atunci cînd trebuia să aprobe, mai de mult, plecarea mai snobă a cîte „unuia“ spre Paris sau Louvain, să spunem, îl întreba dacă a fost la Voronet, iar la negaţia firească a acestuia, îl invita pe bună dreptate ne solicitant să înceapă periplul pe meleagurile originii...

Egiptul, sau Egipetul cum ne mai place să-l alintăm, este un unicat pentru dorinţa de „a vedea“ a oricărui muritor. Mi-am dorit în ultimii ani să ajung în două locuri : China şi Egipt. Iată-mă în drum spre Cairo, speţînd în continuare şi pentru China. Ştiu că nu voi vedea decît o infimă parte din ce poate să ofere această ţară binecuvîntată şi îngrijită de două albii de apă, dar îmi ajunge şi simpla privire ce am s-o arunc spre urmaşii felahilor şi faraonilor, contopiţi de arabi, îngrijiţi aparent şi ciudat de europeni, dar puternici şi acum prin uluitoarea lor trecere prin timp la fel ca şi enigmaticele simboluri pluridimensionale construite din toate materiile lumii cu care şi-au definit şi îşi continuă identitatea.

Într-o dimineaţă ai cărei nori seamănă cu aceia pe care o să-i întîlnim deasupra deltei Nilului şi a Cairo-ului, dar altfel încălziţi de bătrînul zeu Ra, un „Tu 154“ ne ridică încet, pentru a ne purta mai întîi spre Atena, amintindu-mi astfel de naşterea şi somnul civilizaţiilor, de puterea lor de influenţă şi colonizare, precum şi de ciclurile greu accesibile unei vieţi omeneşti ca trăire dar nu şi ca cunoastere, prin care trec una spre alta.

Dar gîndurile sînt metamorfoze ale ideilor. Cînd comandantul avionului anunţă şi într-o engleză de excepţie că sub noi este Salonicul, îmi schiţam dorinţa de a putea vedea Alexandria lui „cel Mare“, aducîndu-mi aminte că am vizitat acum cîţiva ani misterioasa capitală descoperită cam atunci a lui Filip al II-lea, tatăl său, lîngă Thesaloniki, cel care i-a călăuzit voinţa de a subjuga orientul şi China mult visată.

Se face senin. Apare broderia de insule şi de mare a Greciei, piscurile sînt mîngîiate de zăpadă şi sînt în continuare nedumerit de abilitatea acestui popor de a se descurca de minune din mici turme, mare şi fel de fel de „învîrteli“, fără hale şi fum, doar cu acest Alexandru cuceritor militar de infimă durată în negura veacurilor. Dar iată-ne la Atena. Sînt 18°, e primăvară. Răsfoiesc un „Match“, în care senzaţia este acţiunea celor 10 „super-file“ italieni care au eliberat un general american în 90 de secunde perfecte din captivitatea acelorasi „brigăzi roşii“, fără nici un foc de armă. N-am cum să-l cumpăr... şi mă îndrept spre „Retzina“ lui Fănuş Neagu, care nu se poate gusta decît cu vorbe, şi numai cu el. Amîn pentru întoarcere din aceleaşi motive ca acelea ale Match-ului...

Decolăm. Sub aripă, Atena este albă, se unge parcă cu soare şi poate că acesta este şi unul din secretele democraţiei sale. Privesc prin hublouri grupuleţe mici de „nori de timp frumos“, cum le spun piloţii, brăzdează „gîrla“ pe care am început s-o trecem. O gîrlă scurtă, pe care băieţii, ca să „nu se ude“, probabil, o trec îndrăgostiţi de lege, răsfoind comentat ultimul „Buletin oficial“ cu noile dispoziţiuni vamale. Se vorbeşte decent, ca la „five-o-clock-urile“ din Chelsea.

(Va urma)

CORNEL DINU

Lumea în care trăim

În spatele violenței...

...Schimburile de focuri și distrugerile continuă. Bombe și grenade explodează în fiecare zi în magazine și instituții, în mașini și locuințe. Atentatele se țin și ele lanț. În Ulster valul violenței continuă de ani și ani de zile.

E dificil — și nici nu ne propunem — să ne pronunțăm asupra cauzelor profunde ale stărilor de lucruri, ale tragediei care determină ca de ani de zile în Irlanda de Nord atentatele să nu înceteze. După cum scrie ziarul britanic „The Times", în primul rînd nu pot fi trecute cu vederea cauzele politice ale tragediei din Irlanda de Nord. Dar situația — scrie ziarul londonez — ar trebui privită mai degrabă ca o problemă socială și economică cu repercusiuni etnice și religioase.

S-ar putea ca prestigiosul „The Times" să aibă sau să nu aibă dreptate. Ceea ce ne-a determinat să ne oprim asupra articolului său a fost aprecierea situației economice și sociale din această provincie, calificată ca reprezentînd „o rușine pentru civilizația occidentală". Datele și faptele prezentate demonstrează, într-adevăr, că în Ulster are loc o acumulare înspăimîntătoare de privațiuni sociale și pauperitate generală, o sărăcie ce cîștigă continuu teren într-un ritm accelerat. De data aceasta însă, fără a mai exista discriminări între protestanți și catolici.

Incontestabil, datele și situațiile prezentate de gazeta londoneză sînt cît se poate de semnificative și le vom enumera succint : Irlanda de Nord se află pe ultimul loc la indicatorii sociali și economici în situația pe regiuni a Regatului Unit. Cifrele relevă că provincia are cea mai ridicată rată a natalității dar și cel mai ridicat indice al mortalității din regat, cea mai scurtă durată de viață și cea mai mare mortalitate infantilă. Aici există, în același timp, și cel mai redus număr de spectatori de teatru și cinema, cel mai mic număr de cititori de cărți și cea mai mare proporție de copii handicapați psihic și fizic. În cîteva fraze „The Times" izbutește performanța de a ne zugrăvi un tablou cutremurător. Și, să nu omitem, un tablou al unei realități europene, căci Ulsterul se află pe continentul nostru, nicidecum în „lumea a treia".

Dar lista tristelor „recorduri" ale Ulsterului poate fi încă mult continuată : aici există cel mai redus venit personal și pe familie, cea mai mare dependență de asistența socială, cele mai puține bunuri casnice de folosință îndelungată, cele mai mari cheltuieli pentru consumul casnic de combustibil. (Cărbunele costă cu 12 la sută mai mult iar electricitatea cu 22 la sută mai mult decît în Marea Britanie.) Și toate acestea, în condițiile în care, așa cum confirmă toate situațiile oficiale, în Ulster există de departe cea mai ridicată rată a șomajului, respectiv 19,6 la sută, și, totodată, cel mai mare număr de șomeri de lungă durată. În Belfast — spre exemplu — proporția șomajului atinge 50 la sută !

Tuturor acestor „recorduri" li se adaugă însă unul care afectează poate în cea mai mare măsură populația Ulsterului : existența celui mai ridicat procentaj de locuințe insalubre, din toate regiunile Regatului Unit. „Condițiile de locuit din Ulster sînt cu 15—20 de ani în urma celor din Marea Britanie", arăta o oficialitate de la „Housing Executive" din Irlanda de Nord. Aceeași oficialitate demonstra că Belfastul are cele mai proaste condiții de locuit din Europa occidentală. Aproape 40 la sută din numărul total al familiilor — circa 32 000 — se zbat pentru obținerea unei locuințe cît de cît acceptabile. Două treimi dintre aceste familii sînt într-o situație cu adevărat disperată. Ele locuiesc cîte 4—5 și chiar 6 persoane într-o singură încăpere deseori și aceasta în părăginire, cu crăpături și alte deteriorări, fără cele mai elementare condiții de igienă.

Un indicator al sărăciei este și datoria publică. În 1981 în Ulster exista o datorie publică de 31 de milioane lire sterline. Într-o provincie cu 1,5 milioane locuitori, înseamnă că pentru fiecare bărbat, femeie și copil revine o datorie, pentru impozitele neplătite, în valoare de 20 de lire sterline.

Diverși economiști, politicieni, ziariști — oameni realiști — au apreciat că una dintre principalele măsuri pentru redresarea situației din Ulster ar fi investirea unor importante fonduri pentru dezvoltarea economică, pentru noi locuri de muncă, pentru construcția de locuințe. Din păcate, însă, orice propunere ca guvernul să facă diferite investiții în Ulster, pentru ca provincia să ajungă la nivelul de dezvoltare socială și economică al Marii Britanii, este întîmpinată cu refuzuri. Refuzuri motivate prin lipsa fondurilor necesare. „Același guvern — scrie „The Times" — investește însă 70 milioane lire sterline, în toiul unei crize energetice mondiale, într-o fabrică care produce automobile sport de lux pentru piața americană".

Lumea s-a obișnuit cu exploziile din Ulster, cu violența care ucide, cu nesiguranța care domnește la Belfast. Și uită deseori ceea ce se află în spatele violenței. Despre aceste triste și deprimante realități se scrie puțin. Violența și sărăcia nu pot fi separate. Singele care curge în Ulster trebuie asociat unor stări de lucruri tragice pe care „The Times" le-a denumit drept „o rușine pentru civilizația occidentală".

Ca să înțelegem resorturile violenței din Ulster, să ne gîndim mai ales la sărăcia din Ulster...

AL. PINTEA

„Scutul nuclear" și planeta de moloz

În malefica terminologie de specialitate, mă refer la specialitatea înarmării, „scutul nuclear" vrea să însemne existența unor utilaje de distrugere suficient de avansate din punctul de vedere al forței lor distructive pentru a inocula în adversarul potențial sentimentul „reținerii" dacă nu cumva chiar al „descurajării". Cu alte cuvinte cu cît panoplia nucleară a unei țări posesoare este mai completă și mai avansată cu atît „scutul" ei ar fi mai eficient. Logica unei asemenea argumentații nu poate conduce la altă concluzie decît că la scuturi egale ar corespunde descurajări... egale. Aceasta ar însemna statuarea valabilității echilibrului terorii, o teroare nu oarecare, ci, evident, nucleară.

Stau, oare, lucrurile chiar așa ?... O atare teorie — instabilă în însăși esența sa, instabilă pe întregul traseu de la cauza înarmărilor nucleare la efectul lor... scontat — primește, în ultima vreme, nu numai riposta legitimă și de bun-simț a opiniei publice de pe toate meridianele, ci și a experților în problemă, a celor care au o viziune din interiorul competiției nucleare.

Principala sarcină a contemporaneității constă în încetarea imediată a cursei înarmărilor, reducerea și distrugerea arsenalelor nucleare — au arătat participanții la un simpozion desfășurat la New York sub auspiciile organizației „Medicii în lupta pentru responsabilitatea socială".

Acumularea de arsenale nucleare nu sporește, ci subminează securitatea Statelor Unite — a arătat în intervenția sa R. Barnet, cunoscut specialist în probleme militare și colaborator al Institutului pentru studierea conjuncturii politice. „Nu există și nu poate exista nici un fel de „scut antinuclear" în condițiile unei catastrofe nucleare" — a arătat el. La rîndul său lordul Zuckerman, care timp de cîteva decenii a fost consultant științific al guvernului Marii Britanii, este de părere — potrivit unei relatări a agenției Associated Press — că, prin producerea de arme nucleare, mai multe și mai perfecționate, nu s-a asigurat în ultimele decenii un grad sporit de securitate nici Vestului, nici Estului. Iar proliferarea și dezvoltarea armelor nucleare a devenit și mai periculoasă de cînd se încearcă inocularea ideii că războiul nuclear ar fi „acceptabil" — a declarat el la o conferință de presă cu prilejul lansării cărții sale „Iluzia nucleară și realitatea". Lordul Zuckerman a spus că doctrina N.A.T.O. privind folosirea armei nucleare într-un conflict limitat în Europa este iluzorie, deoarece aceasta ar duce inevitabil la escaladarea războiului nuclear la scara întregii lumi. Atît timp cît nu este oprită cursa înarmărilor există mereu posibilitatea declanșării unui război.

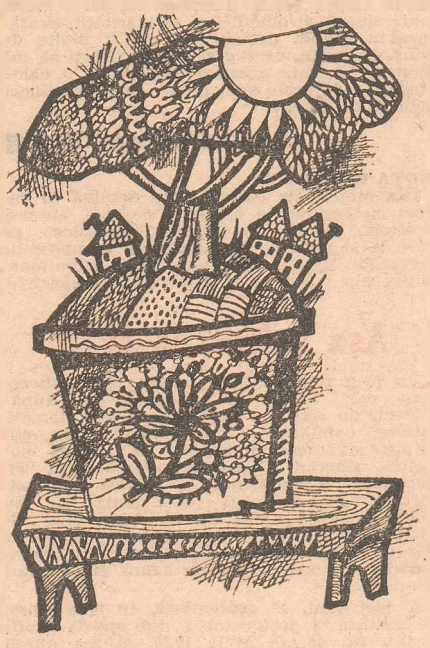

Reținînd, în același context, al iluziilor false stimulate de „scutul nuclear", o recentă lucrare publicată de Națiunile Unite, care se intitulează sugestiv „Cursa înarmărilor sau cursa vieții". Subtitlul ei este la fel de percutant : „Omenirea are de ales" : „Focurile celui de al doilea război mondial nici nu se stinseseră bine cînd cîteva țări au și început să construiască sau să perfecționeze bomba atomică. În căutarea securității, ele încercau să obțină o bombă mai mare și „mai bună". Și astfel a început cea mai mare, cea mai risipitoare și mai periculoasă cursă a înarmărilor din istoria omenirii.

Nici o altă cursă a înarmărilor nu dusese omenirea într-o situație atît de dificilă. Niciodată statele nu avuseseră la dispoziție mijloace capabile să producă altora distrugeri atît de mari. Niciodată nu fusese capacitatea de distrugere a unei arme atît de imediată și cuprinzătoare. Niciodată popoarele lumii nu fuseseră confruntate cu posibilitatea reală a autodistrugerii.

Astăzi, cursa înarmărilor, pusă în mișcare în mare parte de competiția dintre marile puteri militare, a luat un avînt nebunesc. Viitorul omenirii — de fapt al vieții pe pămînt în totalitatea ei — este amenințat mai grav decît oricînd.

Există acum zeci de mii de arme nucleare, cu o putere explozivă totală echivalentă cu cea a unui milion de bombe de tipul celei de la Hiroshima. Iar aceasta ajunge pentru a distruge lumea de mai multe ori". Și, mai departe : „Puterea explozivă totală a armelor nucleare din lume este, așa cum s-a menționat, echivalentă cu cea a unui milion de bombe de tipul celei de la Hiroshima. Aceasta implică și o ecuație umană : există echivalentul a trei tone de exploziv convențional pentru fiecare bărbat, femeie și copil de pe pămînt".

Dacă una dintre bombele tipice ale prezentului, cu o putere de o megatonă, ar fi detonată deasupra unui oraș tipic cu un milion de locuitori, rezultatul probabil ar fi : 270 000 de oameni uciși de explozie și flăcări ; 90 000 uciși de radiații ; și alți 90 000 răniți. Două treimi din toate clădirile s-ar prăbuși sau ar fi grav avariate, drumurile ar fi șterse, iar conductele de apă și gaz ar fi distruse. În fapt, orașul ar fi șters de pe fața pămîntului : explozia l-ar transforma într-o mare de moloz în flăcări".

Aceeași soartă ar avea-o Terra în ansamblu pentru că un război nuclear limitat la un oraș sau un grup de orașe nu se va inventa niciodată. Scutul nuclear pregătește, așadar, o planetă de moloz radioactiv.

RADU BUDEANU

Mondo umano ?

Dislocări, experimente și riposte

V-ați gîndit vreodată cîți soldați americani se află dincolo de granițele țării lor și mai ales ce implică, în fond, faptul ? Agenția amintită, care răspunde implicit la întrebare, scrie că la începutul acestui an Statele Unite aveau împrăștiați pe mapamond peste 500 000 soldați. Și mai precis, revista „U.S. News and World Report" arată, într-o cuprinzătoare analiză, că, la ora actuală, pe întregul glob se află 514 550 soldați americani cu exact 11 860 mai mult decît anul trecut la aceeași dată. (Apoi, analiștii nu uită să reamintească faptul că politica actualei administrații constă în a spori, uneori masiv, prezența militară în lume.) Revenind la cifra globală a acestei prezențe s-o urmărim pe sectoare geografice : peste jumătate din efectivul anunțat (337 400) se află în zona occidentală a continentului nostru, iar dintre aceștia, 248 500 se găsesc pe teritoriul vest-german, 25 100 pe cel britanic iar 8 700 pe cel spaniol. În lista respectivă urmează Turcia, Grecia, Olanda, Belgia, Islanda și Portugalia, țări în care sînt dislocați între 1 000 și 5 000 soldați, în timp ce restul de 25 000 fac parte din cunoscuta Flotă a VI-a, care acționează în Mediterana.

O relativ ușoară creștere a cifrei se înregistrează și în regiunea Pacificului și a Extremului Orient unde, în prezent, se antrenează sîrguincios 135 400 soldați americani — cu exact 11 100 mai mulți decît anul trecut. În ce privește America Latină și aici numărul lor a sporit cu 360 față de anul 1981 — acum sînt dislocați acolo 15 350 soldați. După cum s-a precizat, majoritatea acestor soldați se află în Panama — 9 000. Alți 3 500 sînt în Porto Rico, 2 200 staționează la baza americană din Guantanamo (Cuba) în timp ce în Salvador sînt detașați numeroși „consilieri militari" și instructori.

Din cifra globală de 514 550, restul de 26 400 sînt repartizați pe continentul african (200 în Egipt), Caraibe (1 300 în Bermude), Orientul Mijlociu (700 în Arabia Saudită), America de Nord (700 în Canada), insulele sub administrație britanică Diego Garcia.

N-a trecut mult de la prezentarea acestor detalii și cunoscuta revistă vest-germană „Der Spiegel" a anunțat că, pentru luna martie, Washingtonul prepară o manevră nucleară. Ar fi vorba de simularea unui război nuclear pe baza unor date furnizate de computer iar scopul este acela de a experimenta o ripostă nucleară pe care ar ordona-o președintele de la bordul unui avion de comandă. Este vorba de manevre ce vor dura cinci zile și se vor desfășura în secret față de aliații americani, cu excepția Canadei, unde sînt amplasate sisteme americane de detectare.

Iată doar două dintre multele știri cu tematică militară, dar cu ce impact mondial ! Se știe, riscurile se agravează relativ sau puternic, dar și unilateral, iar instabilitatea mondială nu se lichidează (sau se mentine cu vădite interese si efecte) prin dislocări de oameni, echipament și experimentări ale ripostelor, la ripostele celui adus în stare de a... riposta la atacuri reale sau imaginare. Căci într-o lume supracontrolată de tehnică erorile de interpretare nu sînt excluse.

DUMITRU CONSTANTIN

În cetatea lui Dante

Poposind la Florența — fala mîndriei toscane, a Casei de Medici — pe pămîntul din care s-au înălțat și își află eterna odihnă Dante Alighieri, Galileo Galilei, Michelangelo Buonarroti, Gioacchino Rossini, aveam să simt adierea evului mediu, iluminarea Renașterii. Florența este suprasaturată de arte, ea însăși este un muzeu, trăiește cu orgoliu trecutul, făurindu-și totodată noi simboluri într-o revărsare plină de speranțe.

Orașul de pe Arno — Firenze îi spun italienii — a jucat un rol propriu în istoria unității și a luptei pentru independență. De la Dom la palatul Senioriei — simbolul arhitectonic al Florenței, de la Arcul de triumf la porțile Baptiseriului — cea mai veche construcție a comunei — de la casa autorului Divinei comedii la faimosul palat Pitti, o adevărată stampă, care se măsoară în secole, se întinde peste acest pămînt latin. Aici aveam să întîlnesc unele mărturii ale permanenței românilor, ale puterii lor în fața istoriei.

Eram la Biblioteca degli Uffizi, instituție culturală de patru ori centenară. Doamna Emma Micheletti, supraintendentul așezămintului, prezenta profilul și activitatea, preocupările de specialitate ale personalului bibliotecii. Așa am ajuns la cabinetul de cartografie — frescă elocventă a marilor adevăruri, a gravelor erori istorice, a ambițiilor efemere și a căderilor definitive ale marilor imperii.

Și iată că aici am găsit o hartă tipărită la Roma, în 1674, de Atlante del Sanson, autor prob în fața istoriei, care punea Principatele Române — Moldova, Valahia, Transilvania și Pontul Euxin — în lumina realităților teritoriale și politice ale vremii, cu pămînturile lor, de o parte și de alta a Carpaților, pînă la Dunăre și apoi pînă la Marea Neagră, cu hotarele respectate pînă și de puternicii timpului...

Harta aceea veche, pe care am văzut-o la Florența, își păstrează conturul etern în pămîntul strămoșesc, acolo unde sînt și bunii străbunilor noștri. Pe trunchiul și pămîntul țării, poporul nostru a făurit istoria, civilizația sa milenară — adevărat granit de origine latină în inima Europei.

AL. CRIHANĂ

Lumea se amuză

După „LUDAS MATYI". — Ungaria

Fragmente dintr-o carte a muzicii tinere

Iată-ne deci atît de aproape, la numai o fărîmă de timp cît pentru un gest, cît pentru o străfulgerare de gînd sau numai cît pentru o respirație... Atît de aproape încît cel mai mult îmi place să mă gîndesc la toate acestea ca la o strîngere de mîini. „Salut!" „Noroc! Ce faci, bătrîne?" Oamenii tineri își spun din ce în ce mai des așa, cu un fel de voluptate, chiar cu bucurie, mai ales ca un semn al apropierii, al prieteniei. Răspunsul e standard: „Bine!" Și replica firească: „Mă bucur". Pot fi simple cuvinte. Formalități, va putea spune cineva dar, oare, cu cîtă dreptate? Cuvintele nu pot numi întotdeauna cu exactitate ceea ce simțim. Nu pot desprinde din aura ei de taină și nedeslușit decît parțial o stare, dîndu-ne doar semne ale ei precum balizele despre adevărata adîncime a mării. De aceea îmi place să mă gîndesc la toate acestea ca la o strîngere de mîini. Sau ca la un schimb de priviri. Nimic mai adînc decît privirea sinceră, dacă nu „ca o poartă deschisă spre suflet" măcar ca o spărtură luminoasă spre adîncurile lui, nimic mai fierbinte ca mîna întinsă a unui prieten. De aceea, în prelungirea aceasta de timp (iată, sînt momente cînd trecerea sa poate fi imaginată și cu duioșie sau delicatețe), atîta cîtă mai este, mi-ar plăcea să ne mai privim o dată, să ne mai dăm mîinile într-o caldă strîngere...

Toate acestea îmi treceau prin minte bifînd răspunsurile și adunînd punctaje, numerotînd și subliniind, dînd unor fapte, aparent în afara oricăror posibilități de clasificare, semnificații ierarhice. Căci, veți recunoaște și dumneavoastră, nu este deloc ușor să alegi din multitudinea acelora care timp de peste opt ani, de-a lungul a 500 de întîmplări de muzică și poezie, s-au perindat pe scena mereu deschisă a cenaclului (cei mai mulți, personalități distinct individualizate, certe talente, incontestabile valori) cum de asemenea nu a fost ușor ca din cele peste 130 de cîntece intrate în „competiție", înscrise pe listele preferențiale ale participanților la ancheta noastră, și însemnînd o cîtime din totalul celor prezentate în cenaclu, să desprindem 15 spre a le numi ca fiind cele mai importante. Sigur, am folosit pentru departajarea lor diferite criterii, am cumulat punctaje, am acordat bonificații. Toate acestea n-au reușit însă decît poate să creeze o imagine de-o clipă, ca un flash al memoriei. Imagine marcată inevitabil de subiectivitatea noastră afectivă, de puterea de-a pătrunde și internaliza tot ce s-a întîmplat de-a lungul acestor ani care au născut, crescut și împlinit un fenomen artistic, cultural de o certă și originală expresie. Că aceste cuvinte nu sînt simple afirmații stau mărturie toate extraordinarele recorduri deținute de această adevărată instituție de cultură într-un palmares unic. Au fost bătute recorduri de participare și audiență, de desfășurare în timp și (chiar așa!) în spațiu. S-au folosit cele mai neînchipuite pînă atunci modalități de pătrundere spre sufletul oamenilor în cele mai variate condiții. Au avut loc cele mai lungi spectacole din cîte fuseseră vreodată la noi, dar și cele mai scurte. S-a cîntat, s-au spus poezii la altitudine (Bilea lac 2 034 m) sau la cota zero, chiar în valurile mării. Au avut loc spectacole succesive sau chiar simultane, pe vreme frumoasă sau chiar sub ploaie, pe străzi și în case de oameni și, n-o să credeți, uneori în condiții dintre cele așa zise normale. Martorii acestor întîmplări au fost oameni din toate categoriile socio-profesionale, elevi, studenți, muncitori și țărani, intelectuali, soldați, femei însărcinate, copii cu tandre suzete sau bătrîni prinzînd ultimul lor mare spectacol din spectacolul vieții. Și de ce, la urma urmei, toate acestea? Poate pentru că niște oameni tineri, și pentru tinerețea lor de-atunci și de-acum tineri de-a pururi, au uitat tiparele și ideile preconcepute, au vrut să le uite spre a putea să se exprime liber, neconvențional. Poate din dragoste nedisimulată pentru vîrsta care traduce cel mai corect verbul „a fi", tinerețea, și din dorința de-a o oferi tuturor. Pentru toate acestea, fiecăruia dintre aceia care s-au aflat măcar o dată purtători ai făcliei exprimînd „Lumină, Luptă, Libertate" i se cuvine măcar un gînd. Iată de ce îmi place să mă gîndesc la toate acestea ca la o strîngere de mîini sau ca la un schimb de priviri...

La determinarea celor mai buni 15 cîntăreți pe care i-a descoperit și afirmat cenaclul au luat parte, pe de o parte membrii vechi și noi, atîția cîți au dorit sau au putut s-o facă (aproape 30 dintre ei) la care s-au adăugat opțiunile cronicarilor prezenți la cea mai mare parte a acestor 500 de manifestări Flacăra, iar pe de altă parte semnatarii scrisorilor primite pînă la această dată pe adresa redacției. Primele opțiuni au primit punctaje individuale de adiționare, contribuind la obținerea unui clasament de nuanță valorică, celelalte avînd caracter preferențial au contribuit la cumularea unui punctaj total în determinarea unui clasament de popularitate.

Dar iată rezultatul totalizărilor opționale ale membrilor cenaclului :

1. Mircea Vintilă (177 de puncte), 2. **Doru Stănculescu** (154 p.), 3. **Victor Socaciu** (138 p.), 4. **Nicu Alifantis** (106 p.), 5. **Valeriu Sterian** (101 p.), 6. **Mircea Florian** (97 p.), 7. **Vasile Șeicaru** (95 p.), 8. **Marcela Saftiuc** (83 p.), 9. **Mircea Baniciu** (69 p.), 10. **George Nicolescu** (50 p.), 11. **Horia Stoicanu** (45 p.), 12. **Adrian Ivanițchi** (42 p.), 13. **Ștefan Hrușcă** (39 p.), 14. **Gil Ioniță** (33 p.), 15. **Zoia Alecu** (31 p.).

Dincolo de adiționări, punctaje, cifre, simțim nevoia să adăugăm că, dată fiind prodigioasa activitate depusă în slujba artei tinere, în ciuda absenței sale de la manifestările din ultimul timp ale Cenaclului Flacăra, membrii săi îl situează în continuare în elita muzicii tinere românești pe **Tudor Gheorghe**.

La acest prim clasament s-au adăugat punctajele unui al doilea efectuat prin opțiuni ierarhice ale următorilor cronicari, mai vechi sau mai noi, ai cenaclului : Traian Stoica, George Arion, Adi Cusin, George Stanca, Dorin Gîferghinescu, Dumitru Eliade, Mihai Pelin, Sorin Postolache, Victor Nițâ, Constantin Balacciu, Mihail Stan. Ordinea indicată de acestia este următoarea :

1. Mircea Vintilă (157 p.), 2. **Victor Socaciu** (152 p.), 3. **Doru Stănculescu** (130 p.), 4. **Nicu Alifantis** (99 p.), 5. **Valeriu Sterian** (90 p.), 6. **Vasile Șeicaru** (79 p.), 7. **Adrian Ivanițchi** (62 p.), 8. **Marcela Saftiuc** (48 p.), 9. **George Nicolescu** (44 p.), 10. **Ștefan Hrușcă** (32 p.), 11. **Tudor Gheorghe** (31 p.), 12. **Ion Zubașcu** (31 p.), 13. **Zoia Alecu** (28 p.), 14. **Mircea Baniciu** (24 p.), 15. **Doru Ghiaja** (23 p.).

Adiționarea valorilor celor două șiruri ierarhice stabilite ni s-a părut îndreptățită atît datorită modalității similare prin care au fost obținute cît și dintr-o dorință de obiectivare realizată prin includerea participării unor așa zise „persoane avizate", dar nu neapărat implicate organic în mișcare. Clasamentul general obținut arată astfel :

1. **Mircea Vintilă** 334 p
2. **Victor Socaciu** 290 p
3. **Doru Stănculescu** 284 p
4. **Nicu Alifantis** 205 p
5. **Valeriu Sterian** 191 p
6. **Vasile Șeicaru** 174 p
7. **Marcela Saftiuc** 131 p
8. **Mircea Florian** 114 p
9. **Adrian Ivanițchi** 104 p
10. **George Nicolescu** 94 p
11. **Mircea Baniciu** 93 p
12. **Ștefan Hrușcă** 71 p
13. **Zoia Alecu** 59 p
14. **Gil Ioniță** 56 p
15. **Tudor Gheorghe** 55 p
16. **Ion Zubașcu** (53 p.), 17. **Horia Stoicanu** (45 p.), 18. **Mihaela Popescu** (33 p.), 19. **Doru Ghiaja** (23 p.), 20. **Anda Călugăreanu** (22 p.).

Trierea scrisorilor primite la redacție a determinat un clasament ce are mai mult semnificația unui indicator de popularitate. El nu este valoric în sine dar presupune valoarea. Din această pricină ne-am permis să-l comparăm cu cel anterior. Dar iată mai întîi cum arată acest clasament al publicului :

1—2. **Victor Socaciu** 75 p
Mircea Vintilă 75 p
3. **Vasile Șeicaru** 67 p
4—6. **Tudor Gheorghe** 59 p
Adrian Ivanițchi 59 p
Ștefan Hrușcă 59 p
7. **Nicu Alifantis** 56 p
8. **George Nicolescu** 51 p
9. **Arpad Domokoș** 46 p
10. **Gil Ioniță** 45 p
11. **Ducu Bertzi** 44 p
12. **Ion Zubașcu** 41 p
13. **Mihaela Popescu** 37 p
14. **Doru Stănculescu** 30 p
15. **Valeriu Sterian** 26 p
16. **Mircea Bodolan** (23 p.), 17. **Ileana Calinovici** (22 p.), 18. **Grupul „2 și 1/2"** (21 p.), 19. **Horia Stoicanu** (20 p.), 20. **grupul „Ecou"** (19 p.).

Comparînd cele două clasamente putem formula un al treilea care să exprime raportul dintre obiectivarea valorii, așa cum a fost desemnată față de categoria de anchetare, și subiectivarea ei la receptor. Deci :
1. **Mircea Vintilă** (33,5 p.), 2. **Victor Socaciu** (33.5 p.), 3. **Vasile Șeicaru** (33 p.), 4. **Nicu Alifantis** (31 p.), 5. **Adrian Ivanițchi** (28 p.), 6—7. **Ștefan Hrușcă, Doru Stănculescu** (25 p.), 8—9. **Tudor Gheorghe, George Nicolescu** (24 p.), 10. **Valeriu Sterian** (22 p.), 11. **Gil Ioniță** (18 p.), 12—13. **Marcela Saftiuc, Ion Zubașcu** (14 p.), 14. **Mircea Florian** (13 p.), 15. **Arpad Domokoș** (12 p.), 16. **Mihaela Popescu** (11 p.), 17. **Mircea Baniciu** (10 p.), 18. **Ducu Bertzi** (9 p.), 19. **Zoia Alecu** (8 p.), 20. **Horia Stoicanu** (6 p.).

Pentru determinarea celor mai bune 15 cîntece lansate de cenaclu în decursul existenței sale de pînă acum, am luat în considerație două criterii, ambele cantitative. Primul se referă la numărul de apariții în scrisorile primite și în tabelele preferențiale ale cronicarilor și membrilor cenaclului alcătuite în acest scop. Al doilea vizează numărul producțiilor cu care este prezent un cîntăreț pe lista generală a celor peste 130 de cîntece intrate în discuție. În funcție de acest al doilea criteriu s-a alcătuit un clasament de prolificitate artistică (de fapt, de audiență), punctajele obținute astfel adiționîndu-se ca o bonificație la cel mai bine situat dintre cîntecele cu care era prezent cel în cauză. Iată acest clasament :

1. Victor Socaciu (cu 15 cîntece — 15 puncte), 2. **Mircea Vintilă** (14—14 p.), 3—5. **Nicu Alifantis, Tudor Gheorghe, Adrian Ivanițchi** (8—12 p.), 6. **Vasile Șeicaru** (7—10 p.), 7—9. **Mircea Florian, Valeriu Sterian, Ion Zubașcu** (5—8 p.), 10—12. **Dan Andrei Aldea, Arpad Domokoș, Doru Stănculescu** (4—5 p.), 13—14. **Gil Ioniță, Mihaela Popescu** (3—2 p.), 15. **Ștefan Hrușcă** (2—1 p.).

Și în fine ordinea celor cincisprezece cîntece :

1. **Pămîntul deocamdată** (Mircea Vintilă — Adrian Păunescu) 32 p
2. **Decembre** (Nicu Alifantis — George Bacovia) 27 p
3—4. **Memento** (Vasile Șeicaru — Doina Sălăjan) 25 p
Roata (Victor Socaciu — Adrian Păunescu) 25 p
5. **Ca lumina ochilor** (George Nicolescu — Adrian Păunescu) 21 p
6. **Lăsați-mă să merg pe bicicletă** (Gil Ioniță) 19 p
7—8. **Ai, hai** (Doru Stănculescu) 18 p
Cîntec de iarnă (Adrian Ivanițchi — Adrian Păunescu) 18 p
9. **Lumea de mîine** (Ion Zubașcu) 16 p
10—11. **Antirăzboinică** (Valeriu Sterian — Adrian Păunescu) 15 p
Repetabila povară (Tudor Gheorghe — Adrian Păunescu) 15 p
12. **Raza cerului senin** (Ștefan Hrușcă — Horia Bădescu 13 p
13—14. **Om bun** (Dan Andrei Aldea) 12 p
Ordinea de zi (George Nicolescu — Adrian Păunescu) 12 p
15. **Oameni de zăpadă** (Victor Socaciu — Adrian Păunescu) 10 p

În legătură cu cea de-a treia întrebare a anchetei noastre privind determinarea momentului cu cea mai mare semnificație care, marcînd memoria afectivă, să rămînă nealterat peste timp, cele mai multe scrisori sînt consonante. Fie că vin din București, unde întîmplările din 2 și 9 nov. 1981 din sala circului au primit cea mai largă apreciere, fie că vin din Focșani sau Galați, toate aceste scrisori la care ne referim vorbesc despre un același important moment din viața cenaclului — apariția pe scena sa a extraordinarului cîntăreț al cărui har și destin artistic au impresionat de fiecare dată : George Nicolescu. Aprecierile la adresa sa ne-au bucurat cu atît mai mult cu cît ele confirmă alegerea făcută în acest an pentru deținătorul Marelui Premiu al Cenaclului Flacăra. Pentru membrii cenaclului desemnarea acestor momente a fost determinată după alte criterii. Dacă pentru cei aflați la un moment dat în sala de spectacol, în fața scenei pe care se produc purtătorii mesajului artistic o seară reușită, un moment memorabil depind de gradul comuniunii, de plăcerea estetică, de atmosferă, pentru cei aflați pe scenă, uneori cauzele determinante ale unei asemenea memorări pot fi altele. Mircea Vintilă își amintește, spre exemplu, un cenaclu la Drăgășani în 1974 unde a lansat nici mai mult, nici mai puțin decît cîntecul aflat și astăzi la întîmplarea cu numărul 500, pe primul loc în topul preferințelor, „Pămîntul deocamdată". Cei mai mulți își aduc aminte cu plăcere de momentul debutului lor în cenaclu păstrînd acele clipe cei mai aproape de suflet. Șeicaru își amintește un moment de dragoste (poetico-muzical) realizat într-un spectacol la Dr. Petru Groza într-un început de iarnă 1981 iar Ivanițchi, purtînd o dragoste constantă pentru localitățile mici, evocă cenaclul de la Copșa Mică, dintr-un turneu mare, mare numit al omeniei și solidarității, desfășurat în 1977. Și, desigur, ar mai fi multe de spus. Dar mie, vă rog să-mi permiteți să mă gîndesc la toate acestea, așa, ca la o caldă strîngere de mîini sau, poate, ca la un sincer schimb de priviri.

CONSTANTIN DRAGOMIR

NOTA REDACȚIEI

Din motive de obiectivitate deplină în raport cu rezultatele anchetei noastre, autorul acesteia, precum și titlurile cîntecelor pe care le semnează, deși prezente în opțiunile diverșilor participanți, au fost intenționat omise din calculele clasamentelor respective.

Așa a fost, în 1973

Va fi o poveste? O poveste fără Șeherezada, dar cu 500 de dimineți, de după-amiezi, de seri sau de nopți revoluționare, tandre, copilărești, înțelepte, teribile, cuminți, arzătoare, dătătoare de liniște, povestea **tinereții Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.** Povestea unor oameni tineri, povestea celor nouă ani din viața fiecăruia dintre ei, în parte, și a tuturor, împreună. Povestea muzicii tinere dar și a tînărului cîntăreț, povestea trubadurului cu ore puține de somn și cu mari aspirații...

A fost luni, **17 septembrie,** în sala Casei de cultură a sectorului 1 din strada Slătineanu nr. 16, la orele 19,30, și s-a numit **ședința inaugurală a Cenaclului Flacăra.** În fața celor o sută de spectatori — cam o sută de persoane intrau în sala din Slătineanu — a rostit cuvîntul de deschidere cel care avea să conducă cenaclul și în fața sălilor mici, și în fața spectatorilor de pe stadioane, și în satele din cel mai îndepărtat nord al țării noastre (în care nordul înseamnă căldură — a inimilor), și în marile centre muncitorești, poetul Adrian Păunescu, redactorul șef al revistei unde, în fiecare zi, încercăm să scriem despre viață. „Vom ieși în public, în mijlocul muncitorilor, țăranilor, studenților, funcționarilor, pentru a stabili cu toți cei interesați de artă un dialog real, sincer". Ion Gheorghe a citit din poemele sale. Tot așa Ioan Alexandru. Doru Stănculescu : „Balada copilăriei" — prima poezie de Adrian Păunescu cîntată în cenaclu de cel care va deveni unul dintre cei mai buni cîntăreți ai generației sale. Debutul în literatură : tînărul poet Ștefan Dumitrescu, autor al unui ciclu de poezii închinate lui Nicolae Labiș ; Florian Pittiș sau primul recital de poezii în Cenaclul Flacăra. Vedeți? Două începuturi! Primul bis al cenaclului „Ursul românesc", în interpretarea lui Tudor Gheorghe. Și primele două corzi de chitară care s-au rupt. Și cuvintele lui Adrian Păunescu, încheind prima întîlnire : „Vă mulțumim, pe lunea viitoare". ...Așadar **luni, 24 septembrie,** cînd invitat al serii fost Ștefan Roll (alias Gheorghe Dinu) care a citit, printre lacrimi, un ciclu de poezii închinate Mariei Tănase, Doamna cîntecului. Suzana Georgescu, o voce, cum a prezentat-o George Stanca! Mircea Vintilă, da, Mircea Vintilă, îl privim în fotografia de acum aproape nouă ani - cîntînd cu ochelari și, se spune, semănînd cu Sergio Endrigo, dar nouă ni se pare că semăna cu el, tînărul care-și strînge chitara la piept ca un soldat ce se desparte de iubită... ori care își regăsește iubita. A cîntat, în seara aceea, „Lordul John". Se cîntă și astăzi! Leonid Dimov a citit din poeziile sale. Tudor Gheorghe cîntînd pentru doctorul Vasile Boici, aflat în sală. Ședința s-a încheiat cu un moment de reculegere, pentru marele poet Pablo Neruda.

Marți, **2 octombrie 1973,** Miron Radu Paraschivescu ar fi împlinit 62 de ani.

Din cuvintele de evocare rostite de poetul Adrian Păunescu : **„El a iubit revoluția și a apărat tinerețea. Cine l-a cunoscut poate depune mărturie că el a acționat conform gîndului său necorupt și că fără el tabloul epocii acesteia ar fi fost imposibil."**

13 octombrie, ceea ce demonstrează că Cenaclul Flacăra nu avea — de la început — superstiții și nici prejudecăți, 13 octombrie, primul invitat al serii fiind poetul Ion Bănuță, cu 13 ani în urmă, el, Ion Bănuță, publica tineri poeți, un excepțional semn de înnoire.

Prima **Antologie „Flacăra"** — de luni, **15 octombrie,** lui Emil Botta. **A cincea întîlnire** în sala din strada Slătineanu nr.16. Botta a numit seara de luni „Duminica mea"...

● **A șasea manifestare** a cenaclului : **Vineri 19 și simbătă 20 octombrie Cenaclul Flacăra** a ieșit în lume! Primul drum l-au făcut la Craiova, desigur, pentru că ei, craiovenii, au fost primii care au lansat invitația! Flori, poftă de muzică, de poezie, 3 oameni pe un loc, la Casa de cultură a tineretului (vineri). Simbătă, între 10,15 și 13, în sala noului Teatru Național, în prezența organelor de conducere ale județului Dolj.

Scrisoarea studentului Mihai Juncu (Electrotehnică, anul V ; unde o fi, astăzi, inginer?) care scria : „Vă mulțumim pentru minutele petrecute împreună, vă mulțumim pentru poezia patriotică pe care am priceput-o și înțeles-o..."

● **A doua Antologie, a șaptea întîlnire : luni, 29 octombrie** a fost sărbătorită Nina Cassian. O analiză minuțioasă a poeziei, aparținînd poetului Nicolae Dragoș : „Poezia Ninei Cassian este atît un spectacol în aer liber, cît și un grav examen de conștiință". După obișnuitele cuvinte de mulțumire, după emoții, și din partea poetei Nina Cassian, și din partea celor care o ascultau, actorii Tamara Crețulescu, Ilinca Tomoroveanu, Florina Cercel, Olga Bucătaru, Ovidiu Iuliu Moldovan, Sorin Gheorghiu și Costel Constantin au recitat poeziile antologice (34), succesul fiind atît de evident, încît poeta a spus : „E atît de frumos! Poate e adevărat".

● **A opta întîlnire. Luni 5 noiembrie.** Liceul Gheorghe Șincai, București. Amfiteatrul arhiplin. Ne gîndeam că cei care pe-atunci aveau șaisprezece ani au astăzi douăzeci și cinci... Cei 500 elevi au ascultat o Antologie Flacăra : 30 de poezii ale celor mai reprezentativi poeți români. Și muzica tînără ; și Irina Loghin și Benone Sinulescu. Nu au lipsit Tudor Gheorghe, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Mirtea Vintilă și formația Phoenix. Un prim recital de poezie susținut de marii noștri actori. Trebuie să spunem că numele acestea, urmărite în colecția din 1973, ne dau măsura extraordinarei deschideri, încă de la început, a cenaclului. Cenaclul a rămas scenă a muzicii și a artei tinere.

● **A noua întîlnire** a avut loc fără pauză, în sala Casei de cultură din strada Slătineanu. Seară de folclor, desfășurată sub îndrumarea lui Harry Brauner. Cei pentru care Adrian Păunescu a scris un poem, pentru a aminti că există un om sfios, modest, un om care protejează folclorul românesc de poluare.

● **20 noiembrie, ora opt seara. A zecea întîlnire.** Număr rotund, primul al zecelea... Sala de sport a Liceului C. A. Rosetti. Chiar și pe spaliere, chiar și între panourile de baschet, tinerii, captivați și încîntați de prezența Cenaclului Flacăra. Un oaspete așteptat, marea actriță Silvia Popovici, pentru prima dată în cenaclu. A recitat „Royal Shakespeare Company" de Adrian Păunescu și „La ușa mormîntului" de Carl Sandburg.

● **A unsprezecea întîlnire : 4 ore și 20 de minute.**

O importantă, o frumoasă telegramă de la Miercurea Ciuc din care vom cita : **„Doresc să mulțumesc și pe această cale redacției revistei „Flacăra", cu deosebire redactorului șef Adrian Păunescu, pentru seara plăcută și instructivă, cu o puternică rezonanță educativă, ce ne-a fost oferită cu acest prilej. Nutrim încrederea că ne va fi oferită cît mai curînd revederea cu Cenaclul Flacăra. Alexandru Szekeres, secretar al Comitetului județean Harghita al P.C.R."**

● **A douăsprezecea seară, 3 decembrie,** București, sala Casei de cultură din strada Slătineanu. Antologie a poeziei lui Geo Dumitrescu. Sabin Bălașa, între membrii fondatori ai cenaclului, l-a omagiat pe Geo Dumitrescu expunînd tablouri ale sale în sala din Slătineanu. Geo Dumitrescu a citit poezia inedită „Scutire", adus de la Sinaia de Adrian Păunescu care a întîrziat pentru prima oară la cenaclu.

● **Marți 4 decembrie :** Școala militară de ofițeri a Ministerului de Interne din București. Florin Piersic a recitat, a glumit, a povestit. Au citit poezie : Leonid Dimov, Nicolae Dragoș, Niculae Stolan, Adrian Pău-

Gala 500

Avînd în vedere numărul excepțional de solicitări pentru organizarea manifestării cu numărul 500 a Cenaclului Flacăra, am hotărît — spre a fi loiali față de toți prietenii noștri din toate așezările care ne-au primit frumos, au nevoie de noi și ne cheamă — să organizăm nu un spectacol, ci o serie de spectacole ale cenaclului, sub titulatura Gala Flacăra 500!

Vom onora săptămînile viitoare invitațiile din Brăila, București, Galați, Focșani, Timișoara. Datele urmează a fi anunțate.

Prima ediție a Galei Flacăra 500 va avea loc marți, 2 martie 1982, orele 18, la Sala Sporturilor din Craiova. **Să sperăm că va fi un preludiu fericit pentru o stagiune fericită ea însăși. Să sperăm că va fi, de asemenea, un preludiu fericit al unui meci de fotbal favorabil nouă : Universitatea Craiova — Bayern München. Cenaclul va fi prezent și la meci.**

Anunțînd că, la ora închiderii ediției, urmau să se petreacă spectacolele de la Tîrgoviște (25 februarie), Ploiești (26 februarie), Giurgiu (27 februarie), precizăm, de asemenea, că lista de oferte pentru organizarea Galei Flacăra 500 rămîne deschisă.

Așadar, marți, 2 martie a.c., la Craiova, primul gong din Gala Flacăra 500.

escu. Succesul serii : „Roșu și Negru", așa-ar și soldatul fruntaș Nancy Brandes. ● **Luni 10 decembrie,** la Clubul A, proprie-te aproape privată a Institutului de arhi-ctură. Nu l-au găsit nici invitații, nici zdele...

n poet ialomițean și necunoscut l-a întrե-t pe Ștefan Georgescu „ce este un poet ntemporan". Unii au ris, alții nu...

● La Rîmnicu Vîlcea, într-o sîmbătă : 15-**ecembrie.** Succes al lui Eugen Secceleanu, regretatul scriitor — care a citit din „Eter-tate locală". **A XV-a ședință a avut loc tr-o zi de 15.** Simpatice coincidențe !

Aici se termină povestea anului 1973, anul început al cenaclului. Vă vom povesti ai departe, pentru a ne urma, citind, entru a fi cu gîndul, așa cum și noi ntem, la frumoșii ani cînd toți eram mai neri, dar doream exact ce dorim astăzi : forma aceasta a artei, care se numește enaclu, și care înseamnă fericita întîlnire oamenilor într-un gînd, să slujească ma-lor, pașnicelor, înaltelor idealuri, să slu-ească patriei.

PIA OLARU ■

DE LA 60 DE POEZII LA 70 DE CÎNTECE

Anul 1974 al Cenaclului Flacăra a cuprins de ieșiri în public. Prima dintre ele a fost atorată **Festivalului Flacăra 1974,** desfășu-at în **Sala Floreasca. Cu** această ocazie au ost înmînate și premiile primului an de ac-vitate al cenaclului. Laureații de atunci în uzica tînără erau mai puțin cunoscuți, dar i aveau să devină prin activitatea lor ulte-ioară în cadrul Cenaclului Flacăra nume de ezonanță : **Doru Stănculescu, Dan Andrei ldea, Mircea Florian, Tudor Gheorghe** și **Mircea Baniciu.** Serile cenaclului în acea pe-ioadă nu erau, după cum s-ar putea crede, line de muzică. Pentru că, iată, din cro-nica cu numărul 21, semnată de **Dorin Tudo-an,** reiese că în seara de luni 18 februarie 974, la Teatrul Mic s-au recitat nu mai pu-in de 60 de poezii ! ! Peste ani, mai precis în 981, redactorul revistei Flacăra și cronica-ul ședințelor cenaclului C-tin Balacciu, ob-erva că programul serii de la Hunedoara a uprins peste 70 de cîntece ! Această „răs-unză..." acum, la ora bilanțurilor și con-luziilor, nu se justifică decît prin faptul că ntre timp muzica tînără, prin marea dezvol-are pe care a luat-o, a reușit să-și apropie i să potențeze într-o foarte mare măsură oezia adevărată. Ședința din 25 februarie 974 consemnează un debut foarte important, **Mihail Stan,** actorul Teatrului Giuleștl, a că-ui activitate în cadrul cenaclului, începînd u această dată, a fost și este una dintre cele mai strălucite. Marele dăruit al artei cena-clului nostru, Mihail Stan, aflat pe scena ce-naclului mereu între două trenuri, autor, nereu proaspăt, al unor momente de mare profunzime, spontan și irepetabil, cutremură-or, prin arta sa, sălile de spectacole. Un alt de-but al aceleiași seri a fost și cel al **Mariei Oragomiroiu,** elevă pe atunci la un liceu din București. După o săptămînă, în sala Aca-demiei Militare, un eveniment important : Dan Chebac lansează **„Vînare de vînt"** în traducerea lui Adrian Păunescu, cîntec ce avea să facă o adevărată carieră, alături de **Trăiască România, Pămîntul deocamdată** și **Om bun,** fiind cîntat în mai mult de 400 de ședințe ale cenaclului. Anul 1974 marchea-ză debutul multor actori și cîntăreți, așa cum s-a întîmplat în toți cei 9 ani de ac-tivitate. La 14 octombrie, **Benedict Popescu,** la 28 octombrie **Evandro Rosseti, Epaminon-da Tiotin** și actrița **Rozina Cambos,** la 25 noiembrie, **Adriana Ausch,** la 2 decembrie **Ionela Copaciu, Dana Mardan, Zoe Alecu** și... **Nicu Alifantis.** Cu puțin timp înainte, adică la 21 octombrie, în sala Liceului Matei Basarab, apare pentru prima dată în cena-clu **Adrian Ivanițchi.** El a debutat cu „Re-publica" pe versurile poetului Claudiu Ior-dache. Ca inedit, Adrian Ivanițchi a aflat după aproape un an de zile că biletele de tren, atunci cînd vine în București la șe-dințele cenaclului, pot fi decontate la reda-cția revistei Flacăra... La 28 decembrie un de-but strălucit, poetul și cîntărețul Ion Zu-bașcu care cîntă pentru prima oară în cena-clu colinde maramureșene. Anul 1974 se încheie mult îmbogățit pentru repertoriul și echipa cenaclului. Dealtfel, în ultima șe-dință din '74 la 29 decembrie, se anunță o nouă stea a folkului românesc. La Sala Pa-latului Mircea Vintilă lansează „Dulce Ro-mânie" pe versuri de Adrian Păunescu. Pentru acest cîntec Mircea Vintilă avea să fie pre-miat și de Uniunea compozitorilor.

SPORT, ARTĂ ȘI TELEVIZIUNE

După o scurtă vacanță de iarnă în ziua de 13 ianuarie cenaclul își reia activitatea. Într-un cadru sărbătoresc Ilie Năstase oferă cel de-al doilea trofeu „Ilie Năstase" celui mai bun fotbalist român al anului trecut, Mircea Lucescu. Cu un an înainte Ilie Năs-tase oferea același trofeu lui Nicolae Do-brin. Numeroase au fost serile în care spor-tivi de renume au luat parte, ca invitați sau ca spectatori, la manifestările Cenaclului Fla-căra. I-aș aminti pe **Ion Țiriac,** pe **Nadia Co-măneci** și **Teodora Ungureanu,** și campio-nii mondiali universitari de handbal mascu-lin (1974). Să mai notăm prezența și a unor personalități artistice de prim rang, chiar la începutul anului '75 și anume : **Radu Beligan** și corul **„Madrigal"** condus de **Marin Con-stantin.** La ședința cu numărul 50 în Sala mică a Teatrului Național s-au instalat în sfîrșit camerele de luat vederi ale televi-ziunii române. Am adăugat „Române", pen-tru că, în anii următori mai multe spectaco-le ale Cenaclului Flacăra au fost preluate, cu un interes deosebit, de televiziunea vest-ger-mană.

BILETE LA NEGRU

Un moment emoționant și de adîncă semnificație a rămas prezența cenaclului nostru la Vălenii de Munte, chiar lîngă mormîntul lui **Miron Radu Paraschivescu.** Pe o vreme ploioasă Anda Călugăreanu a cîntat „Bocet" pe versurile lui Adrian Păunescu. După un turneu în Moldova, unde cenaclu a fost pri-mit excelent și a răspuns pe măsură, a avut loc la București Festivalul de primăvară „Flacăra 1975", la Circul de stat. Pe scena festivalului s-au perindat 145 de artiști ! Cu o lună mai tîrziu la 19 mai 1975, la Sala Pa-latului R.S.R. se lansează poemul muzical „Biografie" compus de Mircea Vintilă pe ver-surile lui Adrian Păunescu. Au urmat șapte spectacole pe întreg litoralul, urmărite de peste 8 000 de spectatori. La Cluj-Napoca, Sala Sporturilor este asaltată de prietenii cenaclului : 5 100 spectatori înăuntru și alte cîteva mii afară ! Se vînd bilete la negru cu 150 de lei ! Conform promisiunii făcute la mai puțin de o lună cenaclu revine la Cluj-Napoca. Era ședința cu numărul 99. În sală se aflau 6 000 de tineri. Pentru prima dată spectacolul a fost deschis de prozatorul Eu-gen Seceleanu și s-a încheiat la orele două ale nopții.

Fragmente dintr-o carte a muzicii tinere

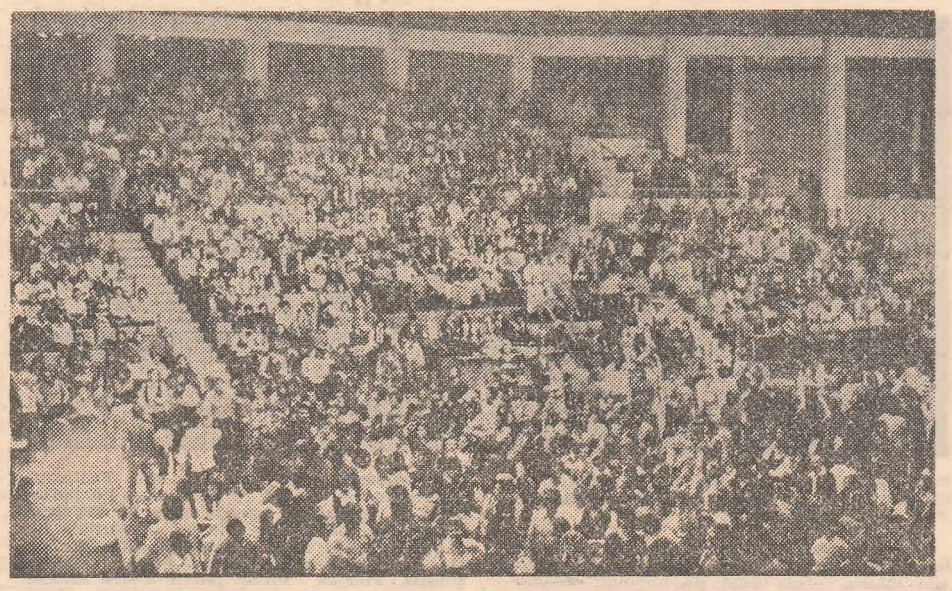

100

Manifestarea 100 a avut loc la Scornicești. La această sărbătoare, conducătorul cenaclu-lui, poetul Adrian Păunescu, a recitat îm-preună cu sala poemul „Un cîntec", închinat marelui om de stat, președintele țării noas-tre, tovarășul Nicolae Ceaușescu : Eu cînt conducătorul care-a știut și știe / că suf-letele noastre nu-s niște căi pustii / că spre-a avea o țară bogată, demnă, vie / sînt ne-cesare fabrici și cărți, nu pușcării.

PRO FLACĂRA

La Sibiu în 24 noiembrie deși lipsesc Mi-hail Stan (împotmolit în zăpadă undeva lîn-gă Focșani), Mircea Vintilă și Nicu Alifantis (participanți la Festivalul internațional de la Soci — U.R.S.S.) și George Mihăiță (reținut pentru niște filmări la Tîrgoviște) spectaco-lul este un adevărat triumf ! A fost prezent tovarășul Richard Winter, prim secretar al Comitetului județean al P.C.R. Sibiu. Cenaclul adună 3 000 de spectatori în sala sporturilor „Olimpia" din Timișoara. Aici, Anda Călugăreanu cîntă pentru întîia oară „Nașterea" pe versuri de Dumitru Popes u.

În timpul sesiunii de iarnă membrii Cena-clului Flacăra poposesc în mijlocul studen-ților ieșeni. Își face debutul în cenaclu cel mai tînăr dirijor al țării, Radu Postăvaru (8 ani). Deși se aflau în sesiune, studenții au umplut pînă la refuz Sala sporturilor din Iași. Ei n-au părăsit sala decît la ora două noaptea, fiindcă atunci s-a încheiat ședința.

Ultimul cîntec lansat în 1975 a fost „Cîn-tăreții disperați" de Anda Călugăreanu, pe versuri de Adrian Păunescu. În cele 66 de ședințe care au avut loc în anul 1975 au de-butat în cenaclu următorii cîntăreți : Levi Nicolae din București, Grupul „Cristal" din Galați, grupul folk „Atheneum" din Galați, grupul „Estudiantina" din Iași, Gheorghe Gheorghiu din Brașov, Mariana Golumbo-vici din București, Adina Dimitriu din Timi-șoara, grupul folk „Z" din Iași, grupul „So-laris" din Făgăraș, condus de profesorul Ioan Iacob, Mihaela Bustuchină din Slatina, Ioan Evu din Hunedoara, grupul folk din Timi-șoara, Mihaela Dragomir și Petru Sîrbu, elevi și Cornel Popescu din Iași. Deasemе-nea au debutat actorii Radu Gheorghe, Eugen Cristea, Mariella Petrescu, Tamara Crețules-cu, Olga Delia Mateescu, Carmen Galin, și Emilian Belciu. La ședința din 20 octom-brie 1975 au mai debutat în cenaclu cîțiva membri ai cenaclului PRO FLACĂRA din Brașov ; surorile Adriana și Dorina Boreica, Paszi Ildiko, Rodica Ganea și Emil Sanciuc. Desigur nu toți cei care au debutat pe sce-na cenaclului nostru au reușit să țină pa-sul cu ceilalți membri mai vechi. Mulți s-au pierdut pe drum sau n-au făcut acel salt ca-litativ care să-i impună. Dar șansa care li s-a oferit — de a urca pe prima scenă a mu-zicii tinere — mi se pare unul dintre cele mai generoase lucruri pe care le-a spus și le-a făcut conducătorul cenaclului nostru.

LORDUL JOHN CUMPĂRĂ REGHINUL

Sfîrșitul anul 1974 anunța o nouă stea a folkului românesc. Anul 1975 avea să consa-cre definitiv și să ridice în prim-planul mu-zicii tinere pe compozitorul și cîntărețul **Mircea Vintilă.** În acest an Mircea Vintilă lansează : **„Hanul lui Manuc"** în 20 ianu-arie la Sala Studio din Grădina Icoanei, **„Pă-mîntul deocamdată"** și **„Crezul meu"** la Dră-gășani, în 27 ianuarie, poemul muzical **„Bio-grafie"**, toate pe versurile poetului Adrian Păunescu. Cenaclul Flacăra încheie anul 1975 după o activitate de excepție. Muzica tînără este tot mai sus în preferințele oamenilor de toate vîrstele. Șoimi, pionieri, liceeni, stu-denți și chiar bătrîni cumpără chitare.

SPECTATOR ȘI OM DE ORDINE

Prima ieșire în public, în anul 1976, are loc la 26 ianuarie, în sala mare a Teatrului Național „I. L. Caragiale". Evandro Rosseti lansează la această ședință cu numărul de ordine 112 „Cîntec" pe versuri de St. O. Iosif. În ziua distribuirii biletelor suplimen-tare, unul din spectatorii fideli ai cenaclu-lui devine om de ordine la sediul redacției Flacăra. El este inginerul Ion Tărnoagă. La 1 februarie, la Sala sporturilor din Cluj-Napoca, în prezența a 9 000 de oameni, are loc festivalul de muzică și poezie organizat împreună cu revista de literatură și artă a televiziunii. Participă tovarășul Ștefan Mo-cuța, prim-secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R. Printre invitați se numără poetul Ioan Alexandru. Își fac debutul An-tonia Cîmpian, Dan Subțirică și Agneta Borș. La 9 februarie, la ședința 114, în sala mare a Teatrului Național, cîntă pentru prima oară în cenaclu Victor Socaciu. El a adus pe scenă trei cîntece : Țintă între bine și rău — versuri proprii, Astfel — versuri Marin Sorescu și Subt scutul amurgului — versuri Lucian Blaga. Victor Socaciu ne mărturisea în seara debutului său că cel mai mult l-a impresionat cîntecul Deocamdată, nu ! pe versuri de Adrian Păunescu, și cîntat de Adrian Ivanițchi și Florian Pittiș. În aceeași seară, au mai debutat Constantin Moțet, Dumitru Drăgan și rapsodul popular de 72 de ani Victor Pîrvănescu din satul Cerna, județul Mehedinți. Sub cronica aces-tei ședințe scria : Pînă la închiderea ediției, 21 000 de elevi și-au manifestat dorința de a participa la ședința din ziua de 15 februarie de la Palatul sporturilor și culturii din București ! Sosit din Duda, județul Vaslui, cu o chitară sub brat, la sediul revistei Flacăra, după cîteva ceasuri bune de aștep-tare pe hol, Valeriu Penișoară este obser-vat și ascultat de Traian Stoica. În aceeași zi, Valeriu Penișoară debutează în Cenaclul Flacăra care s-a deplasat din nou la mormîntul lui M.R. Paraschivescu. La 5 ani de la moartea acestuia, poetul Adrian Păunescu evocă cîteva pagini de suflet în memoria celui dispărut. A fost de față și Lena Paraschivescu, soția lui M.R. Paraschi-vescu. În fața a 13 000 de elevi, membri Ce-naclului Flacăra susțin un spectacol care a durat 7 ore. A debutat, atunci, Liviu Cicioc.

ZÎMBIȚI CU EUGEN SECELEANU

Peste trei zile, un al doilea spectacol, tot pentru elevi și în același loc, se cîntă întîia oară Rănitul dintre linii. Debut Mircea Bo-dolan. Pentru spectacolul următor, dedicat studenților și cadrelor universitare din Bucu-rești, au fost 35 000 solicitări de participare și un invitat : Marin Sorescu, iar la 21 apri-lie în fața a 12 000 de tineri este sărbătorit, la împlinirea vîrstei de 65 de ani, Eugen Jebeleanu. La ședința 164 a debutat Song-ul. În turneul de pe litoralul Mării Negre ce-naclul este însoțit de Eugen Seceleanu, re-dactor la Flacăra și cronicarul ședințelor de lucru. În rîndurile de mai jos voi spicui din cronicile marelui absent de azi, prozatorul Eugen Seceleanu : „Se discută calitatea textelor cîntate de Gheorghe Gheorghiu și Valeriu Penișoară. Cei doi intră apoi supă-rați în apă". „Am sărbătorit cu toții împli-nirea a 48 de ore de cînd Gheorghe Gheor-ghiu și-a pierdut cartela de masă" ; „Eugen Cristea interpretează pantomima În tren. Se aud rîsete și din copaci, căci în absența locurilor cîțiva și-au adus aminte de locul de unde au reușit să coboare cu timpul".

200... CU NERVI ȘI 5 000 CU TAXIUL SFÎRȘIT CU... MESAJ

La 15 august, la Năvodari, la ora începerii spectacolului, destul de mulți tineri din tabără nu au fost anunțați că va veni Ce-naclul Flacăra, iar pe scenă nu era nici un bec. Pînă la aducerea reflectoarelor Adrian Păunescu a avut ideea să prezinte pe mem-brii cenaclului la lumina farurilor automo-bilului cu care se deplasa cenaclul. Ședința cu numărul 200, care s-a ținut la Cluj-Napoca în fața a 9 000 de tineri și vîrstnici, a fost un adevărat triumf al muzicii și poe-ziei. Ședința a fost deschisă de conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, care a dat glas unei scrisori de recunoștință și făgăduință a cenaclului către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Lăsat să se descurce singur cu îmbarcarea în rapidul 25, care face legătura între București și Cluj, a nu mai puțin de 7 colete, sunetistul Constantin Tană a reușit să uite în preajma mesageriei toate micro-foanele. Spectacolul a început cu două mi-crofoane de speaker ale studioului de radio din Cluj-Napoca. Toate acestea se uită și se iartă, cu atît mai mult cu cît sunetistul nostru Constantin Tană a fost și credem că a rămas unul din marii dăruiți și sufletiști ai cenaclului. Considerăm că sînt puțini sunetiști în această lume care pentru a asi-gura sonorizarea unui spectacol pe munte Găina pleacă de la Constanța cu taxiul, plă-tind 5 130 lei, știind de la bun început că nu i se poate deconta nici un leu... La același spectacol, 200, pentru ca Florian Pittiș să poată participa, cenaclul a plătit suma de 4 232 lei însemnînd întreaga rețetă a spec-tacolului Titanic Vals al Teatrului „L.S. Bulandra". Cu puțină bunăvoință din partea directorului Teatrului Bulandra, desigur n-am fi avut greutăți, pe care tov. Riman ni le-a provocat și cu alte numeroase oca-zii. Spectacolul 200 a durat 7 ore, durînd în memoria mea ca unul dintre cele mai fru-moase văzute de mine. Și nu am vizionat doar cîteva, ci mai mult de 350... La Bistrița, în 3 decembrie, ca invitat D.R. Popescu a citit o pagină din Pădurea spînzuraților. Au urmat încă două seri minunate la Năsăud și la Dej. De la Dej autocarul a plecat spre București. Dar cineva are ideea să facem o surpriză pe contul nostru, adică pe oboseala noastră, să dăm undeva, în drum, un spec-tacol. Ne gîndim la Sibiu. Totul (cazare, sală, amplificare, lumini, informarea oraș-ului) trebuia să se desfășoară în cîteva ore. Singurii care nu s-au culcat au fost Mihail Stan și Adrian Ivanițchi. Echipați cu porta-voce și făcînd de mai multe ori turul oraș-ului au reușit să umple pînă la refuz sala de spectacole. Spectacolul de la Sibiu a fost înscris între „realizări" ca și un spectacol pregătit dinainte... Ultimul turneu în 1976 a început la Arad și a continuat cu Timișoara, Lugoj și s-a încheiat la Craiova cu un spec-tacol memorabil. Atunci au debutat strălu-cit în cenaclu membrii grupului satiric Mesaj.

VICTOR SOCACIU ■

OMENIE ȘI SOLIDARITATE

● În anul 1977 au avut loc... 77 de întîmplări de muzică și poezie, 46 dintre ele au însemnat contribuția membrilor cenaclului la efortul unanim din zilele ce au urmat aceleia nume-rotată în luna martie cu cifra 4. A fost unul dintre cele mai mari turnee ale existenței cenaclului, o adevărată piatră de încercare, examenul maturității sale trecut cu brio. Eroii acelui turneu numit cu dragoste și ge-nerozitate al „omeniei și solidarității prin muzică și poezie" au fost o echipă de aur : **Mircea Vintilă, Victor Socaciu, Adrian Iva-nițchi, Doru Stănculescu, Evandro Rosseti, Ion Zubașcu, Marcela Saftiuc, Dumitru Farcaș** și **Gheorghe Mureșan, Sorin Mihoșnai, Gil Dobrică, Karol Horvath** și **Erika Jozsa, Valeriu Penișoară, Mihai Onuț, Mircea Bo-dolan, Valeriu Sterian, Mihaela Popescu, Mircea Baniciu,** actorii **Florian Pittiș, Mihail Stan** și **Eugen Cristea.** Poetul **Adrian Pău-nescu,** ca și mai înainte, ca și data aceea, a condus cenaclul pe drumurile țării, în cu-lise și pe scenă iar cronicar și secretar al cenaclului era regretatul, neasemuitul **Eugen Seceleanu.** În acest turneu au debutat cîntă-rețiî **Mihaela Popescu** și **Ioan Evu** (actual conducator al grupului „Canon"), precum și poetul **Adi Cusin.** S-au lansat cîntecele **„Floare de ger"** (Adrian Ivanițchi — Adrian Popescu), **„Zimbrul"** (Ion Zubașcu — Vasile Alecsandri), **Ion Crișmaru** (Doru Stănculescu — Octavian Goga), **„Către"** (Mircea Bani-ciu — A. Pușkin). Întîmplările distinse prin ineditul lor au fost cele de la Bistrița cu numerele 247 și 248 din 1 aprilie desfășurate simultat în două săli cu același colectiv ar-tistic, cele două consecutive de la Tîrgu Mu-reș (251, 252) care au făcut atîta vîlvă încît cenaclul a fost nevoit să revină peste numai două zile. Turneul a fost încheiat printr-o noapte de muzică și poezie desfășurată în Sala Polivalentă din București în prezența a 8 000 de spectatori pe o durată de 9 ore. Și pentru că afară așteptau alți 3 000 de oameni le-a fost oferit un supliment care punea capăt astfel unui turneu a cărui deviză a fost GENEROZITATEA.

UN SPECTACOL MARATON

● Întîmplarea cu numărul 261 din 2 Mai 1977 desfășurată pe Cîmpia Libertății Blaj a fost o adevărată sărbătoare a tinereții. Și asta nu doar pentru că 2 Mai e chiar Ziua Tineretului, care atunci a coincis cu jubileul 55 al creării Uniunii Tineretului Comunist ci și pentru că, aflat într-o zi mare, cenaclul a dat întreaga măsură a forței sale. Dovezi ale acestei afirmații : spectacolul a durat de dimineață de la ora 11 pînă seara tîrziu ținînd în priză 15 000 de oameni. S-au alăturat nu-cleului de bază al cenaclului instrumentiștii de excepție **Dumitru Farcaș** și **Constantin Bordeianu,** poeții **Ana Blandiana** și **Ioan Alexandru,** actorii **Ion Marinescu, Hans Schusnic** și **Beatrice Gutt** (ultimii doi de la Teatrul din Sibiu), scriitorul **Romulus Rusan,** grupul **Song,** interpreții de muzică populară **Maria Ciobanu** și **Ileana Sărăroiu.** Aceasta din urmă avea să cînte aici pentru prima oară și din păcate pentru ultima oară în pu-blic **„Foaie verde trei alune".**

● Cu 262—269 au fost numerotate patru duble spectacole în localitățile Tîrnăveni, Reghin, Sighișoara și Tîrgu Mureș. Celor-lalte prezențe ale cenaclului cu caracter per-manent li se mai adaugă o alta : **Vali Șerban,** descoperit de cenaclu pe Cîmpia Liberății. Se cîntă triumfător de bine, se recită cu vervă, se face dovada talentului și angajării artistice. Ultima din șirul acestor întîlniri este cea mai semnificativă și pentru ineditul desfășurării ei (de la un moment dat conti-nuînd sub stropii reci de ploaie ce începuseră să cadă asupra grădinii cinematografului Arta unde avea loc cenaclul) dar i s-a ales pentru faptul că acest spectacol împlinea intenția minunată de a da un milion de lei oamenilor aflați în suferință încheind astfel practic turneul omeniei și solidarității.

ABSENT DUPĂ 277 DE ȘEDINȚE

● Cronicile 270 și 271 identifică două în-tîmplări de muzică și poezie care au loc la București în Sala Polivalentă la distanță de o săptămînă. La cea de-a doua, la care au fost prezenți oaspeți de peste hotare, a debutat grupul **„Roșu și Negru".**

● Plecat spre Costești unde urma să aibă loc o mare serbare populară la care era în-vitat să participe, cenaclul va fi pus din nou în fața unei situații neprevăzute. Asta pentru că, cea mai puțin previzibilă, vremea s-a dovedit potrivnică. Dar cum orice fel de problemă, s-a dovedit, nu este însurmon-tabilă pentru aceia care hotărăsc să elimine din vocabularul lor cuvîntul „imposs", ches-tiunea era aproape clasată. Astfel a luat naș-tere cronica cu numărul 272 a cărei atestare s-a făcut în Sala sporturilor din Deva. Aici s-a cîntat mai bine ca nicăieri **„Trăiască România"** (Nicu Alifantis — Adrian Pău-nescu).

● Cronicile 273—286 consemnează turneul de vară al cenaclului care a avut loc pe li-toralul Mării Negre și în cîteva din Șan-tierele Naționale ale Tineretului. Înregistrăm debutul unuia dintre marii noștri instrumen-tiști din muzica tînără, chitaristul **Florin Ochescu. Doru Stănculescu** compune și lan-sează **„Maria și marea".** La Medgidia, în 13 iulie este consemnată pentru prima oară după 277 de ședințe indisponibilitatea con-ducătorului cenaclului, rolul acestuia în scenă fiind suplinit de **Florian Pittiș.** La Medgidia, în 17 iulie spectacolul cenaclului are din nou de suportat capriciile vremii. Se cîntă în ploaie fără probleme dovedind că experiențele anterioare sînt bunuri cîștigate. Reuniunea membrilor cenaclului din seara de marți 19 iulie, la restaurantul „Aladin", prile-juită de sărbătorirea colegială a poetului **Adrian Păunescu** cu prilejul împlinirii vîrstei de 34 de ani se transformă într-o adevărată ședință de cenaclu. La Constanța se primește din sală următorul bilet pe care ne face plăcere să-l transcriem și azi : „Sîntem un grup de timișoreni care ținem să vă felicităm chiar și pe această cale cu ocazia decernării Premiului I Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar în cadrul manifestării naționale Cîntarea României".

NOAPTE DE POMINĂ

● După turneul din vară, încheiat la Brăi-la și Galați, o întrerupere de cîteva luni s-a dovedit necesară. Reluarea programului de

(Continuare în pagina 30)

Fragmente dintr-o carte a muzicii tinere

manifestări ale cenaclului a avut loc la Zalău, într-un sfîrșit de noiembrie în care s-a remarcat în mod deosebit **Mircea Vintilă** care a susținut aici un recital record de 9 (nouă) cîntece. În seara următoare, la Șimleu Silvaniei, a fost rîndul lui **Valeriu Sterian** să încerce marea performanță, tentativa sa de record nereușind decît s-o egaleze pe aceea stabilită în seara precedentă. Pentru a desemna întîmplarea de muzică și poezie care a avut loc la Timișoara, în continuarea turneului la care ne referim, cronica vremii folosește următorii termeni : „Cea mai de pomină noapte întîmplată în Sala «Olimpia». În 24 noiembrie, 3 000 de oameni au așteptat o jumătate de oră peste momentul prestabilit al începerii spectacolului sosirea membrilor cenaclului. Au fost răsplătiți de cele peste cinci ore de spectacol triumfal ce a determinat luarea hotărîrii de a reveni peste alte două zile. Abia acum are loc „noaptea de pomină" despre care aminteam, începută printr-un spectacol de „Antenă", urmat de un altul de cenaclu, preluat de televiziune pentru noaptea de an nou, și, în fine, încheiat după ora două, un cenaclu eliberat de orice imixtiune, în care a debutat interpreta din localitate **Eugenia Chiorean.** A fost un spectacol al măsurii pentru măsură în care la eforturile celor de pe scenă s-a răspuns întotdeauna adecvat din sală.

● Anul 1977 s-a încheiat pentru Cenaclul Flacăra printr-un „Festival de iarnă", o încununare a activității unuia din cei mai prodigioși ani ai săi, desfășurat în Sala sporturilor din Capitală în prezența a peste 6 000 de spectatori ca un frumos și original „La mulți ani".

CONSTANTIN DRAGOMIR

DA, CENACLUL „FLACĂRA" SE ADRESEAZĂ TUTUROR !

Seara de 25 ianuarie — omagiu președintelui Nicolae Ceaușescu la împlinirea a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară. Irina Răchițeanu-Șirianu : a recitat poezia „Omul țării" de Adrian Păunescu. Au făcut ca acest spectacol omagial să capete strălucire : Adrian Păunescu, Mihail Stan, Doru Stănculescu, Victor Socaciu, Florian Pittiș, Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, corurile „Song" și „Preludiu".

2 mai, Stadionul Republicii — peste 30 000 de spectatori. Un stadion întreg reluînd fiecare cîntec. Formația „Song" : „Șapte văi și-o vale-adîncă" și „Cine iubește și lasă", din repertoriul Mariei Tănase. Cînd Mircea Vintilă a rostit „Pe pămînt avem de toate", soarele a străpuns norii încălzind **la propriu** stadionul. Programat pentru 20' recitalul susținut de membrii Cenaclului Flacăra a durat, la insistențele tinerilor, mai bine de 3 ore de spectacol !

3 mai, ședință la redacția revistei „Flacăra". Prezent tovarășul Nicolae Croitoru — secretar cu propaganda al C.C. al U.T.C. Adrian Păunescu, pledează pentru ridicarea pe o nouă treaptă a activității cenaclului. Înnoirea repertoriului. Vechii membri să-i ajute pe cei noi.

6 mai, pe ruinele cetății Sucidava (lîngă Corabia) în fața a mii de oameni din jud. Olt (34 comune). Victor Socaciu, Doru Stănculescu, Mircea Vintilă, Adrian Păunescu. Au reușit un mare spectacol de poezie și muzică.

Vineri 13 mai — Alba Iulia, 800 participanți. Casa de cultură. Victor Socaciu „Sub scutul amurgului", acompaniat la contrabas de Doru Stănculescu !

14 mai, orele 12—15 — Cîmpia Libertății din Blaj. La 130 de ani de la revoluția burghezo-democratică din 1848 peste 11 000 de oameni. Ploua. Covor multicolor de umbrele. Adrian Ivanițchi : „Ploaia care va veni", Doru Stănculescu : „Cîntec între apele țării". Spectatorii, împreună cu membrii cenaclului : „Trăiască România !".

Luni, 15 mai, cetatea Alba Iulia. Spectacol de sunet și lumină — peste 15 000 de oameni. Nu cu întreg cenaclul, dar au reușit să facă un spectacol mare : Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, Grupul „Cetatea" (Satu-Mare), Nicolae Morandiu, Adrian Duțu, Maria Nagy, Arpad Domokoș, Monica Chifor. Spectacolul a durat 3 ore.

CONCURENȚĂ CU FOTBALUL

Sala Polivalentă — 7 000 spectatori la Sala Polivalentă — deși la TV erau 2 meciuri din campionatul mondial de fotbal ! Ora 20.00 — au fost înregistrate de Televiziunea română secvențele acestui mare spectacol.

● Sîmbătă, 10 iunie — com. Făget, peste 800 de spectatori — la orele 21.00. Furtună năpraznică, sala în întuneric, în timp ce Maria Nagy își interpreta programul. Poetul Adrian Păunescu a recitat „Repetabila povară". Doru Stănculescu : „Cîntec între apele țării". La Făget s-a demonstrat că da, Cenaclul Flacăra se adresează unor largi categorii — nu unei elite — nu numai spectatorilor tineri. Dubașii din Brănești și Povergina conduși de Ion Frătuțescu, Nicolae Oprescu și Miron Teodorescu : Marșul dubelor, Bătaia cu întreruperi, Dăliana-i fată dalbă. Debut — eleva Silvia Ilieș („Cine din mine" — Ana Blandiana).

● 11 iunie — Timișoara — aproape 6 ore, 11,15—17, Sala Olimpia. „Miorița" — spusă de Stela Pintea, Grupul 2 1/2 — Reșița — Oțelul Roșu : „Cîntec de leagăn" — Șt. O. Iosif.

● 12 iunie, Reșița — Teatrul de vară, 19,30 — Vînt, furtună. Spectacolul a durat 5 ore, în loc de 9 ore, cît a solicitat publicul. Momente de scădere ale membrilor cenaclului, de lipsă de respect față de spectatori : În frunte — M. Baniciu, comercial și frivol, Doru Stănculescu — ușor influențabil.

● În încheierea primului festival al muzicii tinere Costinești — pe scena Teatrului de Vară — duminică 25 iunie, ora 19.00. Spectacolul a fost întrerupt pe durata finalei campionatului mondial de fotbal. Reluat la orele 0.30. Peste 1 000 de spectatori. S-a terminat la orele 5. Grupul „T" (Jud. Dîmbovița) : Balada lui Iancu Jianu. Grup folk 5 : „Tinerii". Adrian Păunescu despre Violeta Ciomîrtan : „Atunci cînd cîntă „Verde crud" se naște o fotografie a melancoliei lumii". Amănunte : 5 reflectoare, 1/2 de lună, bombardați de bondari și concurați de greieri. Debut : Zoia Alecu.

Sîmbătă 1 iulie — Sala Polivalentă din Brăila, duminică 2 iulie — ședință de lucru. 4 000 spectatori, cîte 7 ore de spectacol. 1 iulie spectacol unitar, cenaclu, 2 iulie, spectacol al individualităților. Recital Valeriu Sterian, Mircea Vintilă, Ion Zubașcu : „Hei, omule, hei", localnicul Nicu Alifantis. În lipsa fotoreporterului : caricaturi de Mihai Pînzaru-Pim și Deneș Molnar.

Comuna Avram Iancu (Alba), 23 iulie. Spectacol legat de sărbătoarea de pe muntele Găina, peste 3 000 de oameni. **Toader Dragoșa (Țebea) : Marșul lui Iancu, Colo-n munții Țebei.** O evoluție contradictorie a membrilor cenaclului, o atmosferă de suficiență — organizare defectuasă — oboseala drumului, nu pot scuza modul de prezentare.

Notă apărută în „Flacăra" nr. 39/28 septembrie (nu scrie la ce dată a avut loc cenaclul). Vatra Dornei — 2 spectacole cu săli arhipline. Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, Aurel Maior, Ion Zubașcu, Grupul 2 1/2, Mihail Stan, Adrian Păunescu. Ca și cînd nu ar fi fost aproape spontan, ci minuțios, larg pregătite.

PIA OLARU

UN ÎNCEPUT DE SENZAȚIE

● Anul 1979 a început pentru Cenaclul Flacăra la 10 februarie în Sala Polivalentă din București, printr-un record de senzație : 11 ore de spectacol în prezența a 8 000 de spectatori ! A fost o noapte excepțională în care s-au perindat pe scena cenaclului forțe însemnate, membrii mai vechi și mai noi, consacrați și debutanți, cu toții purtînd în gînd același îndemn : totul pentru atingerea celor marii arte. Nucleului de bază i s-au alăturat **Silvia Ilieș, Monica Chifor, Grottendorfer Volker, Laurențiu Mărgineanu,** grupurile **„2 și 1/2", „T", „Cetatea",** frații **Chiriac.** Aceasta este totodată seara în care **Evandro Rosseti** și-a luat rămas bun de la acela care l-au înconjurat cu dragoste ca-ntr-o adevărată familie. De la înălțimea celor 500 de întîmplări ale cenaclului, care a fost și al tău, încă un gînd bun, Evandro !

● Cronica 324 consemnează apariția cenaclului în 2 Mai, de Ziua Tineretului, pe stadionul Republicii din Capitală. Cine se mai îndoia de faptul că arta poate concura sportul (atunci cînd respectă exigențele valorice) a primit în acea zi un răspuns categoric. L-au dat cei 35 000 de spectatori prezenți.

● 11 mai 1979 a marcat prima întîlnire a cenaclului cu tinerii municipiului Pitești. Un spectacol la superlativ care avea să determine o revenire nu mult timp după aceasta.

FOLKUL TĂMĂDUITOR

● 329—333 au fost întîmplările ce au marcat traseul cenaclului prin județul Buzău. Atîta variație în raport cu spațiul desfășurării manifestărilor sale și într-un timp atît de redus, mai rar ! Cenaclul s-a desfășurat pe platoul taberei de sculptură de la Măgura cu un public numeros (peste 1 500 de oameni), într-o sală de spectacole de capacitate medie (la Buzău și Rîmnicu Sărat) dar și într-unul din locurile cele mai puțin obișnuite pentru o manifestare cu caracter artistic (Spitalul de neuropsihiatrie Săpoca). Acest fapt este descris astfel : „Am ținut deci un spectacol în fața acestor oameni temporar suferinzi, în calitate de semeni ai lor, de oameni care au șansa, tot temporară desigur, de a fi sănătoși, de a putea să cînte și să spună poezii". La Rîmnicu Sărat consemnăm o premieră : **Victor Socaciu** cîntă pentru prima oară în public piesa **„Trenul".**

● Între 15 și 17 iunie semnalăm din nou prezența cenaclului în Argeș. Au avut loc două ședințe de cenaclu la Curtea de Argeș în prelungirea manifestărilor festivalului „Dulce Românie", unde președinte de juriu era chiar conducătorul cenaclului, poetul **Adrian Păunescu.** Apoi, un spectacol de înaltă ținută la Pitești și un altul de.. înaltă cotă (2 034 m) la Bîlea Lac. La aceste ședințe a luat parte pentru prima oară și **Constantin Dragomir.** La ultima dintre aceste manifestări capriciile vremii vijelia și rafalele de ploaie, au doborît copaci, au smuls acoperișuri ; nu și dragostea oamenilor pentru arta tînără.

ZILE MARI LA BUCUREȘTI

● Programul cenaclului a continuat între 13 și 22 octombrie printr-o microstagiune bucureșteană organizată în sala Teatrului „Ion Creangă". Iată-i pe aceia care au participat la realizarea acestei suite de excepție în ordinea intrării în scenă : orchestra de cameră **„Quod libet musicum"** dirijată de clarinetistul **Aurelian Octav Popa, Mircea Vintilă, Florian Pittiș,** poetul **Petre Stoica,** grup **„T",** harpistul **Ion Ivan Roncea, Marcela Saftiuc, Florin Zamfirescu, Virgil Ogășanu,** debutanții **Elena Militaru Trandafir, Radu Ripeanu** și **Ducu Bertzi, Radu Gheorghe, Adrian Ivanițchi, Gabriel Iencec, Maria Nagy,** grupul coral **Song, Mircea Bodolan, Nicu Alifantis** (prezentînd în premieră absolută fragmente ale lucrării **„După melci") Eugen Cristea,** poetul **Ion Gheorghe, Vasile Șeicaru,** flautistul **Vasile Spătaru,** debutanta **Ana Tetelea Ionescu,** poetul **Romulus Vulpescu, Veta Biriș, Mihail Stan, Valeriu Sterian, Zoia Alecu, Victor Socaciu,** poetul **Cezar Ivănescu, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat,** poetul **Constantin Săbăreanu, Horia Stoicanu,** corul **„Voces primavera"** condus de profesorul și compozitorul **Claudiu Negulescu, Silvia Popovici,** balerinii **Adina Cezar, Sergiu Anghel** și **Natalia Ionescu,** poetul **Ioan Alexandru, Tudor Gheorghe, Valeriu Penișoară, Leopoldina Bălănuță, Anda Călugăreanu, Ionela Copaciu.** Deci, zece seri de muzică și poezie într-o distribuție de zile mari.

● După o absență de trei ani Cenaclul Flacăra revine în județul Dolj cu două spectacole : Craiova și Bîrca. Călătoria „asigurată" de C.F.R. a fost cu peripeții, în schimb spectacolele au mers „ca pe roate". Consemnăm debutul **Ilenei Calinovici.**

● La finele anului, trei noi întîmplări în Argeș, la Cîmpulung Muscel, Pitești și Curtea de Argeș. A debutat **Adrian Frățilă.** Și iată o coincidență. Vă mai amintiți ? Anul a debutat cu 11 ore de spectacol în „Polivalenta" bucureșteană. Ultima cronică a anului consemna : „Am numărat în decursul a 17 de ore petrecute în județul Argeș, 11 ore de spectacol neîntrerupt, 11 ore de muzică tînără și poezie, ore în care tinerețea, cîntîndu-se pe sine, și-a cîntat patria și libertatea ei, pe autorul și garantul acestei libertăți, partidul, cîrmaciul destinului nostru național".

CONSTANTIN DRAGOMIR

ARTA CONVERSAȚIEI LIBERE

● Cheia, 4 ianuarie. Cele mai reușite cîntece : „Omul pădurii", „Ardealul", „Trăiască România". Buni cunoscători, cei prezenți : elevii din clasele mici și mari și profesorii care-i însoțeau. **Prime audiții** : „Dacii liberi" — Adrian Ivanițchi, „Martirii suferinței românești" — Victor Socaciu, Doru Stănculescu : „Asta-i problema" pe versuri de Adrian Păunescu. Conversație liberă spontană. Copiii puneau întrebările, dădeau răspunsurile.

● Sighetu Marmației, 2 februarie, 3 februarie, Baia Mare — **Casa de cultură.** Bogdan Vodă : Vizită la Vasile Deac (Moșu). Cenaclul, pentru prima dată în Sighetu Marmației. Debut : Viorel Sima, Șc. gen., nr. 5 — Sighetu Marmației : „Cîntec", „Lumea de mîine". Marina Roncea, 19 ani, Baia Mare : A cîntat pe versuri de Ana Blandiana. Oprire la Șc. din Vadul Izei. „Voces primavera" — dirijorul Claudiu Negulescu.

● Un turneu dedicat alegerilor de la 9 martie. Carei, Satu Mare, Zalău, Șimleu Silvaniei, Năsăud, Bistrița. Îmbinarea tradiției cu inovația, ceea ce duce, în mod fericit, la angajarea cenaclului în viața cetății, ambianța politică fiind scrutată cu curaj, luciditate, fără nimic festivist. Adrian Păunescu : **„A face artă politică nu înseamnă a cînta politica".** 7 spectacole, 11 zile, străbătînd aproximativ 1 700 km. Nu toate drumurile bune, nu toate sălile corespunzătoare, oboseală, dar greutățile au fost depășite.

● **Bistrița, 10 februarie.** Adrian Ivanițchi — unul din pilonii de bază ai turneului : „Arsura", „Amiaza", „Floare de ger", „Amintirea paradisului", „Republica", „Dacii liberi" a introdus și „Ardealul" în repertoriul său, cîntec redescoperit la corul din Finteușu Mare de către conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu.

● Turneu dedicat alegerilor de la 9 martie. La două săptămîni de la turneul din Nord pe o diagonală de 800 km, cenaclul, o dovadă a artei cu deschidere națională, a poposit la Brăila și Galați. **Brăila,** 23 februarie. Vasile Șeicaru : „Colindul Dunării", Doru Stănculescu : „Cîntec între apele țării", „Ecou de romanță", „Ai, hai", „Fără petale". În Sala sporturilor un curent grozav. Majoritatea cenacliștilor au rămas înghețați. Peste 2 000 de spectatori — de la care a venit căldura. Zoia Alecu : „Ouă de rouă", „Pămînt de eroi", „Balada". Ducu Bertzi : „Sarac-a inima me", „Ciobănaș cu 300 de oi". După 4 ore de spectacol poetul Adrian Păunescu : „Să rămînă în sală numai cei care ne iubesc cu adevărat ; cei care au venit numai pentru că aveau bilet pot să plece !" A rămas toată sala. **Galați,** 24 februarie : Sala polivalentă : peste 3 000 de spectatori. În cele aproape 7 ore fiecare membru al cenaclului a susținut propriul recital. Cîte 10, 11, 12 piese : Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Valeriu Sterian. Cîte 5, 6 : Vasile Șeicaru, Zoia Alecu, Maria Nagy, Victor Socaciu, Ducu Bertzi, Adrian Ivanițchi, Gh. Gheorghiu. „Voces primavera" — condus de Claudiu Negulescu — 4 piese : „Roata", „Dona, dona", „Ardealul", „Trăiască România!", apoi au plecat spre casă, la școală.

● Sîmbătă, 15 martie, Galați — Casa de cultură a sindicatelor. Ora 17: 2 spectacole: unul dedicat aniversării a 15 ani de cînd destinul țării este condus de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Al doilea, un spectacol obișnuit al cenaclului : Doru Stănculescu, Adrian Ivanițchi, Mircea Vintilă, Maria Nagy, Zoia Alecu, Arpad Domokoș, Gheorghe Gheorghiu, Grottendorfer Volker, Vasile Șeicaru, Sorin Minghiat, Valeriu Sterian, Victor Socaciu, Eugen Cristea.

● **Luni 17 martie,** de la orele 18, la Circul „București". O scrisoare în care spectatorii arată că : **în ultima noastră scrisoare vă adresam o rugăminte care sîntem siguri că n-a rămas fără ecou în inima dv.: să organizați în București nu numai un cenaclu, ci ceva în genul unei Gale a lunilor cenaclului în București (sau orice alt nume mai potrivit îi veți găsi), adică un cenaclu organizat, într-un cadru care să-i dea acea periodicitate de care are atîta nevoie în Capitală".** Tinerilor li s-a promis că în fiecare lună cenaclul va organiza o întîlnire : prima dintre ele programată pe 31 martie. Spectacolul din seara de 17 martie a durat pînă la ora 2 dimineața. Un adevărat maraton artistic. **Victor Socaciu a lansat o nouă piesă muzicală : „Cîntec pentru Charlie Chaplin".**

● **Sîmbătă 29 martie, duminică 30 martie, în județul Vrancea.** Focșani — la Casa de cultură a sindicatelor. Un aspect contradictoriu, deoarece, nu s-a reușit, din primul moment, o cale de comunicare între cenaclu și public. Miracolul s-a produs într-un moment oarecare și din momentul respectiv totul a luat o altă întorsătură : **un final strălucitor !** S-a cîntat **„La mulți ani cu sănătate",** rar interpretat de membrii cenaclului, cîntec pe care îl cîntă ca semn de prețuire pentru fericita conlucrare dintre cenaclu și public.

● **Adjud, 30 martie.** Membrii cenaclului — organizația U.T.C. Vrancea : selecționatele de fotbal și-au disputat o întîlnire. Rezultatul : 80—19 pentru selecționata cenaclului. Dar nu au jucat baschet ! La Adjud, primire sărbătorească. Un program de 2 ore și jumătate : o exprimare scurtă, directă, percutantă. 500 spectatori. Participare.

DRUM CĂTRE OAMENI

● **31 martie, la Circul „București",** luni, era ora 18, au participat cei mai de seamă reprezentanți ai muzicii tinere de la noi. 2 500 spectatori. Spectacol de anvergură. Durata : opt ore și jumătate (două pauze de cîte 15 minute). Suficient pentru a se trece în revistă cele mai îndrăgite cîntece și poezii. A meritat efortul, a meritat să fie învinse greutățile de ordin birocratic.

● În seara de 1 aprilie membrii cenaclului au fost oaspeții studenților de la Facultatea de construcții, București, unde, în fața a peste 600 de tineri au fost prezenți : Doru Stănculescu, Victor Socaciu, Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Zoia Alecu, Gheorghe Gheorghiu, Mircea Bodolan, Constantin Dragomir, Nicu Alifantis, Mihail Stan. Deși cu o seară înainte avuseseră un spectacol extraordinar de greu, în seara de 1 aprilie au demonstrat cît de mare este capacitatea muzicii și poeziei de a-și face drum către oameni...

● Semnalăm, tot în 1980, următoarele întîmplări ale cenaclului : un turneu de primăvară la Suceava, întîlnirea — în 15 aprilie — la Broșteni cu eroul poeziei „Roata" de Adrian Păunescu : Toader Popa din Ortoaia există cu adevărat ! Apoi deplasarea în județul Vilcea, întîmplările de la Horezu, Drăgășani, și din nou în Țara Maramureșului. Cea de-a 400 întîmplare a cenaclului a avut loc la Focșani. Poetul Adrian Păunescu, conducătorul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra a primit două diplome pentru contribuția la conceperea Festivalului „Miorița" (nume dat la sugestia poetului). Mai amintim întîlnirea din Cîmpia Soarelui, la Padeș, ca omagiu speranțelor lui Tudor Vladimirescu și țăranilor de la 1821, întîlnirea din Sala sporturilor din Tîrgu Jiu unde, după patru ore de spectacol, 3 000 de oameni cîntau „Trăiască România !"

PIA OLARU

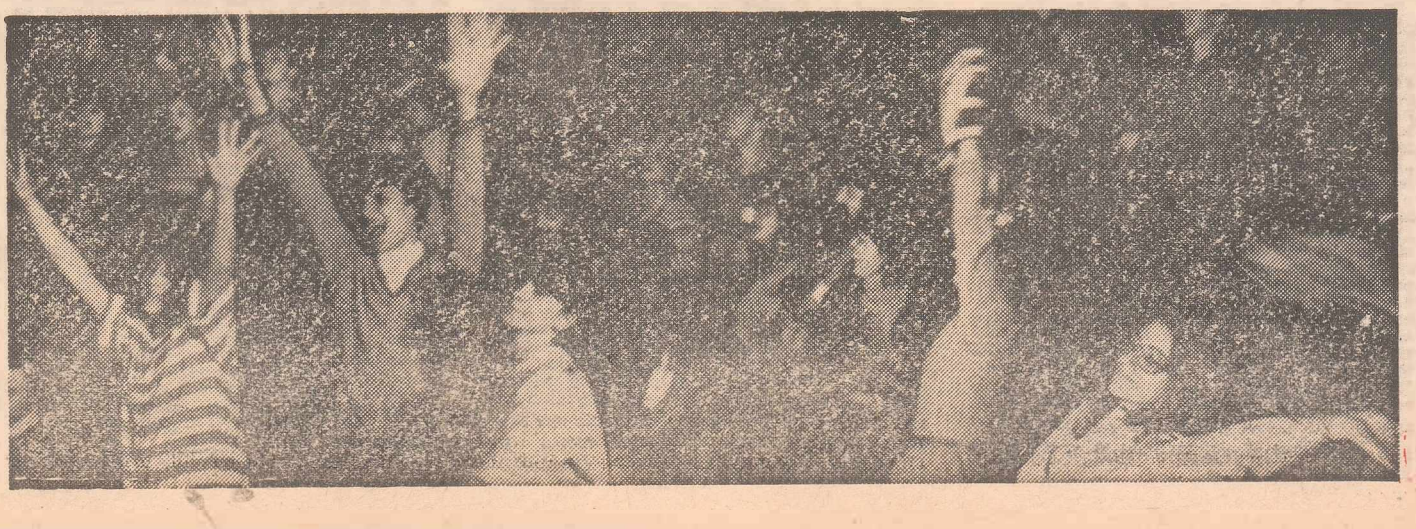

enaclul Flacăra '981

● 29 august 1981. După opt luni de absență naclul Flacăra reapare în cadrul manifes-ilor prilejuite de întîlnirea fiilor satului mos din județul Hunedoara. La momentul spectiv această reapariție a avut semnifi-ția unei renașteri. Într-o echipă restrînsă, numai zece oameni, cenaclul a reușit să a în cele patru manifestări de la Romos Geoagiu-Băi forța unui nou impuls ac-ității ulterioare dîndu-și sieși încrederea cesară pentru a o îndeplini. Cu totul extra-dinara întîmplarea de la Geoagiu neplani-ată și născută la o inițiativă a conducăto-lui cenaclului din dorința de a oferi celor lați la odihnă și tratament un spectacol ic. În cîteva minute, pe ruinele băilor ro-ane gîndul acesta era un fapt împlinit. tă cum oameni uniți doar prin nevoi și atamente au fost aduși la numitorul co-un al sublimului prin muzică și poezie. eci, atenție medici, transcrieți rețeta !

● 420—436 delimitează traseul turneului hu-edorean ce a urmat. În timpul acestui tur-eu s-au împlinit, la 17 septembrie 1981, 8 i de existență a cenaclului. Evenimentul a ist[illegible]aclul la Tebea, la mormîntul lui [illegible]u. În acest turneu **Victor Socaciu** [illegible] noi cîntece : **„Opinia mea"**, **Cîn[illegible]ap"** și **„Puncte cardinale"** și tot acest răstimp a fost repus în circulație echiul cîntec **„Așa-i românul"**. Cenaclul a articipat pentru prima oară în existența să o nuntă. Acesta ar fi un punct de vedere, nsemnat dealtfel și în cronica vremii. ltfel, putem considera că fericitul ritual a ost primit pe scena cenaclului nostru, des-l de largă și deschisă pătrunderii oricăror alori. Tot în acest turneu cenaclul nostru a optat grupul vocal-instrumental **„Continen-l"** (debut la ședința cu numărul 424, la ulcan) înzestrat cu un sintetizator de su-et răspunzînd la numele Roland și ascul-ndu-i doar pe **Nicolae Enache**. În fine, ntr-un total de 91 de ore de spectacol, cea ai scurtă manifestare a avut 20 de minute. ocul desfășurării ei : biserica cu tricolor e la Tebea.

● Cel mai important turneu al anului poa-e fi considerat cel realizat de membrii Ce-aclului Flacăra între 16 octombrie și 2 oiembrie pe teritoriul a 9 (nouă) județe. i-au adus contribuția la realizarea lui **Mircea Vintilă, Victor Socaciu, Doru Stănulescu, Maria Nagy, Gil Dobrică, Ileana Cainovici, Adrian Ivanițchi, Sorin Minghiat, Vasile Șeicaru, Arpad Domokos, Constantin Dragomir, Mihail Stan, Ana Tetelea Ionescu, Ioria Stoicanu, Ducu Bertzi, Mircea Boian,** rupurile **„T[illegible]** și **„2 și 1/2"** și **„Continental"**. u revenit în cenaclu de-a lungul acestui arcurs care a însumat 4 000 de kilometri, **Mihaela Popescu** și **Gil Ioniță**. Au debutat n cenaclu **Ștefan Hrușcă, Vasile Mircă, Geor-e Nicolescu,** grupurile **„Accent"** și **„Orizont"** a extraordinarul spectacol care avea să ncheie acest periplu în sala Circului Bucu-rești îi s-au alăturat celor prezenți pînă aci **Florian Pittiș** și **Nicu Alifantis** precum și i Teatrului Mic : **Leopoldina Bălănuță, Călugăreanu, Valeria Seciu, Carmen , Mihai Dinvale, Ștefan Iordache.** Spec-acolul a fost de „mare suflu artistic", punc-ul său de maxim fiind marcat de momentul entru pace intitulat **„Manifest pentru sănă-atea pămîntului"**.

● 9 spre 10 noiembrie a fost o noapte în-andescentă topind chiar „fulgii primei nin-ori bucureștene". Nu știm cu precizie dacă enomenul s-a restrîns la perimetrul Circului ucurești unde avea loc cenaclul. Zvonuri neconfirmate integral arată că ar fi avut re-percusiuni asupra configurației întregii iern[illegible] ce a urmat. Au lansat cîntece noi Ion Zu-bașcu **(„Line logostele")**, Mircea Vintilă **(„Strada Popa Nan")** și Mihaela Popescu **(„Cîntec de jale")**. Au apărut pe scena cena-clului **Alla Baianova, Tricy Abramovici, Ro-sina Cambos.** A fost o întîmplare care a în-ceput la ora 18 și s-a încheiat a doua zi la ora 4și 50 de minute. Aceasta poate dovedi celor neîncrezători și sceptici că munca în cultură și educație cunoaște, iar cînd e ca-zul practică în desfășurarea sa cele trei schimburi.

● În 15 noiembrie, la Brăila, din nou un spectacol formidabil. Pe teren propriu, **Nicu Alifantis** lansează un nou cîntec pe versuri de George Bacovia, **„Rar"**.

● Cronicile 477—479 consemnează revenirea membrilor cenaclului în județul Vrancea. La Mărășești are loc un spectacol lipsit de aportul conducătorului cenaclului, poetul **Adrian Păunescu,** chemat de treburi fără putință de amînare. La Focșani înregistrăm trei debuturi : poetul **Dumitru Pricop,** cîntărețele **Laura Limbășan** și **Adina Avram.** De asemenea, revine după o îndelungată ab-sență **Violeta Ciomîrtan.**

● Ultimul turneu al anului, între 11 și 15 decembrie, simetric cu primul din acest an tot în județul Hunedoara, încheie o perioadă care s-a dovedit a fi rodnică. S-au lansat noi cîntece : **„Ordinea de zi"** (George Nicolescu — Adrian Păunescu), **„Importante schimbări"** (Vasile Șeicaru — Adrian Păunescu), **„Dii ne-nșeuatule, dii"** (Mircea Vintilă — Adrian Păunescu). Au fost cîștigați definitiv pentru cenaclu grupul **„Ecou"** și **Mircea Boian.** Au mai debutat promițător **Florentin Budea** și **Rudi Kleibel.** 1981 a fost un an bogat ca o zăpadă ce acoperă sub mantia ei prinosul de belșug al anului viitor.

● Precizăm acum, înaintea manifestării cu numărul 500, că de-a lungul celor 499 de întîmpiări de poezie și muzică tînără, cu toate că poetului Adrian Păunescu i s-ar fi cuvenit, conform legii, pentru regie, scenariu, texte, prezentare, remunerații co-respunzătoare, încălcînd orice fel de lege, conducătorul cenaclului nu a primit niciodată și pentru nimic nici un ban, nici o compensație materială.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Universitatea sau Bayern ?

N-au mai rămas decît puține zile pînă cînd, miercuri, 3 martie, de la ora 15,00 arbitrul olandez Charles Corver va da semnalul de începere a partidei Universitatea Craiova—Bayern München, prima din cele două întîlniri programate în cadrul sferturilor de finală ale Cupei campionilor europeni.

Evenimentul captează atenția întregii suflări fotbalistice a Craiovei și, deopotrivă, a țării, iar motivele pentru care se întîmplă așa, sînt lesne de explicat. Pe de-o parte, Universitatea e singura echipă românească rămasă în cursa competițiilor internaționale, pe de alta, ea ar deveni, în cazul în care ar izbuti eliminarea lui Bayern, prima formație din istoria fotbalului nostru calificată între primele 4 ale Europei. În plus, meciul e așteptat cu maximum de interes pentru că oaspeții vor deplasa o garnitură redutabilă, din care nu vor lipsi, din cîte cunoaștem, nume de rezonanță ca Breitner și Rum-

Cămătaru, „vîrful de lance" al Universității de la care așteptăm măcar un gol în partida de miercuri

menigge, ultimul declarat în 1980 și 1981 cel mai bun jucător al continentului.

Acestea fiind zise, să încercăm, stimați cititori, o avancronică a meciului, poposind

CRAIOVA CREDE ÎN ȘANSA EI

Cu gîndul la partida cu Bayern, dar și la campionat (meciul ei din prima etapă a returului, cu A.S.A., a fost devansat cu o zi, urmînd să se dispute sîmbătă), Universitatea a început pregătirile de iarnă mai devreme, între 10 și 24 ianuarie mutîndu-și „cartierul general" la hotelul „Silva" din Bușteni. A urmat un turneu în Grecia, 2—18 februarie, pe parcursul căruia meciurile amicale au alternat cu ședințe de antrenament, la care au luat parte toți jucătorii lotului, mai puțin Crișan, care n-a făcut deplasarea. Amicalele au însemnat tot atîtea victorii, 7—1 cu Doxa Vouliakmeni (din campionatul regional), 9—0 cu garnitura secundă a lui Panathinaikos (club care a organizat, în condiții excelente, întregul turneu), 3—0 cu reprezentativa de juniori a Greciei, 3—1 cu Steaua (aflată și ea în pregătire), 3—0 cu Apollon (din liga I, formație care, anul trecut, a învins cu 1—0 națională noastră), antrenorul principal Ion Oblemenco declarîndu-se mulțumit de acumulările înregistrate. Turneul, ne-a mărturisit el, și-a atins scopul, iar adversarii întîlniți, mai ales cei de la Apollon, ne-au solicitat serios. Am urmărit mai ales îmbunătățirea circulației balonului și, din acest punct de vedere, n-am ce le reproșa jucătorilor.

Altfel zis, șederea craiovenilor în Grecia a însemnat, una peste alta, o reușită, fapt confirmat și de Cornel Simionescu care, în calitate de antrenor federal zonal, a însoțit echipa olteană la Atena, dînd o mînă de ajutor (ca și Ștefan Covaci, proaspăt antrenor la Panathinaikos) în pregătiri. S-ar părea că, în linii mari, Oblemenco și Oțet s-au fixat asupra formației care va fi opusă lui Bayern, singurele semne de întrebare fiind legate de postul de portar (Lung sau Boldici) și de cel de mijlocaș stînga (Irimescu, Donose sau Beldeanu). Verificarea de miercuri, cu Akademik Sofia, a mai limpezit apele, dar ultimul răspuns îl va da, firește, meciul de campionat de sîmbătă.

Mai rămîne de văzut, în ceea ce privește alcătuirea echipei, dacă se va putea conta pe reintrarea lui Crișan, care s-a pregătit, cu formația de tineret, la Craiova pe durata turneului elen. În rest, jucătorii cunoscuți, Negrilă, Tilihoi, Ștefănescu și Ungureanu în linia de fund, Țicleanu și Balaci la mijloc, Geolgău, Cămătaru și Cîrțu, în atac, cu observația că Ciupitu, indisponibil în Grecia, s-a refăcut, devenind apt de joc.

O echipă, am spus-o, o repetăm, omogenă, matură, cu mulți internaționali, între care Balaci a fost declarat în 1981 cel mai bun fotbalist român, o echipă dotată, care a făcut de atîtea ori dovada unor mari calități, dominînd fotbalul nostru (campioană în 1980 și 1981, cîștigătoare a Cupei în 1981) și calificîndu-se fără cine știe ce emoții în această etapă a campionat cu Eintracht Braunschweig.

Rezumînd, cuvîntul de ordine la Craiova e victoria.

„CARTEA DE VIZITĂ" A OASPEȚILOR

Oaspeții de miercuri ai Craiovei alcătuiesc, fără îndoială, o echipă foarte puternică. Din cîte cunoaștem la această oră, bavarezii, club înființat în 1900, vor deplasa întreaga garnitură, 13 fiind fotbaliștii din care Paul Csernai, tehnician mai puțin cunoscut pe plan european, va alcătui echipa. Aceștia ar fi, în ordinea posturilor, Müller (portar), Dremmler, Weiner, Augenthaler, Horsmann (fundași), Kraus, Dürnberger, Breitner, Sigurvinsson (mijlocași), Niedermayer, Hoeness, Del Haye și Rummenigge (atacanți), „capetele de afiș", fiind Breitner, și, firește, Rummenigge. Primul din ei a revenit la Bayern și în naționala R.F.G. după cîteva sezoane fructuoase petrecute la Real Madrid și specialiștii îl consideră „cheia" jocului practicat de bavarezi. Foarte tehnic, el e, în ciuda vîrstei (33 de ani), foarte activ, participînd cu aceeași eficiență și în faza de apărare și în cea de atac. Majoritatea baloanelor trec pe la Breitner, căruia îi revine, de cele mai multe ori, sarcina de a găsi culoare libere pentru cele 3 vîrfuri, Niedermayer, Hoeness și Rummenigge, cu care joacă, de regulă, Bayern.

Dacă apărarea echipei din München e, adesea, vulnerabilă, ea comițînd destule erori de marcaj și fiind deficitară în jocul aerian, atacul e punctul forte al bavarezilor, purtătorul lui de cuvînt fiind Karl Heinz Rummenigge, declarat în 1980 și 1981 cel mai bun fotbalist al Europei de revista „France Football" și clasat recent al doilea, după brazilianul Zico, în ierarhia „Balonului de aur", decernat anual de publicația madrilenă „Don Balon". Dacă adăugăm că Rummenigge, din 1974, la Bayern și cu contract prelungit pînă în 1985, a fost socotit drept jucătorul numărul 1 al europenelor din 1980, Italia, avem imaginea unui fotbalist complet, despre care „Kicker Sport Magazin" afirma că e „artist în ceea ce privește expedierea balonului spre poarta adversă, cu capul și cu ambele picioare, din cele mai dificile poziții".

Să reamintim cum s-a calificat Bayern pînă în sferturile de finală ale Cupei campionilor europeni, 1—0 și 5—0 cu Oesters Vaxjo și 0—0 și 4—1 cu Benfica Lisabona, notînd totodată că Breitner și compania reprezintă o „firmă" renumită în fotbalul internațional, în vitrinele clubului din München strălucind trofee de prestigiu ale balonului rotund. Bayern a cîștigat Cupa campionilor europeni de 3 ori (1974 cu Atletico Madrid, 1975 cu Leeds, 1976 cu Saint Etienne), Cupa cupelor o dată (1967 cu Glasgow Rangers) și Cupa intercontinentală o dată (1976 cu Cruzeiro Belo Horizonte), precum și, pe plan intern, de 6 ori campionatul (1932, 1969, 1973, 1974, 1980, 1981) și de 5 ori cupa (1957, 1966, 1967, 1969, 1971).

O ultimă informație. Bayern și-a anunțat sosirea la Craiova pentru marți, 2 martie, pe calea aerului, printr-o cursă specială. Delegația münchineză va locui la hotelul „Jiul" din centrul orașului, echipa urmînd să fie însoțită, după ultimele date, de 900 de suporteri.

Bayern e, nu încape nici o îndoială, o piatră tare. O echipă valoroasă, păstrînd și dezvoltînd calitățile recunoscute ale fotbalului de tip anglo-saxon, între care, la loc de cinste, forța și ambiția. Dînd oaspeților ce-i al lor, adică recunoscînd că, teoretic, prima opțiune pentru calificare le aparține, avînd ei și avantajul că se află în plin campionat, să subliniem că Universitatea, cea mai bună echipă a fotbalului nostru de azi, dacă nu din toate timpurile, nu poate fi considerată în afara șansei. Deși puternică, formația antrenată de Csernai nu-i invincibilă, iar meciul de miercuri sperăm să demonstreze acest lucru. În sezonul 1971—1972, cînd a întîlnit pe Steaua, în Cupa cupelor, Bayern a obținut o calificare mai degrabă norocoasă, după 0—0 la München și 1—1 la București bavarezii mergînd mai departe grație golului înscris, în deplasare, de Gerd Müller. Întîmplarea aceea, ca și cea a eliminării cu cîntec a Craiovei de

Hai Craiova!

Haide, hai, Craiova, joacă, nu uita
Că Planeta este și Oltenia.
Bate-i și pe-aceștia, trece-i la război
Europa este și județul Dolj.

Refren

Noi, pe-acest teren frumos jurăm,
Noi jurăm pe-această minge,
Vom lupta ca niște buni olteni
Și Craiova va învinge.

Haide, haide, haide, haide, hai
Haide, haide, hai Craiova
Haide, haide, haide, haide hai
Haide, haide, hai Craiova

Pînă-n plasa porții, mingea tu o du,
Haide, hai, Craiova, haide, haide „U",
Noi și noi victorii trebuie s-aduni,
Joacă toată lumea, însă bat cei buni.

Refren

Haide „U" Craiova, n-ai ce să te temi,
Nimeni nu-i învinge astăzi pe olteni,
Haide, hai, Craiova, luptă, nu uita,
O să secе Jiul dacă pierzi cumva.

Refren

Bayern, Bayern München, bine ai venit,
Pregătește-ți sacul pentru găurit
Și la despărțire mergeți sănătoși
C-un import de goluri din județul Dolj.

Refren

Karl Heinz Rummenigge, „cap de afiș" al echipei bavareze.

Borussia Mönchengladbach (la care juca pe atunci, Del Haye), la o oră la care fosta formație a lui Netzer domina fotbalul vest-german, par să fie tot atîtea argumente în favoarea elevilor lui Oblemenco și Oțet, care n-au de ce să aibă, și s-ar zice că n-au, complexe în fața „firmei" lui Bayern.

Ca să obțină victoria și, de ce nu, calificarea, fotbaliștii noștri trebuie să creadă în posibilitățile lor, de atîtea ori probate, să lupte din răsputeri, harnici și uniți. Realismul care domnește în tabăra oltenă ne determină să credem că așa vor proceda și nu ne rămîne decît să le urăm, din tot sufletul, mult succes !

Un rol important va reveni, ca de obicei, publicului craiovean, care va umple pînă la refuz (cererile de bilete au depășit, din informații certe, cifra de 120 000 la un stadion cu numai 30 000 de locuri?!) tribunele „Centralului". Acest public, cel mai fierbinte din România, trup și suflet lîngă echipa pe care o iubește, va ști, sîntem convinși, s-o poarte spre izbîndă, susținînd-o la bine și la rău deopotrivă, ajutînd-o să obțină victoria și, o spunem încă o dată, calificarea.

Haide, Craiova, noi toți sîntem alături de tine !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

REUNIUNEA INTERNAȚIONALĂ A ZIARIȘTILOR PENTRU DEZARMARE, SECURITATE ȘI PACE

Miercuri s-au încheiat în Capitală lucrările reuniunii internaționale a ziariștilor pentru dezarmare, securitate și pace.

Organizată de Consiliul Ziariștilor din România și integrîndu-se organic în suita de acțiuni și manifestări ale țării noastre, pe linia promovării concepției de politică externă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, reuniunea a prilejuit un amplu și aprofundat schimb de păreri între reprezentanții mijloacelor de informare în masă — ai ziarelor și revistelor, ai posturilor de radio și televiziune — din aproape toate țările europene asupra unor probleme care preocupă azi în cel mai înalt grad popoarele — stăvilirea cursei periculoase a înarmărilor, înfăptuirea dezarmării, întărirea securității, apărarea păcii — bunul cel mai de preț al întregii omeniri.

Ca o ilustrare a atenției acordate acestor probleme vitale ale contemporaneității, președintele Nicolae Ceaușescu a avut amabilitatea să adreseze reuniunii un mesaj.

Mesajul președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, adresat participanților la Reuniunea internațională a ziariștilor pentru dezarmare, securitate și pace, a fost prezentat de tovarășul Petru Enache, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat.

Toți cei prezenți au ascultat cu deosebită atenție și interes mesajul șefului statului român, au subliniat cu vii aplauze conținutul său bogat în idei de mare importanță pentru unirea și mobilizarea eforturilor și acțiunilor ziariștilor, ale tuturor celor angrenați în munca de înaltă răspundere de informare a opiniei publice, în scopul slujirii cu credință a idealurilor supreme ale omenirii — pacea, înțelegerea și colaborarea între toate națiunile lumii.

Vorbitorii au exprimat sincere mulțumiri pentru mesajul adresat reuniunii de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au dat o înaltă apreciere bogatului său conținut de idei, ce reliefează personalitatea șefului statului român, care prin activitatea sa neobosită pusă în slujba promovării idealurilor de pace, înțelegere și colaborare între popoare, prin inițiativele valoroase și demersurile perseverente întreprinse pentru a salvgarda pacea și a reda lumii de azi liniștea și încrederea în viitor — și-a cîștigat un binemeritat prestigiu internațional.

În același timp, ei au relevat că reuniunea de la București reprezintă o acțiune importantă, constructivă și de mare actualitate inițiată de țara noastră, în spiritul politicii sale consecvente de pace, curajoase și consecvente de promovare a destinderii, colaborării, înțelegerii și păcii, elaborată și înfăptuită sub conducerea clarvăzătoare a președintelui Nicolae Ceaușescu.

În dezbateri a fost efectuat un schimb de opinii deschis și larg asupra situației create în Europa în special ca urmare a acumulării unor stocuri de arme, în primul rînd de arme nucleare și a unor efective militare, fără precedent în istorie, care reprezintă o mare primejdie pentru liniștea, viața, pacea și securitatea popoarelor europene, pentru pacea mondială.

Participanții la întîlnire au evidențiat necesitatea de a se intensifica eforturile tuturor statelor semnatare ale Actului final de la Helsinki pentru dezvoltarea cooperării și edificarea securității în Europa și, în acest context, au relevat însemnătatea pe care o au încheierea cu rezultate pozitive a reuniunii de la Madrid, convocarea unei conferințe europene de întărire a încrederii și dezarmare, asigurarea continuității Conferinței general-europene.

În legătură cu toate aceste probleme s-a evidențiat rolul popoarelor, al opiniei publice în promovarea unor rezolvări care să țină seama de drepturile inalienabile ale popoarelor la independență, dezvoltare și pace. În acest cadru au fost puse în lumină marea răspundere a presei, a ziariștilor, indiferent de opțiunile lor politice, filozofice, în prezentarea obiectivă, în spiritul respectului față de adevăr, a primejdiilor ce planează asupra umanității, în crearea unei puternice opinii publice pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru eliminarea pericolului de război, pentru propagarea idealurilor de libertate și independență, pentru întărirea colaborării, înțelegerii și prieteniei între popoare, realizarea deziderateloor vitale ale omenirii, securitatea, dezarmarea și pacea, făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

Reuniunea s-a încheiat cu un apel adresat tuturor celor ce lucrează pe tărîmul presei și radioteleviziunii, al mijloacelor de informare în masă pentru unirea eforturilor în vederea promovării obiectivelor dezarmării, securității și păcii.

Să învățăm să fim reporteri de pace

Președintele țării mele ne-a trimis aici mesajul politic și umanitar al României libere, independente și suverane, luptătoare ireductibilă pentru pacea planetei noastre, gata să sacrifice și bunuri, și dogme, și neînchipuite strădanii pentru păstrarea și perpetuarea acestei păci. Desigur, pentru pacea lumii noi sîntem gata să facem totul, firește, în afară de sacrificarea libertății naționale. Sîntem gata noi, românii, inițiatori și militanți ai unui mare program de pace planetară, să ne dăm întreaga avere pentru pace. dar pentru libertate sîntem gata să ne dăm și viața.

Dealtfel, președintele țării mele a oferit în această grea perioadă a istoriei lumii exemplul strălucit și dramatic al unei personalități politice care, în deplină obiectivitate, s-a adresat Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii. Apelul președintelui Ceaușescu către președinții Brejnev și Reagan e o dovadă că numai prin curaj și înțelepciune, prin cinste și devotament față de cauza planetei, problema păcii și războiului poate fi pusă corect, nepărtinitor și, la urma urmei, în beneficiul tuturor, și mari, și mici.

Noi, cei din această reuniune, exponenții unor puncte de vedere diverse și uneori contrarii cu privire la cauzele stărilor conflictuale de pe planeta Pămînt și chiar cu privire la metodele prin care conflictele acestui Pămînt al nostru pot fi transferate ireversibil de pe scena lumii pe scenele teatrelor, sîntem animați de o singură mare și sfîntă idee : **Pace acum ! Pacea trebuie !** Cum spuneau cei patru Beatles, tunari cu chitara și vocea împotriva războiului rece : Give peace a chance ! Asta credem toți pentru că iubim viața și viața este a păcii. Pentru că nu ne place să stăm în poziție de drepți. Pentru că ne simțim mai bine în casele noastre decît în tranșeele noastre. Pentru că ne este mai bine vii decît morți. Deși gazetarii morți sînt, uneori, ba chiar de cele mai multe ori, preferați de establishement pentru că nu mai pun probleme. Dar chestiunea noastră, a gazetarilor, nu este doar să aplaudăm inițiativele de pace ale minunaților oameni politici ce promovează pacea. Noi trebuie să facem din presa noastră o variantă mai fermecătoare, mai atrăgătoare, mai convingătoare pentru oameni decît jurnalul de front pe care-l scriu reporterii de război. Dacă e nevoie, vom merge să fim și reporteri de război. Deși, așa cum spunea președintele Ceaușescu, războiul împotriva căruia luptăm ar fi singurul fără reporteri. Dar, **ca să nu fie nevoie să fim reporteri de război, eu cred că se cuvine să învățăm să fim reporteri de pace.** De ce n-am recunoaște ? Presa care se consacră păcii este de prea multe ori mai plicticoasă decît relatările senzaționale despre crimele războinicilor. Și aceasta este chestiunea cea mai delicată și tema pe care v-o supun, stimați și înțelepți colegi. Prin rațiunea ei de a fi, presa caută noul, senzaționalul, neobișnuitul. Dar presa s-ar mulțumi cu mult prea puțin dacă ar aștepta, cu paginile deschise, veștile proaste, despre uciderea în masă a unor popoare, sau despre războiul împotriva inteligențelor ce ar putea salva pămîntul cu bucuria că ea va deveni astfel mai ușor vandabilă, mai atrăgătoare. **Să n-așteptăm ca fiara să zdrobească omul pentru a publica o fotografie autentică. Să ajutăm omul, rațind eventual fotografia.** Eu n-aș susține deci că presa trebuie să se situeze în afara luptei, ci să sară de partea omului, a păcii, a vieții. A-i cere presei neutralitate e a-i cere medicului de gardă să doarmă ca nu cumva să părtinească pe muribund, să-l favorizeze în lupta cu moartea. Presa, azi, trebuie să fie, cred eu, de partea păcii, a vieții. Presa morților e presa strigoilor.

Ei bine, presa, care de multe ori e ciorna viitoarelor cărți de istorie, se apleacă prea adesea și prea ușuratec, se prostituează, după opinia mea, descriind voluptuos dezastrele. Eu sînt pentru adevăr în presă. Eu sînt împotriva dogmei false socialiste, că presa trebuie să fie „pozitivă". Și sînt împotriva dogmei false capitaliste că presa trebuie să fie negativă. Eu cred că numai niște inteligențe tranzitive, care-și iubesc imensa și amenințata lor patrie care e planeta Pămînt, pot găsi calea de-a transforma pacea într-un subiect palpitant al paginilor presei.

Citim jurnale de front și sînt palpitante. Citim jurnale de pace și uneori sînt așa de plicticoase că parcă ne vine să ne cerem să plecăm voluntari pe vreun front. Presa plicticoasă și ineficientă, dedicată păcii, e la fel de periculoasă ca și războiul, căci ea distruge sistemul de imunitate morală al omului și-l transformă într-un rob al senzaționalului obținut prin propria sa sinucidere. Sînt gazetar, aceasta îmi e meseria în afară de aceea de scriitor. Dar aș fi gata oricînd, **dacă mi s-ar cere, ca împotrivă, să renunț la meseria mea spre a contribui la instaurarea unei păci durabile pe Pămînt, s-o fac necondiționat și în deplină fericire.** Nu vreau să văd morți pentru a deveni, descoperindu-i, indignat. Vreau să particip la descifrarea neînchipuitului miracol omenesc. Am învățat, prin războinicii noștri emeriți, din ce în ce mai bine cum să ne distrugem unii pe alții. Și nu știm încă precis cum să tratăm o banală boală de piele. **Am învățat să murim eroic, trebuie să reînvățăm să trăim normal.** Armele au introdus între noi rivalități de care n-avem nevoie.

E greu să-i faci pe cei ce s-au obișnuit să domine să devină egalii celor pe care s-au obișnuit să-i domine. N-am văzut încă nici un călăreț care de bunăvoie să coboare de pe cal, să-și pună el șaua și hamul și să roage calul : călărește-mă, calule, dragule, obositule, călărește-mă ! Că, adică, arde el, călărețul, de dorința de a fi călărit. **Nu există renunțare la forță de bunăvoie. Există renunțare la forță cînd forța popoarelor scoate din funcțiune focoasele politice ale armelor propriu-zise.** Iar în această chestiune, presa are un rol hotăritor. Rolul ei este, după opinia mea, nu numai să demaște pe proiectanții și arhitecții distrugerii (căci lumea începe pînă la urmă să se obișnuiască și cu asta și nimic mai cumplit decît anestezia popoarelor ce urmează a fi operate de glanda lor de alarmă), **dar să și exprime, prin vocație, competență și înalte calități profesionale farmecul păcii.** La urma-urmei, de ce să trăim ? La urma-urmei, ce ne trebuie pacea dacă ea nu e constituită decît din permanente demascări formale ale războiului, ale pregătirilor de război ? Unul medic permanent, spunea în mod genial Karl Marx (care n-a spus, desigur, numai lucruri geniale și nici măcar numai lucruri valabile, ci și lucruri infirmate de dezvoltarea istorică), unui medic permanent, zicea deci marele filozof, îi e preferabilă moartea, pentru că un medic permanent, zicea tot el, nu-ți lasă nici măcar iluzia vieții, ci te obligă să trăiești. O presă constituită numai din pagini de demascare a războiului, a războinicilor, ajunge să acționeze ca antibioticele asupra microbilor. Avertizează și întărește microbii. În schimb, o presă **vehementă nuanțat și convingător** în denunțarea războiului și a catastrofelor lui, dar și plină de prea mult uitatele bucurii ale vieții, o presă în care să înflorească înfăptuirile adevărate ale omului, o presă frumoasă, o presă în care cultura să vibreze apetisant iar viața să fie un permanent roman foileton, cu mistere în curs de dezlegare, o presă constituită nu numai din anunțuri mortuare, la nivel de genocid, ci și din invitații la nuntă, poate dezvolta în oameni și în popoare suprema energie politică și chiar militară de a impune pacea.

Nu vă dați seama ? Atît de departe am ajuns cu înarmările, cu răul și cu acceptarea lui încît pînă și istoria e scrisă în funcție de catastrofe, de evenimente rele, de dezastre, de războaie, iar nu în funcție de evenimentele calde și blînde ale sufletului omenesc. Istoria lumii nu spune : faptul acesta s-a petrecut înainte de nașterea lui William Shakespeare, ci zice : faptul acesta s-a petrecut înainte de Războiul de o sută de ani. Istoria lumii are capitolul „Dezvoltarea social-economică a Europei înainte de primul război mondial", deși putea tot atît de bine ca acest capitol să se numească „Dezvoltarea social-economică a Europei **în timpul primei păci mondiale.** Ce ține de accidental ? Pacea ? Ce ține de normal ? Războiul ? De ce numim perioada care a premers celui de-al doilea război mondial perioada dintre cele două războaie mondiale și nu **o numim perioada celei de-a doua păci mondiale ?** Ce sîntem noi, dragii și iubiții mei colegi, notarii, caligrafii, fotografii dezastrelor de după al doilea război mondial ? Sau militanții, în stare să ridice omul din pat pentru a-și dezarma un vecin tunar pe care l-a chemat alarma la garnizoană ? Ce sîntem noi, secretarii particulari și profitorii bine mașchiați ai eventualului război mondial numărul trei ? Sau grănicerii, fie chiar și păguboși, ai celei de-a treia pături mondiale ? Amintiți-vă, în fiecare dintre dumneavoastră trebuie să trăiască amintirea aceasta. Vi s-a întîmplat un rău dumneavoastră, familiei dumneavoastră sau țării în care trăiți. A fost o molimă. A fost un cutremur. A fost un război. A fost un ciclon. A fost o inundație. În clipa aceea și în clipele care au urmat nu vă mai gîndeați la nimic, nu mai doreați nimic decît să vă reîntoarceți la starea normală de dinainte de descumpănire. Atît mai doreați. Asta vi se părea fericirea cea mare. Nu mai doreați nici avere, nu vă mai impresionau nici luxul, nici alte miraje, vroiați să trăiți normal. Și descopereați **excepționala însemnătate a stării normale,** descopereați ce dulce era acea pace pe care o consideraserăți o banalitate la îndemînă. Starea aceasta de obișnuință (care intervine și între soț și soție și produce și acolo războaie aproape mondiale) e un pericol pentru ființa umană. Dar **starea aceasta de obișnuință cu pacea și considerarea ei drept o soluție la îndemînă, ieftină și chiar plicticoasă, că prea ne-o bagă presa pe gît și oamenii politici ne-o afirmă prea des, este periculoasă, este aproape mortală.** A nu sesiza valoarea cea mare a păcii e aproape o cerere de plecare la război. Iar presa, după credința mea, trebuie să sensibilizeze pe făcătorii ei — și prin ei să sensibilizeze pe făcătorii istoriei — indiferent ce rang social au, la ideea **că nu trebuie să așteptăm să pierdem pacea pentru a o putea regreta și iubi.**

Țara mea iubește pacea. Țara mea consideră pacea ca singura alternativă acceptabilă. Președintele României este, dealtfel, singurul conducător politic din lume la ferestrele cabinetului căruia n-au venit demonstranții să-i ceară să lupte pentru pace, ci a făcut domnia-sa gestul istoric pe care mulți dintre dumneavoastră l-ați sesizat și l-ați aplaudat, de a-și invita realmente poporul la demonstrații pentru pace, la solidaritate unanimă pentru salvgardarea păcii. Acest om, [illegible] Ceaușescu, n-a descoperit necesitatea [illegible] în 1981. În 1939, într-un 1 Mai intr[illegible] legendă, avea nici 21 de ani cînd a venit, împreună cu alți tineri luminați și curajoși, într-o mare demonstrație într-o piață publică din București și a cerut de acolo, din primele rînduri, celor ce guvernau România pe atunci și se străduiau și ei cum puteau să-i apere independența și pacea, să nu uite angajamentul de pace făcut în fața mamelor acestui popor. S-a întîmplat că, după 42 de ani, în aceeași piață din București, se afla același om, de data aceasta nu numai ca participant la demonstrație, ci și ca lider al patriei, la demonstrația de pace a poporului său. Spre ferestrele cabinetului său de lucru năzărea, desigur, și umbra încărcată de nostalgie a tînărului luptător care fusese și pe care amintirea îl vedea în mulțimea electrizată de ideea păcii. Iar cabinetul său de lucru este în fond România, țara în care vă aflați, țara cu dificultăți — cum sînt atîtea alte țări — țara cu probleme, țara cu înfăptuiri și cu necazuri, țara plină de case curate de oameni, țara plină însă și de cimitire ce au urmat consecvent și trist războaielor în care am fost tîrîți. Despre greutățile noastre noi știm mai multe decît știți dumneavoastră. Dar poate că noi știm aceasta mai activ, mai dureros și ne împrospătăm în puterea de a încerca să le rezolvăm. Însă știm precis un lucru : **multe dintre greutățile și privațiunile noastre, multe dintre durerile noastre,** ca și ale altora, izvorăsc din [illegible] nenorocirea incalificabilă că omenirea [illegible] treagă cheltuie azi infinit mai mult pentru distrugere decît pentru construcție și pentru rău mai mult decît pentru bine.

Ce poate face presa ? Ea trebuie, ea poate, ea va înțelege că e posibil să-și facă într-o asemenea măsură datoria față de varietatea de bucurii ale vieții, încît parcurgînd-o să nu-ți vină să-ți tragi un glonte în cap de plictiseală, să țină trează conștiința lumii, s-o fecundeze cu fericirea de a trăi.

Încă două idei și termin. **Noi vă iubim tot din sentimentul reconfortant că pacea e iubire iar războiul e ură.** Noi v-am invitat aici pentru că ați venit cu cărțile dumneavoastră de identitate, cu condeiele și cu inimile dumneavoastră, nu cu tancuri, cu rachete și cu gînduri de distrugere. În rest, permiteți-mi să aștept, împreună cu dumneavoastră, ziua cînd noi, ziariștii, vom fi amenințați pentru șomaj pentru că de zi nu vom mai avea de transmis nici o veste senzațională, nu se va întîmpla nimic catastrofal, iar agențiile de presă ale întregii lumi vor fi autorizate să anunțe : Astăzi pe Planeta Pămînt n-a fost nimic decît viață. Vorba unui bărbat genial care putea fi și ziarist la tronul Danemarcei, și care, dacă ne grăbeam noi cu această reuniune a noastră, putea fi prezent aici, domnul William Shakespeare, restul e tăcere.

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Cuvînt rostit la reuniunea internațională a ziariștilor pentru dezarmare, securitate și pace, cuvînt în cadrul căruia poetul Adrian Păunescu a recitat poemul „Manifest pentru sănătatea pămîntului")

Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) – 14 57, 25 66 ; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Nită, George Arion, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) – 26 00, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Ion[illegible] Margo Nedelea, Mircea Bunec, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu) – 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Dan Brădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea George[illegible]escu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghe[illegible]a, Aurel Mihailopol, Vasile Mănescan, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu) – 17 63 16, 14 57 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; Secretar responsabil de redacție – Nicolae CRISTACHE – 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct – Nicolae ARSENIE – 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef – 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. BOX 136–137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505